

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

ianuarie, februarie, martie 2014 (Anul VI) - Nr. 59, 60, 61

BOEM@

Revistă de Literatură și Artă

Ianuarie, Februarie, Martie 2014 (Anul VI) Nr. 1-2-3 (59-60-61) - 110 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **ASPRA**

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapart SRL Galați - Editura InfoRapArt

1-2-3 / 2014

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef adjunct: Victor Cilincă
Redactori:
Paul Sân-Petru, Coriolan Păunescu,
Dionisie Duma, Constantin Oancă, A.
G. Secară, Denisa Lepădatu, Dimitrie
Lupu, Cristina Roșu, Maria Ieva
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu
Colaboratori: Maria Timuc
(București), Luca Cipolla (Italia),
Adalbert Gyuris (Germania), Melania
Cuc (Bistrița), Tănase Carașca
(Tulcea), Marian Hotca (Baia Mare)

DIN CUPRINS

Poezie: Gabriel Petru Băeșan (p.10), Coriolan Păunescu (p.12), Gabriel Dragnea (p.13), Denisa Lepădatu (p.21), Tănase Carașca (p.22), Diana Adriana Matei (p.25), Mihail Horga (p.33), Ioana Daniela Pașcalău (p.34), Constantin Toma (p.35), Diana Handra (p.36), Olimpiu Vladimirov (p.43), Ștefan Radu Mușat (p.48), Ioana Voicilă Dobre (p.55), Sebastian Golomoz (p.56), Valentina Becart (p.64), Marian Hotca (p.65), Florina Bulzan (p.67), Ioan Vasile (p.68), Meniș Maximilian (p.69), Ioan Dumitru Teileanu (p.72), Angela Baci (p.74), Aurel M. Buricea (p.76), Mihaela Oancea (p.86), Marilena Velicu (p.87), Ioan Gheorghiță (p.94), Dorian Marcoci (p.99), Monika Toth (p.108)

Proză: Elena Netcu: Umbrele din Valea Rece (p.11), Maria Ieva: Copilăria printre amintiri (p.29), Adrian Nicolae Popescu: Când imaginația îmbracă sutană (p.31), Paul Sân-Petru: Gânditorul de la Hamangia (p.39), Ignatie Grecu: Valea Hozeva (p.41), Nicolette Orghidan: Noaptea de la noapte (p.45), Nicolae Baldovin: BaldoVinul / Soneria de la ușa cortului / Când totul îți e clor / În imediata apropiere a nimănui / Cu noaptea-n gât (p.66), Ioan Diaconu: Din păntăniile lui Moș Gheorghe (p.75), Ionela Luisa Bejan: Prinsă într-o lume imaginată (p.100), Nicolae Rotaru: Ușile batante (p.102)

Cronică de carte: Dumitru Anghel: "Alter ego" - poezii de Dragoș Ionescu (p.14) / "Casa umbrelor" - Dumitru Barău (p.15) / "Atelier de reparat idei" - Valeriu Perianu (p.17) / Lumea ta... - Valentina Balaban (p.79) / Anatomie de ploaie - Cristina Terente (p.88), Gh. A. Stroia: "Visarea vieții" (p.26), Titi Damian: "1989. Cartelul metaforelor", de Marin Ifrim (p.51), Claudia Moscovici: Romanul "Destin scindat" - Viorica Hagianu (p.63), Cezarina Adamescu: Un altfel de tablete șotron - Melania Cuc, "Mersul pe apă" (p.70), A. G. Secară: Candoare, puritate, copilărie... - Denisa Lepădatu, "Primăvara fără sigiliu" (p.77), Petre Rău: De vorbă cu mintea, inima și literatura - Tudor Petcu, "Câteva baliverne metafizice" (p.85), Cezarina Adamescu: Povești de spirit pentru toate vârstele - Viorel Darie, "Povestiri creștine" (p.95), Tudor Cicu: Nina Gonța: "Ioana" (p.101)

Note de lectură: Melania Cuc: Ovidiu Pojar, prins în "Jogging circular" (p.6), C-tin Oancă: Aurica Istrate - "Toamna cuvintelor desculte" (p.8), C-tin Toma: Culiță Ioan Ușurelu și "Jurnalul unui singuratic" (p.40), Melania Cuc: Nicolae Băciut și poemul în veșmânt de duminică (p.42), Meniș Maximilian: Poezia din Eden - "Eden în cădere" de Petre Rău (p.44), Gh. Bucur: Noua carte a d-lui Nicolae Ariont despre Tulcea (p.60)

Eseu: Melania Cuc: Destăinuirii - cărți și idei din CV-ul meu de scriitor (p.28), Andreea Violeta Bobe: Melancolism, nostalgie sau cum privește poetul pașii pe nisip (p.32), Ioan Toderiță: Kafka, "Castelul": Straniul pur și simptomele afective (p.82), Alexandru Cocetov: Istorie, Biblic și Religiozitate în imnurile poetului Ioan Alexandru (p.105)

Eminesciana: Ion Ionescu-Bucovu: Farmecul poeziei eminesciene (p.3), Gh. A. Stroia: Ne iartă, Mărite! (p.4)

Restituiri: Mihai Marinache: Note pe marginea unui text poetic eminescian necunoscut: "Noaptea" (p.9), Olimpiu Vladimirov: Circulația cărții vechi românești (manuscrisă și tipărită) în spațiul nord-dobrogean - Lăcrămioara Manea (p.107)

Interviu: Mihai Leonte: Interviu cu scriitorul Viorel Darie (p.49), Denisa Lepădatu: Interviu cu scriitoarea Melania Cuc (p.57), Angela Baci: Interviu cu scriitoarea Cezarina Adamescu (p.91)

Meridiane: Luca Cipolla (Italia): Poezie (p.81)

Aforisme: Ionuț Caragea: Citate despre suflet (p.37)

Laudatio: Dumitru Anghel: La aniversară... "101 poeme..." de Aurel M. Buricea (p.20)

Umor: Ion Dragu: Epigrame (p.59), Marius Zaharia: Cum a apărut muzica (p.73)

Eveniment: Cezarina Adamescu: Magia versului de-acum un veac (p.23)

Pictura: Constanța Abălașei-Donosă: Expoziție (p.7)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.109)

Grafică:

Coperta I: Vladimir Kush - Contes Erotiques

Coperta a IV-a: Victor Molev - The Big Caesarian Ghost

Interior: Elena-Liliana Fluture, Constanța Abălașei-Donosă

Foto: Roland Florin Voinescu

Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

aspra@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: 0726 337376, 0336 800313

ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro,

tel: +40 (0)726 337376

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și
Artă

Ion IONESCU-BUCOVU

FARMECUL POEZIEI EMINESCIENE

(164 de ani de la naștere)

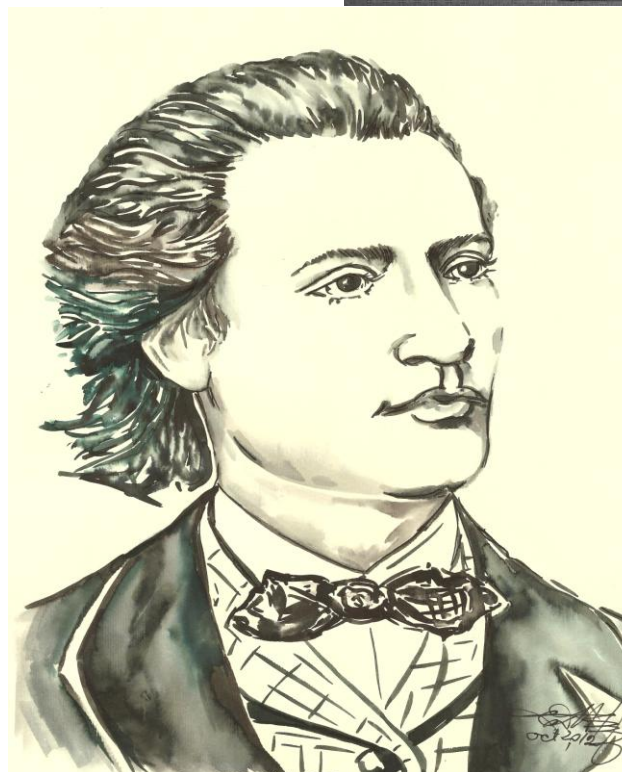
Eminescologii din toate timpurile, împotriva rivalității lor, au ajuns la concluzia că există un miraj al eminescianismului, un fel de „armonie eminesciană” unică, din care iriază veșnica modernitate a lui. *„Ni se pare că oricare ar fi fost temeiurile influenței lui Eminescu, găsim de la început, până azi, un motiv neschimbat, care e armonia eminesciană. Propriu-zis, această armonie e socotită ca un miracol cultural, e în orice caz unică în spiritualitatea românească, și sub vraja ei stăm cu toții de o jumătate de veac”* (Camil Petrescu). Eu continui să cred că și astăzi...

Caracostea atrăgea atenția că factorul muzical este „elementul primordial” al stilului eminescian. G. Munteanu consideră că edificiul operei eminesciene e structurat pe paradigma a trei „invariante”: sensibilitatea, flexibilitatea și fantezia, alcătuind cunoașterea hyperionică. Când Maiorescu definea geniul poetic eminescian, „care pentru noi este și va rămâne cea mai înaltă încorporare a inteligenței române”, el fixa un adevăr etern, o judecată de valoare definitivă despre Eminescu. De la „unde voi găsi cuvântul ce exprimă adevărul” până la „a turna în formă nouă limba veche și-nțeleaptă”, Eminescu a parcurs un enorm drum de înțelegere a limbii. Descoperirea logოსului eminescian a însemnat pentru el cheia boltei cu care a operat în poezie. El și-a clădit un fundament pe timpul și spațiul național, miturile lui sunt luate din spațiul unde a trăit, mitul pădurii (al codrului), motivul mării, motivul „domei”, dragostea ca idee mito-poetică centală, motivul melancoliei, motivul visului etc.

Mă voi mărgini în cele ce urmează doar la un aspect al poeziei de dragoste, care a încântat atâtea generații. De la „Elena” (1866) până la „Luceafărul”, poezia de dragoste a lui Eminescu are o densitate unică, exprimând o aventură existențială și un spirit care fac din poet unul din cei mai profunzi romantici ai noștri. În poezia de dragoste el a coborât din Paradis în Infern. Paradisul a fost poezia de tinerețe. Ibrăileanu a remarcat că poezia din tinerețe a exprimat în ritm trohaic, săltăreț, vesel, sentimentele față de iubită. În poezia maturității, așa zisa epocă veroniană, a trecut la versul iambic, suitor.

„Sara pe deal” este un amestec de imagini vizuale, auditive, cinetice, care dau tot felul de traiectorii spațiului vale-deal, unde se află îndrăgostiții. Salcâmul din deal, acest axis mundi, unde trebuia să se desfășoare întâlnirea, devine un paria, deoarece întâlnirea nu are loc. Întâlnirea nu se produce nici în „Lacul”, un mic lied în care poetul fantazează construind o întâlnire posibilă, proiectată pe lac la subjonctiv. În „Crăiasa din povești” zâna încearcă să facă să apară prin practici magice chipul iubitului în oglinda apei. Primăvara Erosului la Eminescu e dominată de elemente lunare, acvatice, vegetale, în care iubirii nu se prea găsesc, „Hai în codru cu verdeață” - își cheamă poetul iubita. Sau „Vino-n codru la izvorul...”

În „Povestea codrului” el se cufundă în copilărie și vis. Codrul mitic înseamnă pentru el lumea sustrasă timpului și destinului. În real, realizarea iubirii nu e posibilă, ea se poate produce numai în lumea magică.

Portretul lui Eminescu, de Constanța Abălașei-Donoș

Din epoca vieneză, probabil inspirate de frumoasa pe atunci Veronica Micle (G. Bogdan-Duică) sunt faptele trăite din poezia „Frumoasă și jună”:

*„Tu tremuri, tu cauți, tu murmuri, tu râzi,
Cu glasul tău dulce tu raiu-mi deschizi,
Cu părul tău moale tu viața mi-o legi -
O știi și te faci că nu o înțelegi!*

*Șireată și dulce - copil vinovat -
De ce nu mă-mbii cu al tău sărutat,
De ce-aștepti să-l fur de pe ochi-ți profunzi,
Și-n blondele plete tu capul ți-ascunzi”.*

De acum poezia lui va deveni un fel de „Cântare a cântărilor” plină de farmec, în dialog cu femeia iubită:

*„Să pot întinde mâna s-o pun pe fruntea ta,
Încetul la o parte șuvițele le-aș da,
Senină să rămâie, curată ca un crin,
Icoana de iubire la care mă închin...”.*

Epoca veroniană, cum a numit-o Perpessicius (1874-1883) a dat cele mai frumoase poezii de dragoste din literatura română. De la exaltarea sentimentului de dragoste la lehamite și dezgust.

În „Călin - file din poveste” aventura iubirii se petrece pe ambele tărâmuri, ale realului și idealului. Iubirea dintre Zburător și fata de împărat se desfășoară noaptea în taină, în furișe și fugitive îmbrățișări. Păcatul săvârșit de fată o exilează, din lumea palatului de basm într-o colibă săracă unde, părăsită de toți, naște copilul Zburătorului. Viața și portul ei sunt acum ale unei femei simple de la țară, iar băiețelul ei paște cireada de găște. Peisajul e tomnatic, apele sure, semnificând moartea iubirii, despărțirea. Venirea Zburătorului și nunta refac fața lumii, căci nunta e semnul legământului. Acum peisajul cadru e altul. Pădurea e însuflețită („Pare că și trunchii vecinici poartă suflete sub coajă, / Ce suspină printre ra-

(continuare în pag. 4)

muri cu a glasului lor vrajă"). Apele par în toposul rotund al lacului de o feerie neîntâlnită, într-un vers pe care Tudor Arghezi îl crede cel mai frumos, mai eufonic din poezia românească: „În cuibar rotind de ape peste care luna zace”.

Aceste ape devin începutul lumii, stăpânite de imaginea lunii, nemișcată, sugerată de verbul „zace”. Acum Călin devine un Făt-Frumos, iar mireasa o zână: „Astfel vine mlădioasă, trupul ei frumos îl poartă / Flori albastre are-n păru-i și o stea în frunte poartă.”

Reunirea perechii de îndrăgostiți, se face la fel ca „nunta” ciobanului din „Miorița” sub semnul macrocosmosului - „nunul mare, mândrul soare, și pe nună-mândra lună” cu participarea lumii mici, într-o altă nuntă de dimensiuni minuscule, exprimând o unitate reintegratoare în macrocosmos. Acest fapt e posibil numai pe tărâmul magico-folcloric românesc, care în real nu s-ar fi petrecut.

„Scrisoarea a IV-a” ne pune în față dramatica incongruență dintre real și ideal privind iubirea. În prima parte proiectată într-un ev mediu românesc, apare cuplul fericit într-o lume frumoasă. Natura văratecă, aromată cu mirosuri florale („Iar în iarba înflorată, somnoros suspin-un greier... / E atâta vară-n aer, e atât de dulce zvonul”) într-o dulce somnie se află sub aceeași putere iluzorie a Erosului. Belșugul apelor clare și mișcarea lor și a lebedelor, mișcarea lunii pe cer fac un cadru viu, în care se întretaie lumini și sonuri dulci cu parfumuri delicate într-o armonie universală exprimată fonic, sugerând o pace supremă. Delirul iubirii pătrunde și însuflețește întreg cosmosul, apele, stelele, cetinile, făcându-l să participe la unica aventură a îndrăgostiților, rămași singuri și reintegrați în univers: „Codrii negri aiurează și izvoarele-i albastre / Povestesc ele-n de ele numai dragostele noastre / Și luceferii ce tremur așa reci prin negre cetini, / Tot pământul, lacul, cerul... toate, toate ni-s prieteni...”.

Partea a doua a scrisorii dezmințe dureros visul iubirii. Parcă autorul cade direct în „Metafizica amorului” a lui Schopenhauer. Instinctul, iluziile create de speță, unicul Demiurg, pentru perpetuarea ei, oamenii supuși poruncii irezistibile ale voinței de a trăi sunt argumentele violente împotriva iubirii. Vine apoi o pagină iernatică de pierdere a iubirii. Decăderea iubirii ca forță ordonatoare morală, estetică, creatoare, înseamnă un grav dezacord al ființei cu cosmosul. Renunțarea la dragoste înseamnă pierderea ființei, suferință și chiar nebunie. Prin aliterății consonantice, șuierătoare, stridente, poetul își exprimă dezgustul: „Altfel șuieră și strigă, scapără și rupt răsună, / Se împing tumultuoase și sălbatice pe strună / Și în gându-mi trece vântul, capul arde pustiit / Aspru, rece sună cântul cel etern neisprăvit... / Unde-s șirurile clare din viața-mi să le spun? / Ah! organele-s sfărâmate și maestrul e nebun”.

Sunt anii când poetul, dezgustat, se ascunde în eul personal, înfierând femeia care nu este capabilă de o mare iubire. Din zâna de altădată, din crăiasa din povești, din Maria ori Sofia, antroponime simbolice, femeia va deveni o Dalilă din „Scrisoarea a-V-a”, care cumulează atributele negative ale femeii goale, aparent indiferentă, superficială, frivolă, plină de răceală și ifose. De aici nu mai e mult până la concepția „Luceafărului”, când Demiurgul privește de sus lumea muritorilor (și a femeii) care nu se poate ridica la înălțimile lui.

Gheorghe A. STROIA

NE IARTĂ, MĂRITE!

(Eminescului Domn al tuturor românilor)

Ne iartă, Mărite!

Unicului

La ceas de tăcere ascunsă,
Cu ochii în lacrimi de seară,
Doar gândul plecat spre luceferi
Pe suflete picură ceară.

Din cer se aude un scâncet
Copilul de aur iar plânge
Și plânsetu-i arde în noapte
Cu urme și slove de sânge.

Lumina-i din ochi se răsfărânge
Spre dealuri și munți, către mare
Pământul întreg îl cuprinde
Departe, din zare în zare.

Tristețea-i pe chip se citește
În juru-i stau stele aprinse
Pământu-i trecut în uitare,
De veghe, doar candelă stinsă.

Luceafăr la vreme de seară,
Luceafăr aprins peste lume,
Din ce supernovă răsari
De cazi spre întinsă genune?

Ne iartă, Mărite Luceafăr:
Lumina din candelă-am stins
Și-n cerul cu mâini ca de ceară
Iubirea, năcând, n-am atins!

Ne iartă, Mărite Luceafăr:
Pământu-n genune-am schimbat,
Tot cerul în râuri de sânge,
Lumina, din noi, am uitat!

Șoptind... EMINESCU!

Șoptind Eminescu
În cuvinte de dor,
șoptim... Cerului -
albastra-i culoare,
șoptim codrilor seculari -
verdea lor frunză
în picuri de floare.

Șoptind Eminescu
În cuvinte de-alint,
șoptim... Pământului -
boreala-i auroră,
șoptim marginilor sale
rotunde ca sâni de fecioară -
frumusețea zorilor albaștri.

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4)

Șoptind Eminescu
în cuvinte alese,
șoptim... Luminii -
înțelepciunea-i netăgăduită,
șoptim istoriei -
faptele preamăriților voievozi,
transformați în catedrale.

Șoptind Eminescu
în inocente cuvinte,
șoptim... Copilăriei noastre -
vis, candoare, vrăjită pădure,
șoptim pașilor mărunți -
timpii regretului
strălucirii de-o clipă.

Șoptind Eminescu
în cuvinte de dor,
șoptim... Ființei noastre -
Luceafărul cunoașterii,
șoptim Limbii Române -
Calea spre Nemurire,
Eternitatea sufletului românesc.

Șoptind **EMINESCU**,
Strigăm... **ROMÂNIA!**

desen de Elena-Liliana Fluture

Mihai EMINESCU

Odă (în metru antic)

Nu credeam să-nvăț a muri vrodată;
Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei nălțam visători la steaua
Singurătății.

Când deodată tu răsăriși în cale-mi,
Suferință tu, dureros de dulce...
Pân-în fund băui voluptatea morții
Ne'ndurătoare.

Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus.
Ori ca Hercul înveninat de haina-i;
Focul meu a-l stinge nu pot cu toate
Apele mării.

De-al meu propriu vis, mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug, mă topesc în flăcări...
Pot să mai re'nviu luminos din el ca
Pasărea Phoenix?

Piară-mi ochii turburători din cale,
Vino iar în sân, nepăsare tristă;
Ca să pot muri liniștit, pe mine
Mie redă-mă!

Sara pe deal

Sara pe deal buciul sună cu jale,
Turmele-l urc, stele le scapără-n cale,
Apele plâng, clar izvorând în fântâne;
Sub un salcâm, dragă, m-aștepți tu pe mine.

Luna pe cer trece-așa sfântă și clară,
Ochii tăi mari caută-n frunza cea rară,
Stelele nasc umezi pe bolta senină,
Pieptul de dor, fruntea de gânduri ți-e plină.

Nourii curg, raze-a lor șiruri despică,
Streșine vechi casele-n lună ridică,
Scârțâie-n vânt cumpăna de la fântână,
Valea-i în fum, fluierul murmură-n stână.

Și osteniți oameni cu coasa-n spinare
Vin de la câmp; toaca răsună mai tare,
Clopotul vechi umple cu glasul lui sara,
Sufletul meu arde-n iubire ca para.

Ah! în curând satul în vale-amuțește;
Ah! în curând pasu-mi spre tine grăbește:
Lângă salcâm sta-vom noi noaptea întreagă,
Ore întregi spune-ți-voi cât îmi ești dragă.

Ne-om răzima capetele-unul de altul
Și surâzând vom adormi sub înaltul,
Vechiul salcâm. - Astfel de noapte bogată,
Cine pe ea n-ar da viața lui toată?

Melania CUC

Ovidiu Pojar, prins în "Jogging circular"

"Intru-n frigul de afară / Ca într-o catedrală goală" - este doar o sintagmă preluată din volumul aflat în "șantier" și la care poetul Ovidiu Pojar lucrează cu harul și rabdarea unui constructor de imobil medieval.

Cunoscut deja în sfera literară nu doar din județul Bistrița Năsăud, poetul Ovidiu Pojar s-a impus prin lucrări lirice de o acuratețe mai rar întâlnită în ultima vreme, în cercul poezilor.

Harnic, dar mai ales mizând pe desăvârșirea fiecărui vers în sine, cu putere de percepție a ramurii filosofale a lumii care îl înconjoară, Ovidiu Pojar exersează cu modestia privighetorii pe melodia poemului.

Versuri de dragoste cu atingeri adolescente sunt alăturate în pagină cu imagini moderne și care se lasă descoperite firesc, fără să epateze. Citind toate volumele deja semnate de Ovidiu Pojar până astăzi, și adăugând la ele manuscrisul de față, intitulat **Jogging circular**, aș spune cu mâna pe inimă că poetul nu se recrează, cum ne lasă să înțelegem prin titlul ales, ci se încadrează mai degrabă, prin tematică și tehnica scriiturii, într-un ascendent clar, rezultat al acumulărilor spirituale dar și al unui travaliu defel întâmplător, la masa de scris.

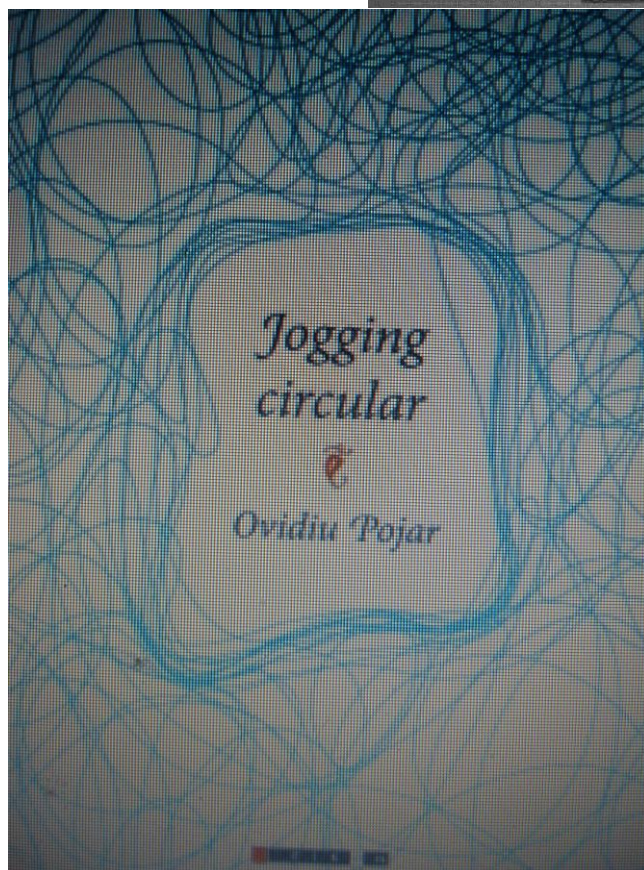
Cu un talent nativ și tehnică particulară, prin suprapunere de planuri imaginare și glisări emoționale demne de un artist notoriu, Ovidiu Pojar a atins deja limesul dincolo de care Dumnezeu este Răspunsul la veșnica întrebare. Departate de a fi ceea ce se numește un poet religios, dar nici închistat în lumea sterilă a științelor exacte, poetul filosofează, oficiind la altarul Libertății o libertate personală pe care o dublează cu visul, cu sideralul.

Construcția textului liric este clară, obișnuită pentru un om care descoperă Poemul în fragmentele unui puzzle pe lângă care, noi, alții, trecem fără să vedem esențialul.

De la primele poeme, cu biserici cu clopotele prinse doar în aer, trecând prin anotimpul maturității ireversibile, apoi... jucând șotron-lingvistic (*Tu-mi pui la gât, glumind, mărgele roșii, peste îndoilele mele cântă cocoșii*) ca un poet pe care îl dezvoltă propria-i imagine - Ovidiu Pojar știe unde se află Echilibrul metaforei și cel al Vieții: (*Mai rămăseseră doar câteva oase în stare să-mi mențină o relativă poziție verticală*). În poemul de la care s-a făcut și translația spre titlul volumului de față, *Jogging circular*, apare o stare de neliniște în care individul, poetul, cetățeanul patriei inițiale își observă, cu al nu știu câtealea simț, își detectează "fisurile" pe care "bocancii" realității implacabile i le pune ca pe niște pansoane, în timp ce el, Omul, continuă să se "cațăre" ca un alpinist de rocă, de marginea visului. Un temerar înzestrat cu condeiul unui poet de Evul Mediu, din toate câte ceva culegând pe drumul cre-ației sale, pentru a ne oferi în paginile viitoarei sale cărți, un regal poetic.

"Ne îmbătrânesc amintirile" susține într-un alt poem, autorul, și melancolia lui este domestică, și... amintirile se aud cum crapă în sufletul de poet, cum coaja lor este aproape palpabilă și amăruie.

Boem@ 1-2-3 / 2014

Ovidiu Pojar deține harul celui care te face să simți mirosul poemului, să citești pagină după pagină și să constăți că lucrurile pe lângă care ai trecut nepăsător o viață sunt interesante, sunt demne de a fi zidărite în roca poemului. Nimic nu este banal în lumea lirică în care trăiește Ovidiu Pojar. Lucrurile și fenomenele cotidiene prind aură, au un duh al lor și marile iubiri, ca și anotimpurile, sunt materia primă din care se întrupează volumul, altă carte de versuri.

O criză ca și existențială, un hiatus în sporovăiala lumii prin care se treieră Poetul, semne de întrebare dar mai ales răspunsuri personale, sunt tot atâtea motive pentru care poemele din manuscrisul volumului **Jogging circular** sunt poeme veritabile. O suferință defel măsluită de dragul Artei, o durere ca o pierdere de memorie ancestrală, se resimte în aproape fiecare pagină și citind cu atenție, observi că tristețea poetului este maiuaua din care iese prescura comunicăturii.

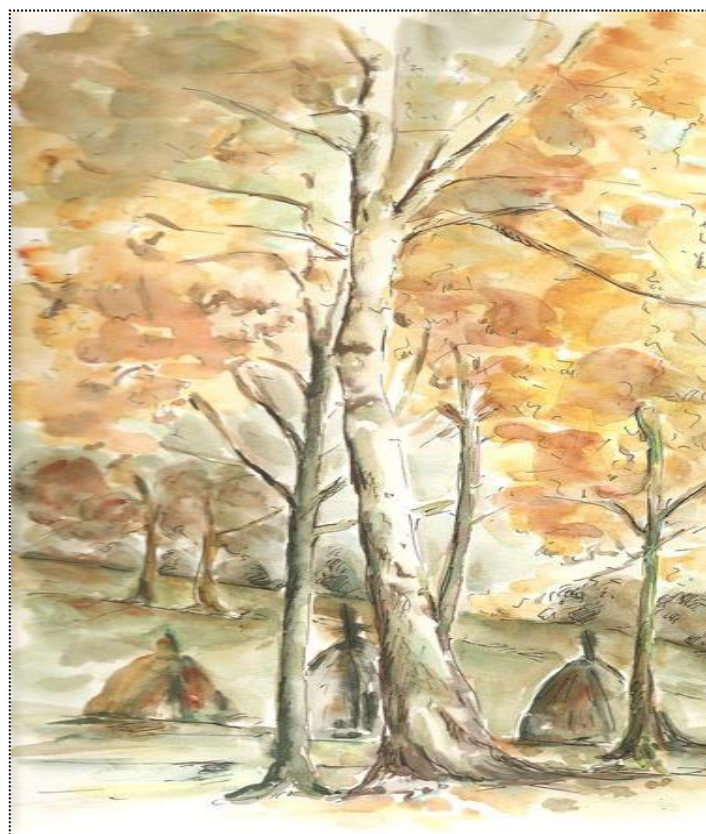
Ovidiu Pojar nu se sfiește să ne arate și partea perisabilă a lumii noastre, nu apelează la trucuri, nu îmbracă în staniol ieftin elixirul vieții. El este un creator în toată puterea cuvântului și în lumea lui metaforică este Liniște, Taină. Paralel, în lumea reală, spune poetul: "*Între mine și lume s-a lăsat o tăcere firească. Eu nu i-am mai întors o vizită, ea nu mi-a mai reînviat invitația*".

Cu umor special, dulce-amar, cu îngemănări de planuri literare pe măsură, Ovidiu Pojar contemplă Timpul fără amărăciune, fără frică, fără falsă măsură.

Felicitări, Ovidiu Pojar, și fie ca în Jogging-ul tău, aparent "circular" steaua ta să își continue drumul său norocos și frumos, pe orbita ta lirică specială.

Constanța ABĂLAȘEI-DONOSĂ

Constantin OANĂ

Aurica Istrate - "Toamna cuvintelor desculțe"
Editura InfoRapArt, Galați, 2012

Se simte cum "Emoția de toamnă" a lui Nichita Stănescu sporește cu această carte numită "Toamna cuvintelor desculțe" a poetesei Aurica Istrate. Și cum să nu fie desculțe cuvintele acestea, când ele au rămas fără omul care le-a inspirat, cum păsările și frunzele au rămas fără de copacii în care s-au desfășurat un timp? Aproape e de spus că tristețea dinlăuntru e cât toamna de afară, sau că toamna e rezultatul unor cuvinte dintotdeauna desculțe. Frunzele galbene, păsările călătoare, norii, ploile, brumele nu sunt ele sentimentele noastre care au dat pe din-afară?

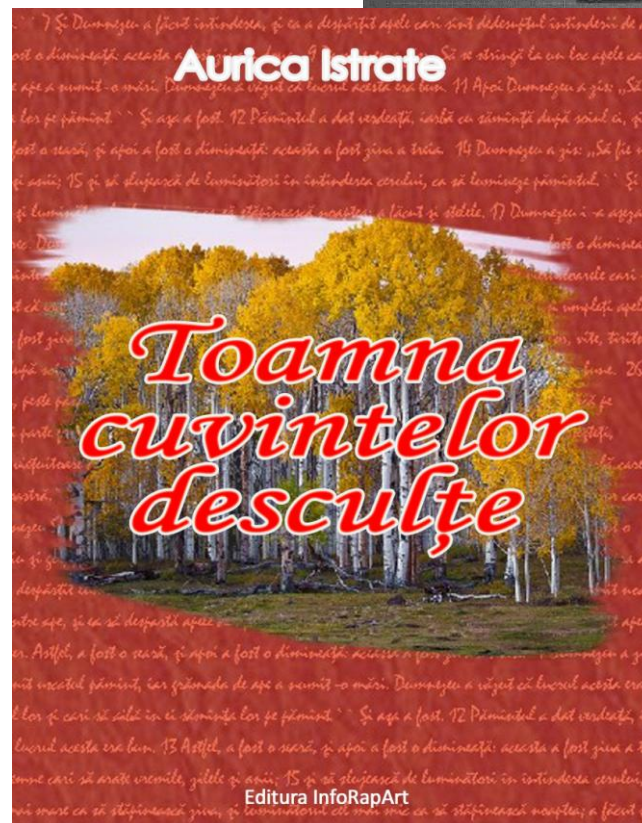
O voce reținută cât o adumbrire răzbate din fiecare cuvânt al acestui poem cât o carte. Fără condiții este această dragoste (căci despre asta este vorba) rămasă într-o aripă care-și ascunde iubitul să nu mai fie văzut ori auzit de nimeni, nici de îngerii "trimiși să-ți ferească fruntea de praguri" (poezia "Pe tine"). Frumos este cel iubit, dar mai frumos cel care iubește.

Iubirea este mai mare decât omul, ea nu poate fi împușcată, deși se împarte la doi. Dacă unul din ei pleacă ea rămâne numai cu celălalt, făcându-l pe acesta de două ori mai bogat. Iubirea este îngerul care vine mai întâi în recunoaștere și iată că află de gândurile iubitei. Mai întâi e rugăciunea pentru ajutor, apoi, prin cunoaștere reciprocă, se naște convingerea compatibilității, fiecare fiind completarea celuilalt, după aceea vine focul iubirii, apoi construirea unei intimități "cât cuibul de cuc", ca la sfârșitul timpului să ajungă împliniți în eternitate (poezia "Am putea").

Dar iubirea-înger află și despre teama iubitei de a nu-l pierde pe cel în dreptul căruia s-a oprit. Ar trebui să fie cruce pentru a putea fi sigură de el: "Te-aș răstigni iubite de-aș fi cruce... și ne-am întoarce înapoi copii" și ea se pierde de el - cel căruia îi dădu în dar propria-i aură devenită acum a lui. Pentru a-l regăsi trimite ploaia pe urmele lui prin tot orașul (poezia "Tablou de toamnă").

Nevoia de ușurare este prezentă în poezia "Candelă în cer", unde poeta își caută mama, cea care "îmi săruta perna înainte de culcare" (poezia "Amintiri de familie"). Deși prezentă doar în amintirea ei, mama nu și-a pierdut darul ocrotirii, căci ea este vie și în cer.

Arderea intensă a condus la o schimbare în tăciune a sufletului peste care "sufală vântul... să-l scurme /

să-l trezească", sugerând un destin ca al păsării Phoenix ce renaște din propria-i cenușă - semnul universal al regenerării/evoluției ființei (poezia "Cântec descântec").

Poezia "Sunt aici" ne amintește de "Floare albastră" de Mihai Eminescu ori de poemul biblic "Cântarea cântărilor". Visul este văzut aici ca o ființă de o intimitate perfectă: "Mă-nflorește dezbrăcată / Precum foaia albă scrisul", capabil să-i descopere sânii "cu gust de struguri". Numai în stare de vis poeta vede văile cu izvoare cum alunecă prin clepsidră ca printr-un tunel al timpului: "Nu căta în depărtare fericirea ta, iubite!" spune Mihai Eminescu în "Floare albastră", intrând în rezonanță cu poeta Aurica Istrate.

Perna pe care mama, în copilărie, i-o săruta înainte de culcare a devenit între timp o matoră a durerii mute, o piatră de poticnire și atunci "mi-am ars perna că nu mai contenea să suspine", după care "dusă am fost și încă mai sunt" (poezia "Între două ferestre și o linie de tramvai"). Și cum călătorului îi stă bine cu drumul, ea s-a oprit mai întâi la răscruce, a pipăit zările și acestea "îmi ingenuncheau toamna la picioare / fără vină" (poezia "Călător pe cruce").

Zările amurgeau, se-ntomnau. Ce fel de ieșire? Pentru a se ușura, poeta face o mare spovedanie (poezia "Spovedanie"), care sună cam așa: aș fi vrut să-ți răspund la chemările repetate, dar nu mi-am mai găsit limba, aș fi vrut să nu te uit, dar m-au trădat amintirile, aș fi vrut să nu mă fi născut în bătaia vântului, din practica de ieri s-a ajuns azi la o lungă teorie și acum iată zâmbesc printre lacrimi.

La urma urmei tot acest poem cât o carte este o adevărată spovedanie, o amintire pusă peste un nou început - început de toamnă.

Mihai MARINACHE

NOTE PE MARGINEA UNUI TEXT POETIC EMINESCIAN
NECUNOSCUȚ: „NOAPTEA”

Cu diferite prilejuri, personalități de prim-plan ale culturii naționale (N. Iorga, E. Lovinescu, G. Călinescu, C. Noica, Petru Creția) au pledat pentru restituirea către marele public a tuturor textelor rămase de la marii noștri gânditori, cu precădere (și fără rezerve și justificări de tot felul) cele emanând de la spiritele totale, emblematice și definitorii pentru civilizația românească. Deși Mircea Cărtărescu își exprima anumite rezerve în legătură cu unele notații din manuscrise („lucruri care de multe ori nu diferă de paraphernalia oricărui om obișnuit”), în opinia noastră, mai ales în perspectiva timpului, și acestea (însemnări cotidiene, socoteli de tot felul, bilete cu conținut strict privat ș.a.) conturează un tablou, un portret, o atmosferă, o relație, luminând mai precis dimensiunile atât de fragile ale unui destin uman.

Vorbind despre Eminescu, să ne amintim ce emulație extraordinară a suscitat în rândul cercetătorilor publicarea celor peste o sută de scrisori rămase, peste timp, în custodia unei strănepoate a Veronicăi Micle. Acestui fericit act cultural îi asociem și inițiativa revistei „Manuscriptum” (nr. 1/1991) care, prin grija eminescologului Petru Creția, publica peste cincizeci de texte poetice eminesciene (24 complet inedite, 16 publicate prin diferite perioade și necuprinse într-un volum, 12 reconstituiri). Două decenii mai târziu, editura „Casa Radio” din București editează o carte (cu CD inclus) în colecția „Biblioteca de poezie românească”: Mihai Eminescu VIS și alte treizeci de poeme necunoscute, restituite de Petru Creția, aale și prezentate de M. Cărtărescu, în rostirea lui Marcel Iureș, cu ilustrații de Tudor Jebeleanu.

Neîndoindu-ne, viitoarele ediții Eminescu trebuie să țină seama de aceste recuperări istorice, deoarece „pretutindeni este Eminescu, un Eminescu mai proaspăt și mai surprinzător (...), netocit de citiri și recitiri, tălmăciri și răstălmăciri, atașări artificiale la diverse doctrine și ideologii” (M. Cărtărescu, *Predoslovie la o carte audio cit.* 2011, p.10).

Află încă sub impresia profundă a acestei descoperiri de excepție, mi-am amintit că, studiind pentru un proiect cultural generos colecția ziarului constănțean „Dobrogea Jună” (1904-1944, Director C. N. Sarry), am citit acolo poezia „Noaptea” (anul XXX, nr.148, joi 16 aug. 1934, pag.1). Publicația prezenta detaliat festivitățile prilejuite de Ziua marinei la Constanța, iar sub titlul „După dezvelirea bustului lui Eminescu” era inserată creația „Noaptea”, cu specificația „o poezie inedită”. Erau șase catrene dispuse pe două coloane, urmate de note ample semnate de D. Stoicescu. Lectura fugitivă a versurilor m-a dus cu gândul la o posibilă descoperire pentru cititorii anului 1934 și, deci, fără interes pentru viitorime, întrucât orice lector avizat al unei ediții obișnuite Eminescu cunoaște că există o poezie „Noaptea...” (cinci catrene), datată 15 iunie 1871.

Într-un alt context, verificând și comparând anumite sintagme din textele ediției Maioreșcu, am realizat că este vorba despre un text diferit, neinclus (eventual sub un alt titlu) în ediția monumentală Perpessicius și nici în

cele uzitate în ultimii 60 de ani.

Iată versurile poeziei „Noaptea”, publicată în ziarul constănțean menționat, cu deplina respectare a ortografiei și punctuației timpului:

Noaptea

Când noaptea e adîncă și-i liniște, tăcere,
Când și zefirul dulce pe frunze doarme lin,
Iar luna călătoare pe cerul cel senin
A firei adormite e singura veghere, -

Atuncia al meu suflet răpus de doruri multe
Deștept făr de repaus veghează nencetat;
Cu-al zilei sgomot mare în veci neîmpăcat
Tăcerea mută-a nopței i place să asculte.

Ce-aude el atuncia, când eu n'aud nimică,
Nu știu, însă în peptu-mi un farmec dulce simt -
Și orizontu-mi pare că e îngust și strimt,
Iar lumea uriașe neasemănat de mică.

Apoi urmînd cu dorul duioasa lunei rază
Pătrund cu ea împreună întinsul nesfîrșit
Și-o clipă al meu suflet de mine deslăpît
În sfere dulci, senine, ferice el planează.

Și'n ora cea de pace, de sfîntă liniștire,
Ființă mult iubită, ce'n lume te'nălînesc,
Pătruns de înțelesuri mai mult eu te slăvesc...
La tine se îndreaptă cu drag a mea gândire -

Și-a cerurilor taină adîncă și divină,
Ce'n mintea-mi mărginită îmi pare c'o cuprind,-
Ca s'o-nțeleg mai bine eu ochii mi i închid,-
Și-atunci văd că de tine e inima mea plină...

Avocatul D. Stoicescu (publicist, literat, traducător), personalitate notabilă în cercurile culturale ale vremii și în publicistica dobrogeană, însoțește textul cu note extrem de interesante, permițându-ne să înțelegem împrejurările în care a intrat în posesia versurilor eminesciene. Însemnările sale conțin, în rezumat, următoarele:

- versurile poeziei i-au fost citite lui D. Stoicescu în 1918, la Bălți, în Basarabia, de către Nicolae Stamate, fiul poetului basarabean Cavaler C. Stamate (1786-1869)

(continuare în pag. 30)

Gabriel Petru BĂEȚAN

Fertilizare in vitro

să înlocuiești iubirea pierdută cu poezia
să încerci să găsești fericirea pe Google
și pe tine însuși persistând în vicii
să te droghezi cu singurătate și metafore
fără să poți uita totul
și să știi ceea ce încă nu ai cunoscut

oare nu sunt toate acestea
o încercare disperată de salvare
a fericirii pure
de fertilizare a luminii
într-un abis?

Nu este niciodată prea târziu să speri

nu este niciodată prea târziu să speri
am văzut chipul lui Dumnezeu
prinzând contur pe fețele nefericiților
și binele și adevărul
au luminat ca două felinare
în mintea mea ca o peșteră

am văzut vise înflorind
în umbra remușcărilor
și oameni în privirea cărora
nimic nu ofilește

am văzut locuri neatrinse de civilizație
cu suflete în care încă mai pulsează
inocența de la începutul lumii

am văzut soldați plângând
și conștiințe solidare
am auzit adesea cum vibrează viitorul
într-o rugăciune de neprihănit

nu este niciodată prea târziu să speri
în carnea noastră plină de ruine
mai există oameni
și dincolo de disperarea de pe chipuri
se ascund copii

Niciodată îndeajuns

nu suntem niciodată prea copii
ca să putem iubi
nici prea în vârstă ca să mai avem
ceva nou de învățat
nu suntem niciodată îndeajuns de curați
ca să îi judecăm pe ceilalți
și nici prea mizerabili încât să nu îi putem ierta
nu suntem niciodată prea săraci

pentru a ne îmbogăți cu un zâmbet
nici prea bogați pentru ca veșnicia să nu ne
tenteze
nu suntem niciodată îndeajuns de credincioși
pentru a-l vedea pe Dumnezeu cu ochii sufletului
și nici prea atei pentru a ne susține convingerile
false
nu suntem niciodată îndeajuns de tari
ca să putem învinge moartea
și nici prea slabi de înger pentru a putea fi fericiți
nu suntem niciodată îndeajuns de falși
ca să putem mima răceala unei pietre
și niciodată îndeajuns de sinceri
încât să fim transparenți!

Să nu vă nașteți doar ca să muriți...

să nu vă nașteți doar ca să trăiți
fără idei, fără identitate, fără idealuri
scânteii fără intensitate
praf în uragane
căci viața asta
este intervalul între o deschidere de ochi
și o deschidere de cer

să vă trăiți toate dezamăgirile
ca o explozie de senzații
și pentru că preludiul victoriei este lupta
să aveți vise mai ales în zilele
când realitatea este ca o ghilotină

să nu ajungeti arme în războiul altora
simplici eroi necunoscuți
și mai presus de toate
ca și când orice secundă ar fi ultima
să vă iubiți
să nu vă nașteți doar ca să muriți

Întoarcerea la poezie

după incursiuni tulburătoare
printre oameni
mă întorc la poezie

acolo unde suferința este doar o metaforă
acolo unde nu sunt nevoit să strig
pentru a fi înțeles de ceilalți

acolo unde timpul
capătă o densitate mult mai mare
iar moartea
alergată nopți la rând de întrebări
gâfâie

da!
mă întorc la poezie
așa cum se întoarce un copil
neadaptat la nefericire
în pântecul mamei

Elena NETCU

UMBRELE DIN VALEA RECE (fragment din roman)

...Valea Rece, până la Revoluție un cătun uitat de lume din apropierea Galațiului, trăiește cu frenezie viața nouă, capitalistă, bucurându-se infantil și lacom de plăcerile imediate, ca de niște jucării. Unul umblă mândru cu fustanelă scoțiană, altul pretinde să i se spună Maderling-boy și își "cînstește" consătenii, pantagruelic, până la pierderea de sine, țiganca lawa și-a ridicat un palat, telefonul mobil nu e o noutate, iar cumpărăturile zilnice și le făceau de la Minimarket. Celor vreo douăzeci de case li s-au alăturat multe altele, căci apariția șomajului în marele oraș a făcut atractiv cătunul cu iluzoria-i viață ieftină. Tinerii au plecat, în majoritate prin "cele străinătăți", de unde trimit unii, cadouri și bani – și pe unde pier alții, precum Victor al lui Savu, se pierd în numai de ei știute reglări de conturi de tip mafiot. (...) Mirajul civilizației și bunăstării duce, firește, la disoluția valorilor vechi, la degradarea morală, la ruperea oricăror legături cu trecutul păstrător, poate, al forțelor ce ar putea resuscita această lume ce agonizează cu zâmbetul pe buze, fără a bănuși măcar că e condamnată, că moartea lucrează în miezul ei aparent sănătos...

(fragment din prefața semnată de Marian Dopcea)

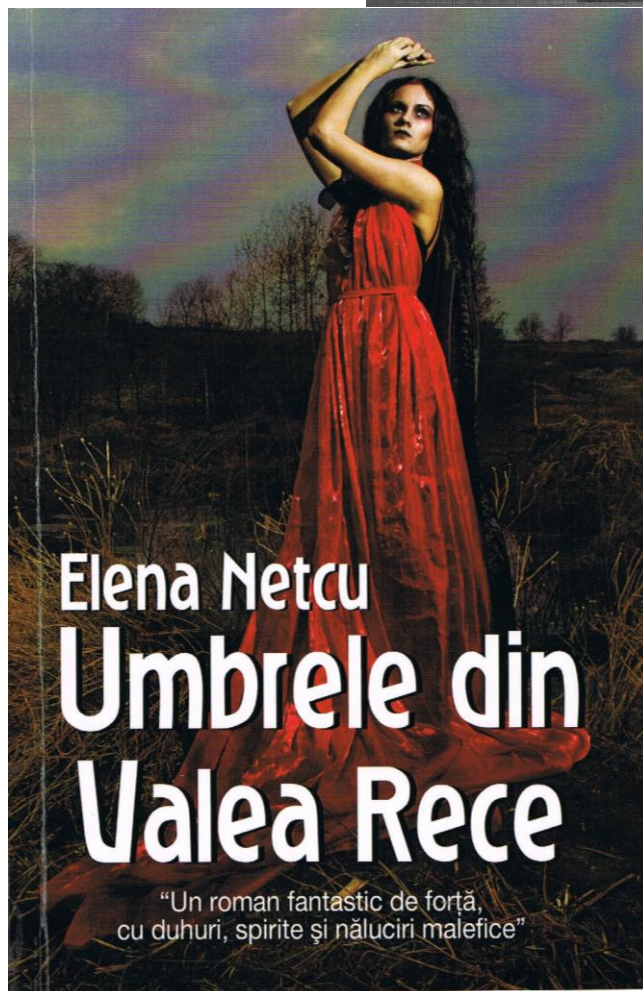
Marin Chibrit îi povestește lui Chilianu ce năpastă a dat peste el.

- Dau crengarul într-o parte și țâșnește, măi omule, o arătare de sub crengar, ...să fi fost un șobolan? Nici n-am avut timp să-l văd ca lumea..., dar, tot așa, avea o coadă mare, subțire ca un bici, și-mi arde una peste ochiul drept, de m-au tăiat toate alea. Și, deodată, tot așa ca la tine, țâșniră flăcări din ochi, ca și cum ai scăpăra un chibrit. M-a plesnit și-a țâșnit-o în copac. N-am luat în seamă, că eu nu simțeam nimic, dar Jalbă a văzut că-mi arde ochiul. Ia, uită-te tu mai bine la ochiul meu, așa-i?

Chilianu întinse mâna și-i ridică în sus pleoapa și dintr-o dată din ochiul lui Marin Chibrit ieși un fulger cât un fir de ață și-l trăsni pe bietul băiat în moalele capului, apoi începu să se bătaie încolo și-ncoace, dând ochii peste cap.

- Măi băiete, stai, măi Chiliene, ce-ai văzut tu în ochii mei, ce ți-am făcut? Of, nenorocitul de mine! - se văita omul, luându-l pe băiat în brațe. Totul trecu în mai puțin de-un minut, iar Chilianu rămas mut, se holba la ochiul lui Chibrit, care scăpăra într-una, de parcă acolo ar fi fost o vatră aprinsă.

- Nea Marine, ce văd eu în ochiul matală e jale. Flăcările iadului, nu altceva! Vezi ce faci și pe unde te duci ca să te dezlege, dar eu cred că e mult mai grav.

Nu te mai duce acasă, bre, ai copii mici, să nu-i molipsești. Suntem, deja, destui în sat bătuți de soartă.

Marin Chibrit simți o moleșală în tot corpul, lăsă capul în jos și duse instinctiv mâna la ochi să și-l astupe, căci începuse să-i fie rușine de el însuși. Tremura ca de o mare vină, se gândea la neamul lui Tyron. Își aduse aminte imediat că are o cumnată care-i din neamul ăsta. „Bine, bine - se gândi Chibrit, dar e, pur și simplu cumnată, e prin alianță, nu de sânge. Duhurile rele băntuiau nu numai prin valea cu plop, ci împânzise acum tot satul, pluteau prin aer, intrau în curțile oamenilor. Puțini mai rămăseseră neatinși, dar și ăia trăiau cu frica-n sân.

- Toate dedesubturile din viața oamenilor le știu, Săftoiule. Ce face lawa, care este relația ei cu oamenii din sat. Ea își vede de vrăjitoriile ei din care a făcut o afacere. Bătrânii însă nu credeau. Mai ales Iohannes se îndoia de harul lawei. Însă recunoștea în sinea lui că n-o întrece nimeni în sat în chestii de-astea ce depășesc puterea de înțelegere a omului. În rest mințea de îngheață apele:

- Fugi, mă, de-aici! De unde și până unde să aibă lawa atâta putere? Doar nu-i făcută din os domnesc, adus de la Ierusalim. E o șmecheră de prima clasă și are un tupeu, că mă mir că nu-i este rușine să se uite în ochii oamenilor!

Marin Chibrit stătea paralizat de durere în mijlocul șoselei, acolo unde-l lăsase băiatul lui Chilianu. Și deodată o ia la fugă și aterizează la vrăjitoare ca vai de el. Bătu în poartă, deși poarta era mereu în lături,

(continuare în pag. 38)

Coriolan PĂUNESCU

Septembrie

Frumoasa mea, septembrie îmi pare
că-n toamna asta-i cam tehui
și că lumina din pleoapele-i firave
abia dacă visează-n galbene gutui.

Și uite, carnea trupului mă doare
că nu mai e nimic din ce a fost cândva
și parcă azi și aurul din Soare
e pregătit să-l vindem undeva.

Aud, frumoaso, că de mâine
va dispărea și galbenu-ți din plete

și că străini-l caută și-n grâne
și-n subpământul dacicelor vetre.

Mă-ntreb de-ai să mai vii spre seară
cu-atâția hoți ce te mai pot prăda...
și ascunde-te, străinii să nu-ți vadă
cerceii din urechea ta.

Că uite, chiar această tristă toamnă
e parcă mai ciudată ca oricând
și din lumina ei, contemporană,
îi fură unii culorile pe rând.

Poveste

Iubito, să nu treci pe aleea care urcă
însingurată-nspre cazarma veche -
e gata-n cer să dea urlând cu tunul
un general bătrân și într-o ureche.

El vrea iubirea în fragmente pure
s-o spargă într-o clipă cu obuze oarbe
și rătăcind apoi prin suflete să-ți fure
cam tot ce ai și ți se cade.

Tu, dacă-l vezi, pășește mai departe,
nu-i sta în cale nici măcar o clipă
și lasă-i liber gândul ca să-l poarte
ca o bătaie neagră de aripă.

Spre seară ne-om muta pe-o altă stradă
să ne iubim pe creasta nopții-nfrigate
având cu noi câte-o petardă,
și un dor nebun de libertate.

Târziu, bătrânul-n haina-i de cătană
va arunca în aer planeta milenară,
și-n stele-și va purta ființa lui sărmană
precum într-o poveste tristă, arbitrară.

Intuiții grave

Sunt triști mestecenii ce mor în frunze

precum cuvintele în suflete arzând
și-ascunsă taină a pădurilor confuze
ce se așterne-n ritmuri sălbatice la rând.

Și iată, tu nu vrei în ochiul unei stele
să ne vedem rătăcitori în noapte

și nici cum luna de-atâtea doruri grele
înluminează timpul pe căile de lapte.

Eu însă văd ce azi se-ntâmplă-n ceruri

când ca un glonte trece un meteor galactic
ce primenește iară regatele de nouri
cu-n rege-cerb și-un visător fanatic.

Un fel de zeu care transcende-n spații
de verde-ntunecat cu magică culoare
pe care vin grăbite celeste constelații

în galben viu și-n limpede paloare.

Semne

O, flăcările albastre ce ard din pietre sfinte

descoperind în noapte comorile ascunse
ce se transformă-n gesturi și tragice cuvinte
ca niște albe păsări cu aripi mari, întinse.

Sunt limbi de flăcări ce urcă-nspre coclaur
cu-ndemnul de-a topi bătrânele filoane
străluminând prin munți cărările de aur

ce duc spre drumul neted de palide icoane.
În vârf de munte, însă, privește cu mânie
dacul cel liber cu ținută și căciula dacă,

iar eu înalt, privirea blândă și trupul din vecie
să-mi cer smerit iertare că țara-i atâtea de săracă.

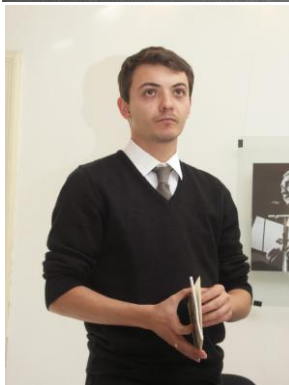
Altfel, mă tem de focuri insinuate-n semne

venind din vechiul neam de stirpe milenară
pe drum de inimi statornic să ne-ndemne
către un gong final pe-o scenă albă și sumară.

Se vor întoarce țările acestui neam de regi
sub zodia împăratului din cerurile sfinte
și încă nu va fi târziu ca tu să înțelegi

că noi venim din trupul planetelor grăbite.

Gabriel DRAGNEA

Tăcerea ferestrelor

Ferestrele mele se deschid
Spre Alea Ispitelor
Unde perechi de ochi, sute
Mii, pete reci sau culori vii
Se-ntâlnesc pe trotuare
Ne-ncetat se privesc
În trup de păcat îți zidesc
Emoții și plăceri trecătoare.
Pe mare nu e loc de regrete
Între valuri ce se `nalță prea sus
Sau când la apus se despart
Și împart îmbrățișări
La corăbii rătăcite și maluri.
La zaruri se pierd iubirile,
Amintirile devin prizoniere
Încătușate pe Alea Ispitelor
În trupul de păcat al orașului
Ce tot crește și cucerește
Emoții și plăceri efemere.
E-atâta tăcere la ferestrele mele...
Peste zăbrele se-mbrățișează
Florile vinovăției noastre,
În glastre nu a mai rămas
Decât aroma trandafirilor de ieri
Provocând lacrimi ferestrelor
Care ne sunt martori tăcuți,
Duhovnici sortiți să ne țină
În secret, păcatul.

Două scaune

În sufletul meu există
Două scaune:
Al iubirii și al trădării.
Pe primul stai tu
Croșetând clipele
Îmbrățișând zilele
Până la nunta lui
Martie cu octombrie –
Sărbătoare a anotimpurilor,
Ce eliberează zborul
Sub aripile albatroșilor.
Încă aștept dincolo de
Perdeaua neliniștii
O bătaie de inimă,

Un trup de cais arzând
La porțile Raiului
Închiriat pentru sărbătoarea
Noastră. La fereastră
Doi fluturi își laudă
Culorile. Florile uită
Să-ți închidă petalele
În noaptea cea mai lungă
În care noi nu știm
Și nici nu vrem s-adormim
Îmbrățișând despărțirea.
Uimirea încolțește în îngeri
Când pe scaun aștepți
Și tot sângeri
De dor și de frică.
Ce mică e lumea
Ce ne-ascultă glasul
Și voit ne încurcă pasul
Pe drumuri ascunse.
Pătrunse de dor ne sunt
Zărilor, împrumutate culorile...
Să nu deschidem uși frământării
Ce ne rezervă loc
Pe scaunul trădării.

Sub pleoape-ngenuncheate

E-a doua oară când te naști timid
sub pleoapele mele
îngenuncheate în fața
noptii tulburătoare și tristă, mută
ca privirea zeilor, rănită
de timp și nemurire.
Abia acum simt cum
îmi cuprinzi în taină amintirile
cu toate brațele pe care
ți le-am dăruit de ziua nenașterii tale
din dor. Izvor de neliniști curge
de la sânul tău hrănind suflete
ce-și doresc să-și simtă
fiorul renașterii din mine.
Cu tine mi-e teamă că mâine,
cândva, îmi vei pierde brațele
oferindu-mi în schimb
zile învăluite-n uitare și tăcere.
Plăcere mi-ai lăsat,
atât cât să vreau
să te mai naști o dată
sub pleoapele mele
îngenuncheate în fața
noptii.

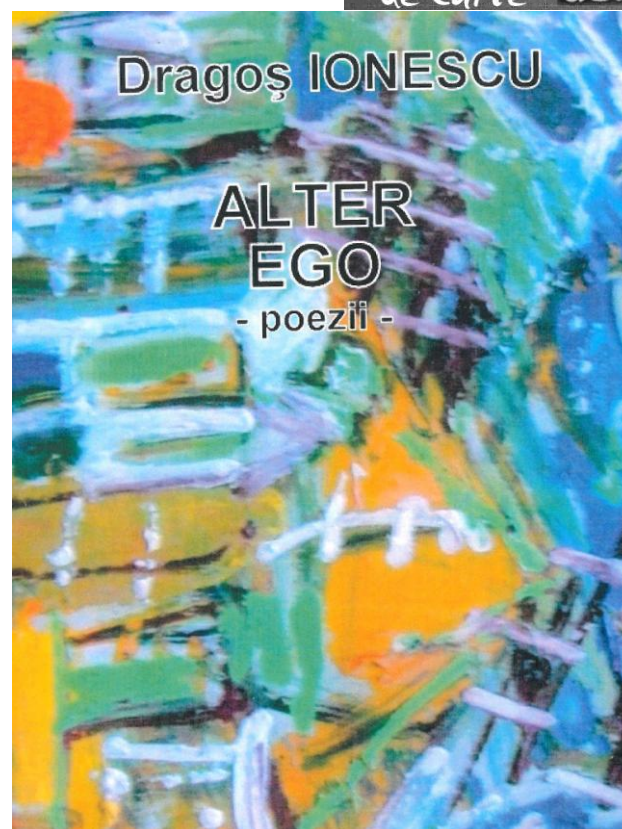
Dumitru ANGHEL

“ALTER EGO” - poezii de Dragoș Ionescu

Volumul de versuri “Alter ego” - poezii - semnat de poetul Dragoș Ionescu, apărut la editura ieșeană PIM, 2012, este a doua carte a sa, după debutul editorial cu “Zbatere în gol”, în 1997, la editura brăileană “Softecq”. Poetul este prezent și în două antologii, “În vadurile Chiralinei”, vol. II, în 2005, și “Poezie și proză”, publicate la Editura Ex Libris, 2008. Și-a exersat condeiul liric la cenaclul “Miha Dragomir” și a ieșit în lumea bună a poeziei la Consursul literar internațional “Roland Gasparic”, în 1995, și a colaborat cu versuri la revistele “Sinteze”, “Citadela”, “Noi” sau “Porto-Franco” din Ploiești, Brăila sau Galați.

Structura volumului este ușor atipică, evident în afara formulei editoriale standard, deoarece cartea poetului Dragoș Ionescu are un singur poem-uriaș, fără niciun titlu, în afara celui de pe copertă, “Alter ego”, de fapt, poeme (!?) de câte cinci-șapte-nouă-unsprezece-cincisprezece... sintagme sintactice, vers alb sau liber. Cartea n-are nici Cuprins, pentru că, în afara unui... *Cuvânt înainte*, nesemnat, dar elaborat de poetul Virgil Andronescu, care a realizat și tehnoredactarea, în cele 97 de pagini, grupate câte unul sau două unități lirice de sine stătătoare ca idee poetică, figurează, despărțite de câte un asterisc – trei stelute mici – optzeci de poeme semnate de poetul Dragoș Ionescu. Așadar, poeziile n-au nici titlu, nu sunt nici datate și nici nu sunt grupate pe capitole tematice; așa că, după o lectură de prim contact, a fost nevoie să revin, să reiau lectura, să mă-ntorc și să-nțeleg ce se întâmplă cu sufletul răvășit de atâtea dileme existențiale, de atâtea frământări ale poetului și să-i surprind, să-i percep mesajul liric. Până la urmă, am ales calea cea mai lăndemână, lectura cursivă de la pag. 6-97, și așa am intuit ce *idoli lirici* i-au tulburat viața poetului, cu ce *zeițe* inspiratoare și-a potolit alinarea, dorul și iubirile, ori pe ce *Pegași* înaripați și-a purtat speranțele și visele. Și-am început cu coperta IV, cu cele mai convingătoare versuri, ca un *curriculum vitae* liric, ca o *ars poetica*, sau ca o *declarație-program* de poet hotărât să-și pună sufletul pe tapet: *Cândva, demult / am coborât în / pădurea de oameni. /.../ Nu mi-a fost frică, / doar freamătul ei / mă neliniștește, / așteptând /.../ semnul tainei.*

Splendide versuri, de-o mare sinceritate și de-o duioșie și-o candoare de.. fată mare cu roșeața în obraz. Formula lirică prozodică adoptată de poetul Dragoș Ionescu pare, cel puțin la prima vedere, că suplinește elegant alinierea cuminte la poezia clasică, cu ritm, rimă, poezie de formă fixă - sonet, rondel, glossă, odă - refuzând aderarea la spiritul pseudomodernist de ultimă generație, cu o gramatică în derivă, fără punctuație și cu o topică a propoziției sau a frazei fracturate, pe o tematică nonconformistă frizând indecența, repudiată de poetul care recurge doar la versul alb sau liber. Așa că, până la urmă, deoarece a știut să fenteze inteligent *capcanele* poeziei facile și de prostituție culturală, varianta

prozodică și tematica lirică propuse de poetul brăilean în volumul “Alter ego” este decentă, în maniera unor *crochiuri*, asemenea unor pasaje instrumentale de pian ori fantezii *rococo* de violă-solo, ca niște *Capricii* de Paganini, pe un orizont ludic: “Pe drumul croit de soartă, / Între dragoste și visări / Murmurul de mamă / Îmi potolește setea de prunc și Tată / *** / Copil fiind între crez și ispite, / ademenit de amurguri”, iar poetul pare dezamăgit, cu idealuri frânte într-o societate în care este nevoit să înoate contra curentului: “resimt vântul rece / al obloanelor trase” (pag. 6).

Un existențialism... “al întrebărilor nerăspunse”, care “sfârșesc în ursita singurătății” eșuează... “ca o atingere flămândă” (pag. 7), “între soartă și destin” (pag. 9), iar consecința în planul conștiinței poetului este dramatică și în canonul creștin al damnării: “Cu genunchii însângerați / Urc pe culmea Golgotei” (pag. 10).

Există în poezia lui Dragoș Ionescu și un sindrom al revoltei perpetue, împotriva tuturor, împotriva a câte există, contra *sinelui* și a tuturor factorilor perturbatori de izbânzi, de idealuri ratate, deși își găsește și o oază de refugiu, ca niște brațe ocrotitoare, calde și tandre; fascinante raze de lumină și echilibru venind dinspre un simbol poetic obsesiv, familia, părinții, mama și tata, mai ales mama, ca un laitmotiv, de-o celestă ardoare și lumină crepusculară: “Undeva... în sufletul meu, / brațe-sulițe-mi spintecă făptura / ... / mama, tata și toți ai mei / își așteaptă împlinirea menirii / la o masă a tăcerilor repetate” (pag. 22), ca o metaforă inspirată cu trimitere la maestrul sculpturii impresioniste, C. Brâncuși.

(continuare în pag. 15)

Cu un lirism ceremonios, cu o ușoară undă melancolică și în egală măsură arogantă, de suflet bântuit de tot felul de himere: "Pe o scară de valori absolute / Mă mistuie dorul de clepsidră rotită" (pag. 24), poetul Dragoș Ionescu parcă ar încerca să depășească condiția de revoltat pe sine și pe toată lumea, cum afirmam mai sus, și bate la porțile consacrării, încercând pe cont propriu să răzbată în "jungla" elitei poeticești printr-o impetuoasă adaptare la estetica liricii moderne: "De aripile unui nor străveziu / Îmi leg umbra de iarbă / ... / Cu răbdarea unui chirurg / Ce își tălmăcește în gând ecouri, / cântându-și întregul printre epigoni" (pag. 26), ca o declarație de credință, ca o aderare la valori personale, autentice, dincolo de tentația imitației.

Pare a fi și o replică a poetului la tematica volumului său de debut ("Zbateră în gol"): "În limanul așteptării, / o lacrimă plânsă găsesc / e aceea / a zbaterii în gol" (pag. 29), pentru că poezia în acest de-al doilea volum al său ("Alter ego") gravitează, ca un puseu sentimental și nostalgic, pe sonoritățile obsesive ale unui menuet festiv: "La cumpăna dintre zile și nopți / Ajung în pragul divorțului de lume / Dintre soartă și destin / Încerc să văd mai departe" (pag. 31). Și, chiar o face, deoarece versurile, *crochiurile* lirice, cum le numesc eu, sunt din ce în ce mai elaborate, au deja o detașare de înrâncenarea, revolta și refulările de început ale poetului Dragoș Ionescu, de parcă s-ar lua în serios și-ar accepta că, dintotdeauna, poeții au fost singuri și și-au croit destinul artistic: "Am hotărât să adorm în iarbă" / ... / *Pleoapele clilesc alene, / după o ninsoare / A tâmpelor obosite*" (pag. 31); și-și asumă orgolios, impetuos și arogant, condiția de poet damnat: "Sub amprenta dualităților / între inger și muritorul diavol, / port cu mine senzația înălțării, / A trecerii mele prin trup, / a brațelor-sulițe, / a setei de gnoză" (pag. 32).

În ciuda înrâncenărilor și a revoltelor de tot felul, îndulcite doar de aerul mistic al unor dileme existențiale, de echilibrul și liniștea unui ludic programatic venit din universul familial al copilăriei, poetul se dedulcește și la "mierea" idilelor cu iz patriarhal și romanțios: "Așteaptă-mă, iubito, / cât mai aproape și în retina ochilor tăi, / zidindu-ne unul pe celălalt / ... / Ne vom găsi cândva!" (pag. 49), dar nu întârzie prea mult prin vremurile cuminți și sfioase ale lui Petrarca, Asachi sau Alecsandri și se aliniază hotărât la erotica îndrăzneată, dar încă decentă, a poezilor moderați contemporani: "Noaptea sub bluza-ți de mătase / Un sân galben-roșcat / Emoții, o flămândă foame / Și o sete de adolescent. / ... / De sâinii tăi rotunzi și sferici" (pag. 50), de parcă l-ar bântui gândul spre lirica nonconformistă.

Nu putea lipsi poezia religioasă de pe portativele tematice ale cărții "Alter ego", semnată de poetul Dragoș Ionescu, pe coordonatele agnostice ale cunoașterii lumii obiective și nu după ritualuri și percepte bigote de creștinism primitiv, ci mai degrabă în sonorități celeste de clopot, în sunete grave de orgă, cu ecouri reverberante în toaca de lemn a vecerniei de seară: "După Dumnezeu strig, / între evlavie și rugă, / ... / între clipă și clipă / pipăi clipe

de har" (pag. 84), dar și cu spasme de erezii și tăgadă: "Între două nopți de necredință / Căutându-te printre degetele tremurânde / Ale unui Toma Necredinciosul" (pag. 86), ca să se întoarcă smerit și cu sentimentul acut al păcatului: "Ajuns la vorbele Fariseului, / Îngenunchez... Doamne, iartă-mă! / Sunt un ticălos vameș de lume" (pag. 87).

Și-aș mai adăuga doar crezul poetic al poetului Dragoș Ionescu: *...cântecul de lebedă albastră / Al scurtei mele treceri / Picură secunde ultime de iarnă mocnită*" (pag. 97), ca o perspectivă multiplă și ipotetică asupra carierei și planurilor sale scriitoricești.

"Casa umbrelor", de Dumitru BARĂU

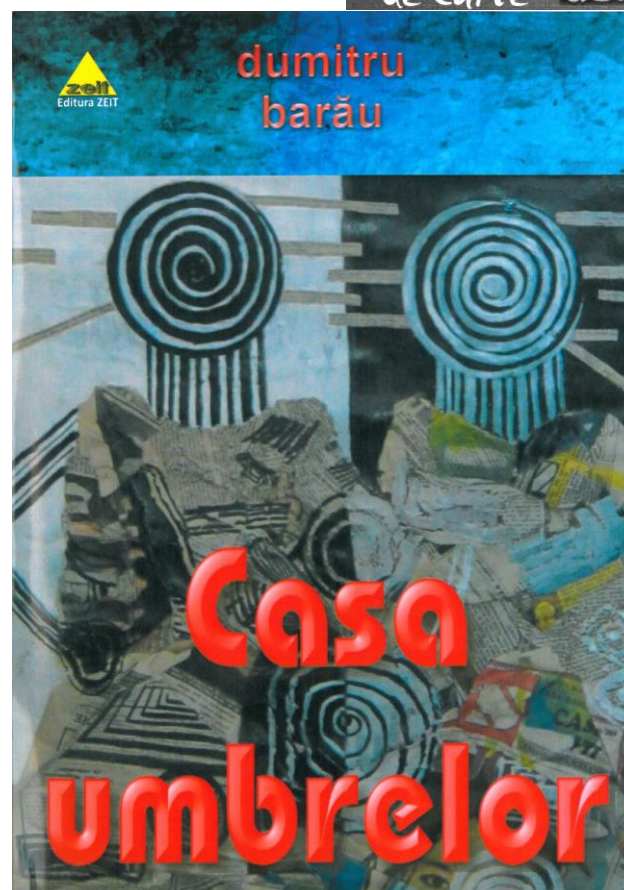
Cartea de proză scurtă "Casa umbrelor", Editura Zeit, Brăila, 2012, 200 de pagini, semnată de scriitorul Dumitru Barău, apare la o distanță de doar trei ani de la debutul editorial cu volumul de versuri "Anotimpul visării", în 2009, și la un an de la *confesiunile lirice* "Vis albastru, Êmeli", în 2011, la aceeași editură, edificând "cartea de vizită", serioasă și promițătoare, a unui poet, ardent și suav în lirica sa de-o extremă finețe, și a unui prozator de-o tulburătoare autenticitate, situată în limitele retrospectivei și ale amintirilor îmbogățite de experimente de tot felul, pulsând de energii și explozii de vitalitate. "Casa umbrelor" însumează așadar nouă povestiri de dimensiunea, structura și tematica unor *schite* sau *nuvele*, în care prozatorul Dumitru Barău modifică registrul scriiturii sale, de la *lirismul* rezultat dintr-o atitudine generoasă și sentimentală la *epicul* grefat pe o lume autentică, în ciuda bizareriilor de tot felul, ponderate de o emoție sinceră, în care ficțiunea impersonală se pliază pe amintirile personale, pe matricea unei psihologii plauzibile. Stilistic, povestirile domnului Dumitru Barău atrag atenția prin anvergura construcției epice, prin obiectivitatea, excesiv de severă, uneori, ca și pentru o perspectivă multiplă, cu variațiuni derutante, alteori, ori ipostaza ipotetică asupra personajelor și, îndeosebi, a întâmplărilor, cu un apetit *rabalais*-ian pentru inedit sau fabulos dintr-o realitate imediată.

Iar prima notă, bună și mare, pe care o ia vajnicul profesor de Românește este la *arta portretului*, deoarece aceasta este particularitatea stilistică dominantă a scriiturii din "Casa umbrelor", ilustrată de chipurile lui Moș Tănăsă, al Fetei cu ochii verzi sau Vânăzătoarea de pește, ale Navetistului și Avocatului, al lui Nicolae sau al Emei, personaje principale și ilustrative, portrete în aquaforte, fiecare cu *pata de culoare* distinctă, inconfundabilă și definitorie. Tehnica portretului la

(continuare în pag. 16)

Dumitru Barău este de-o incitantă atitudine, de la o psihologie polifonică, barocă, ca-ntr-un *“Concert brandenburgic”* de I.S. Bach, în creionarea chipului grav și atemporal al lui Moș Tănăsă, din povestirea cu același nume, până la contururile delicate și fragile ale *Vânzătoarei de pește* din povestirea “Fata cu ochi verzi”, pe o cromatică luminoasă și caldă, ca-ntr-un tablou de Nicolae Tonitza, cu modulațiile unui registru liric, ca-n poemul “Êmeli! Êmeli! din cartea de versuri a poetului. Sau, chipul *Avocatului* din povestirea “Într-o vară, într-o gară”, realizat prin tehnica surprizei, pe elementul șoc și pe qui-pro-quo-ul teatral, cu o violență mai mult verbală și din aria de impact a situațiilor-limită întâlnită în miniatura dramatică “Cântăreața cheală”, semnată de “*părintele*” literaturii absurdului, Eugène Ionesco. Cam în aceleași *tușe* descriptive, grele și grave de contrapunct istoric, în care se mișcă Ema și Nicolae, personajele emblematice din nuvela “Casa umbrelor”, narațiunea cea mai amplă, mai stufoasă, pe care prozatorul Dumitru Barău ar fi putut s-o extindă la dimensiunile unui *roman*. Nicolae și Ema, personajele pe care prozatorul le lasă să se descurce singure într-o lume bântuită de nedreptăți criminale ale Istoriei, evoluează narativ prin natura reală sau halucinatorie a întâmplărilor, iar percepția atitudinii lor, corectă sau nu, este lăsată la intuiția și reacția cititorilor.

Un alt element stilistic al prozei din volumul “Casa umbrelor” îl constituie *arta descrierii*, iar această particularitate de creație literară sporește importanța, pe care profesorul de limba și literatura română, Dumitru Barău, a dat-o frumuseții artistice și corectitudinii gramaticale a graiului strămoșesc. Există, așadar, în această carte pagini superbe de *descriere*, pe “scenariul” unor mici spectacole umane, a unor personaje, ca-n exemplul de mai sus, dar și pagini întinse, explodând de vitalitate sau de-o misterioasă și extatică lume românească, în care predomină o plăcere și-o disponibilitate, *perversă* i-aș zice!, de a contraria realitatea, pe care domnul Dumitru Barău o modelează uneori după un canon al creației artistice proprii, pornind de la o “provocare” aleatorie, de la un pretext, aproape de banal i-aș spune (!?), dar cărora le transferă derivări adiacente și-o arborescență epică interesantă: “Dimineața sticloasă, ca o oglindă veche și spartă. Gara avea o sală mică și întunecată în care se îngrămădeau navetiștii. Veneau din satele de peste Siret, oameni care părăsiseră munca câmpului pentru a lucra la Combinat. Se formase un fel de pătură socială nouă, un hibrid, născut din omul sărac și neșcolit de la țară, ajuns la oraș pentru a munci în fabrici și combinate. Nu mai erau nici țărani, pentru că părăsiseră satul și munca câmpului, dar nici muncitori adevărați, pentru că erau neinstruiți și nerecunoscuți de cei cu statutul de adevărați muncitori. *Făceau naveta între o stare și alta*” (“Navetistul”, pag. 35), ca o descriere-portret colectiv pentru un concept social și o parabolă absurdă din tipologia kafkiană; dar și un portret individualizat: “Privesc la Ilie și încerc să-i ghicesc vârsta. Acesta

se ferește de privirile mele, trăgându-și peste frunte și peste ochi o șapcă ponosită de o murdărie lucie și de o purtare îndelungată. Cozoru-gu-i rupt la mijloc, părea o streășină de casă, de mici dimensiuni, *peste care se prelinseseră ploile acide ale suferințelor umane*” (Idem, pag. 36), ca un alt concept al pauperizării generalizate. Remarcabilă este o altă componentă a stilului prozei domnului Dumitru Barău, rezultată din structura, din arhitectura schițelor sau nuvelor: *finalul!* Sfârșitul întâmplărilor povestite este șocant, neașteptat, imprevizibil ca instantaneul fotografic al unui *blitz*, cu reacții “la minut!”, printr-un *click!* narativ abrupt, ca-n literatura romanelor polițiste sau în tehnica cinematografică a filmelor de acțiune, cu valoare de concluzie-impact. Fraza sau propoziția, foarte scurte, uneori eliptice de *predicat*, alteori, de-o expresivitate involuntară, provoacă frisoane epice cititorului luat prin surprindere: “Trăiască Regele în pace și onor!”, așa cum se încheie povestea din “Moș Tănăsă” (Op. cit., pag. 28); “Mi-ar plăcea, dacă ne vom mai întâlni vreodată, să vând vise”, imaginea finală din esul erotic “Fata cu ochii verzi” (Op. cit., pag. 21); “Adevărul este fiul timpului, iar măsura timpului este la Dumnezeu!”, ca un final de *predică* duminicală, din nuvela “Profesorul, ateul și rugăciunea” (Op. cit., pag. 63); “Corina are și ea povestea ei, una mai fericită... dar, tot o poveste...” (“Într-o vară. într-o gară”) (Op. cit., pag. 114), ca o promisiune pentru continuarea într-o altă poveste de viață...

(continuare în pag. 17)

Se știe că... „piatra de încercare” pentru oricare prozator stă sub semnul *dialogului*, modul de expunere, alături de *narațiune* și *descriere*, care asigură valoarea și succesul pentru o operă literară epică, schiță, nuvelă sau roman. În proza scriitorului Dumitru Barău, dialogul nu este doar un exercițiu de comunicare în cursivitatea acțiunii, ci aduce detalii de întregire a portretului și de definire a biografiei spirituale a personajului: „- *Sunt surprins să observ, domnule, că dumneata nu fumezi*, îi zic lui Ilie, în timp ce-i fac loc să se ridice.

- *Nu am timp, domnule*, îmi răspunde acesta și pentru prima dată zăresc pe chipul său un zâmbet strâmb” („Navetistul”, pag. 40).

În povestirea „Fata cu ochii verzi”, dialogul potențează lirismul grațios, înlăturând orice nuanță de frivolitate și pune în lumină tocmai latura sentimentală, romantică a personajului feminin: „- Tot nu vreți s-o cumpărați!” (punga cu pește...)

- Ce te face să crezi lucrul acesta? i-am răspuns, prinzând puțin curaj.

- Nu-mi place cum mă privești... Ba nu! Îmi place cum mă privești, dar nu înțeleg de ce...

M-am apropiat și mai mult de ea și i-am spus:

- Îmi dai voie să-ți spun ceva la ureche?

Nu mi-a răspuns nimic. A întins brațul spre mine, iar eu l-am prins, ca pe un punct de sprijin și m-am apropiat de obrazul ei, șoptindu-i la ureche:

- Ești atât de frumoasă! Cum de ai ajuns să vinzi pește?!

I-am simțit căldura obrazului și nu m-am putut abține să nu-l ating cu buzele, ca-ntr-un sărut furat. M-a împins încet cu mâna, fără să se supere și mi-a spus ușor muștrător, acea muștrare care iartă:

- Se poate, domnule? Nu mă așteptam la așa ceva de la dumneavoastră...” (Op. cit., pag. 15-16).

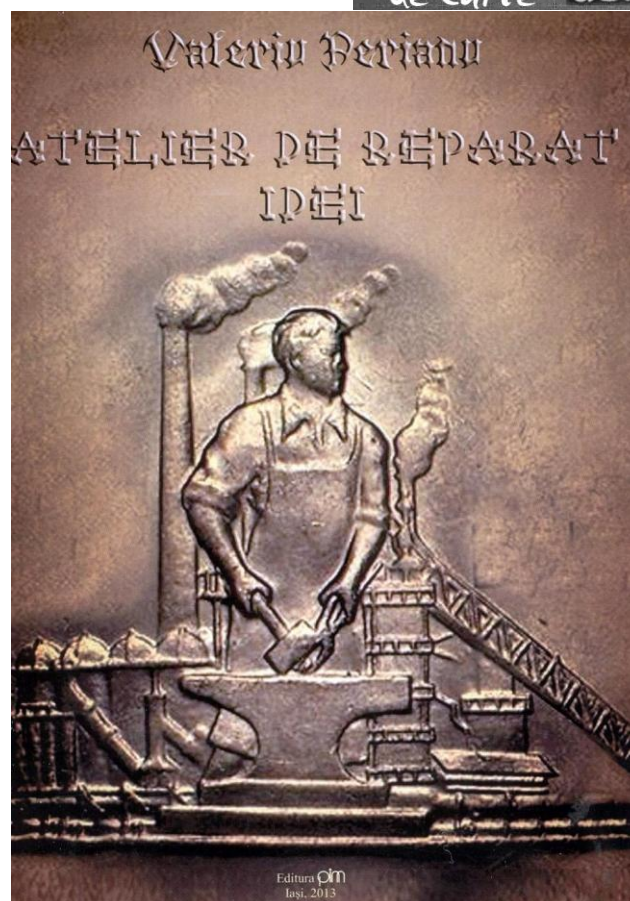
„Casa umbrelor” este așadar o carte de proză scurtă scrisă de poetul Dumitru Barău în buna tradiție a literaturii epice românești, lăsând să se înțeleagă că lucrează deja la un *roman*.

„Atelier de reparat idei”, de Valeriu PERIANU

Volumul de literatură... mixtă(!), lirică și epică, „*Atelier de reparat idei*”, Editura PIM, Iași, 2013, 178 de pagini, semnat de scriitorul Valeriu Perianu, este o șarjă politică de artist lucid care n-a înghițit „*gogoșile*” unei ideologii utopice, construită pe idealuri și speranțe deșarte, marcate de naivitățile perverse expuse demagogic ca mod de viață pozitiv.

Tematica și tot demersul literar sunt susținute de titlul cărții, „Atelier de reparat...”, și de imaginea proletcultistă, în nota sfidătoare a artei plastice, a grupurilor sculpturale cu reprezentanții simbolului „roșu”, Secera și Ciocanul, de avânt muncitoresc, pe muzica mobilizatoare a *Internaționalei* comuniste, cu fumul triumfător al furnalelor din „întrecerile socialiste” pentru îndeplinirea Planului Cincinal... În

patru ani și jumătate!

Un volum atipic de lirică și epică în *tandem*, neacceptat în genere de etica structurilor editoriale, nu și în cazul domnului Valeriu Perianu, care acceptă greu formule standard în orice domeniu. Este emblema definitorie a personalității sale civice și, în egală măsură, a valențelor sale artistice, așa încât orice semn de... „normalitate” din partea sa ar fi însemnat... „un semnal de alarmă!”

Filosoful Valeriu Perianu este un scriitor original, imprevizibil și incomod până la sufocare, cu impas în comunicare până la o acută „indigestie estetică”. Întreaga sa personalitate și toată opera sa artistică, filosofică și literară, sunt axate pe un nonconformism agresiv și de neacceptare în zona cuminte a relațiilor omenești oarecare, încât doar faptul că scrie responsabil, cu talent și cu o nedisimulată dorință de a convinge de contrariu, îl face nu numai plauzibil ci și apreciat.

Scriitorul Valeriu Perianu are două ipostaze diferite de a se exprima în scris, cu imaginea-simbol a unui IANUS de impact artistic și moral, uman și ireal, onest și introvertit, poet și filosof, om politic implicat și ins social răzvrătit, dar stăpân pe o conștiință civică, morală, etică și artistică militante, care mai mult îl incomodează decât îi asigură un statut convenabil și un ascendent social.

Valeriu Perianu, Omul, nu pare dispus să dea explicații, să-și justifice faptele, atitudinea sau reacțiile, ci își pliază imaginea pe un...

(continuare în pag. 18)

jemanfiș de toată frumusețea, care-i asigură un confort spiritual nedisimulat.

Așa și-a construit și cartea „Atelier de reparat idei”, ca o revoltă împotriva a tot ceea ce înseamnă o metafizică înțesată de simboluri, uneori absurdă sau obscură, dar are propriul canon de expozeu artistic, pliat pe două planuri, seriozitate în exces, responsabilitate creatoare, șarm ideatic și, în antiteză, ironie, sarcasm mascate de mesaje vagi ale unui spectacol grotesc în intenția de a contracara clișeele.

De fapt, pe aceste coordonate stilistice și-a scris cărțile scriitorul-filosof Valeriu Perianu: „Ființă paradoxală și neființă estetică”, „Intermundii”, versuri, ambele la Editura „Junimea”, Iași, 2004; „Poeme în travesti”, versuri, Editura PIM, Iași, 2004, „Ghid de conversație pedagogic”, versuri, Editura Golia, Iași, 2005; „Teoria relativității totale” – „Rațiuni paraxine”, volum bilingv de filosofie, româno-englez („Total reality theory” – „Paraxine reasons”), Editura Estfalia, București, 2011. Adică, un spirit neastâmpărat, un contestatar, care-și potolește „adrenalina” creatoare de revoltă și neacceptare, prin metaforă excesiv stilizată sau ingenioase raționamente și cu o risipă de plasticități lexicale.

Volumul „Atelier de reparat idei” este structurat pe trei capitole, „secții”, cum le numește, insidios și cu o gamă cremoasă de sarcasm, autorul: *Secția 1* – „Idei dezbatute pe nicovală”; *Secția 2* – „Idei tratate cu logică de fier”, proză filosofică și reflexii maxime; *Secția 3* – „Idei împletite manual”, versuri.

Prima parte, versuri, este plasată ideatic, tematic între *Capitalul* lui Karl Marx și *anti-Manifestul* poetului Valeriu Perianu, pe ritmurile demodate ale idealurilor Internaționalei comuniste, cu drapelul în bernă al Terorii staliniste, eșuat în *Corul sclavilor* ideologiei socialismului biruitor: „Adevăratul capital al lui Marx / a fost o fabrică de postav / care producea idei comuniste” („Evreul la coarnele plugului”, pag. 26), sau „Moartea unui om / este o tragedie / moartea unor milioane / este statistică” („Evanghelia după Stalin”, pag. 36).

Cartea domnului Valeriu Perianu este un *pamflet liric* de-o violență și de-o acuitate întrecute doar de violența și dramatismul *Dominoului*, scenariul poetic al Războiului Rece, care a dus la prăbușirea unei ideologii anacronice, inițiată de Marx, pusă în practică de Lenin, revindicată de teroarea lui Stalin, compromisă definitiv de *acoliții* din Lagărul Socialist.

„Atelier de reparat idei” este o ironie scilpitoare, un atac fără menajamente la toată stupiditatea unei „aventuri” utopice, pe care poetul a amendat-o în limitele unei cunoașteri aprofundate a Istoriei, cu trimiteri la alte și alte... „erori” tragice, de la Hanibal la Nero, de la Gingis Han la Timur Lenk, de la Hitler la Stalin, de la „monștri” la... alți monștri. Există atâta... „sictir!” în pamfletul liric al poetului și filosofului Valeriu Perianu, încât doar o minimă și necesară acceptare a flerului său artistic, în egală măsură civic, politic, de atitudine, ar fi de ajuns să-i

Boem@ 1-2-3 / 2014

fie recunoscute calitatea și importanța demersului său literar.

A trăit, la parametri emoționali de care nu pare foarte mândru, toate ipostazele unei societăți, calificată propagandistic ca ideală, și s-a trezit, la maturitate, cu gustul amar al rateului, al eșecului... Scrie cu obidă despre Marx (despre care se spune că era în copilărie un timid, un introvertit...), despre Stalin (speriat de chinurile iadului...), despre Hitler (un adolescent timid iar în tinerețe, un impotent...), care și-ar fi dezvăluit frustrările când au devenit *puternici*, prin gesturi-genocid (exterminarea evreilor, a țiganilor sau a adversarilor politici), dar n-a mai avut spațiu și răbdare pentru alții... „sconși” ai Istoriei urât mirositoare!: „Fiindcă generalii germani / au pierdut primul război mondial / un *caporal* a făcut recurs la metodă / și-a obținut câștig de cauză / ... / Evreii și țiganii / pentru că nu au luptat deloc / au rămas de pază în cimitire” („Mein Kampf”, pag. 56).

Verbul poetului este *acid*, persiflant; cuvântul său *plesnește*, *șfichiuește*, atacă la scenă deschisă, fără menajamente, condamnă Istoria parșivă a tuturor timpurilor: „Adio lagăre de concentrare / Hiroshima și Nagasaki / nu vă mai vizitează nimeni / ... / Holocaustul-cinstit nu a lăsat urme / este singurul supraviețuitor” („Arbeit macht frei”, pag. 55). Poetul este tranșant, categoric, intransigent, țăfnos și... „*fără manere!*”, în orice spune, în tot ceea ce admiră, condamnă sau pe care „*nu dă doi bani*”, și o face cu *grația* omului *sictirit* de atâtea alternative incerte, incoerente...: „România este o țară / situată în mijlocul naturii / care se învecinează la nord cu sud / iar la vest cu est / bine protejată de prieteni” („Poezia patriotică”, pag. 62).

Și-a organizat demersul protestatar, începând cuminte și elegant, cu teoria evoluției darwiniste, ca o replică la varianta creației divine, acceptând întâmplarea cosmică, cu regulile ei tembele și imprevizibile, ori mai convingător cu „*Teoria Bing Bang*”, pe care o dezvoltă, cu argumentele și raționamentul „*rece*” al filosofului, în cartea sa „*Teoria relativității totale*” – „*Rațiuni paraxine*”: „considerată în general ca fiind cea mai plauzibilă concepție despre nașterea universului...” (Op. cit., pag. 9), dar și cu o... variantă în nota definitorie a stilului din „*Atelier de reparat idei*”: „Deasupra tuturor teoriilor / maimuțele pravoslavnice / țin post masturbându-se / să păstreze virgină ereditatea / care le-a degenerat în oameni” („*Teoria darwinistă*”, pag. 7).

Poetul Valeriu Perianu este un vizionar, unul inteligent și, în egală măsură, de-o modestie... *suspectă* (!?), garantul seriozității și al penitenței demersului său artistic! Deoarece își începe periplul raționamentelor sale poetice respectând toate etapele evoluției cosmice: neant, Comuna Primitivă, Evul Mediu, revoluțiile sociale, progres agresiv, acalmie umană,

(continuare în pag. 19)

brambureală socio-economico-politică etc: „A existat cândva și la noi / o comună primitivă” (pag. 8); și o „Orânduire sclavagistă”, unde „Fiecare individ deține posibilități / de muncă unelte soție copii și necazuri” (pag. 11); una, în care: „Sătul de cumpătare / și trai tihnit renescentist / Evul Mediu a exagerat / cu molime eretice” („Orânduirea feudală”, pag. 14).

Ajunge și la „Orânduirea socialistă”, unde „Socialismul științific ca disciplină / se bazează pe membrii orânduți în cotizații / iar socialismul artistic ca indisciplină / se inspiră din resturile menajere ale gândirii” (op. cit., pag. 16). Și, apoi, la tot felul de... *brambureli*, cum le numeam mai sus, precum „Înfrățirea între popoare”: „După încercarea nereușită / a muncitorilor de pretutindeni / de a se face frați de cruce / s-a hotărât întâi înfrățirea plantelor / ... / un proces sexual învechit / între flori și copii ai nimănu” („Op. cit., pag. 30), sau „Iubirea de conducător”: „Cultul personalității / se datorează școlarizării excesive / ... / știut fiind că marile personalități / au nevoie periodic de autocritică / pentru a rezista ca dictatori benevoli” (Op. cit., pag. 45).

Și, ca... „toate să poarte un nume”, *vorba* poetului Marin Sorescu, consecința se numește „Globalizarea”: „În culisele economiei mondiale însă / organizatorii bibliotecii etnogenetice / păstrează mostre de naționalități” (Op. cit., pag. 60).

„Secția 2”, „Idei tratate cu logică de fier”, este al doilea capitol al volumului „Atelier de reparat idei”, semnat de poetul-filosof Valeriu Perianu, ușor atipic pentru o carte de lirică, cu vreo unsprezece *eseuri* pe aceeași linie melodică moral-contestatară, incitant evocatoare, în care sintagma „*logică de fier*” alternează semantic-gramatical între locuțiune adverbială de mod și substantiv cu atribut adjectival. Sunt variațiuni *rococo* de *literatură cu program*, asemenea *muzicii cu program*, dodecafonică, promovată de Arnold Schönberg, literatură de atitudine; ca, de pildă, în primul *eseu*, „Glosă la Evanghelia după Stalin”, cu reluarea motivului liric din poemul „Evanghelia după Stalin”, din primul capitol al cărții, „Moartea unui om / este o tragedie / moartea unor milioane / este statistică” (Op. cit., pag. 36), care devine *enunț*, ca la o problemă de matematică, provocator de exerciții de raționament filosofic, așa încât toată argumentația autorului pe o temă, pe un subiect, pe un element de filosofie aplicată să devină axiomă, argument, explicație, cu tendința de a ajunge și la stadiul de paradox: „Moartea unui om este o tragedie, moartea a milioane de oameni *nu* este o tragedie” (Op. cit., pag. 89).

Filosoful obișnuit cu logica, argumentația inteligentă și convingătoare, ca și cu respingerea dubitativului, propune următoarele *eseuri*, vreo cincisăse, pe tema controversatului *Paradox*, element de *cuantică* filosofică, între real și ireal, între posibil și imposibil, ca o logică a... absurdului posibil! De exemplu, în „Paradoxul manuscrisului”, scriitorul-filosof „o ia gospodărește”, pornind de la un *enunț*, ca un profesor sever și meticolos: „Un manuscris poate și nu poate fi scris cu mâna. Un manuscris poate și nu poate fi scris de mână” (Op. cit., pag. 94) și, de aici, o întregă tevatură de logică și variațiuni

axiomatice strânse în chingile unei rigori, de care nu poate trece un alt paradox: „Suntem într-o *dilemă* impusă de un paradox, lucru mai puțin obișnuit fiindcă nu obligă la abandon logic, dar insolubila lingvistică persistă atâta timp cât noțiunea vinovată își păstrează utilitatea” (Ibidem, pag. 97). Al doilea paradox, „...al *postscriptum*-ului”, se justifică doar printr-un paradox repetat până la absurd, iar pentru „Paradoxul schimbului de idei”, citez doar *enunțul*: „Dacă tu ai un măr și eu am un măr și facem schimb de mere, atunci și tu și eu vom avea în continuare un măr. Dar dacă tu ai o idee și eu am o idee și le schimbăm între ele, atunci fiecare dintre noi va avea două idei” (Op. cit., pag. 100), și invit cititorul să apeleze la argumentul paradoxal al... paradoxalului G.B. Shaw.

Paradoxurile poetului-filosof Valeriu Perianu din „Atelier de reparat idei”, mai puține și de mai mică anvergură decât paradoxurile și sofisme din cartea sa de filosofie „Teoria realității totale / Rațiuni paraxine”, sunt surclasate, prin adaos de nedumerire și dileme de raționament, în eseu „Note de subsol”, mai mult ca să evidențieze legea contrariilor: „Problema fundamentală în judecarea conceptului de *Nimic* este aceea de a putea să te lipsești de repere substanțiale, să-l definești fără a-l raporta la ceva opus statutului său inconștient” (Op. cit., pag. 108), în loc să-și *dea peste degetele* raționamentului în impas: „Dacă existența lui *Niciodată* este necesară, ea nu poate fi modificată cu *a fi* sau *a nu fi* și atunci el există o singură dată în lume iar omul de mai multe ori. Dacă existența lui *Niciodată* este accident, ea este multiplă iar omul trăiește doar o singură dată” (Idem, pag. 114).

Are și puncte de vedere... neortodoxe despre rugăciunea de bază a Creștinătății, „Tatăl nostru”, pe care o analizează după criterii lingvistice și-i răstălmăcește *eretic*, cu impact de „ardere pe rugul” Evului Mediu bigot, imperfecțiunile de logică a comunicării, în eseu „Referitor la variantele traducerilor Bibliei”, cu riscul... „anatemii” ecleziastice! Între credință și tăgadă se află și eseu „Despre felul de a fi al vieții și al morții”, iar autorul se află el însuși „între ciocanul și nicovala” alternativelor *duale*: mitul creației divine sau teoria evoluției darwiniste a speciilor!?

Dilematice și aparent paradoxale sunt și câteva *Reflexii maxime*, dintre care citez doar una: „Religia este libertatea de a nu-ți alege conducătorul” (pag. 133).

Cu capitolul *Secția 3*, „Idei împletite manual”, scriitorul se întoarce la versuri păstrând același filon al labirintului moral, sufletesc, ușor moralizator, cu o doar aparentă detașare emoțională, pentru că rămâne mereu atras de capacitatea discursului liric de a fi provocator, deschis, contestatar, programatic, persuasiv, vehement, chiar și în cazul unor

(continuare în pag. 27)

Dumitru ANGHEL

La aniversară...

"101 poeme – Opera Omnia" de Aurel M. BURICEA

Dintre cele 19 cărți publicate, de la debutul editorial din 1977, scriitorul Aurel M. Buricea își contabilizează 9 volume în exclusivitate de *Sonete*, specie literară lirică, de formă fixă, care îi asigură o poziție confortabilă și convingătoare printre poeții români. Primul volum, „*Sonete Pascale*”, îi apare în 1999, la Editura Danubiu, urmat de „*Povestea unui suflet*”, la aceeași editură, în 2002; „*Scara din Ulm*”, la Editura Scrisul Românesc, în 2003; „*Între număr și cuvânt*”, în 2004; „*Masca unui înger*”, în 2006; „*Vama din rod*”, în 2007; „*Umbra de vise*”, în 2008; „*Cântecul reginei*”, în 2009, toate la Editura Danubiu; și ultima carte de sonete, până la antologia pe care a lansat-o de curând, „*Crucea din muguri*”, Editura Semne, Buc. 2012.

Cea de-a douăzecea carte, cifră rotundă, ca și vârsta poetului, rotundă și ea – 70 de ani de la naștere, 27 octombrie 1943, în localitatea Ulmu, județul Brăila - volumul de lirică „*101 poeme*”, Editura Semne, București, 2013, 110 pagini, mă îndeamnă să-i urez *La mulți ani!* și *La mai multe cărți!* domnului Aurel M. Buricea, personalitate emblematică pentru cultura și literatura din arealul dunărean al Bărăganului, pe care l-au nemurit cu un veritabil brand artistic măiestrii scrisului brăilean Panait Istrati, Mihail Sebastian și Fănuș Neagu.

„101 sonete – *Opera omnia*”, o veritabilă antologie de poeme din specia lirică a *Sonetului*, se păstrează pe o constantă lirică existențial-nostalgică, pentru că poetul Aurel M. Buricea are dorul, nostalgia câmpiei largi a Bărăganului cu cumpene de fântână, care împung *Cerul* cu semeții de „coloană infinită” brâncușiană; își acordează bătaile inimii și zvăcurile sufletului său generos în cântec de dropie; își reglează ritmul profesional de intelectual rasat și de elev al lui Pitagora, doar după cântecul cucului, când țărânul român a știut dintotdeauna că poate ieși la arat, la prașilă și la mireasmă de pământ reavăn; nu și-a părăsit satul natal, părinții, amintirile și idealurile... și a zăbovit la Ulmu, intuind parcă, asemenea ilustrului său înaintaș, că „*veșnicia s-a născut la sat*”.

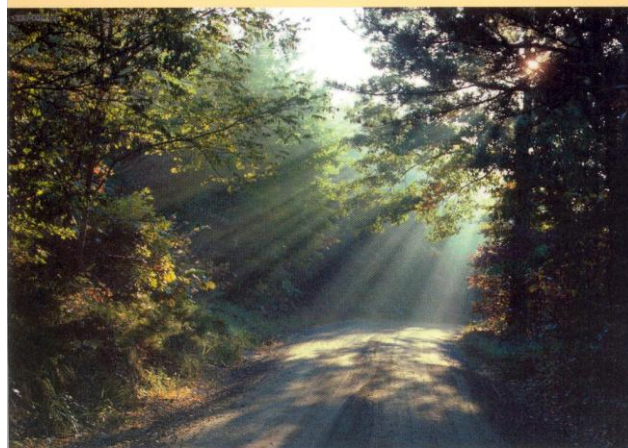
De altfel, toată opera sa literară vine într-un fel sau altul *din, dinspre sau spre* Ulmu, satul-simbol, satul-legendă, unde un poet autentic, sensibil și talentat, a crezut că trebuie să rămână, chiar și atunci când i s-a spus că poate visa pe *partituri* molto-vivace de speranțe și succes social, și a realizat un fel de... *monografie* lirică și sentimentală, asemenea contemporanului său, Marin Sorescu, în „*La Lilieci*”. De aceea, poate, concetățenii săi ar trebui să-i atribue titlul și calitatea meritate de... „Cetățean de Onoare al comunei Ulmu” (așa cum au făcut oamenii Deltei de la Mărașu, care l-au gratulat pe scriitorul Nicolae Grigore-Mărășanu cu acest titlu onorific...), ba chiar ar merita ca o stradă din Ulmu să se numească „Aurel M. Buricea”..., pentru stabilitatea sa sentimental-edilitară!

Statornic rămâne poetul și în latura construcției lirice, într-o vreme când poezia este bântuită de... „furtuni” înnoitoare, când nu se mai respectă nicio

AUREL M. BURICEA

101 SONETE

OPERA OMNIA

EDITURA
Semne

regulă prozodică, iar o indecentă siluire a limbii române este luată drept mare și modernă literatură când, de fapt, nu este decât o tevdură erotică de poezie destrăbălată, grobiană, fetidă, naturalist-indecentă, cu un vocabular dur, licențios în cel mai nevinovat sens, o semantică de mahala cu accent pe cuvinte porcoase, rezultată dintr-un misoginism patologic!

Aurel M. Buricea scrie *sonete*, poezie de formă fixă (două catrene, două terține), care presupune rigoare, măiestrie și exercițiu elaborat în realizarea unei „arhitecturi” lirice, fără o *stucatură* de dragul exhibiționismului poetic. Deși a cochetat și cu altă poezie de formă fixă, *haiku*; cu *eseul* sau *critica literară*, în noua sa carte de sonete, poetul Aurel M. Buricea are permanent sentimentul peren al rădăcinii, al stabilității și al religiosului: „*rob al luminii am trudit de când mă știu / în rânile mele sângerezi lisuse / de două milenii Te caut în pustiu / și te-am găsit în cuvintele nespuse*” („Poarta din cer”, sonet 1, pag. 5); și de aceea spaimile, dilemele și o întreagă psihologie de impas sufletesc au ecouri mistice refulate în rugăciunea păgână a violenței terestre, într-un decor ostil, neprietenos, dintr-o geografie intim-personalizată: „*ce greu mi-a fost Doamne să Te descopăr / în neguri de secole Te-am căutat orb / mi-am lăsat ochii sfâșiați de-un corb / n-am crezut să Te superi de-un singur măr*” („Poarta interzisă”, sonet 23, pag. 27); ca o erezie și o nevoie de „Indulgențe” de Ev Mediu bigot.

Sonetele din „101 sonete” se tânguie mistic, cu ison de toacă, în vecernii de seară, cu incantații de *laic* agnostic, școlit în amfiteatre

(continuare în pag. 24)

Denisa LEPĂDATU

tăcere

când ai pătruns în sufletul meu
 nu te-am văzut
 poate că noaptea
 când visele își închinău copiii
 te-ai furișat
 lipind unul de altul
 stâlpii cerului
 întinzându-ți foșnetul rochiei
 îngălbenite
 de prea mult dans
 în carapacea broaștei țestoase
 ce-mi veghea temerile
 numărâi descrescător
 singurătățile oamenilor
 și mă puneai să ghicesc
 în care mână ai ascuns
 încă cel mai neșlefuit cuvânt
 știi uneori
 vreau să te schimb
 nicicând nu te-am preferat
 tăcere
 am vrut să te-ascund pentru mereu
 în caseta mea cu bijuterii
 nefolosite
 dar nu știu cum
 și când
 te-ai strecurat apropiindu-ți pașii
 de-ai mei
 în fiecare zi
 dacă te-aș ruga să pleci
 m-ai înțelege
 dar cum nu vreau să te rănesc
 îți dau voie și azi
 să stai pe același vis călare cu mine

ascultă-mă azi

mi-ai atins dulcele copilăriei
 cu degetele tale înțelepte
 n-am știut că toamna
 îmi va compune plânsul
 cadou pentru mâine
 pământ sau cer
 azi e tot una
 le-amestec fără să reușesc
 să modelez ce-aș vrea
 dă-mi doamne puterea
 să ridic un castel
 unde oameni îngenuncheați
 să-și poată urca
 visele doar cu privirea
 pe mine
 să mă îmbraci în curcubeie

lasă-mă să cresc
 fără ca ploaia să-mi ude
 dorințele
 câtă inocență îți trebuie
 să mă ascuți
 oare

cheamă-mă

am văzut cum noaptea
 devenea tot mai rotundă
 stătea nemișcată
 pe cerul tău
 lăsându-ne dezveliți pe noi
 ceilalți
 mi-aș fi dorit
 măcar sub carul mare
 să pot sta
 când mi-e frică
 privindu-mă
 m-ai chemat să mă așez
 lângă tine
 eram acolo
 tu și cu noaptea
 eu și cu tine
 te-am rugat să mă
 învelești
 fiindcă lacrimile uneori
 sunt reci

poveste dintr-o iarnă perfectă

te-am văzut
 cum întorceai iarna
 pe o parte și pe alta
 nici nu ai observat
 că dintr-o scorbura
 cădeau fulgi
 nu te puteam privi
 fiindcă obrazii
 mi se coloraseră
 de atâta roz și orange
 ce se scurgea
 din zăpada topită
 și-mi înghețaseră
 buzele cu care
 roteam minutele
 primăverii
 uitată fiind în alt anotimp
 până și cadourile de crăciun
 au rămas blocate
 în cutia poștală
 a verii târzii
 salvează-mă
 cu o filă de calendar
 să nu uiți că
 meteorologii
 anunță
 temperaturi ridicate
 pe filele albe ale
 zilelor mele

Tănase CARAȘCA

MI-E TRUPUL CIMITIR...

Mi-e trupul cimitir de lacrimi
lin, prohodit din cristalin
cânt de lumini și de senin
în dulce grai plătit prin patimi.

Mi-e lacrima de-mpărțășit
trupuri, de ani înghesuite
spre nedovezi închipuite
de adevărul iscusit.

Durerea lacrimii parcurse
de drumul dorului hrănit
de anii scoși din infinit
sunt gândurile greu ascunse.

Sunt ascunzișul de izbândă
triumfător peste un leac
cu inima bătând sărac
pe nodul funiei, osândă.

Mi-e trupul cimitir de lacrimi
lin, prohodit din cristalin,
cânt de lumini și de senin
în dulce grai plătit prin patimi.

DEFINIȚIE

Sinceritatea,
e o noțiune abstractă
în forme ce ascund
dorințele, împlinirile,
certitudinile și îndoielile
sufletului împărțit
în doi poli
încărcați cu ioni și anioni
ce formează spațiul
în care sufletul se scaldă
în lacrimile termale
izvorâte din fiecare celulă
flancată de dorul
adevărului.

MĂ BUCUR...

Mă bucur de viață
și încă
mă mai străbat
fiorii bucuriei
că dintr-o încălceală
chiar si oarecare
mai pot să ies
învingător.

Mă bucur de viață
că eu
muritorul de rând
încă nu am murit
și pot sa îngân
celor ce mai au răbdarea
să mă asculte
că viața
mai parcurge
prin mine
câte-un fior
ce dă sens
Luceafărului
Lunii
Lumii
Lui!

MEREU IUBIRE

Vreau un dram de libertate,
Chiar de-mi spuneți „nu se poate”!
Vreau o clipă de iubire,
O minută de neștire.
Vreau ca raza nenăscută
Să-mi străbată geana mută
În căldura-nluminată
De-o noapte necenzurată
De vise deștelenite
De iubiri neîncepute,
Și duse până departe
De cu zori și până-n noapte
Și din noapte până-n zori
Prin ploi, dar și prin ninsori
Și în floare de cais
Vară, dulce paradis...
Paradis de veșnicie
Foaie verde păpădie...

DIN DELTA

Iubito, tu ești văzduhul și marea
Tu vezi bucuria și întristarea
Ești Dunărea însăși, născută din dor,
Ești cântecul lebedei prins în decor.

Tu, floare născută din funduri de ape,
Ești nufărul galben, polen să adape
A Dunării matcă scăldată-ntre maluri
De dorul de Mare, ascuns între valuri.

O, Dunăre-albastră, cântată în lauri,
Prin pietre de veghe trecând pe sub plauri
Purtând înspre mare în lotci legănate
O doină străbună, din vechea cetate.

Iubito, aici, în plasa de ape
Natura și omul, ce-au vrut să le sape
Se-aud bucuria și doina amară,
Din Marea cea mare-mpânzind spre hotară.

Cezarina ADAMESCU

MAGIA VERSULUI DE-ACUM UN VEAC

Lansarea cărții „Un cântec de lebedă”,

autor Mihai Baicu

Editura InfoRapArt, Galați, 2013

Ce rost ar avea o comoară dacă nu e descoperită și redescoperită, fiind pusă valoare? Își va pierde strălucirea și poate însemnătatea pentru cei care au ascuns-o, dar și pentru posteritate. Orice comoară ținută-n sipet pălește cu trecerea timpului.

„Vreme trece, vreme vine” - anii se aștern - movilă de nisip și pierde orice urmă. Datoria iubitorilor de comori spirituale este de a le scoate la lumină. De a le pune din nou în valoare. De a le prețui și împărtăși.

Biblioteca Județeană „V.A.Urechia” și Fundația „Împreună” din Galați, alături de Filiala Iași a Uniunii Scriitorilor din România - Reprezentanta Galați-Tecuci și Editura InfoRapArt au organizat în data de 10 ianuarie 2014 un moment omagial dedicat poetului Mihai Baicu și volumului său de poezie „**Un cântec de lebedă**”, recent apărut.

Am comemorat astăzi un scriitor de pe meleagurile noastre sărbătorind, de fapt, un act de cultură, apariția unei cărți de poezii a unui om cu fibră poetică, dar cu prea puțină dorință de a-și perpetua cuvântul. Aparent, pentru Mihai Baicu - simpla notație a gândurilor și sentimentelor sale transpuse în mijloace estetice specifice poeziei - ar fi fost îndeajuns. Dar lucrurile nu au stat așa. Încredințarea manuscriselor fiicei sale, Mihaela Popa, vorbește de la sine, dă mărturie urmașilor despre dorința autorului de a oferi oamenilor prinosul harurilor cu care fusese înzestrat.

În pofida profesiei sale care cerea o rigoare deosebită, un simț al ordinii și disciplinei, o măsură în toate, firea poetică a lui Mihai Baicu s-a manifestat pe tot parcursul vieții într-o tulburătoare luciditate, cu o neobosită fantezie și o ascutită sensibilitate.

A fi militar de carieră și a dovedi fantezie și sensibilitate erau, desigur, socotite, în vremea sa, slăbiciuni omeleşti, vulnerabilități ale naturii umane, neconcordanțe cu misiunile dure la care trebuia să participe activ. Acest lucru l-a făcut pe autor să-și țină sub obroc propriile gânduri transpuse pe hârtie.

Însă starea de har și-a pus amprenta definitiv pe viața lui. De aceea, obișnuia să consemneze, sub această subtilă și inefabilă formă de manifestare, principalele evenimente: aniversarea copilei, moartea fratelui, vizita în satul natal sau alte locuri cu impact puternic asupra sufletului său.

Ce-l mâna pe acest autor să transpună poetic evenimentele sale? El nu numai că le-a consemnat, dar a simțit nevoia să le reia în cartea autobiografică pe care a desăvârșit-o în ultimii ani ai vieții, când boala nemiloasă l-a silit să stea la pat. I-a fost alinare, mângâiere, rost, temei.

Și iată că nu în zadar. Fiindcă Mihai Baicu a rămas în amintirea urmașilor prin aceste creații tainice, discrete, bine documentate și corect alcătuite, după toate rigorile cerute de vechile teorii ale versificației, păstrate cu sfințenie.

Desigur că, fără lecturile lui asidue, din toate domeniile, creațiile artistice n-ar fi atins platforma înaltei literaturi. Conștient de acest lucru, creatorul nu s-a lăsat doar pradă fanteziei, ci a exersat îndelung versul clasic.

Acest exercițiu de virtuozitate poetică l-a ajutat să se autodepășească, să se autodefinească și i-a conferit priceperea și iscusința de a scrie lejer, abordând și poezia și proza memorialistică cu aceeași virtuozitate.

Se remarcă în vers, o imagistică proprie, ocolirea locurilor comune, originalitate, spirit ascuțit de observație, o tehnică a detaliului, a amănuntului, iar în proză, stilul analitic bogat, înflorat și totuși, având simplitatea apei de munte care, tășnind la suprafață, coboară printre stânci, înviorând iarba pe lângă care trece. Nu am putea vorbi despre poetul Mihai Baicu fără să amintim de dimensiunea lui epică, memorialistică ce s-a vădit într-un volum amplu de evocare a satului Bălăbănești din vechiul județ Tutova, cu istoricul, etosul și eposul lui, dar și cu pitorescul care l-au făcut pe autor să-l îndrăgească și să se reîntoarcă la el de atâtea ori. Pe care l-a purtat pretutindeni cu sine, oriunde s-a aflat, motivat de cariera lui militară.

Un poet-prozator de marcă, admirabil și prețios, cu atât mai mult cu cât ne aduce aproape atmosfera veacului trecut, cu tot pitorescul și frumusețea lui, dar și cu nostalgia că atunci, oamenii erau mai curați sufletește.

(continuare în pag. 24)

Lecții de trăire autentică, de demnitate, de cercetare a adevărului care, fără doar și poate, ne face liberi.

El își definește Crezul literar și artistic în scrierile sale, crez de la care nu a abdicat niciodată.

Și, mai presus de toate, cărțile, însemnările lui constituie noima, urma scrijelată pe Cer, că a trăit, a iubit, a muncit pe aceste meleaguri, iar acum ne face martori ai acestor adânci simțăminte, convertite în amintiri.

Să fim onorați că am avut șansa, chiar dacă nu l-am cunoscut, să ne împărtășim din prinosul lui de iubire de oameni, transmis și manifestat prin scrierile sale.

O surpriză și o emoție deosebite au trăit participanții la manifestarea de la Salonul literar Axis Libri, al Bibliotecii „V.A.Urechia” – cu doar câteva zile înaintea aniversării autorului, când ar fi împlinit 101 ani, când familia a adus, imprimată pe bandă, vocea autorului, recitându-și versurile. O voce profundă, vibrantă, bine timbrată, sensibilă, nuanțată. O prezență spirituală care a mișcat sufletele celor prezenți.

Vocea, alături de posterul uriaș care înfățișa portretul autorului, au rămas în memoria publicului drept un moment special, o prezență aproape palpabilă, pentru că prin această înregistrare din urmă cu 20 de ani, poetul Mihai Baicu a fost alături de auditoriul său care l-a comemorat și i-a prezentat volumul „**Un cântec de lebedă**” – vineri, 10 ianuarie 2014, volum apărut în urmă cu o lună, la Editura InfoRapArt, sub îngrijirea directorului acestei prestigioase edituri, în persoana scriitorului și publicistului Petre Rău. Organizarea excepțională a evenimentului, au conferit o atmosferă magică de început de an, un început de bun augur pentru cultura gălățeană, în așteptarea – peste doar câteva zile a sărbătoririi zilei de naștere a poetului Mihai Eminescu, statornică de câțiva ani drept Ziua Națională a Culturii române, prilej pentru creatori de a-și manifesta admirația și a-i aduce un omagiu suprem, poetului la care se raportează.

(urmare din pag. 20)

puritane, cu o morală de paradă, de poet introvertit domolit doar de lecturi de calitate: „*În sfera vederii vremea se-nclină / În pomul cunoașterii toamna cântă / Prin cuvinte flux magnetic se-avântă / hrană pentru spirit lumină lină*” („Axiome sacre”, sonetul 90, pag. 93).

Meditația personală, de-o noblețe plastică, pliată pe-un decor de iarnă din Bruegel cel Bătrân, se împletește surprinzător, constant cu conștiința poetică și mantia lirică a poetului, între luciditate și fantezie, între calcul matematic și risc ipotetic. Alături, sonetele din „Cântecul reginei” induc semantic spre o mistică aparent cazonă, dar au reverberații existențiale prin condițional-optativul implorării divine, deoarece domnul Aurel M. Buricea este creștinul care se roagă punând condiții, ca de la egal la egal, cu ușoare nuanțe spre un laic mai degrabă dubitativ decât manifest, conștient, deliberat: „...ce cale să aleg, Doamne, acum / când cenușa lumii mă pătrunde / și-n uitare visul s-a făcut scrum” (ultima terțină din sonetul 84, „Dincolo de cuvânt”, pag. 87).

Adevărul este că poetul se complăce într-o mistică de protecție, într-o alternativă de creștinism primitiv, de început de... inițiere apostolică. Adevărul este că poetul a alergat perpetuu după certitudini și a avut parte mai mult de nedumeriri și sincope existențiale, pe care le-a receptat ca... încercări divine și, dogmatic, n-a avut curajul revoltei preferând refugiul în păcatul cu șanse de iertare prin... acatiste pervertite în scuze elegante și rugă cucernică.

Oricum, domnul Aurel M. Buricea rămâne un poet atât de autentic și de reprezentativ pentru o sintagmă lirică contemporană, sonetul, încât cartea aceasta de tip „Opera Omnia” certifică valoarea premiilor și distincțiilor primite de-a lungul vremii; calitatea sa de membru al Uniunii Scriitorilor din România; prezența sa în „Dicționarul Academiei Române”, în „Dicționarul biografic al literaturii române”; ca și mulțimea de cronici literare despre cărțile sale și despre opera sa literară, publicate în revistele de specialitate din țară și de peste hotare.

Și-aș mai spune ceva despre domnul Aurel M. Buricea, Omul cu O mare de tipar; un permanent revoltat, un pururea încrâncenat...; pe toată lumea, pe toate timpurile și pe toate virtualele șanse personale de a învinge! Nu este un înfrânt, dar este într-un continuu... *contrasens*, cu toți și cu el însuși; l-aș asemui cu poetul Alexandru Macedonski, în contradicție cu firea sa blândă, de om instruit și sensibil, dar posedat de-o inexplicabilă și păguboasă lipsă de autoprotecție!?

Rareori mi s-a întâmplat să cunosc un poet, care să-și expună riscant sufletul și crezul poetic, cum o face nonșalant și chiar puțin inconștient poetul Aurel M. Buricea, care probabil mizează naiv și sincer doar pe mesajul său liric, expus programatic, doar pe intenții agresiv-ideatice dar absolut valoroase.

Felicitări pentru cele 101 sonete și La mulți ani!

Diana Adriana MATEI

Scrisă în tăcere

Sciai cu cerneala din venă
resuscitând cardiograma
de pe filele dictando
privindu-mă dintre cuvinte
cu orbul din care abia-ți răsare
un mugur de verde
pe ochi

Trupurile noastre
mă dureau în clocote
mi-era frig afară
și tu pe dinăuntru

Mă scriai pe piele-ntoarsă
să-ți recit din versurile mele
dar apăsai atât de tare
încât îmi crăpase obrazul
ca piatra-n patru
iar ce-ai mai auzit apoi
a fost doar foșnetul rece
al caprei

P/omul

Atât de sfios îmi întinsesem
spre el crengile cu
cinci frunze la o mână
că-n degetul
ca un nas
aveam nări și-n nări
și-n ochi
și-n răni
tot nări aveam
și gura
doar o nară de vorbit pe nas
mi-era

încât mi se făcuse
toamnă
de rușine
să nu-i crape
obrazu-n scoarță
și trunchiul să-i crape
în două picioare

Oglindă

Sfârșitul va porni din lumea mea
atunci când voi începe
să-mi număr celulele
în numărătoarea inversă
a unei alte lumi
numărându-mă

De dragoste

Penița îmi sparge cerneala
în țândări de smarald
pe foaie doar fluturi ezoterici
mai zboară a mirare
prin mine, prin tine
prin noi
poezie

Geneză

Stejarii care cresc neconținut
vor lua deodată forma
cețurilor de catifea cântate la vioară
frunză cu frunză
până le vor îngălbeni note
devenind tu
întru totul
eu

Fior de iarnă

Mă doare când îmi aștern
cuvintele omăt în versuri
și paginile tac de fiecare dată
în aceeași limbă

nu știu câte ierni
ar trebui să mai dezgheț
pentru a-mi atinge
geniul creator

cu ce-ar mai fi de scris
fără de grijă
când din condei
țâșnesc ecouri
iar foaia mea velină
ar putea și ea fi
o poezie scrisă cu cerneală
albită-n călimară

Gheorghe A. STROIA

"Visarea vieții"

sau

O altă abordare a nevoii de libertate a eului poetic

Cu certitudine, de secole, sau mai bine-zis de milenii, Omul a visat să treacă de la statutul de sclav la cel de om liber. Însă, de cele mai multe ori de-a lungul istoriei, nu atât libertatea luată ca atare a fost problema în sine, ci libertatea de expresie, de exprimare, libertatea cuvântului în ultimă instanță. În contemporaneitate, din nefericire, deși există o mult-aclamată libertate de exprimare, omul este tot mai îngrădit să-și exprime liber sentimentele. În-carcerarea în cotidian, grijile aparent banale sau mărunte ale existenței, febra întâlnirilor cu spețele destinice potrivnice, infirmitățile sufletului (din ce în ce mai evidente), fac din contemporan un „specimen” mai greu de adaptat, inadaptabil, chiar, ce-și manifestă frustrările într-o manieră incredibilă.

Adeseori, depășirea oricărui obstacol, prin întinderea aripilor pregătite de zbor, eliberează atât trupul - cât și spiritul - de traume, colorează viața în nuanțele curcubeului, umple vidul cu vise împlinite, așterne peste ceața cotidiană momente de superbă reverie. Poezia, prin „simpla” ei constituție, are toate aceste funcții. Ea vindecă neputințele, transformă lumina zilei în halou, schimbă cărările destinice, adaugă puteri la limita miracolului și ridică muritorul la ranguri demiurgice. Acolo, în lumea lui, poetul se regăsește, capătă puterea de a se reconstrui, de a se reinventa. Din piesele de puzzle ale existenței sale monotone, el ridică furtuni, creează explozii astrale și reconstituie incipitul universului. Indiferent dacă particulele ce formează subcuantica poeziei (similare tahionilor și quarcilor superluminici), poetul va rămâne întotdeauna bosonul (particula lui Dumnezeu), care va da consistență lumii, greutate oricărui rost, împlinire fiecărui vis.

În spectrul poeziei contemporane, o voce aparte, aproape patriarhală, insinuând subtilități și rafinament liric, este și cea a poetului **Apostu Panaitache Vultureanu**. În fiecare vers, „zgârcit” în a irosi ceva, toate cuvintele își au locul lor bine definit, iar lanțul creat este pur și simplu spectaculos. Un spectacol tandru care, departe de a fi monoton, este regizat după reguli proprii, resimțite de cititorul avizat fie ca provocări, fie ca momente de meditație. Interesantă este și modalitatea de expresie, încercând încifrarea și apoi decriptarea sensurilor, printr-un aparat poetic propriu, expresiv, meditativ, coerent și punctual. Lucrarea cuprinde cinci suite, intuibile prin motto-ul ce le separă: **Camera Inutilă, Visarea Vieții, Chemarea, Rugul și Călătoria**. Este nota în subsidiar a cifrei cinci care, din punct de vedere numerologic, este simbolul LIBERTĂȚII, guvernată de aventură, curiozitate și cunoaștere. „Împătimiții” acestei cifre pot fi percepuți de către adulți ca niște copii rebeli, dispuși oricând să inoveze, să învețe lucruri noi, dar și ca pe entități spirituale puternice „înflorind” mult mai târziu, din nevoia de a experimenta cât mai multe aspecte ale vieții, până la intersectarea cu vocația reală și cu adevăratul destin. Aspecte oferite din plin în parcursul poetic al lui Apostu Panaitache Vultureanu.

Camera inutilă - conține, de fapt, un lanț de poezii, desprinse din prima poezie, fiecare vers următor al poeziei prime reprezentând titlul, dezvoltat în conținuturi, al poeziei

APOSTU PANAITACHE VULTUREANU

VISAREA VIEȚII

Știu că nu știu cum să-i
învig pe ceilalți, știu
doar cum să mă învig pe
mine însuși.

Yayu Munciori

APOSTU PANAITACHE
VULTUREANU

Născut la 25 iunie 1952, în
comuna Vultur, județul
Vrancea

De același autor:

Neliniștea plecării (2000);
Ospățul pietrei (2010);
Ecoul geamăului (2012).

următoare. Tehnică pe care poetul o dezvoltă și în a treia suită (Chemarea) și în a cincea (Călătoria). Stihurile cărții sunt bogate în sensuri, cu o semantică specială, frizând convenționalul și îndepărtând „fiorul” de banal pur modernist. Tonul versurilor este unul patriarhal, poetul situându-se undeva în propria lume, de unde, demiurgic, aprinde scânteia, oferind lectorului focul cunoașterii. Deși se „decretează” inoportunitatea strigătului contrastând tăcerii, a părerii destrămand amintirile, a viselor ne(mai)visate, se construiește abil, sinergic, contrapunctic, o axiomă a Fericii, constând în împletirea în „simplitatea” vieții, a sumelor de lucruri mărunte, cărora nu li se dă importanța cuvenită: *E inutilă această încăpere/ Cu o bibliotecă-n fier forjat/ Înconjurată numai de tăcere./ E ca un strigăt care nu-i strigat.*

O altă tehnică peremptorie abordată este cea a „condensării” prin extensibilitate. Poezia inițială, presupusă a fi prea amplă, sau diluând accentuat sensurile, a fost „spartă” în pasaje lirice de sine stătătoare, putând fi tratate separat, dar arondate semiotic fiecărei poezii anterioare a ciclului. Se reușește, astfel, crearea unui sens extins, a unei perspective panoramice, dar fără a se pierde din sensibilitatea ideaticii, fără a se dilua concentrația „soluției” poetice. Prin reunirea tematicilor exprimate, se reușește a se (re)compune culorile spectrului, în aparență alb și insipid, însă situat anterior trecerii sale prin dispersie. Este cazul pasajelor *Chemarea* sau *Călătoria*, cicluri debordând de esențe inițiatice, înflorind precum luminile amurgurilor în aurore sau strălucind mimetic peste necuprinsurile cerurilor sângerei de toamnă. Un loc special este cel acordat originilor, arondat sinopticii poeziilor dedicate mamei sau tatălui, un cânt duos de aducere aminte.

Regăsim, uneori în liricile cărții, jocuri semantice, create prin variații senzoriale, schimbări bruște de valori gramaticale, specifice unui artizan, amintind de instantaneele stănesciene: *E lumină destulă. Privirile mele / nu văd decât o singură*

(continuare în pag. 27)

mască./ Dar ea nu exista încă,/ așa că e loc, e loc, este... (Edict). Prezintă în versurile ciclurilor este și tehnica îngambamentului, noncoincidența unității de sintaxă cu cea din vers, ce conferă o aură aparte prozodiei și un farmec special poeziilor, tehnică adesea utilizată în lirica lui Lucian Blaga (Eu nu strivesc corola...).

Inedită este și viziunea poetului asupra arhitecturii vieții și creației. Construindu-și, după propria percepție o altă valență a piramidei lui Maslow, poetul ridică pe un rug, cel mai probabil vertical ascendent, așezând stratificat: nevoile sale spirituale, idealurile, sentimentele, produsele gândirii, stările, iubirile, anotimpurile și, de ce nu, valorile (ca principii imuabile). Valoarea supremă nu poate fi alta decât **prietenia**, așezată la bază și constituindu-se ca temelie a tuturor lucrurilor. Prietenia sinceră, dezinteresată, de care nu fiecare muritor poate avea parte (poate fi dorință, dar în egală măsură și ideal). Există în această construcție de tip rug-piramidal, într-o strânsă întrepătrundere, atât împlinirile, cât și neîmplinirile, nedumeririle și întrebările, tristețile, curiozitatea specifică inovatorului, iubirile (ca niște sălcii plângătoare) și trecerea implacabilă a timpului (o entitate cvasi-pușkiană, silențios de dure-roasă). Conștient de perfectibilitatea construcției sale, poetul nu regretă pe cele făcute, ci pe cele rămase de făcut, în contratimp, în contrapartidă cu soarta: *Stați puțin/ Așteptați-vă rândul/ Este rugul meu/ Și încă nu m-am gândit/ Ce să fac cu el/ Voi hotărî mâine/ Astăzi sunt plecat cu treburile/ Pe la surori/ Și pe la frați...*

Moto-urile fiecărei părți sunt inteligent alese, ele exprimând scurgerea timpului în picuri albaștri de suflet, alternanțele sisifice ale ciclurilor vieții, iminența sfârșitului dar și chemarea la judecată, spre dobândirea nemuririi. Rimele iscusite conferă arome clasice microdioramelor lirice de o frumusețe evidentă, iar acolo unde rima lipsește, se intuiește prin ritm și cantabilitate.

Prin suplețea cuvântului, atent selectat, insinuând trăiri ce emană romantism, prin detaliile fin inserate în versul, prozodia și stilul alternativ al arhitecturii poetice, Apostu Panaitache Vultureanu este, fără rezerve, una dintre vocile importante ale poeziei românești contemporane. Din nefericire, nu atât de cunoscută pe cât ar merita, poezia sa rămâne, în esență, una valoroasă, reiterând armoniile și dizarmoniile vieții, și închinându-se singurei divinități pe care poetul o recunoaște, cu toată puterea ființei sale astrale: **Dumnezeul Cuvântului**.

Și apoi, chiar dacă nu putem fi în totalitate de acord cu opera cuiva, trebuie să pozitivăm efortul, actul creator, curajul și mai ales perseverența în a-și dobândi propria libertate, pe măsura aspirațiilor proprii, așa după cum bine spunea iluministul **Voltaire**: *Îți dezaprobaș spusele, dar voi apăra până la moarte dreptul de a le rosti*.

Ori, punând în balanță noțiunea de libertate cu cea de cunoaștere de sine, sintetic exprimată de **Nathaniel Hawthorne** - *Ce altă temniță e mai întunecată decât adâncul propriului nostru suflet? Ce temnicer mai necruțător cunoaștem, decât pe noi înșine?* - atunci vom admira curajul poetului de a nu-și atribui schimbarea lumii ori a sinelui colectiv, ci doar asumarea pe deplin a motivării și schimbării eului propriu, a cărui unică plusvaloare este ELIBERAREA sa prin POEZIE.

frânturi de gânduri, sclipiri de idei-perle: „Dumnezeu este / singurul chirurg / care face pe viu / transplant de suflet” („Chirurgia inestetică”, pag. 142), sau „Am fost fericit / și nu mi-a plăcut / era prea mare altitudinea / de sentimente rarefiate” („De neînțeles”, pag. 143).

Dacă în primul capitol, ironia-protest, persiflarea-acuzatoare pentru fapte de istorie, de condamnare a unor personalități malefice ori a unor tare morale, de etică, erau dominante, în acest capitol ultim, scriitorul se joacă de-a gândurile răvășite de tot felul de dileme și ipostaze umane în registru major: „Caracterul este o haină de lucru / cu intimitatea întoarsă pe dos / pe care o dezbrăcăm de sărbători / ca să facem sentimente de post / cu jumătatea noastră morală” („Dezbrăcare de caracter”, pag. 144); sau din care nu lipsește ironia fină, marca stilistică definitorie a întregului volum: „Presimt că odihna veșnică / va fi o mare plictiseală / să stai nemișcat în piele” („Pedeapsa capitală”, pag. 157).

Și, ca orice poet care se respectă, Valeriu Perianu atacă în... *piano-forte* condiția de... „meșter de cuvinte”: „meseriaș al rimelor țestoase / ... / escroc de celuloză și de tuș / la bătrâna muză lăcătuș / poetul unsuros de întristare / adie întuneric și trădare” („Poetul ca piesă de schimb”, pag. 159).

„Atelier de reparat idei”, o carte-reper de literatură bună, de calitate, scrisă în tonuri de gri-protestatar dintr-o perspectivă multiplă și ipotetică asupra condiției umane cu natura ei reală sau halucinatorie. O carte scrisă într-o limbă cu surprinzătoare acrobații stilistice, de la notația simplă la aforismul subtil, aparent prețios, manierist de dragul persiflării insidioase, de o tulburătoare autenticitate, în care scriitorul Valeriu Perianu a descris o lume fantasmagorică într-un voluptuos experiment literar.

desen de Elena-Liliana Fluture

Melania CUC

Destăinuiri

Cărți și idei din CV-ul meu de scriitor

Primele mele lecturi, încă din școala primară, au fost cărțile care tixeau rafturile bibliotecii școlii și (sau) cele care puteau fi cumparate ieftin de la Librăria "Cartea Rusă" din Bistrița. Copilărilor în casa unor profesori de țară, unde mătușa era profesoară de limba rusă, am deschis ochii pe literatura cu eroi sovietici, sau alții, autohtoni cum erau cei din volumele care apăreau "în snop", evocând "omul nou" din România de după Război. Nu am avut alternativă. Nici nu știam că ar exista și altfel de cărți. Trăiam într-un spațiu în care marile cărți ale lumii, pentru mine, încă nu fuseseră scrise.

Privind înapoi, simplist, prin ochii copilului de atunci, și nu prin ceea ce aș putea constata cerebral și informată fiind acum, cred că o astfel de literatură era la modă, se scria în "fluvii" și era ușor de citit. Să nu uităm că toate acele cărți erau destinate marelui public, românii care ieșiseră din Război cu valorile culturale și sociale răsturnate. Poveștile cu stahonoviști model erau promovate ca un exemplu pentru tinerii care deja trecuseră de pe brazda din satul natal pe șantierele de la Bumbesti-Livezeni, dar și pentru viitorii intelectuali ai țării. Nu a fost doar un program de spălare a creierelor prin lectură de gen, cred că a fost și o emulație. În satul meu, mama, țărancă, citea tot ce îi pica în mână. Azi, la Archiud, nu știu să mai fie un țaran, tânăr sau bătrân, care să citească o carte, oricare ar fi ea.

Lectura de propagandă comunistă era doar un detaliu din jocul de puzzle a acelor vremuri.

Așa cum astăzi, dăm literatura neaoșă pe cea din Vest, tot așa și atunci, tot ce venea de la Moscova ni se părea a fi superior. Cărțile sovietice, cu eroi ce treceau apa Donului cu țigara aprinsă în gură, aveau ceva din tematica telenovelelor de azi. Erau populare. În plan opus, mulți scriitori români primeau burse de studii în URSS. Informația culturală ajungea în sate prin broșurile redactate simplist, revistele cu povești de succes colectiv care veneau din Est, toate la un loc construiau subversiv spiritul "omului nou". Mătușa mea era abonată la revista Krestianka. Pentru mine era un eveniment când o aducea poștașul. În peisajul pauper de atunci, al unui sat din câmpia transilvană, fotografiile cu lanuri imense de grâu, cu femei frumoase lucrând în fabrici mărețe și mai ales cu tineri comsomoliști harnici și curajoși, erau raiul pe pământ. Ca un adolescent dornic de aventuri, dar care nu deținea termeni de comparație cu alte vremuri mai bune, mi se părea că URSS, așa cum ne era ilustrată era raiul

pe pământ. Cine să îmi explice că mă înșelam? Lumea din jurul meu era obosită, speriată; tăcea. Sunt convinsă că și scriitorii români pe val la vremea aceea, mare parte din ei tineri, au crezut în ceea ce au scris. Alții au făcut copromisuri cu bună știință, pentru glorie efemeră, pentru a urca pe un fuștei mai sus pe scara socială.

Cât am stat la Archiud am descoperit, în maldărul de maculatură cu cerneala de tipografie încă umedă, literatura rusă adevărată. Tolstoi, Dostoievski, și Esenin ceva mai târziu. Lecturile mele au mers în paralel multă vreme. Apoi, elevă la Bistrița fiind, profesorul meu de Limba română, George Vasile Rațiu mi-a îndrumat pașii spre raftul bibliotecii, unde am citit mai întâi literatură, pentru mine și la vremea aceea, destul de cețoasă, a scriitorilor clasici englezi.

În adolescență am citit amestecat, cărți de duzină, unele impuse de școală, dar nu numai. Era perioada în care începusem să scriu, dar, fără să fac vreun exercițiu de selecție conștientă sau de voință, cei care m-au influențat de la primele versuri au fost clasicii români, cu preponderență Liviu Rebreau și George Coșbuc.

A fost perioada în care am continuat să citesc foarte mult. Probabil era și un refugiu al adolescentului în lumea "virtuală" cum am defini-o astăzi. Încet, fără să îmi fi impus, poate și datorită felului meu dornic de a descoperi teritorii noi, am căutat și am dat de scriitori despre care nu auzisem la școală sau la cercul literar. Am luat totul ca pe ceva foarte normal. Au fost etape de autocunoaștere persoanlă și inserții în spații culturale dintre cele mai diferite. Poezia cu accente revoluționare, romanele marii culturi europene sau cele americane, romane sociale, poate și de aventuri, mai puțin cele de dragoste sau polițiste, toate au intrat în bagajul meu viitor, fără să îmi fi propus asta din start. Încă mai aveam o lectură haotică. Ceva mai târziu am descoperit și am fost fascinată, și cred că m-a marcat serios și în creația mea, literatura sud-americană.

Cum nimic nu este întâmplător, și literatura proletcultistă și-a avut rostul ei, efemer. Și-a avut autorii și cititorii ei. Cât a făcut rău și cât a făcut bine în spațiul cultural, social... este greu de calculat fără să fim subiectivi. Personal nu am cum să mă dezic de lecturile care mi-au creat emoție, m-au făcut să stau nopți în șir și să "arunc cocktailuri Molotov" cu Zoe și Șura. Ele sunt încă o monadă din ființa mea. Că, mai târziu am descoperit că există și altceva în bibliotecile lumii, a fost ca un premiu. L-am primit cu toată ființa mea, m-am bucurat de el, dar mereu am făcut paralele între cele două lumi. O fi fost bine, sau rău...

Dacă mă gândesc la cenzură și autocenzură, spun că nu am respins și nu resping nimic din start nici acum. Judec, analizez. Nu mă dezic de vechii prieteni în nicio situație, chiar dacă asta m-ar dezavantaja. Așa că, nici în materie de lectură nu vreau să mă laud, după ani buni, că în comunism mi-am autocenzurat lecturile, că am

(continuare în pag. 30)

Maria IEVA

Copilăria printre amintiri

-Tu trebuie să ieși afară! m-am trezit trasă de mână de lângă bunica și îmbrâncită afară din cameră.

De câteva zile bunica nu s-a mai putut ridica din pat și acum mama și câteva vecine stăteau în jurul ei, nelăsându-i loc suficient să poată respira.

Dintr-odată toată lumea devenise agitată și eu nu puteam înțelege ce se întâmplă. Am încercat să îmi fac loc printre trupurile diforme și să mă întorc lângă bunica. Am reușit să mă strecur în cameră exact în momentul în care baba Ana, cu o lumânare aprinsă în mână, își făcea semnul crucii și spunea: "Și-a dat sufletul! Dumnezeu să o odihnească!"

Vorbele babei Ana aveau să mă urmărească încă mulți ani de atunci. Cum adică să-și dea sufletul? Cui să și-l dea și, apoi, de ce se făcea vinovată bunica, dacă Dumnezeu trebuia să o ierte? Nimeni nu voia să-mi explice ce înseamnă suflet. Încercase bunica de câteva ori să-mi spună că noi oamenii suntem ca florile și când vine toamna ne ofilim, dar la cei șase ani îi puneam atâtea întrebări, că de fiecare dată termina cu aceeași propoziție: "Așa e voia Domnului, copila mea!"

Oricât aș fi insistat, știam că discuția se terminase și bunica nu va mai spune nimic. Degeaba încercam să argumentez, încercând să o atrag în alte discuții, că era inutil. "Apoi, bunico, cum să fim ca florile, noi dormim în pat și ele dorm în grădină, și-apoi noi le rupem să le punem în borcan, dar ele nu ne rup pe noi!"

Bunica mă privea cu îngăduință, zâmbind. Îmi amintesc cum poalele ei albe, baticul negru și șoșonii stăteau aranjați cu grijă în dulap.

"Bag de seamă că ție îți place să mergi la oamenii morți, i-am spus într-o zi când se pregătea să meargă în capătul celălalt de sat la un om care tocmai murise. De fiecare dată când moare câte un om din sat te gâtești în haine de sărbătoare, rupi florile din grădină și împodobești lumânarea. Hai, zi cu voce tare, nu mormăi, vreau să pot auzi și eu! Matale nu auzi?"

O trăgeam de haine încercând să o fac să mă bage în seamă, nu se supăra, dar nici nu auzeam ceea ce spunea. Ținea lumânarea aprinsă și murmură ceva neînțeles.

Toată lumea părea că are ceva de făcut, iar eu nu prea înțelegeam rostul aceluia du-te-vino continuu. Am deschis ușa de la dulap, știam unde își ținea bunica lumânările, o urmărisem de atâtea ori, și am luat una. Am aprins-o și am pus un fir de asparagus lângă ea; la sat, în luna decembrie nu se găseau flori, dar nu-mi amintesc dacă am murmurat sau nu ceva. Mi-am încălzit palma la flacăra, după care am pus-o în găleata cu boabe de porumb, unde ardeau și celelalte lumânări aduse de femeile din sat.

Câteva zile n-am vorbit cu nimeni, o uram pe baba Ana care-i legase capul bunicii prea strâns cu baticul. „Să nu rămână cu gura căscată, spunea ea“. Apoi, când am văzut că mama i-a dat de pomană șoșonii și poalele bunicii, n-am vrut să vorbesc cu baba Ana până în primăvară, când am găsit-o la mormântul bunicii, plantând bulbi de lalele. Era o babă mică, adusă de spate, fără niciun dinte în gură, care de altfel îmi fusese dragă până în momentul în care a legat gura bunicii ca să nu mai poată vorbi.

Am vrut să fug, dar m-a chemat la ea. Mi-a fost rușine. Am șovăit preț de câteva secunde apoi m-am apropiat. Într-o pungă avea bulbi și semințe de flori legate în pânză albă, exact cum avusese și bunica odinioară. „Adu-mi kila cu sămânțuri“, obișnuia bunica să-mi spună, ori de câte ori mă trimitea după punge cu semințe. Proptită în coada sapei, baba Ana ridică ochii ei cenușii și mă întrebă: "cum crezi, i-ar fi plăcut să plantăm tulipani roșii sau albi?" Au fost suficiente câteva cuvinte ca baba Ana să își recapete locul în inima mea, mai ales că bunica nu mai era, dar tot îmi era necaz când o vedeam încălțată cu șoșonii bunicii. Bunica îi păstrase cu atâtea grijă, iar ea umbla cu ei prin noroi.

Pentru încă câțiva ani, baba Ana mi-a fost bunică adoptivă. Serile lungi de iarnă le petrecem în casa bătrânilor. Baba Ana torcea și împletea ciorapi, iar moș Gheorghe sculpta lemnul și asculta radioul.

O adevărată operă de artă ieșea din mâna bătrânului; la acea vreme, mi se părea un miracol să poți avea o asemenea îndemânare.

Într-o seară mi-au povestit despre stele, spunându-mi că bunica acum este o stea strălucitoare și ne privește chiar în acel moment din înaltul cerului. De atunci, de câte ori îmi era dor de bunica priveam și vorbeam cu cea mai strălucitoare stea. Mai târziu când am învățat la școală că steaua pe care o alesesem cu atâtea grijă avea deja un nume, am înțeles că s-a născut înainte ca bunica să moară. Câteva zile am fost tristă, apoi am uitat povestea Luceafărului și mi-am reluat vechiul obicei de a vorbi cu bunica.

Altădată, moș Gheorghe mi-a dat un scăunel făcut cu mâna lui pe care gravase numele meu. A fost unul dintre cele mai frumoase cadouri, eram mândră și m-am lăudat la toți copiii din vecini.

În casa celor doi bătrâni am cunoscut fericirea. Erau câteva locuri în care podelele scârțiau și, deși, știam că moș Gheorghe avea să se supere, de fiecare dată când treceam dintr-o parte în alta a camerei, să iau o pară sau un măr copt, aveam grijă să mă fac auzită. Ridica ochii, mă privea într-un fel anume, lăsând să-i curgă câteva înjurături printre buze, apoi se întorcea la bucata lui de lemn. Baba Ana nu spunea nimic, doar îl privea tăios, cu ochii ei cenușii, peste ochelari.

După câțiva ani, am aprins o lumânare și pentru moș Gheorghe. În anul care a urmat, de câte ori mergeam pe la baba Ana, mă chema în cuina ei cu pământ pe jos, cu o masă mică din lemn și două scaune, mă puneam să stau pe scaun și îmi spunea același lucru: "Atunci când îmi va veni ceasul, pe dulapul din camera de la stradă vei găsi o lumânare, am spus

(continuare în pag. 30)

și altora, dar tu să iei aminte, pe tine mă bazez, acea lumânare să mi-o aprindă la ieșirea sufletului. Cu ea a murit și moșul meu și cu ea vreau să mor și eu. Lumina ei mă va călăuzi spre locul în care mă așteaptă”.

De când moș Gheorghe plecase, baba Ana nu făcea altceva decât să se pregătească.

„Nu-l voi lăsa prea mult singur, nu-i place să aștepte”, spunea de câte ori o vedeam urcând cele patru trepte de la ușa cuinei.

În primăvara următoare, baba Ana s-a dus; nu știu dacă cineva și-a adus aminte de lumânarea de pe dulapul din camera de la stradă, eu eram la școală, dar seara târziu, când am vrut să-i spun noapte-bună bunicii, am văzut două stele foarte apropiate.

După înmormântare, spre seară, toți copiii de pe stradă am fost la râu. De obicei mă jucam cu ceilalți copii, dar de data aceea am stat și am privit. Mama a pus lumânări și flori pe marginea râului, a aruncat câțiva bănuți în apă, apoi, cu o mătură a măturat pe apă și a murmurat ceva ce nu cu mult timp în urmă murmurase și bunica. O altă femeie a făcut câteva grămăjoare din romeșuș și le-a aprins. După ce au terminat și au spus ceea ce aveau de spus, au împărțit colaci cu lumânări, bomboane și gogoși. Băieții primiseră câte un băț cu ban, o floare și o batistă. Eu am primit o mătură și un batic. Am dus colacul cu lumânarea aprinsă până acasă, fără să mă îndepărtez prea mult de mama. Am privit cele două stele până târziu în noapte, iar când am adormit, am avut un vis despre suflet.

În duminica următoare am rupt câteva lalele roșii din grădina babei Ana și le-am pus într-un borcan cu apă lângă crucea lui moș Gheorghe. Am murmurat ceva neînțeles și am fugit la copiii care mă așteptau, să ne jucăm, la poarta cimitirului.

„Unu, doi, trei, patru, cine nu e gata, îl iau cu lopata...”. Lumea începuse să capete alt sens.

(urmare din pag. 28)

aruncat la gunoi toate cărțile cu eroi sovietici sau cele neaoșe, cu Rădița-colectivista. M-am maturizat și automat lecturile s-au sedimentat. Deschiderea culturală de care am profitat, odată ce am ajuns, la începutul deceniului 70, la București, s-a potrivit spiritului meu liber, literar vorbind.

Mi-am creat conexiuni culturale și am devenit un cititor din ce în ce mai pretențios, dar nu cred că aș fi atins acest punct fără să fi trecut prin adolescența mea literară, un timp și un spațiu în care am trăit, în felul meu, prin lectură, ceea ce trăiau prozaici, toți cei din jurul meu.

Sigur că cenzurez o lectură, așa cum cenzurez și aleg binele de rău din tot ceea ce mă înconjoară. Critic și aplaud cărțile pe care le citesc și azi, dar, repet, este doar un gest reflex și subiectiv.

(urmare din pag. 9)

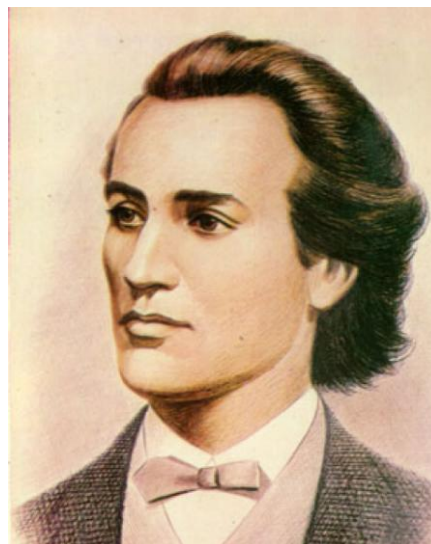
- N. Stamate le avea scrise într-un carnet, obținute fiind de la o persoană din Iași, în 1885, când a luat parte la un banchet al Societății „Junimea” („și a ținut să le aibe pentru că nu erau tipărite în volumul scos mai înainte de Maiorescu și... pentru frumusețea lor”)

- autorul notelor le-a transcris și le-a păstrat pentru aceleași motive

- dialogul N. Stamate - D. Stoicescu (motive, formă, idee, temă) concluzionează că versurile sunt, fără îndoială, ale lui Eminescu. Privind ideea textului, N. Stamate înclină să creadă că ar fi „o meditație sau reverie de Lamartine, pe care Eminescu a tradus-o și a aruncat-o, când nu i-a mai plăcut...”.

- D. Stoicescu argumentează că ideea, decorul preferat (noapte, lună, rază, sfere, taine), interpretarea misterului lumii prin iubire - toate poartă pecetea inspirației eminesciene

- prin 1926, N. Stamate „a trecut în lumea fericirilor (...). Stimez amintirea lui, că a păstrat aceste versuri ca pe niște lucruri de mare preț - și de-o fi o traducere, cum susținea el, tot merită să fie cunoscută...”.

Ce am mai putea să spunem în finalul acestei sumare prezentări?

În mod cert, absența manuscrisului original, prudența cercetătorilor în legătură cu includerea acestei poezii într-o ediție și în comentarii, lipsa de ecou a acestui text apărut într-un cotidian regional, au făcut ca poezia „Noaptea” (să-i spunem **Noaptea, II**) să rămână necunoscută încă opt decenii.

Totuși, în ciuda obstacolelor menționate, poezia poate fi luată în seamă de către cercetători și cititorii pasionați, care ar descoperi, cu uimire, de-a lungul atâtor creații, vraja inconfundabilă a versului eminescian (idei, motive lirice, laitmotive, sintagme, cuvinte și expresii, ritm, rime specifice, aceiași tropi etc.). Mai mult, o comparație cu poeziile lui Lamartine (așa cum sugera N. Stamate), ar putea produce noi dezvăluiri și... certitudinile așteptate.

Adrian-Nicolae POPESCU

Când imaginația îmbracă sutană

Privesc pe geam, încercând să anticipez secunda pauzei de masa... Pare-se că deasupra norilor, divinitatea s-a apucat să facă curat în imaculatul rai; îngerii în goana lor bătând prea tare din aripi... Patru zile în care orașul s-a afundat treptat în puful pierdut de interpretii la harfă... Doar fumul, singurul ce repugnă din spațiile ocupate de cei care au savurat mărul cunoașterii confirmă caracterul adaptabil al zvârliților dincolo de porțile celeste.

Avântul imprimat structurii supraponderale prin care mă exteriorizez, reușește într-un final să deplaseze stratul alb depus ce bloca ușa de la intrarea în locuință. Din fericire, lopata de zăpadă ce va deveni în ceasurile următoare o extensie a membrilor superioare se află într-un loc inspirat ales pentru depozitare. Prin mari intervenții și achiziționată direct din țara producătoare, utilajul manual cu un nume cât se poate de sugestiv: „Inima lui Stalin” se dorea a fi conexiunea cu exteriorul în cazul instaurării mult mediatizatei ierni a mileniului.

După aproximativ trei ore de purificare, mă autoevaluez ca biruitor în confruntarea meteo-umană; bucuria indusă de sunetul motorului mașinii pornite la sferă de cheie devenind un surrogat al cupei de șampanie închinată în cinstea victoriei. Deschid larg porțile, sprijinindu-le temeinic cu două pietre solide rămase surplus din vara trecută, când pavasem aleile din curte și mă strecor labirintic navigând pe străduțele continuu desfundate, spre magazinul cel mai apropiat. Ultime detalii înainte de lăsarea întunericului când, copiii îmbujorați ai vecinilor, considerându-mă un bun creștin îmi vor cere pe aceeași linie melodică scoasă de la naftalină la sfârșitul fiecărui an, să le deschid ușa.

Cu lista dinainte pregătită, împăturită cu grijă și înțepenită în agățătoarea de la pix, încerc să mă „șerpuiesc” printre rafturi și printre ceilalți semenii ai mei întârziați și ei în ale pregătirilor. Prezența majoritară a sexului masculin îmi dă încrederea și speranța că nu voi zăbovi foarte mult la casă; listele lungi din mâinile lor și stângăcia cu care cercetează rafturile certificându-mi oarecum supoziția.

După ce neutralizez prin linie îngroșată toate însemnările de pe bilet, avansează ușor și ezitant către locația introducerii PIN-ului pentru a achita contravaloarea conținutului coșului cu fisă. Răvășit de sentimente ambigue ca cel al necunoașterii sau al neîncrederii, regăsesc într-un final și pe card același spirit al sărbătorilor. După alambicatele clipe petrecute printre codurile de bare, mă afund în scaunul tapetat cu piele ecologică, savurând bucuria aceluiasi sfert de cheie ce repune în mișcare autovehiculul galben.

Conduc la fel de precaut, înaintând anevoios înapoi spre casă. De-o parte și de alta a drumului surplusul de zăpadă depus, în exilul lui la marginea trotuarelor descrie imaginația foștilor proprietari luând aspectul unor piramide, cămile cu două cocoase sau giganti oameni cu mătură și nas carotenoid, ce par a străjui intrarea în curte. În contrast cromatic total cu panelul unicolor, asemeni unui naufragiat pe o insulă pustie o siluetă longilună încearcă discret și totuși insistent să atragă atenția, la vederea oricărui ansamblu cu patru roți destinat locomoției.

Automatismul instalat în ființa celui uzat de caruselul pedalelor și al schimbătorului de viteză, dar și diluarea în frământările cotidiene converg către anihilarea câmpului vizual nativ, deformându-mi totodată și percepția realității. Frânez brusc, nerealizând pe moment existența altor vehicule în trafic; semnalul trimis de către subconștient suprimându-mi orice răbufnire a logicii. Accelerez în retur, până când în dreptul geamului de la portiera din dreapta reapare silueta longilună omisă anterior.

Nu, nu am fost trădat! Singurul care mi-a rămas fidel de la începuturile descătușării lui și până în prezent, el, subconștientul servil nu m-a înșelat nici astăzi! Expresia christianică a celui care declarându-se visător și îndemnând la visare cânta la pian, imaginându-și dincolo de miopia sa cu lentile mici și perfect rotunde o lume în armonie deplină; îmi zâmbea pașnic dincolo de parbrizul ușor aburit.

Desfătându-mă într-un relativ comfort termic al interiorului mașinii, trăiam instantaneu ipotetica senzație de căpitan al submarinului aflat în submersie în marele ocean înghețat... Un căpitan al unui submarin galben, scufundat în imensul simbol al liniștii depline.

Văzându-mă blocat în miraj, lăsându-mă să-mi savurez clipa de revelație până aproape de final, făptura în haine cernite, îmi bătu cu evlavie ușor în geam. Apreciindu-mă ca fiind ancorat din nou în realitate, cuteză să mă întrebe prin gesturile binecunoscute ale celui care așteaptă mașina de ocazie dacă nu mă îndrept la stânga, spre mănăstire.

Aflat încă într-o fază diploidă a trăirilor interioare, derivând între confuzie și nelămurire, reușesc într-un final să-mi comunic traiectoria, lămurindu-l într-un mod inexplicabil pentru veșnicie: mâna dreaptă indicând cu degetul arătător, în sus, către providență. Cu același zâmbet calm pe fața-i palidă, făcând un pas înapoi, măturând cu straiete negre și lungi până în pământ zăpada cernută pe trotuar înclină înțelegător din cap și mă binecuvântă făcând semnul crucii asupra gândirii mele scufundată în elucubrație.

Același sfert de cheie... aceeași repunere în mișcare... melanj ideatic în trup de creștin pornit să deschidă ușa la lăsarea întunericului...

Andreea Violeta BOBE

Melancolism, nostalgie sau cum privește poetul pașii pe nisip

Poezia este muzica sufletului, pictură fără mâini și sunet surd. Poezia răsună doar în inimile celor sensibili; vibrează ca o coardă atinsă de finețea degetelor de copil și se răsfrânge peste ceruri, ajungând pe plaiurile divine. Odata cu ea, poetul străbate toate țările, mările, învață limbile pământului, se convertește la tăcere și-și dedică existența plăsmuirii de frumos. Poetul este un artist, un făruior al vorbelor de aur, un spirit pur desprins din absolut a cărui menire e creația perfectă. Arma sa supremă e talentul îmbibat în muncă, în sudoare, în suferință. Un artist nu e niciodată fericit, căci dacă ar uita de durere, arta sa ar suferi; arta se naște din durere, din sângele scurs din venele muncite, din refuzul zeilor de a-i oferi nemurirea. Poetul nu poate trăi fără a crea, căci dacă își respinge scopul, negându-și destinul, el va pierii precum un fir de praf în bătaia vântului. Singura soluție este să se lase dus de valul propriei voințe, de vocea interioară ce-l îndeamnă la cucerirea absolutului. Dacă el prin muncă va întrece providența, aceasta-i va ceda dulcea ambrozie, ce șade-n potir de aur.

La un moment dat, poetul ajuns la capătul inițierii sale sacre, își întoarce ochii-n vechea sa existență, astfel își va aminti drumul plin de obstacole pe care l-a străbătut pas cu pas, doar așa el nu-și va nega latura umană, acest defect ce l-a făcut atât de important. Ajuns bătrân pe tronul aurit, el își scrută ochii limpezi peste urmele trecutului. Pașii micuți de copil au devenit încetul cu încetul salturile unui tânăr ambițios gata de orice provocare, apoi din nebunia sa a căzut în prăpastia eșecului. Ani grei au trecut peste el în încercarea de-a ajunge din nou acolo unde a fost. Multe piedici i-au stat în cale, dar cu ambiție le-a învins. Și-a luat viața de la capăt. A muncit, a greșit și a învățat. Odată cu mușchii încordați de la efort au apărut primele riduri, primele fire albe, durerile bătrâneții, bolile. Anii au zburat ca pasărea pe cer, nu se vor întoarce niciodată. Ca orice om, ca orice ființă poetul a rămas doar cu amintiri. Se bucură de marile realizări, regretă greșelile, dar cel mai mult regretă ceea ce nu a reușit să facă din lipsă de curaj sau de motivație.

Ca toți marii cititori ai literaturii universale, zidarii noștri români au muncit din greu pentru a înălța opere precum cele plăsmuite de geniile străine. Câți meșteri ai condeului mioritic nu și-au sacrificat viața zidindu-și destinul în operă, așa cum Manole a zidit-o pe Ana ca să înlăture blestemul? Multe din aceste genii au pierit, altele încă mai trăiesc, iar noi oamenii obișnuiți ar trebui să le ascultăm poveștile înțelepte, în special atunci când aceștia au ajuns la o vârstă de aur. Două poeme extrase din literatura românească, în care autorii privesc cu nostalgie în trecutul lor sunt: "Autoportret romantic" de

Vasile Voiculescu și "Balanța cu un singur talger" de Ana Blandiana.

Prima scriere este o artă poetică a lui Voiculescu, fiindcă ideea principală a textului este relația dintre poet și creație, mult superioară altor teme ale liricii, căci poetul ajuns bătrân nu se mai poate bizui decât pe propria operă ("Mă sprijin în condei ca în toiag"). Însuși titlul poemului este unul sugestiv, căci prin nostalgie poetul își conturează chipul pe baza amintirilor unui om ajuns la vârsta senectăunii. Textul liric ia forma unui monolog confesional, care schițează cu pensule groase trăsăturile fizice ale eului liric. Apartenența la genul romantic este dată de motivul visului ("Visez mereu, că visul mi-e trezire"). Expresivitatea se realizează pe baza figurilor de stil, precum epitetul cromatic "păr alb", metaforele "bătrânețe bravă", "bântuita navă", comparațiile "ca faldul unui steag", "ca în toiag". Poemul este alcătuit dintr-o octavă, două terțete și un monovers. Acestea constituie împărțirea textului în trei secvențe. Prima concentrează partea cea mai mare a mesajului poetic și constituie autoportretul eului liric. Cea de-a doua parte prezintă solitudinea omului bătrân ajuns la ultimele puteri, iar visul rămâne ultima sa alinare. Ultima secvență e ca un punct terminum în viața artistică în care totul trebuie să ia o pauză, poetul nu mai vorbește cu nimeni, intră în meditație asemenea eremitului și meditează asupra spiritului său. Monoversul, este întocmai condiția sa în univers "Mă sprijin în condei ca în toiag".

Noi ca și lectori, care iubim cu adevărat operele artiștilor importanți, dar și tineri ce ne dorim să luăm calea condeului avem de învățat din experiența clasicilor. Retrospectivele lor ne reflectă lucrurile bune, piedicile, greșelile de care trebuie să ne ferim, astfel învățăm în scurt timp lucrurile pe care alții s-au chinuit o viață să le aibă. Socrate spunea "Folosește-ți timpul citind ceea ce au scris alții. Vei câștiga ușor ceva pentru care alții au muncit din greu". Maxima lui nu e valabilă doar pentru cei care vor să cunoască filosofia și politica. Ea se referă la toți cei care vor să exceleze în oricare alt domeniu. Studiind tehnicile, experiențele și aflând ce e dăunător, tânărul va ocoli eșecul în cariera sa și va ști cum să ajungă un fruntaș. Asemenea idolului său, ucenicul va deveni maestru și va privi cu drag în urmă, în tinerețea înflăcărată, plină de vise și ambiții.

O altă perspectivă a drumețului ajuns la sfârșitul drumului în viață este oferită de poezia contemporanei Ana Blandiana "Balanța cu un singur talger", în care poeta regretă nu greșelile săvârșite, ci șansele pierdute, de neregăsit. Sydney J. Harris spunea că "Regretul pentru lucrurile pe care le-ai făcut se poate stinge cu timpul, însă regretul pentru ceea ce nu ai făcut nu are consolare". Exact după această premisă își înșiră gândurile melancolice poeta, într-un text în care șirurile lungi de epitete și metafore hiperbolizate ce se împletesc într-un lanț al slăbiciunilor ("Păduri tropicale crescute printre coloanele/ Unor temple în

(continuare în pag. 33)

care am închinat, .../ Muzee amenajate în corola unor crini/ Pe care nu i-am mirosit niciodată!") ("Toate vor avea dreptul să mă acuze. / Și faptele mele, oricât de bune,... Ci între a fi fost și nu a fi fost").

Spre doosebire de mândria liniștitoare, de mulțumire din proza voiculesciană, poezia Anei Blandiana are o notă de adânc regret, de maximă frământare sufletească. Ea se simte neîmplinită ca om, dar și ca poet, regretă ezitățile născute din prea multă prudență. Prin înlănțuirea de metafore hiperbolizate în serii de ingambamente, trăsătură specifică artiștilor moderni, eul liric se străduiește să verse frustrările acumulate de-a lungul timpului ("ocean de frunze", "păduri tropicale", "Dușmanii... urât", "Cuvinte... iubit", "Cuvinte... țip"). În interiorul versurilor acestui poem apare obsesiv acuzativul "pe care", urmat de verbe la modul conjunctiv precedate de negație. ("pe care nu i-am urât", "pe care nu i-am mirosit", "pe care nu le-am ucis"). Ele reflectă zbuciumul în care e cuprinsă autoarea, tristețea dată de irosire. Conjunțiile simple "Și", "oricât", "pentru", "cî" din cea de-a doua parte a poeziei au rolul de a întări argumentele tăioase, pe care poeta le-a anunțat anterior.

Din punct de vedere prozodic poemul este polimorf fiind alcătuit din douăzeci și două de versuri, cu măsură alternantă, ritm trohaic. Acesta se împarte în două mari secvențe. Prima cuprinde cincisprezece versuri, în care figurile de stil amestecate ilustrează într-un tablou suprealist speranțele pierdute și se sfârșește brusc cu Exclamația "Pe care nu i-am mirosit niciodată!" - mirosul fiind tânjirea spre ideal. Ce de-a doua secvență cuprinde rămășițele stărilor de disperare, ca și cântărire a ceea ce-a trecut ("Va fi balanța cea din urmă,... între a fi fost și a nu fi fost" - acest vers de încheiere amintește de maxima lui Shakespeare, transpusă într-un timp ratat).

Din perspectiva ambilor autori putem sustrage ideea că perseverența nu trebuie înlănțuită de o grijă prea mare, căci ultravigilența nu face decât să inhibe izvorul minții luminate, iar persoana posedată de prea multă grijă riscă să ajungă mai rău decât cel care s-a lăsat pradă patimilor vieții, căci cel încercat în necazuri știe mai multe decât cel constrâns. Akejandro Jodorowski afirma că "Păsările născute în colivii cred că zborul este o boală". Așa ajung și tinerii care-și taie aripile și refuză să-și înfrunte destinul. Doar cei care au avut motivația de a încerca noutatea, periculosul, au ajuns să bea din potirul cu ambrozia oferit de providență. Și Heracles - ca și ceilalți eroi-umani din legendele grecești - copilul născut din patima lui Zeus, pedepsit de crunta Hera a putut răzbate prin ambiție și tot datorită ei a îmblânzit-o pe zeiță.

Odată ajunși la sfârșitul drumului croit de Cronos, vom putea privi mândrii în urmă și vom accepta transcendența în planul astral pregătiți de un nou început. Așa cum poetul a reușit să se desăvârșească în creația sa, așa noi oamenii simpli ne străduim să ne perfecționăm în talentele noastre mai mici sau mai mari. Vom lăsa în trecut amprentele faptelor noastre, iar inefabilul ni se va revela.

Mihai HORGA

SINDROM

A murit condeiu-n călimară!
Și penița, ruginită este...
Se mai scrie ca odinioară?
Mai suntem în lumea de poveste?

Pana cea de găscă, din vechime,
În cerneală sfântă înmuiată
Mari idei de aur, puse-n rime
A înscris în versuri, altădată...

Dar acum, penița - chiar de aur,
Mai produce oare vreun miraj,
Să cuprindă-n pagini un tezaur
Ori "de găscă" e al ei mesaj?

Azi, citești rănită poezie
Litere-s mâncate, sau băute
Albul vers, pe taste-n agonie
Roș de aritmie, surd și mut e

.....
Poezia poate fi salvată
(Sfat ne-a dat Jean Jacque Rousseau, o dată:
"La natură, înapoi" - pe dată!)
Să urmăim vestita lui butadă...

desen de Elena-Liliana Fluture

Ioana Daniela PAȘCALĂU

Fugar prin mintea mea

să nu-mi ucizi gândurile hulpave
lasă-le
să amuțească în icoane
presară puțin dimineața în cafea, amarul lor
dar ascunde-le bine de vânt

simte-le sudoarea până la cuvânt
să nu le treci
dincolo de linia verde
luntrașul îți va cere vamă un suflet

poate peste ani vei învăța să cioplești
crizanteme din ele...
poate atunci vei ști și tu
să numeri clipele pe care
le-ai smuls din mine

Jurnal de călătorie

traversăm
o bucată de cer
printre oameni anoști
iritați
pentru locul din tren
și inexistența vițelului de aur
mi-ai atins călcâiul
în lamentația aceluiași apus
cu miros de rășină

de la un colț de pâine
la altul
în fiecare fărâmbă găsim
câte-o speranță de fotografiat

babe diabetice
ni se revoltă până-n creier
își ronțăie unghiile
ca pe dulciurile din „Țara Făgăduinței”
suspine reci
ne înfioară tâmpla
trenul ăsta n-are destinație
și pentru noi

La ville noir

păstrez amintirea țăranilor
din noi
sub unghii roase
de alte vremi
păduri crescute milimetric
așteaptă
să-mi uit reflexia
pe unghii negre
vopsite cu acuarelă
în vene mi se zbate ceasul
Strasbourgului
în miez de noapte
miros de sânge evanghelic
se-adulmecă
în strada mare
pe dunga neagră
stau
ațintiți în noapte
ochi de beton
și păsări cu piroane în cioc

Uniforma

Miroase frumos uniforma mea
a ploaie ruginită și carne desfrânată
aburită din plin de mama
și de prietenul nostru
am dăltuit-o de curând
să nu mai semene atât de mult a război
am vrut să-i ajustez
mijlocul cariat
cu perle false
apoi am vrut s-o arunc
fără de-ntoarcere în dulapul cu „Șoimii Patriei”.

Târziu, am simțit
sudoarea prefăcută
în picături de sânge
ce curgea
la-ndoituri.

Nocturn

Mi-e dor de pisicile în smoală
Cu gheare aurite
În praf de lumânare fumegândă
De mersul lor
În goana după ochiul stâng
Agățat în capătul trotuarului

De zgomotul care le închide pleoapele
Peste ochi uzi, dureros de verzi
Mi-e dor de zâmbetul lor
Retușat cu fixativ
Și de suflul
Travestit în femei de vârstă violet.

RONDEL BAHIC

Azi simt cum fierbe apa-n mine
Și clocotesc, a câta oară?
Că socotindu-mă mai bine
O sete cruntă mă-nfioară.

De scap de iarna care vine
Și de mai prind o primăvară
Pe urmă nu mai am suspine
Și-o mai lungesc până la vară.

Toamna va fi de roade pline
Cu vinuri care te-nfioară
Și s-o luați ca nota bene
Că băutura nu omoară!
Și-atunci va fierbe vinu-n mine!

RONDEL TIMPULUI

Așteaptă-mă că am să viu
Mai bucuros ca niciodată
Doresc același drag să-ți fiu
Dar tu să fii ca altădată!

Acum nu mai sunt un zurliu
Cum eram când mai erai fată
Chiar mi-am vopsit părul suriu
Și nu mai am nici burta plată.

Nu te-aștepta ca să mai fiu
Pur, așa cum am fost odată
Azi sigur arăt mai "puriu"
Și am chiar fața mai umflată.
Așteaptă-mă, sunt totuși viu!

RONDEL TOAMNEI

Te aștept toamnă ca să vii
Cu strugurii curgând în vie
Când și cei morți, dar și cei vii
Vor tămâioasă, nu tămâie.

Și sub deviza de... pro-vii
Visez acum o mustărie
Când letargia mi-o reînvii
Între răvacuri și rachie.

Atunci e vremea să revii
Plin de speranță și-armonie
Iar printre fețele movii
Ținând-o doar într-o beție.
Te aștept toamnă ca să vii!

RONDEL MARIN

În dorul tău azi mă cufund
Și îți revăd făptura pală
Privindu-ți spatele rotund
Ispita iar mă bagă-n boală.

Mă știi că doar nimic n-ascund
Și-ți port iubire... abisală
Mi-e dor de trupul tău cel scund,
De ceafa ta cea bălăioară.

Rememorez ca muribund
Prima vacanță estivală,
Când cu-al iubirii gând profund
Ți-am spus în apă cu sfială:
Hai să ne dăm puțin la fund!

RONDEL DEMOCRAȚIEI

Că somnul rațiunii naște monștri
S-a dovedit o vorbă ca oricare
Dar mai ales acum în anii noștri
De când democrația e în floare.

Cei noi, pe care i-am crezut iluștri
Și că vor binele la fiecare
S-au cam ascuns sub semnele vipuștii
Rusești, de unde soarele răsare.

Și-au pus tăticul chiar în fața puștii
Mințind că vor să treacă sub alt soare
Au păcălit din nou masa plevuștii
Ce n-au știut atunci la votare
Că votul națiunii naște... monștri!

RONDEL IERNII

De aş mai duce-o pân' la vară
E un refren, dar și un scop;
Iarna îmi pare seculară
La cei mai mulți e chiar un hop.

Prețul la frig s-a mărit iară
Și la căldură au pus dop
În burtă simți mereu o gheară
Iar buzunarul e potop!

Mă-mbărbătez a câta oară,
Gândind că mă vor ține-n top
Urzicile din primăvară
Ce le-oi culege snop cu snop!
Și aş mai duce-o pân' la vară!

Diana HANDRA**LĂCRIMIOARE**

Comori ascunse-n mândre-cochete lăcrimioare,
Gingașe îngerile cu albe aripioare,
Izvor de frumusețe, sublim mirositoare,
Lacrimi de îngeri, calde, în paradis de floare.

Mărgăritare fine, desprinse din povești
Podoabe de mistere din leagăne cerești
Trăiri divine, doruri - de-ajuns să le privești -
Căci sunt din cer picate, luceferi îngerești.

Cu fragedă candoare-s prilej de bucurie
Revarsă-n jur doar pace, ce sfântă armonie!
De îngeri dăruite cu-a lor dumnezeire
Parfum divin, finețe, imensă strălucire...

Iar blândul trup, sfios, al dalbelor altare
Ne-nvăluie-n tandrețe - micile lăcrimioare.
Zâmbesc cu bunătate din straiile florale
Și răspândesc miresme-n detalii picturale...

FLORI DE MĂR

Petale albe, roz mi se-mpletesc în păr
revarsă-se-n miresme și pură armonie
pe pleoapele-mi firave presară flori de măr
ducându-mă departe... copil, copilărie...

Vise-mpletite, tainic, în flori de măr sublime
coboară lin de parcă sunt zâne din povești
inima-altar de fluturi și clipele-mi sunt pline
brodate-n veșnicia livezii părintești.

În legănări divine, tăcute-mi spun o rugă
în primăveri ivite din lacrimi de copilă
ce murmur sfânt, suave, ele-mi trimit în fugă!
mai răsuțește, măruț, din calendar - o filă...

VIS DE PRIMĂVARĂ

Veniți, e-o nouă viață și visele-nfloresc
Eu simt dumnezeire - nu pot s-o definesc -
Miroase-a primăvară, în inimă, profundă,
E-o dragoste divină când verde crud inundă.

Au înflorit toți pomii, petalele îmi spun
Povești de altădată, sub crengile de prun
C-un râset de copilă, din altă primăvară,
Cobor printre miresme, în amintiri fugară.

Aripi de îngeri albi mi-acoperă visarea
Când florile de măr rostesc, ușor, chemarea
Sub umbra unui măr, împovărat de floare,
Mă simt deodată cuprinsă de-o sfântă alinare.

Și peste mine, parcă, un îngerăș plutește
Cu firave-aripioare, planând dumnezeiește,
Inundă cu iubire, căci sufletul mi-e floare
Cu dor de primăvară – miraje și splendoare!

PANSELUȚE

Fragmente de visare se-nvăluie-n culori
Minunile suave din nestemate flori
Scăldate în sclipire, smaralde și rubine
Potoap de frumusețe plutește-ușor spre mine.

Privesc colțul de rai - decor dumnezeiesc,
Podoabă înălțătoare în curcubeu ceresc
Mister, aripi de înger, ingenuă-reverie
Purtând alene gându-mi, înspre copilărie...

Fiori de nemurire coboară-n dulci priviri
Neprețuită vrajă și mirabile simțiri
Regală frumusețe! Se-nchină elegante
Făcând o reverență, sublime și pedante...

Sunt panseluțe fine care te cuceresc
Te umplu de-armonie, de-aceea le iubesc!
Rămâne-vor, de-a pururi, simbol al gingășiei
Șoptind cu sfiiciune: „E vremea bucuriei!”

Ionuț CARAGEA

Citate despre suflet

(din volumul „Delir cu tremurături de gânduri”)

- Sufletul - orga de lumini a trupului.
- Câteodată sufletele oamenilor se iubesc dincolo de dorințele minții și ale cărnii. Atunci apare inexplicabilul iubirii și tragedia destinului.
- Sufletul omului nu are acoperiș durabil, trupul său este un strigăt la fereastra liniștitei absențe, o bătaie de inimă la poarta infinității, o siluetă diformă la marginea apelor tulburi.
- Nu este suficient să-mi intri în templul sufletului, fără să te rogi la icoanele părinților mei.
- Sufletul meu își schimbă cămașa de la o moarte la alta, scheletul rămâne același vestigiu al unei vieți mult prea scurte.
- Sufletul nostru venetic cerșește în haosul cărnii.
- În acest univers datoria oamenilor este să-și caute sufletul pereche, dar nu prin uzura relațiilor ci prin revelația creației artistice, singura care îi poate face compatabili cu cel mai înalt grad de înțelegere și comunicare.
- Cine își va mai aduce aminte de ultima suflare? Doar sufletul... ca pe un etern adio.
- Sufletul - chipul nevăzut al lui Dumnezeu.
- Sufletul se oglindește în fântâna propriilor noastre lacrimi.
- Dacă trupul meu este casa sufletului, sufletul este azilul singurătății.
- Sufletul este etern. Când omul moare, însufletește nimicnicia.
- Sufletul - firul invizibil dintre oameni și stele.
- Sufletele dansează hora nemuririi.
- Sufletul - rândașul umbrei, al pământului și constructorul de vise.
- Când ți se taie respirația, dă-i și celui de lângă tine o porție de suflet.
- Sufletului nu îi este somn niciodată. De aceea zburdă prin vise și ne învață nemurirea.

- Sufletele visătoare sunt mereu bânuite de amprente...
- Sufletele noastre încearcă să ne spună că se plimbă singure pe alei și se țin de mână.
- Și vine clipa neașteptată când sufletul este atât de singur încât nu mai știe pe ce lume se află.
- Sufletul - cârpa curată cu care ne ștergem în fiecare dimineață pantofii.
- Sufletul - darul cel mai de preț de care ne putem bucura o viață întreagă, singurul pe care îl putem împărți fără să-l micșorăm și fără să-l pierdem.
- Dacă vrei ca mașina corpului tău să funcționeze perfect, încearcă să o ungi cu suflet.
- Sufletul nu se poate vindeca, așa cum nici nu se poate îmbolnăvi. Dar se poate salva.
- Sufletele pierdute - florile în oceanele de furtuni.
- Sufletul este scris cu cerneală simpatică pe pagina Căii Lactee.
- Câteodată sufletele oamenilor se iubesc dincolo de dorințele minții și ale cărnii. Atunci apare inexplicabilul iubirii și tragedia destinului.

desen de Elena-Liliana Fluture

dar Marin încercă s-o măgulească și să facă haz de necaz:

- Hei, Măria Ta, lawo, Luminăția voastră! - Încercă să facă o glumă, apoi, i se păru de prost gust, gândindu-se la starea lui și strigă tare: lawo, ieși odată că nu mai pot!...

lawo apărea înzorzonată, plină de mătăsurile grele. Se rezema de balustradă ca să-și dea importanță. Întârzia intenționat. Așa făcea cu toți. Se lăsa așteptată... Pășea încet și apăsă pe scări, legănându-și șoldurile maiestos și cu o ținută imperială:

- Ce-i Marine, ce-ai pățit? se uită la el, apoi își făcu o cruce mare. Doamne, Marine, da'ce-ți mai arde ochiul drept! Parcă-i un foc încins pe vatră, te doare?

- Ce să mă doară, lawo, nici nu știam, dacă nu-mi spunea ăla al lui Chilianu. Ce mă fac eu acum? Jalbă, când m-a văzut, a rupt-o la fugă, băiatul lui Chilianu a vrut să mă ajute și-a primit o săgeată în moalele capului de era să dea ortul popii!...

- Păi, când vă spun să veniți în ceair! Vouă pe-o ureche vă intră și pe alta vă iese, c-așa-i omul nostru, fudul!... V-a intrat în cap democrația, că adică aveți voie să umblați lela prin Europa și prin America, pe toate coclaurile. Ați adus în sat toate relele pământului...! Credeți că mint? Când strigam după voi în ceair că mi se arată semne rele, îmi întorceați spatele...! Na acum, ați văzut? Tot la mine ați ajuns! - se descărcă lawo de obida pe care o tot aduna la inimă, când vedea că n-o mai bagă nimeni în seamă. Apoi, se mai uită o dată la Marin.

- Hai intră, amărătule, c-am de muncit cu tine. Acolo-i păcat de moarte în ochiul tău!... Și să m-ascuți pe mine, nu sunt numai ale tale, omule, ci ale neamului tău până la a șaptea generație în veacul vecilor amin!

- Ce faci, lawo, mă blestemi acum? Tu nu te pune cu mine!...Vrei să fii la cheremul tău? Cum adică-n veacul vecilor, ce faci tu cu mine aici?

- Hai, treci colea, pe verandă și nu te mai prosti!... Vin acum c-un lighean, facem un foc din surcele și începem prima ședință de dezlegare, dar să știi că durează, nu scăpăm așa ușor. Măcar de-aș reuși, să nu mai molipsești și pe alții... Ce ai tu, se ia și din privit. Așa că, vreo trei zile, o să te leg la ochi c-o pânză neagră, poate reușim să stingem focul. Dar să nu te sperii când vei vedea că-ți rămâne ochiul tăciune. Încetul cu încetul o să-ți revii, dar numai dacă o să-ți faci canonul pe care o să-ți dau eu, să fii cu mare grijă ce faci după aceea, că vederea nu vine dintr-o dată. Trebuie să alungăm treptat răul, că, altfel, se mută-n cerul gurii și ferească sfântul să fii tu om de-asta, Marine? Știi tu ce-nseamnă asta?

- Nu știu, lawo, dar mă ia cu friguri...

- O să fii primul om vândut diavolului cu totul, mai precis, negru-n ceru'gurii și vei avea gura spurcată și-o să-ți iasă numai blesteme din gură și toate o să se lege. Vai de cel care o să aibă de-a face cu tine!... O să fii mai rău ca ăștia ai lui Tyron. Adică vei fi un fel de mutant. În cazul ăsta, s-ar putea să scăpăm răul de sub control și se-alege praful de rasa omenească din Valea Rece...

- Da' de unde vine asta, lawo?

- Eu n-am primit nici un semn, dar cred că toată tărșenia asta vine de la voi, păcătoșilor, că Dumnezeu crezi că nu vede, drăguțu', ce faceți voi, chiar de v-ați

ascunde și-n gaură de șarpe?!... Și vai de capul nostru, că suntem mulți, câtă frunză și iarbă, s-a îngreunat și pământul, nu degeaba spunem noi la necaz: "mare ți-i grădina ta, Doamne!" Nu știu cum să-ți spun, Marine, ca să mă înțelegi...

- lawo, spune cum ai spune, numai apucă-te de mine și nu mai leorbăi aici, că nu mă impresionezi cu lăläielile tale!...N-o mai face pe deșteapta!... Scapă-mă odată!...

Dar lawo o ținea pe-a ei și-i tot vorbea, ca să-l impresioneze.

- Suntem mici, Marine, mici și păcătoși, dar, acum, suntem în pericol să devenim „mici și-ai dracului”. După toată bodogăneala asta a lawei, pe Marin Chibrit îl cam luă cu amețeală. I se pusese un ghem în ceafă și parcă se uita cruciș de durere.

- lawo, fă ceva! Ah! Nenorocitul de mine!! simt că-mi scap ochii-n fundul capului, parcă sunt niște bășici gata să plesnească, vrei s-o iau pe urmele Carolinei? Îmi rămâne nevasta vai de capul ei cu copii mici. Măcar Costas are avere, c-a-nvârtit afaceri groase, cu șmecherii cu ce le-o fi făcut, nu ca mine un pârilit, sau te gândești că n-o să am cu ce te-oi plăti...Ți-oi plăti și eu în natură, nu rămâi tu în pierdere...!

- Marine, ai dreptate, dar să știi că în privința lui Costas n-ai! Ce-i a lui e-a lui. A învățat carte, a făcut facultatea aia specială, cum îi zici, "managementul", Doamne iartă-mă, că mi se împletește limba, de câte vorbe au mai ieșit acum...

- Ia, stai lawo, că mi-a sărit țăndăra !... tu chiar mă crezi prost? Dacă tot conduci o afacere, tu de ce nu te-ai documentat? Ți-a mărca a învățat, dar tu ce-ai făcut? Îmi umbli aici cu șmecherii? Ce mă tot amețești? Ia, spune, vrăjile tale au vreun temei ? Că te iau acum și pe partea aialaltă. Ce pregătire ai tu, de te dai atotștiutoare? Adică ești tu mai deșteaptă ca mine? Nu? Să-mi fie mie frică de niște lighioane? Nu-i râsul lumii? De niște prăpădite de maimuțe, de șobolani, adică sunt ele mai forțose ca mine?

Pe Marin Chibrit îl apucă furia, parcă mai tare începu ochiul să-i ardă, făcea întruna flamă, îi scăpăra încât lawo se de-te un pas înapoi:

- Hai, Marine, hai cu mine !..

- Ce să mai merg cu tine? Ia, nu-mi mai face nici un descântec! N-o fi dracu' chiar așa de negru! Dacă-i pe-așa, mă duc să m-arunc în Dunăre, mă dau de câteva ori la fund, apa-i rece ca gheața. Ce mai avem? Două zile și intrăm în decembrie, mă bag la fund și se stinge focul de dracii-l ia și gata!...

- Să-ți fie de bine, Marine, să nu zici că nu ți-am zis! Dar cred c-o să-ți iasă și pe nas și pe gură flăcările iadului, ai grijă nu te pune cu Ucigă-l Toaca!...

Marin nu mai spuse nimic.

Paul SÂN-PETRU
GÂNDITORUL DE LA HAMANGIA

Destul această statuie, destul mai ales acest nume ce i s-a dat pentru ca un om de mult mai târziu să înceapă a gândi cu adevărat; adică să gândească încoace și încolo, pe o parte și pe cealaltă a gândului așa încât totul să rămână sămânță de gând pentru altcineva.

Dar ce gândea într-o zi omul din țara Hamangiei frământat de atâtea probleme existențiale? Că atunci când totul ar fi fost în ordine, când totul ar fi fost de la sine așa cum ne-am fi dorit să fie, dacă nici o frustrare nu ne-ar fi pus probleme de ieșire la liman, dacă ar sta să ne sece chiar și izvoarele răvășitoare ale adrenalinei, albia vieții ar fi rămas molcomă și anostă. Starea de fericire s-ar fi aplatizat ca o câmpie, desigur că ar fi rămas pitic și acel faimos QI, iar calitatea vieții ar fi avut să rămână la un nivel primar, submediocru.

Cu această stranie luciditate a mers mai departe realizând că i se desface în față un evantai de variante! Căuta astfel, prin concentrare și uitare de (adevăratul) Sine să dizolve în soluții de virtual câte un cristal de prețioasă realitate sub diverse forme. După o vreme și-a exclamat (și el!) târziul evrika!: „Da, am găsit: linia rămuroasă a metamorfozei!...” Tocmai trecea o omidă prin praful drumului, tocmai se jucau doi fluturi în zbor pe deasupra ei și-o ignorau cu superioritate. „Vezi, își zicea omul din țara Hamangiei, totul constă într-o parolă genetică, parolă pe care nici ființa asta prăfuită nu o știe, și nici fluturii aceia, că parola lor e deja împlinită, că acest capital al împlinirilor era ascuns în banca de coduri a lui Dumnezeu, iar lor asta le era de ajuns.

Omul mergea mai departe până în pânzele intuite a fi albe urmărind acum doar fenomenul sugerat de o simplă omidă care traversează praful drumului, cât și pe cei doi fluturi care se hârjonesc pe deasupra. „Cred că încă din lumea microscopică a geneticii i se spunea omizii

în fiecare zi, în fiecare ceas ce frunze să mănânce, cât și până când, până o va cuprinde un fel de somn de moarte, până se va închide ca într-un giulgiu mătăsos țesut fir cu fir în speranța inconștientă că totul nu aici pe frunze de copac se va termina, ci într-o întâmplare a Soarelui în văzduh, cum tocmai am văzut adineauri că se întâmplă. De fapt, își mai zicea el totul e metamorfoză bine etapizată în mici existențe diferite ale aceluiași individ. Uite, sticletele acela: a fost cândva un ou viu, fără o știință de sine. Comenzi interioare după un anume program l-au pus pe muncă la demolarea bolților de calciu, a răzbătut printre frații lui să apuce hrana unei străduințe părintești prevăzută în legea perpetuării. În gândul păsării era gândul aripei, în gândul aripei era cel al zborului iar cântecul lui avea deja portative de arhivă.

Din aproape în aproape, omul din țara gânditorului de la Hamangia ajunsese gata să cadă într-un candid luciferism: „Dar unde o fi banca asta de coduri, o fi acolo în ceruri sau pe undeva pe pământ? Dar cum, adică eu să-L fur pe Dumnezeu!...”

Și de fapt ce mare lucru aș face dacă l-aș fura? Cred că aș lua selectiv doar câteva „pachete genetice” care să cuprindă într-o existență cam tot ce aș fi vrut eu să fiu: mi-aș fi rezervat niște coduri care să intre în acțiune pe când, dintr-o devenire în alta atunci când m-aș plictisi de o aceeași existență; să pot zbura ca un condor, să cânt ca o mierlă, să mă zbgui în apă ca o vidră. Rămase puțin pe aceste gânduri, doar ca trambulină către niște rațiuni mai realiste, mai înțelepte. „Dar fericirea zburătoarelor și a vidrelor nu e una conștientă, ele nu realizează nici măcar invidia noastră față de ele... Dar lasă, că metamorfoza omului vine și ea, este pe aproape”. Începu să citeze din memorie pe apostolul neamurilor: Într-o clipeală de ochi vom fi schimbați la cea dintâi trâmbiță” și iar își aminti de scârboasa omidă, apoi de giulgiul ei cu taine scoase curând la vedere, la alter ego-ul ei înaripat și plutitor pe o adiere, apoi la cei ce-și vor scutura țărâna de pe oase ușurându-se într-un zbor umăr la umăr într-o magnifică întâmpinare în slavă.

Se trezi apoi ca dintr-un somn realizând că meditase o vreme chiar în poziția omului de la Hamangia.

Constantin TOMA

CULIȚĂ IOAN UȘURELU ȘI JURNALUL UNUI SINGURATIC

Dacă nu l-aș cunoaște pe autor și nu aș viețui în lumea postdecembristă a României, substituirea mea cu personajele și acțiunile din "Jurnalul unui singuratic" ar putea trece ca un fapt banal, deși calitatea de cititor îmi impune o selectare a atitudinii celor din jur, prezenți în lucrare. Nu-mi probez starea de a descoperi aceste personaje și acțiuni, evidența cu care ele tratează cotidianul mă determină să caut soluții anti-empatice.

Cât mă privește, nu țin neapărat să mă revăd între personajele cărții ca participant la viața de toate zilele. Repet, mă simt extrapolat între ele, luând de la fiecare binele sau răul, ca la final să ajung în situația eroului principal, Ion Georgescu, și să mă întreb ce caut în romanul scriitorului C. I. Ușurelu.

Mai reale ca niciodată, acțiunile eroilor le doresc oglinda unei viitoare învățături pentru cei ce ne vor urma. Doar așa, poate, cei loviți de anti-cultura actuală, prezentă ca o pată neagră în tot ce se poate numi românism, vor înțelege rolul memorialisticii, domeniu pe deplin stăpânit de autor. Mă văd nevoit să fac o divagație de la prezenta recenzie și să revin la activitatea scriitoricească a autorului prin redarea crezului expus în "Scriitori contemporani din Vrancea, prin interviuri (Editura Ateneul Scriitorilor, Bacău, 2012): "Cartea rămâne, vrem sau nu vrem, un orizont permanent deschis, din care cititorul va construi un portret complex, interesant..."

Tocmai de aceea savurarea scrierii se transformă într-o carte de învățătură. Firescul pe care îl percep izvorăște din naturalețea descrierilor cu toate cele veridice până la absurdul unor situații greu de perceput, dar care ne contrariază realitatea.

Firul epic combină multitudinea versalității cotidiene, acțiunile par a se desfășura în mod firesc, fără intervenții stilistice. De aici rezultă modul inconfundabil al scriitorului C. I. Ușurelu în crearea unor tablouri realiste.

Dacă la început, plecând de la o dimineață banală, egală în măsură până la mecanismului locului unde nu se întâmplă nimic, traiul liniștit al eroului principal intră într-un vertij politic și ca-ntr-un cancer galopant-acesta pierde tot. Neconectat la lumea plină de minciună și compromis în care nu are ce căuta, inginerul Georgescu ca într-un Turn Babel, pierde tot suportând "cumulul tuturor păcatelor unei lumi pe care nu o merită".

Crearea unui labirint plin de cotloane și ascunzișuri provoacă astfel cititorul să încerce căutările adevărului, mai ales în vremurile actuale când cinstea este înlocuită prin dezumanizarea unor oameni, care nu au nimic cu onestitatea.

Neștiind că intrarea în politică îl transformă într-o carte deschisă, Ion Georgescu ajunge în obiectivul feroce al amicilor și inamicilor. Astfel, ca persoană publică este supus unui linșaj mediatic în scopul de a fi discreditat și îndepărtat din funcție, din politică.

Nevinovăția unei adolescențe petrecute cu firescul momentului îmi dă măsura timpului personal petrecut la vârsta eroului, când, în ciuda unui subiect tabu, sexul, existau la fel ca și acum femeile ușurate. Scot chiar din "cutia cu amintiri" a acetei stări faptul că, prin tradiție,

în fiecare așezare umană exista câte o Titică sau câte o Sofie, care transformau tinerii imberbi în bărbați. Chiar gândul la teribilismul vârstei respective îmi stârnește regăsirea cu anii aceia, cu tulburările lor puerile.

Acum însă, eroul nostru, în tentativa de a ajunge senator, va trebui să fie curat, mai mult decât "originea sănătoasă" a comuniștilor, dar și sabotat de proprii colegi de idealuri. Toată munca de o viață i se năruie, carieră, familie, aspirații.

Punctul culminant al desăvârșirii morții sufletești este atins atunci când chiar soția, utilizând un vocabular inadecvat unei doritoare de teatru și filarmonică, îl părăsește luându-i și fiica.

Toboganul prăbușirii își continuă traseul periculos într-o lume aflată pe același sens al pierzaniei. Singura soluție, după ce toate aceste piese ale unui joc de domino au fost dărâmate de atitudinea semenilor (dar care au rolul de a defini legăturile lui Ion Georgescu cu familia și prietenii), este fuga în scris, loc eteric, în care personajele mai pot fi modelate după sufletul autorului.

Această evadare a autorului îmi crează șansa, ca trăitor în timpul prezent, să cunosc/recunosc o serie de personaje cu ce-i bun și ce-i rău, rememorând chiar scene petrecute alături de ele.

Nimic subiectiv din partea autorului, totul decurge în realitatea evidentă a unei lumi scăpate de sub un control rațional, o lume în care parvenitismul bate credința, infatuarea și aroganța modelând stările sociale dar și pseudo-morale.

În jurul acestor acțiuni, societatea se degradează, noua democrație cripto-comunistă își desăvârșește menirea de conducător absolut și proprietar al bogăției naționale. Nu insist prea mult asupra acestei epoci, cronică faptelor este actuală și recunoscută, noii patroni de fabrici, uzine, ogoare își poartă necuviința cu fală și nepricepere.

Concluzia - "Ei bine, dacă această țară, pe care toții o iubim, nu-și va alege conducători educați, învățați, patrioți, această țară va pieri..." - este edificatoare. Doar Dumnezeu, în bunătatea Lui, mai vagează din când în când asupra oproșiților.

Efectul captivant al cărții rezultă și din multitudinea acțiunilor prezentate. Astfel autorul reușește să redea cititorului pasaje care întâmplător sau nu prezintă mici frânturi din viața celui care narează.

(continuare în pag. 44)

Ignatie GRECU

VALEA HOZEVA

Când am coborât din autocar, ne așteptau în parcare beduinii cu măgarii gata înșeuaiți ca să ne ușureze coborârea și ascensiunea la mănăstirea spânzurată sus între stânci.

Era de mers, nu glumă. Nici n-am coborât bine din autocar și au și început strigătele:

-Măgar, doriți măgar?

-Nu dorim, am zis eu făcând oarecum pe viteazul, neștiind ce ne așteaptă. O cale lungă și anevoioasă.

-Să luăm fiecare câte un măgar, vă sfătuiesc eu care am călcat aceste locuri nu odată. Nu costă mult și cu ocazia asta le facem și lor un bine. Chiar și mănăstirii.

-Cum adică și mănăstirii?

-Îți voi explica mai târziu. Acum încălecați și să mergem ușurel la vale.

Luăm fiecare câte un măgar. Încălecăm ușor, cu teamă la început. Dar pe urmă chiar veseli. Cel care ținea măgarul de căpăstru, mergea încet pe lângă el îndemnându-l fără să-l atingă cu bățul scurt care-l ținea în mână. Dobitozul supus înainta coborând lin, obișnuit cu asemenea poveri.

Am coborât în pantă vreo câteva sute de metri trecând pe sub o stâncă enormă, unde am făcut un mic popas, preț de câteva minute. De fapt, măgarii care ne duceau în spate s-au oprit în acel loc. Beduinii care îi dirijeau au simțit și i-au îmboldit să nu se oprească. Dar ei totuși s-au oprit. Nu mult. În stânga noastră cum coboram, sub stâncă, înegrită de fum, erau, am observat dintr-o privire, restul unui foc, găteje pe jumătate arse, hârtii, chiștoace de țigări, sticle goale aruncate într-un colț.

În dreapta cum coboram, era prăpastie adâncă.

Măgarii cu poverile noastre în spate coborau în mers ușor legănat trăgând la umbră mai mult spre stânga unde nu era nici un pericol. Înainte de a ajunge la jumătatea drumului spre mănăstire, am dat peste un izvor care țâșnea dintr-o gură de stâncă de sus și, printr-un jgheab anume construit, apa ajungea până sub drumul nostru, încât, aici a trebuit să oprim să adăpăm animalele.

Am coborât și ne-am răcorit fețele cu apă rece care trecea mai departe pe sub noi printr-un canal săpat în piatră.

-Izvorul lui Elisei – care izvorăște din acești munți și ajunge până departe la Ierihon – spuse cel mai mare dintre noi. Niciodată nu seacă, fie vară, fie iarnă, vorba vine. Aici iarnă nu prea este, după cum vedeți. Suntem în ianuarie și umblăm în cămașă.

Încălecăm, răcoriți de apa binecuvântată și coborâm calea tăiată în piatră într-o prăpastie foarte adâncă. Un podeț de piatră ne ușurează trecerea pe celălalt mal al prăpastiei - unde începe urcușul până sub streșina mănăstirii umbrată de câțiva arbori.

-Vedeți, această vale largă și adâncă, coboară tocmai de la Ierusalim și merge spre sud, până departe. Ici-colo sunt pomi sălbatici. Când plouă și asta foarte rar,

un pâraiaș se-ncumnetă s-o traverseze până aproape de capăt.

Puțin mai sus de albia secată a pâraului, se observă, săpată în stâncă, o cărăuie nu prea largă, dar de ajuns pentru trei persoane să meargă unul lângă altul. Ea înconjoară ca un brâu toată lungimea văii și e atât de veche încât se poate vedea în peretele stâncii urme ale unor pelerini care au trecut cu multe secole în urmă și la un popas de amiază au scrijelit stânca cu semne de cruci și pești – de unde se poate vedea că erau creștini.

-Am cunoscut bătrâni călugări care mergeau la Ierusalim să se închine la Mormântul Domnului ducându-se și întorcându-se pe același drum care este în fața noastră. Ei își aveau chiliile săpate în stâncă mai sus, pe această vale – după care se și vede și acum.

Ceea ce vreau să spun este următorul fapt: numai ziua puteau pelerinii călători pe această vale. Noaptea devenea primejdios. Ați observat cum s-au oprit măgarii care ne purtau sub stânca aceea enormă. Acolo de fiecare dată se făcea popas, fie noapte, fie zi. Și măgarii știau. Chiar dacă nu mai sunt aceeași din vechime, dar le-a rămas acest lucru înscris în comportarea lor din generație în generație. Beduinii știau asta. Și ca să nu se dea de gol, ați văzut cum îi îmboldeau să nu se oprească acolo sub stâncă.

Ei, beduinii, pe lângă faptul că ne transportă pe noi cu măgarii lor, ziua, pentru un preț aproape de nimic, noaptea însă, transportă încărcături mult mai prețioase: arme și mărfuri de contrabandă – care le sporesc cu mult peste măsură veniturile.

Noapte de noapte, e un du-te – vino fără oprire.

Nici o luminiță nu se aprinde pe tot lungul văii. Doar sus, în mănăstire ard candelile și la ceasul rânduit se bate toaca și se trag clopotele.

Mănăstirea noaptea este zăvorâtă pe dinăuntru cu drugi de fier. Nimeni nu îndrăznește să iasă din mănăstire pe timpul nopții. Călugării știu asta și de aceea, în zori când se deschid porțile, ridică de la intrare câte un butoiuș cu ulei de măsline, câte un coș cu smochine sau citrice.

Darul umil al unor cărăuși de zi și de noapte - și pentru care nu încetează a se ruga cei câțiva călugări singuratici ascunși prin aceste locuri mai puțin umblate și pe care numai Dumnezeu le știe.

Melania CUC

Poeme verzi pe pereți

Nicolae Băciut și poemul în veșmânt de duminică

Poetul Nicolae Băciut nu mai are nevoie de recenzii de carte pentru a da semn lumii că Există. Și există frumos în ceea ce face, și există inteligent prin ceea ce scrie și este și generos cu colegii de breaslă, pe care îi editează. Dăruiește pentru că deține o uriașă bogăție culturală.

Dar mai ales, Nicolae Băciut există superb prin poemele sale cu miez de înțelepciune și mereu proaspete, irepetabile, deși scrie mai mult într-un an decât alți scriitori într-o viață.

A tixit demult raftul de bibliotecă cu cărțile scrise și publicate, dar Nicolae Băciut scrie cu aceeași patimă a adolescentului care caută în turnul catedralei din burgul Bistriței, caută la maturitate, un poem-scrisoare din adolescență și pe care a caligrafiat numele destinatarului: Giovanni Papini.

Poetul Nicolae Băciut este un romantic dar, puțini sunt oamenii pe care îi cunosc și care știu să își gestioneze timpul unei zile, cum reușește să o facă Nicolae Băciut. Se împarte între managementul cultural, munca editorială, familie și masa de scris, cu bucurie, cu pricepere și seriozitate.

Recentul volum de versuri, intitulat **POEME VERZI PE PEREȚI**, și care a apărut într-o formă grafică elegantă, la Editura NICO din Tg. Mureș, atrage cititorul, mai întâi prin titlul îndrăzneț, parafrazând sintagma ce nuanțează starea de visare fără de limesuri lumești.

Apoi, citești poemele. Frumoase. Calde. Curgătoare pe firul ideii, și prinzi aripa versului, apoi netezești hârtia paginii și treci mai departe. Fiecare poem este un test la nemurire, un sublim eșantion de viață.

Dar ce ar fi o carte de poezie fără dragoste? Și volumul de față este smălțuit frumos în culori ca de apă, este prezentă iubirea și candoarea, liniștea și impetuoasa căutare a perfecțiunii umane. O spirală a vieții se desprinde în volute de imni adresați viitorului, dar viitorul se coagulează din prezentul căutărilor febrile și din trecutul, peste care, Nicolae Băciut calcă cu pași de poet autentic. Dar, ce spun eu: poet autentic? Nicolae Băciut este poet până în inimă, dincolo de viață și dincolo de moarte, în săracie și în bogăție, a jurat și așa își trăiește zilele, cu Poezia de mână.

"Eu nu mă joc de-a scrisul" îmi spunea odată, și pentru a rămâne statornic în această meserie de credință, Nicolae Băciut extrage din măcinișul cotidianului, scoate esența întâmplărilor și le aureolează cu lumina poemului. Nimic în plus și nimic în minus, nu există ceva ce ar putea știrbi din rotunjimea poemului. Sigur, talentul indubitabil, dar și exercițiul scrierii, ca o osândă conștient asumată, dau nota de universalitate și bogăția poemului. Singurătatea fertilă, ce pare a fi mers bine cu poezia dintotdeauna, nu se simte în poemul băciutian, aici cuvintele sunt rotunjite și dăruite ca merele din pomul cel bun. Și poetul nu e singur, și iarăși înflorește, rodește sintagme cu înțelesuri ce se doresc descifrate.

Pe coperta a 4-a citesc: "*Tu nu ai vârstă / Tu ești fără timp; / te apleci și miroși / florile din fotografie*" este un fragment din poemul dăruit Carinei. Nici nu trebuie să ne întrebăm noi cine este Carina. Poate fi foarte bine și un nume comun, o licență poetică, dar aici, Carina este bucuria, este minunea care face legătura genetic și spiritual, între vârsta poetului-bunic, și cea a nepoatei, pentru și despre care poveste, poemul se scrie ca o miruire. "(...) *vorbești în limba ta / pe care nimeni nu o știe*".

La pagina 42, poemul **Vârste** este dedicat tatălui plecat în Cer. Și iată cum, pe scări diferite se poate lua în calcul transcendența nu doar virtuală, a omului-poet, care scrie și trăiește, trăiește și scrie într-o simbioză perfectă.

Stampe elegante și chintesență a mărturisirilor, poemele din acest volum adaugă falii peste falii la trăinicia operei literare semnată de Nicolae Băciut.

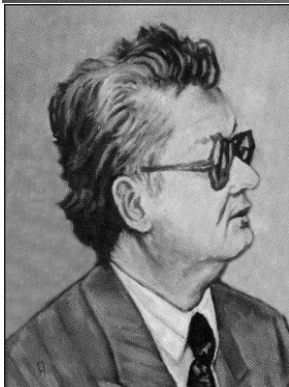
Nu doar locurile comune prind lamură de poezie aici, esențele vechii culturi și filosofia lumii adunată din cărți, sunt puncte de susținere a eului creator. Poemele se citesc fără poticneli, datorită tehnicii perfecte. Poemele nu te lasă nepăsător, și te bucuri și urăști, visezi la lumile interzise muritorilor de rând.

Așa după cum se vede la finalul fiecărui poem, este trecută o dată și (uneori) un loc, ca o certificare a nașterii poemului în sine, dar noi știm că acele strofe de poezie au fost purtate sub cămașa chistică, în inimă, multă vreme mai înainte de-a-l scrie pe Poet, și el, Poetul să le treacă pe hârtie.

Nicolae Băciut este sigur pe propria-i menire. Scrie oriunde, oricând, scrie pentru că altminteri nu ar mai putea să respire.

"**Poeme verzi pe pereți**" este o mostră lirică de întrebări la care Nicolae Băciut caută cu febrilitate răspunsuri la întrebarea veche de când lumea: "*...pentru cine să pregătesc vițelul cel gras?*" (Poemul risipitor).

Olimpiu VLADIMIROV

CĂZUSE ZĂPADA

Căzuse zăpada, albă beție...
Eu mințeam că știu pe unde umblă Dumnezeu,
colindele se destrămau între osii de ger,
iar răsuflarea pierdută mă vindea unui zeu

Țipăt de viscol în tâmpile mele,
oglinzile gheții desfac curcubeie
și mușcă lacom din marginea serii
singuraticul lup al tăcerii.

ÎN PORTUL

În portul unei zile de iarnă
surâsu-mi mai scaldă
mirări albe și ancore crispate;
Bicele crivățului
cutreieră oasele corăbiilor căutându-și culcuș
și catarg după catarg leagă
țurțurii gheții închipuind năluci;

Plumbul amiezii flutură norii în zdrențe,
Precum un steag de pirat

NUMAI MAREA

Numai marea
să-ți acopere inima,
să-ți strivească buzele în sărutul disperat
sub clopote de alge;
Numai ea să-ți încolăcească
gâtul și picioarele
într-un vârtej nebun
încercând ispita unei ieșiri spre larg.

Altfel, cum mai simți
că-ți trăiești moartea?

MARINĂ

Tragicul far rupe lumina-n fâșii
peste maluri încinse cu brăie de sare;
Căzut dintr-un vis un astru pustiu
încolțește pierdut în cimitirul din valuri

Lângă noaptea străină a ochilor tăi
îmi caut stăpân. Mirare de mire.
Ancore fără somn locuiesc în privire
și doru-i bolnav după fete morgane.

POARTĂ

Spaima din pânzele corăbiei
nu mă ocolește;
Sunt în derivă, o poartă spre iad.

DILEMĂ

Moartea nu m-a trezit
nici ieri, nici azi dimineață;
Ce va fi mâine?

SĂ NU SPUI

Să nu spui că n-ai auzit
cum trec cu-n vis printre oasele nopții
și pentru încă o naștere
e încă devreme,
iar pentru o noapte
mult prea târziu.

ANOTIMP

Lumina s-a topit într-o pasăre
și se alintă pe trupu-ți gol,
imaginând aripile atâtor îngeri
peste-un obraz ascuns de copil

Din vechi anotimpuri coboară
mirarea genelor tale;
Balanța rodului toamnei
povestea o aține-n poveri.

CERȘETORUL ACELA

Mereu, ca o mobilă incomodă
ieșită, provocator, în drumul meu,
cerșetorul acela șovăitor,
căruia niciodată nu i-am dat bani
ci numai câte o țigară
și aceea uneori scuturată,
poate dorea să-mi cerșească
un gest de tandrețe
în umbra privirilor stinghere

Atent la înlocuirea grijilor
una după alta,
rotind închipuiri
într-o absență totală față de sine,
conștient câte boli fac parte din viață,
se mulțumea cu gustul amar
că nici-un om nu este ipocrit
în plăcerile lui.

FELUL ÎN CARE

Felul în care aud
dar, mai ales, acela cum ascult,
îmi determină abilitatea
de-a folosi corect puterea cuvintelor
care vin la mine.
Viața le-a preluat caracterul
într-un izvor de inspirație.

Partea plăcută a lecturii apare și din pofta cititorului, care, prinzând o propoziție, o frază în aria subiectivismului se substituie personajului. Îmi permit o abatere de la subiect: în perioada anilor mei de liceu, tata, care nu era un cititor fervent, citind „Delirul” de Marin Preda, la o oră târzie de noapte, m-a trezit din somn arătându-mi un anume fragment din carte. Cu lacrimi în ochi, mi-a citit un pasaj ce prezenta înverșunarea unui schimb de artilerie dintre ruși și români, la Cotu Donului.

Descrierea semăna aidoma cu povestirile celor care s-au întors vii din marea conflagrație, consăteni de-a tatei, care au fost martori oculari la moartea fratelui.

Acum, citindu-l pe C. I. Ușurelu, retrăiesc aceeași stare, căutându-mă și regăsindu-mă printre eroii lui. Mai mult, fiind contemporan cu ei, am posibilitatea de a-mi descoperi convivia altfel, prin altă prismă. Autorul mă ajută să-mi completez și să-mi definesc o părere competentă asupra fiecăruia, mai ales acum, într-o lume schimbată, când mândria se substituie trufiei, incompetența - interesului de clan, într-o lume în care, din păcate, chiar bunul Dumnezeu se pare că ne-a întors spatele. În aparență, pentru că autorul a găsit calea de salvare apropiindu-ne de Divinitate printr-un cuprinzător capitol dedicat muntelui Athos. Îmi este suficient să încerc imaginativ o peregrinare la Muntele Sfânt pentru a-mi primeni sufletul de toate relele cotidiene. Astfel reușesc să mă substituiesc eroului principal, inginerului Ion Georgescu.

Dar, înainte de toate, încerc aprofundarea axiomatică a îndemnurilor celebre ale lui B. P. Hașdeu către bărbați, subliniată de autor: „un bărbat adevărat trebuie să planteze un pom, să aibă un copil, să construiască o casă și să scrie o carte”. La care autorul adaugă: „un bărbat adevărat trebuie să ajungă măcar o dată în viață la Athos”, simbolul credinței ortodoxe absolute, dar și al fecioriei masculine.

Tulburătoare și demne de reținut sunt spusele călugărului Filaret, în condițiile în care suferințele antedecembriste erau cauzate de comunism: „- Acum e și mai grav. Totul se nivelează prin tehnică, omul modern considerându-se stăpân pe lume, nu mai are nevoie de Dumnezeu. Ni se golesc sufletele... Acesta-i ateismul propagat pe vremuri de comuniști. Am ajuns, culmea, la ce doreau acei neoameni!”

Viziunea aceasta are însă proprietatea de a crea o antiteză dureroasă. De aceea întrebarea „quo vadis” mi se pare firească. Dar peste toate, efectul șansei de a duce cel puțin vizual cititorul până la tainele muntelui Athos este și de a-l introduce pe acesta în filozofia vieții, mai clar, spre „certitudinea vieții de după moarte”. Necesitatea apropierei față de Dumnezeu apare mai pregnant atunci când autorul ne reintroduce în banalitatea vieții cotidiene, cu binele, dar mai ales cu răul din noi.

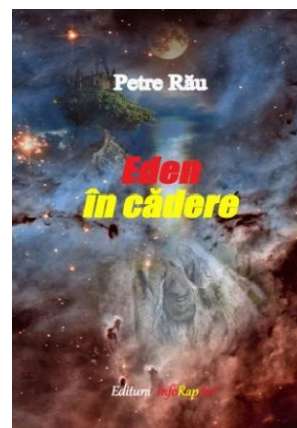
În astfel de circumstanțe, cum altfel aș putea încheia însemnările asupra acestui Jurnal al regăsirii... decât prin strigătul-rugă al scriitorului C. I. Ușurelu: „Ca om, ca simplu om, îmi este dragă viața, mi-e dragă și credința, mi-e dragă și femeia... Ajută-mă, Doamne, să nu greșesc în alegere!”

Menuț MAXIMINIAN

POEZIA DIN EDEN

Poetul Petre Rău, membru al Uniunii Scriitorilor din România, cu o activitate literară bogată, surprinde, în volumul „Eden în cădere”, Editura InfoRapArt, lumea poveștilor de pe drumul spre Eden. Întâlnirea cu viața este modul în care poetul știe să amplifice sentimentele: „te voi lua cu mine începând cu ultimul meu vers / tu care m-ai iubit un termen nedrept de scurt / pe când trebuia să fim amândoi”. În această atmosferă a poeziei vine întâlnirea cu lumea cerească: „m-am cam împrietenit cu Dumnezeu / în ultima vreme / mai întâi am dat la pace / după care / el a dat buzna peste mine într-o / noapte, vădit îngrijorat / să-mi explice / că raiul e din ce în ce mai gol”.

Suntem într-o lume a suferințelor pentru care salvarea nu poate fi găsită decât în rugăciune și poetul amplifică acest lucru: „pârjolitele țărături de-a lungul rănilor mele / am lăsat atâtea în urmă și acum îmi apar înaintea / nici nu mai am curaj să citesc pentru că / o aflu în fiecare cuvânt / mereu spus înaintea mea / mereu nespuse de mine” sau „îmi închipui că Dumnezeu este atât de generos / că-și va da viața odată cu mine / nu se va crampona de putere / și după acest sacrificiu suprem / probabil că stelele se vor privi între ele mirate / ca niște sufletele muribunde”. Atmosfera este încărcată de trăirile accentuate de atmosferă: „ploaia în geam, ploaia orizontal / aburul nopții se retrăgea prin vizuinele cârțitelor / în gândurile mele / care la rândul lor se târau / în patru labe / ai ascultat vreodată liniștea / dintre două bătaii de clopot”.

Pe drumul poeziei, autorul este dezbrăcat de gânduri, liniștea venind întotdeauna după o furtună, atunci când: „timpul nostru îndoielnic de / anonim / ca o cădere de zei / anonim s-a scurs dintre noi”. Casa poeziei adună vibrațiile sufletului poetului, cel care descoperă, pas cu pas, dorul orb așezat pe fresca gândirii: „poetul se joacă din nou cu telecomanda / deprins să respire oxigenate miresme / la umbră dorm cuvinte întârziate câteva / totul curge precum lacrima / izbucnită din nebunie de iris”.

Petre Rău așază, în volumul „Eden în cădere”, ca într-o prelungă frumusețe, „rostiri de nume aburind oglinda / într-o veșnicie doar a clipei”.

Nicolette ORGHIDAN

NOAPTEA DE LA NOAPTE

...Nouăsprezece, douăzeci, douăzeci și una, douăzeci și două. De ce-mi ieșiseră aseară douăzeci și patru? Am greșit, dar când? M-am obișnuit să le văd pe toate, doar le număr de-atâtea nopți, le știu la fiecare locul, atât cât pot să mă orientez prin dreptunghiul acesta pe care-l am în față și știu că două dintre ele luminează mai intens, dar oare să fi greșit? Ia să vedem, să mai încerc, oricum n-am ce pierde. Deci: trei în dreapta și cu două mai jos puțin, cinci și cu șase în stânga, unsprezece și cu... Of, iar a-nceput copila asta să tușească. Au adus-o de câteva zile și nu tușea, iar acum... Și dacă n-ar bate atât de tare vântul! Mișcă mult creanga din fața ferestrei și acoperă tot, mă încurcă și uite, iar trebuie s-o iau de la capăt. De ce am văzut ieri douăzeci și patru? Așa... deci hai să mai încerc... trei și cu patru, șapte și cu două, uite, acolo, puțin mai jos, nouă, și cu...

- Hai, întoarce-te puțin, așa, da, stai așa că n-o să te mai doară!...

Iar a venit speriată asta și-mi tulbură numărătoarea! Și doar i-a spus Mira că mi-am terminat antibioticele, pe ce lume o fi trăind?! Nu mai fac de trei zile febră, dar se pare că i-a rămas întipărit numărul patului meu și-n miez de noapte îmi tulbură mie gândurile. Bine c-a stins lumina și-a plecat! Da, deci șaptesprezece acolo-n dreapta și cu două mai jos... De ce a spus că-mi mai recoltează mâine puțin sânge? Da' de ce m-oi mai fi gândind eu la asta? Acum se luminează și nu știu unde am greșit cu adevărat și când? Uite că a mai stat puțin vântul și nu mai mișcă atât de tare creanga din fața ferestrei. Numai de n-ar apărea vreun nor, că atunci... trebuie să aștept să vină noaptea de la noapte! Nu, nu mă plictisesc noaptea, uite, mai număr, mă mai gândesc, dar nu pot, tot nu pot să dorm. Oare ce copac o fi aici? Nu-mi dau seama după frunzele astea puține care abia se mai țin, cu disperare se țin de creangă. Nu se lasă sau n-o lasă? Întinzi mâna unei lumi și ea ți-o prinde sau refuză să ți-o atingă. Ramura asta are un braț... Oare prinde frunza? Și dacă o prinde, cât timp poate s-o țină așa? Tot cade până la urmă, de ce s-o mai chinuie în bătaia vântului? Este ea viață? Și oare unde este viață în camera asta în care mă aflu de... Oare de câte zile mă aflu aici? Nu știu când și cine m-a adus. Of, dacă m-aș putea întoarce puțin! Parcă nu-i piciorul meu, iar mâna, mâna asta inertă e atât de grea!

De ce am văzut ieri douăzeci și patru, iar azi douăzeci și două? Am numărat de trei, patru ori, am fost oare ieri mai obosită sau azi nu sunt în apele mele? Și de

ce să nu fiu? Doar mi-a spus că peste câteva zile mă poate lua acasă, de ce să nu fiu? M-am obișnuit, uite că m-am obișnuit să-mi treacă zilele, nopțile în acest pat în care mă aflu de... Nu, nu știu de când sunt aici și nimeni nu-mi spune nimic; mi-au spus însă că pot să mănânc singură acum și mi-au scos sonda, dar nimeni nu-mi spune de când sunt aici? Și de ce vine Mihai în fiecare zi? Mă fac uneori că nu-l văd, se agită în jurul meu, îmi ridică perna, îmi șterge ochii, fruntea, îmi spală mâinile... Ieri s-a apucat să mă pieptene.

-Îl purtați așa, parcă, nu? Așa-l țin eu minte. Da, minte de copil, ce să-i mai spun? Îmi ridicase ușurel părul și-ncercase să mi-l prindă așa cum îl purtam acum... Ia să văd: oare ce serie o fi fost Mihai de mă ține minte cu pieptănătura asta? Da, demult nu m-am mai pieptănat așa! I-aș fi cerut o oglindă... De când nu m-am mai privit într-o oglindă, dar ce să văd?

-Tot, tot, nu așa?

Mă forțează să mănânc, se supără, se face că pleacă, apoi se-ntoarce, îmi așază perna și-mi prinde mâinile între ale sale.

-De ce nu vreți să-mi vorbiți? Doar un cuvânt din multele pe care mi le-ați spus de-atâtea ori. Am fost și sunt cuminte de ce mă pedepsiți cu această îndelungată tăcere?

Dar nu-nțelege nimic băiatul acesta? Doar am auzit într-una din zile când doctorul Streza îi spunea: "Răbdare, trebuie să aveți multă răbdare. Ce-a fost mai rău a trecut, acum totul cu răbdare".

-Puțin ceai, mai vreți puțin ceai?

Îl privesc și mă sperii, tresar când văd limbușul îndreptat spre mine, metalul rece atingându-mi buzele. Refuz; întorc în partea opusă capul și închid ochii. Să prelungesc ce? Și de ce? Cât poate rezista o jumătate de om fără grai? Mă sperie cu sonda, crede că dacă aud de ea renunț să mă mai opun. Ieri a încercat să-mi dea puțină supă, carnea o tocăse mărunt. Am gustat de câteva ori, era bună, cred că i-o făcuse soția lui, dar n-am mai vrut să mănânc. Oricum, poimăine ar trebui să mă aflu acasă, dar ce mă așteaptă oare de acum înainte? Aproape că mă obișnuisem aici, nu știu când m-am trezit și-am înțeles unde sunt, dar știu că-n clipa aceea perfuzia era instalată, iar Mira îmi ținea mâna.

-Aveți grijă să nu meargă paravenos, iar dacă observați ceva îmi spuneți. Fixați-i mâna cu o fașă să vă fie mai ușor...

Și despletita aceea brunetă pe care aveam s-o văd de-atunci în fiecare zi, părăsise salonul. Da, uite că de asta-mi amintesc, dar nu știu când am fost adusă aici și nimeni nu-mi spune nimic. Mira îmi ținea mâna într-a ei și toată după-amiaza nu se mișcase de lângă mine. Seara venise Eugen și rămăsese peste noapte cu mine, dar nici el nu-mi spusese nimic.

Cu Mira însă e altfel, ea-mi vorbește, vorbește, Doamne, cât mai vorbește fata asta! În copilărie era tăcută, se înroșea până-n vârful urechilor când o întrebam ceva și greu, foarte greu îmi

(continuare în pag. 46)

răspundea. Acum însă... Credea că dorm și-l întrebase într-o zi pe doctorul Streza:

-Ea ne aude acum, ne-n'elege?

-Ce-a fost mai rău a trecut. Veniți zilnic dacă puteți, stați de vorbă cu ea, antrenați-o să vă răspundă, să dialogați cât de cât cu ea.

Închid ochii; mă crede adormită și abia atunci pleacă de lângă mine. Of, cred c-am stat prea mult pe piciorul acesta, iar dacă mă-ntorc nu le mai văd și eu vreau să le număr. Așa am o ocupație, nu mi se mai pare lungă noaptea. Da, numai un pic să mă odihnesc și le voi număra din nou... Dar îmi place să mă gândesc la Mira, încerc s-o trimit acolo, în banca... a... da... parcă în banca a patra stătea. Timida asta cu ochii mai verzi decât iarba rar și-i ridica spre mine, rar îmi răspundea la ore, iar Mihai îi sufla într-una. Eu știu însă că timiditatea care o stăpânea îi făcea vocea inexistentă, iar privirea ușor pierdută. Da, a fost o perioadă lungă și neagră-n copilăria ei, aș fi luat-o la mine, cât de mult aș fi vrut s-o am aproape, dar mătușa ei a insistat prea mult. Oricum, era din familia ei și cred că s-ar fi convenit acest fapt. Oare câți ani or fi stat părinții ei în secta aia? Uite că n-am mai avut timp s-o întreb, dar îmi amintesc precis că-n acea perioadă greu mă mai înțelegeam cu ea! Câți ani o fi având Mira acum?

-Încercați să mestecați, nu mai stați pe gânduri - îmi spune zâmbind Mira când mă surprinde că uit să-nghit.

Îmi dă cana în mâna sănătoasă și mă lasă să beau singură laptele. Pleacă să spele farfurioara și lingurița, iar eu îi urmăresc mișcările sigure, trupul zvelt și tânăr. Mă liniștește atât de mult ființa aceasta, prezența ei aici, ochii aceștia expresivi și blânzi, cu o privire rotundă de parcă verdelor lor mă cuprinde din toate părțile. S-a dezvoltat frumos Mira; cine ar fi crezut că din fetița cu codițe subțiri și trupul rahitic va ieși ființa care, iată, nu stă o clipă? Păru-i castaniu îi este lăsat liber, îi place să-l poarte pe umeri, desfăcut, iar întreg chipul numai zâmbet. Uite că mă tot gândesc, nu pot să dorm noaptea, nu dorm și mă gândesc la copiii aceștia care nu mă lasă singură o clipă. Doctorul Streza a spus să nu mă mai gândesc la nimic, să am în față prezentul, realul, orice emoție să fie înlăturată, spune că tot din pricina unei emoții sunt așa. Da, așa i-a spus lui Mihai într-o zi, dar eu nu-mi amintesc nimic... știu doar că veniseră la mine, îmi umpluseră casa, casa mea pustie devenită dintr-o dată neîncăpătoare, nici nu mai știu câți erau: zece, cincisprezece? Mihai își dezbrăcase haina încercând să mă ajute:

-Iau eu paharele, Andrei tu adu sticlele.

-Nu-i acesta albumul nostru, mama Boroteanu?

-Scuzați-l pe „țeastă” că n-a venit, dar este într-un turneu în America Latină, azi-măine apare!

-Nu, nu, școala Ikenoba nu are acest specific, de ce nu mă-nțelegeți?

-Dă-mi și mie să gust, Lia!

-Știți cine lucrează la noi în Institut, mama Boroteanu? Este Marcu, cel din B, da, da, cel care se mai rătăcea și tot intra la noi în clasă!

-Nu, nu-i adevărat, tu nu vezi că este o combinație aici? Sunt trei specii. Este indiscutabil Școala Sogestu, vezi? Uite, aici este deja un aranjament Moribana, irișii sunt fixați într-un suport. Urmărește puțin linia aceasta.

Nu, nu acolo, Sergiu, unde te uiți? Urmărește mâna mea! Vezi? Este tulpina principală numită Shin, întâlnită în triumful cer-om-pământ. Așa-i, mama Boroteanu? Ea simbolizează cerul în acest aranjament ikebana, nu? Din câte știu eu, tradiția japoneză folosește la sărbătoarea băieților aceste ikebana din flori de iris, tocmai pentru culoarea albastră a acestei flori.

Da, parcă aud și-acum vocile lor, se strigau unii pe alții, mă strigau pe mine, ba, Mira mă luase lângă ea și-ncerca să-mi arate sensul celui aranjament superb. Mi-amintesc, urmăream și eu mâna Mirei, dar dintr-o dată chipul lui Sergiu se depărta de mine, mâna Mirei creștea, degetele i se lungeau, ajungeau pe peretele opus, ochii ei deveneau tot mai mici. De ce dă așa tare din cap Sergiu? Mâna începe să-mi tremure dintr-o dată, să nu mă mai asculte, strâng cu putere ibricul cu cafea, simt brațul lui Eugen cuprinzându-mi spattele, iar mâna Claudiei încercând să mă sprijine. M-au dus spre pat parcă, da, da, uite că-ncep să-mi amintesc ...

Ah, iar nu pot să-mi întorc piciorul! Da, Mihai se pare c-a avut dreptate: oricând roata se-nvârtește, se-nvârtește... Cine ar fi crezut că peste ani voi veți fi cei care... Dar, zău, de ce s-or mai fi chinuind cu mine? Au și ei familie, problemele lor, cum pot sta mereu cu mine? Andrei se-ncăpățanase într-o zi: „Ba nu, poate, trebuie să poată!”

Strigase la Mihai și amândoi încercară să mă ridice din pat.

-Acum, așa, încet! Întâi stângul, apoi dreptul. Ușor, Mihai, stai în fața ei și ține-o de mâini.

El îmi cuprinsese spattele și-mi împingea ușor câte un picior, Mihai cu mâinile, prinzându-mi-le pe-ale mele mă trăgea ușor spre el. Da, făcusem în ziua aceea câțiva pași, iar distanța mi se păruse enormă! Priveam îngrozită patul rămas în urmă și mă simțeam incapabilă să mă mai pot întoarce la el. Încet, amândoi m-au întors și drumul a continuat. Primii pași sprijinită de Andrei, primii pași ținându-mă de mâinile lui Mihai! Mâinile lui Mihai pe care, da, furioasă atunci, demult, i le lovisem! Ce s-o fi petrecut în mintea lui de copil nu știu, dar din cutia aceea frumoasă pe care mândru o așezase pe bancă, începură încet să iasă niște cărăbuși. Ora n-a mai fost oră, strigau unul la altul, vacarmul îmi cuprinsese întreaga clasă! Of, copii, copii!

Uite, că tot gândindu-mă la ei n-am observat că s-a mai liniștit puțin vântul și poate le voi vedea mai bine acum. Ia să-ncerc! Le voi lua așa, câte două, câte trei... deci două și cu două, patru și cu trei puțin mai jos, acolo-n stânga, șapte și cu două în dreapta...

-Cât i-ai cerut?

Da, asta după voce e Elena, dar cu cine o fi intrat? Precis iar a venit să vândă ceva pe-aici, se zice că din asta trăiește și infirmierele o mai ajută, îi înlesnesc intrarea-n spital, iar ea, prin saloane, nici nu deschizi ochii bine dimineața că te și îmbie: „Vrei un pachet de țigări? Uite am și

(continuare în pag. 47)

săpun „Amo”, sau vrei un „Lux”? Pixuri cu cinci mine nu vrei, sau ceva gumă de mestecat? O, da' matala ce-ți mai trebuie gumă de mestecat?” Geanta ei, talcioc curat! Acum a intrat cu Safta. Stau amândouă la măsura de lângă ușă și foarfecă pe unul, pe altul... Asta până când se ivesc zorile că Elena își ia geanta și pornește prin saloane, iar Safta începe să șteargă pe jos. Uite c-am să-i duc lipsa: nu-i fată rea, Safta, uneori nu știe ce să-ți mai facă să te ajute, alteori intră și, cu mâinile-n șolduri, rotindu-și circumferința și privindu-ne pe sub genele-i rimelate, ne aruncă un "Hai, mâncați mai repede că trebuie să strâng. Acum îmi stă apa caldă!"

Da, le cunosc pe toate; nu știu cum este orientată camera asta, dar se pare că-i mai retrasă, mai ascunsă și vin pe rând câte două, câte trei și tăifăsuind îmi alungă mie somnul. Mă văd că-ncerc s-adorm puțin, dar au grijă de mine: "Ce-ai făcut azi-noapte? Dacă ziua dormi, atunci noaptea ce faci?" Dar ce știu ele ce fac eu noaptea? Uite, ca acum, mai încerc să văd unde am greșit, să văd câte sunt de fapt. Eu am o ocupație noaptea, îmi place noaptea, uneori nici n-o simt când trece, mai număr stelele care se zăresc de-aici, din poziția patului meu, mă mai gândesc la Mira, la Andrei, la Eugen, îi văd zâmbetul lui Mihai. Îmi mângâie ușor fruntea, iar degetele sale abia le simt atingându-mi pielea. Are mâini fine, Mihai, oare unde o fi lucrând? S-o fi căsătorit? Parcă-i zărisem într-o zi pe inelar verigheta... N-am mai avut timp să-l întreb, totul m-a luat prin surprindere și așa cum spusesese el odată: "La început a fost cuvântul"... dar eu nu-l mai am.

"Ce... a...mar... lama...", am încercat odată să-i spun Saftai să-mi dea lapte în loc de ceai, mi-l adusese Mira și-l pusese-n frigider, dar limba-mi umbla dezordonată și cuvintele se-nghesuiau astupându-mi gâtul. Am rămas doar cu mâna întinsă și Safta a crezut că n-am aer și a lăsat fereastra deschisă.

-Forțați-o să mănânce, văd că pe dumneavoastră vă ascultă, cu noi colaborează mai greu. Vedeți, altceva este un fiu?! - îi spusesese doctorul Streza într-o zi lui Mihai.

Un fiu! De unde un fiu? Eram preocupată atunci să văd pădurea, în anii aceia nu zărisem copacul, deși era la doi pași de mine; trecusem printr-o pădure din care verdele se cam dusese, ruginiul frunzelor mi se înfățișa în toată splendoarea lui și oare să nu fi văzut copacul? Dar Dan de ce n-a insistat? S-a retras ușor, fără a-mi spune ce gândea de fapt atunci. Ultima oară îl întâlnisem la un simpozion de literatură unde prezentase o disertație despre pesimismul versului bacovian, apoi o cafea băută împreună, câteva amintiri depănate și un bun rămas... Dacă ar fi insistat atunci, în anii când trebuia să văd și copacul din pădure... Oricum pădurea are infinite căi. Chiar dacă este verde și n-o vezi, chiar dacă este uscată și totuși ai ochi s-o vezi, până la urmă ieși din ea. Copacul rămâne acolo și tu pleci. Verde sau uscat, el rămâne acolo. L-ai văzut sau nu, tu pleci. De ce a trebuit ca eu să-l văd pe cel uscat? Dar eu nu trebuie să mă mai gândesc la toate astea acum, nici la casa mea pustie, nici la telefonul care, ca o simplă mobilă rămâne mut săptămâni întregi...

Da, iată că iar a venit despletita asta care-mi fixează la două zile perfuzia. Mă crede inertă, vegetativă,

dar eu nu pot să-i vorbesc doar, în schimb pot s-o privesc; am privit-o zile întregi și chipul ei strident machiat mi-a rămas întipărit. Nu știu de ce, dar figura ei îmi dă senzația că mă lovesc continuu. Privirea-mi este înțepată de formele-i ascuțite, parcă toată-i făcută din vârfuri și colțuri. De pe o frunte netedă, plată, asemenea unui perete abrupt, privirea-mi coboară în trepte pe întregul ei chip: arcadele proeminente te ajută să nu te lovești brusc de pomeții prea ieșiți ai obrazilor, să nu te zgârie vârful unui nas mult prea acvilin, să nu te dezechilibrezi de pe o bărbie terminată într-un V prea adânc. Privirea-mi coboară pe gâtul său lung, disproporționat în raport cu restul corpului minion. Mâinile sale subțiri cu degete prelungi și filiforme, cu vene proeminente, inestetice nu se opresc o clipă. De altfel e harnică și pricepută, îl aud pe doctorul Streza strigând-o mereu pe hol și uite, o să-mi lipsească și ea. M-am obișnuit cu toți în acest timp, copiii aceștia nu m-au lăsat o clipă singură, chiar și acum, în aceste clipe Eugen picotește pe scaunul de lângă pat. Îl disting așa, puțin, în întunericul salonului stând cu capul sprijinit de tăblia patului, iar o mână o ține pe picioarele mele să mă simtă când mă-ntorc. Așa stă de-atâtea nopți! Se pare că pentru el am rămas tot „mama Boroteanu”, asta a mai apucat să-mi spună, asta mai țin eu minte din seara aceea. El mă numise primul așa și așa-mi spusese toată seria lui. Acum îl văd stând cu capul plecat, cu umerii ușor îndoiti, cu palma lui mare, bărbătească, sigură, transformată din mânăta aceea firavă care abia cuprindea creionul, ținând-o peste pătură, dându-mi parcă ceva din căldura și tinerețea lui.

L-am privit întrebătoare, i-am prins mâna rugându-l din priviri să-mi spună când mă duce acasă. Am vrut să-i spun că totuși, vreau acasă: "Eu... ve... mar... ar... aca..."

Este singurul care mă-nțelege pe deplin, care parcă îmi citește și gândurile.

-Da, știu, poimăine mergem acasă. Acasă la mine și la Mira. V-am aranjat o cameră numai a dumneavoastră, v-am adus câteva cărți din biblioteca aceea mare pe care o aveți în sufragerie. Veți fi mereu cu noi, cu mine și cu Mira. De ce plângeți, nu vreți?

Venise spre mine, se aplecase și-mi sărutase mâna, pe cea bolnavă o sărutase. M-am mulțumit doar să-i zâmbesc printre lacrimi și să-i ciufulesc părul cârlionțat.

Așadar mai am o noapte, o singură noapte și uite, m-au acaparat iar gândurile, m-au întrerupt mereu și tot n-am aflat câte se văd de fapt prin dreptunghiul ferestrei pe care o am în fața patului. Știu doar că două dintre ele luminează mai intens, dar câte sunt de fapt? Oare de la Mira pot vedea stelele? Da, mai am timp, până mâine mai am timp, ia să mai încerc: una, două și cu două mai jos, patru și cu trei în dreapta, șapte și cu două...

Ștefan Radu MUȘAT

trei zile din vocația efemerului

motto: *dumnezeu a creat îngerii ca viața să
poată fi privită de către muritori
în toată splendoarea ei*

ziua întâi
nașterea
dezlegarea stelei la praznicul celest
trupul nu cunoaște durere la regăsirea luminii
în prima dimineată a lumii
luceafăr zămislit din piatra zeilor
îndeamnă sufletul la exercițiul vieții
tristeți să nu-l ajungă în aură de flori
în care Dumnezeu grăiește neîncetat despre iubire
speranța să vindece apăsarea singurătății
pentru a fi puternic între muritori
ziua a doua
viața
răsplata nebunului
pe care ispita l-a pus să aleagă
între prăjitură și femeie
a crezut că poate opri timpul îndulcindu-l
în agonia toamnei
aproape săvârșită
acum consumă dimineți fără lumină
diminețile îl consumă în armonia efemerului
jur-împrejur pădure fără păsări
copaci carnivori
călător în poiana fără risipă de culoare
fără fluturi
singurătate
doi ochi triști în panorama destinului
între strigăt și disperare
uneori încearcă să urce spre cer
să-și facă adăpost
dintr-un colț al nemuririi
mâniat pe clipe
meditează apusul
ziua a treia
moartea
armonia cerului cu pământul
fibroza copacilor hidoși cu rădăcini hrănite
din trupuri fără soare
renaște în pumnul de țărână
revolta brațelor s-a stins în două aripi răstignite
de piatră
unde vremea îngroapă clipa în rămășița lumii
înapoi păcatul că a existat
înainte întuneric...

Într-o singură atingere ...

atingerea frunții tale
revarsă universul în brațele mele
atât cât să te adăpostesc de întunericul
care ascunde ispita
ce zeii nu văd între luceferi
mereu departe de freamătul obrazilor tăcuți
cuprinși de apăsare
în zile și nopți fără atingeri
unde tăcerea desparte suflete
avem nevoie de îmbrățișarea celui alt
să ne croim infinitul pe pământ
iubire fir de vis cusut cu cer
sau visul care crește aripi nemuritorului
de rând
pacea sufletului
în ferestre care au umplut demult
golul singurătății
cu lumină
cred în sălbăticia vântului când aleargă
după un roi de fluturi albi
încât zăpada nu-și găsește locul între noi
și ne-a rămas credința în brațele de flori
să nu devenim inconștienți în fața binelui
imaculat păstrat în spațiul zenital
al copilăriei noastre
noian de vise în ochii larg- deschiși
în piept sălașul lor
abis de primăveri
într-o singură atingere
nevoia de eternitate
să nu mai folosim cuvinte de iubire
pentru o zi
și răsărit e pretutindeni...

Mihai LEONTE

Scriitorul Viorel Darie

Interviu cu scriitorul Viorel Darie

Mihai Leonte: Aveți publicată pe *Confluente.ro* o biografie mult sintetizată. Asta din cauză că sunteți de formație matematician?

Viorel Darie: Nici eu nu mai știu cum să mă consider: matematician, informatician sau scriitor. Poate câte ceva din toate acestea. Matematician prin formare, studiind la Facultatea de Matematică a Universității "Al. Ioan Cuza" din Iași, informatician prin profesie de-a lungul a 40 de ani, la Institutul de Tehnică de Calcul din București, apoi la BancPost și alte firme, iar în prezent programator de calculatoare la TVR, dar și scriitor, mai ales în ultimii 5 ani, după ce am început să public cărți prin editura InfoRapArt a scriitorului și bunului meu prieten Petre Rău din Galați. Cred că sunt, într-o oarecare măsură, și matematician, și informatician, și scriitor, de vreme ce m-am ocupat mulți ani în fiecare din aceste direcții. Pentru a scrie, de la matematică am dobândit visarea, dorul de spații, dorul de infinit. De la informatică am deprins rigoarea, munca în continuă perfecționare. Iar de la literatură am primit multă satisfacție ca autor, mulți prieteni și multă conlucrare.

M.L.: În povestirile despre munți se simte o oarecare nostalgie ascunsă. Regreți că nu ați rămas om al munților?

V.D.: Aveți dreptate, muntele este cel care oxigenează spiritul. Mai ales acei munți știuți din copilărie, din frumoasa zonă a Bucovinei. Vara, uneori iarna, când vizitez locurile copilăriei mele, reintru într-o stare de bucurie ancestrală, simt acea poezie a muntelui, a pădurilor primitoare ca o mumă, priveliștile mângâietoare ale caselor risipite pe coamele munților locuite din timpuri străvechi. Da, simt nostalgia locurilor natale. Și totuși, parcă nu regret că m-am strămutat cu serviciul și locuința în București, unde se găsesc cele mai bune oportunități de serviciu, de viață culturală și științifică. Dacă nu aș fi locuit în Bucureștiul cel poluat și plin de lume, nu aș fi divinizat atât de mult civilizația muntelui natal.

M.L.: Din informatician ați devenit și scriitor. Cum explicați asta?

V.D.: Nu am devenit scriitor, eram scriitor, dar în stare latentă, să zicem așa. Eram un visător, îmi doream ceva deosebit toată viața, și când eram copil, și când eram la facultate, și după ce am ajuns cercetător științific la București. Dar, cam la 33 de ani, am început să scriu ceva mai mult, deși nu se punea problema publicării scrierilor mele, decât, poate, cel mult, la gazeta de perete a Institutului, și

acolo bine supravegheat de anumiți responsabili cu informația scrisă. Dar au rămas de atunci mai multe povestiri, care în anul 2010 au devenit un volum. Și, poate nu eram nici acum scriitor, dacă n-aș fi avut șansa vieții mele, să-l reîntâlnesc pe bunul meu prieten Petre Rău, scriitor în prezent la Galați, coordonator al cercului literar BOEMA, precum și al asociației de scriitori ASPRA și director al editurii InfoRapArt, cel pe care îl cunoscusem încă din anii 1980 deoarece, și el fiind matematician, informatician ca și mine, am realizat amândoi câte un program de șah și ne-am cunoscut la un concurs de șah între roboți la Herculan. În toamna anului 2009 l-am regăsit pe net pe dl. Petre Rău, de data asta în postura de editor la InfoRapArt, și de acolo a pornit promovarea mea ca scriitor. Am publicat șase cărți la editura dumnealui și, sperăm să mai publicăm altele cât de curând. Dacă nu era dânsul, cred că și acum eram scriitor de literatură de sertar. E drept, după Revoluție, cam prin 1991, am dactilografiat romanul meu „Adoris și Kromia” în trei exemplare, am cumpărat și un kg de cafea să ofer ca atenție la redacție (obicei dezvoltat de pe vremea lui Ceaușescu, când nici cafea nu se găsea), și m-am dus cu ele la una din editurile de la Casa Presei, iar după șase luni, când m-am dus să întreb ce e cu cartea mea, o doamnă de acolo a zis că nu am nicio șansă cu cartea, editura lor doar reeditază scriitori clasici, scriitori străini etc. Astfel că marea mea șansă a fost dl. Petre Rău, de la Galați.

M.L.: Ați fost în China. Marele Zid Chinezesc v-a impresionat?

V.D.: Vă spun cu toată sinceritatea, China este o altă lume. Când ajungi acolo, Europa poate să nu mai existe, America există doar ca o amenințare armată. Vagi simpatii politice ale chinezilor

(continuare în pag. 50)

pentru Mexic și România (Lomania, cum pronunță ei). Ai ce vedea în China. Pe cât de mari erau acum treizeci de ani metropolele lor, acum ele s-au dublat ca populație și suprafață și apar alte orașe de zeci de milioane de locuitori. Mai ales în zona Macao, Shengen, Shanghai. Dar, ceea ce impresionează cel mai mult pe turiști, nu sunt pădurile de zgârâie nori, ci, mai ales, vestigiile culturale: temple, palate, ziduri, parcuri, bazaruri, magazine, coline și câte și mai câte. Dintre toate, Zidul Chinezesc este „dragonul” monumentelor străvechi. Zidul s-a construit pe o perioadă de cel puțin 1000 de ani, a folosit foarte mult ca apărare împotriva invaziilor de tot felul. În final, n-a mai folosit, hoardele mongole au invadat China, au supus-o, au format dinastii noi. Dar poporul chinez și civilizația sa au supraviețuit. Da, am fost și eu de două ori în excursie la Zidul Chinezesc. Mă rog, undeva unde zidul fusese renovat, amenajat pentru turiștii străini sau chinezi. E greu de imaginat cum s-a putut ridica, folosind doar lopata și targa, asemenea construcții ce se întind și azi pe mii de kilometri, având înălțimea cam de 7 metri și lărgime de 6 metri, cu turnuri de apărare din loc în loc. Construcții gigantice în zig-zag, care nu se feresc de munți, din contra, caută cele mai mari prăpăstii, cele mai inaccesibile stânci, ca să fie inexpugnabile. Plimbându-mă pe zid, urcând o colină, parcă simțeam acel aer din vechime, când în pădurile de dincolo de zid se vedeau hoarde de mongoli răsărind și ascunzându-se în pădurile de la orizont. Miile de chinezi, japonezi, americani urcă și coboară pe drumul de pe zid, unii făcând poze, deși nu au voie, nu știu de ce. În China se zice că nu e chinez cel care n-a văzut Zidul Chinezesc.

M.L.: *Vă considerați unul din informaticienii proeminenți din România?*

V.D.: Nicidecum. E drept, am vrut să realizez multe folosind calculatorul. Am încercat de toate, programe pentru sisteme de operare, compilatoare, prelucrare de imagini. Doar una din preocupările mele informatice mi-a adus ceva notorietate: realizarea primului program de șah din România, realizare mediatizată mulți ani în țară, chiar și pe vremea comunismului. Am făcut mai multe versiuni de program de șah. Însă aceste versiuni de programe de șah erau, mai degrabă, atracții pentru expoziții, simpozioane, concursuri de șah, deși nu au reușit să depășească performanțele programelor de șah venite din Vest, unde programarea șahului se făcea cu echipe puternice, dedicate, care erau îndrumate de șahiști cu performanțe mondiale. Am mai făcut o versiune de program de șah acum câțiva ani, pe calculatoare puternice de azi, care joacă destul de bine, greu de bătut de un jucător mediu. Cine vrea să folosească acest program, îl poate descărca gratuit de pe site-ul www.vioreldarie.ro. Alte aplicații la care am lucrat ca informatician sunt de utilitate curentă, fără a avea ceva nemaipomenit în ale, astea fiind aplicații realizate pentru a câștiga existența zilnică.

M.L.: *Ați realizat programe de șah. Sunteți și un jucător de șah la masă?*

V.D.: Nu sunt un jucător de șah de performanță. Ca să devii un maestru de șah, trebuie să ai un cap „de elefant”, să fii dotat cu o memorie excepțională, putere de concentrare și analiză ieșite din comun. Eu doar aveam

idei matematice, algoritmice, pe care le experimentam în programe de șah. Joc uneori șah din plăcere, doar atât. Programul meu mă bate mereu, trebuie să joc la nivelul cel mai de jos ca să-l pot bate măcar odată.

M.L.: *Ați cunoscut mulți jucători de șah. Care dintre ei v-a impresionat?*

V.D.: Deși nu am trăit în lumea șahiștilor, am avut ocazia să fac experimente de joc demonstrativ între calculator și unii mari maeștri. Astfel, l-am cunoscut pe Marele Maestru Florin Gheorghiu, pe cunoscuta Mare Maestră Elisabeta Polihroniade, și pe carismaticul Maestru în șah, profesorul Dolphi Drimer de la Politehnica București. Îmi amintesc o partidă hazlie jucată la Herculan, la un Campionat de șah de roboți, într-o zi când Maestrul Drimer a dat un simultan cu 16 roboți. Programul meu, Atom-64 (un robot într-o cutie mică, cu tablă de șah gravată pe el, având câteva leduri și câteva taste), nu juca cine știe ce, dar în simultanul cu Drimer a deschis bine și, nu știu cum, a atacat cu calul simultan, două turnuri ale adversarului. Un turn pica, era evident, iar eu îmi frecam palmele de bucurie. Ce veste grozavă o să scrie ziarele, că robotul Atom-64 al lui Viorel Darie l-a bătut pe maestrul Drimer. Dar maestrul, poposind câteva clipe la masa mea, privi îngândurat situația, se minună și, cu unul din turnurile la ananghie îmi „bărbieri” un cal, iar până să iau eu celălalt turn, maestrul mi-a mai luat o figură, așa că robotul meu a ieșit în pagubă de-un pion. Și partida s-a prăbușit!

M.L.: *Cum vedeți prietenii literare? Vă sunt de folos?*

V.D.: Desigur, prietenii literare sunt benefice pentru orice scriitor, rar mai întâlnim scriitori de valoare singuratici, izolați de fenomenul literar, de cenacluri și site-uri literare. Însă trebuie să existe un echilibru, un cerc prea larg de prieteni scriitori necesită foarte mult timp pentru comunicare, pentru analiza succeselor sau insucceselor. Orice scriitor are neapărată nevoie de mult timp de lucru în camera sa intimă de lucru, pentru aprofundarea ideilor, pentru finisarea lucrărilor. Echilibrul este important în toate, mai ales în creația literară. Mie personal, comunicarea cu anumiți scriitori mi-a fost de mare folos, poți găsi sprijin în aprecierea unei noi lucrări încă înainte de publicarea ei către marele public.

Mihai LEONTE: Mulțumesc scriitorului Viorel Darie pentru amabilitatea de a fi răspuns la întrebările de mai sus, și-l vom provoca la un alt interviu, cu alt prilej, pentru a ne povesti din experiența sa de informatician și scriitor.

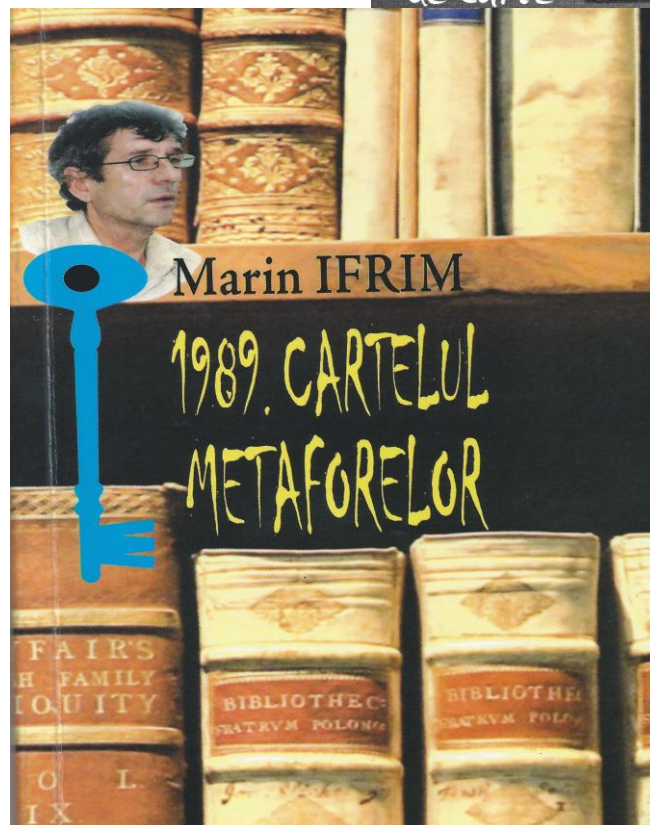
Titi DAMIAN

1989. CARTELUL METAFORELOR de Marin IFRIM sau *spectacolul portretului metaforic*

Pe bună dreptate, distinsul cărturar Ion Roșioru, în prefața cărții domnului MARIN IFRIM, „1989. Cartelul metaforelor”, ed. Editgraph, Buzău (2012) observă, dintru început, pe bună dreptate, că „este o scriere greu etichetabilă din perspectiva speciilor literare și publicistice consacrate: nuvelă, suită de tablete, mini-roman cu cheie, memorialistică, critică literară, pamflet politic, portretistică, eseu, etc.”

Eu i-aș spune simplu: o carte, dar o carte aparte, unică, cum am să demonstrez mai departe. Este o carte inteligent scrisă care se adresează unui cititor-țintă, ales pe măsura inteligenței autorului. Este o alegorie în care acesta face exerciții de imaginație cu imaginația cititorului, dar unul instruit, aparținând lumii literare. Alegoria are ca substrat tematic problema mereu actuală a formelor fără fond în cultura română, de la Maiorescu încoace. Este un spectacol al metaforei argotice care portretizează un trecut ancorat, paradoxal, într-o perpetuuă actualitate.

Este o carte cu cifru, fapt vizibil chiar din titlu, bineînțeles unul aluziv. În primul rând, numărul „1989” face referire la un cifru, cunoscut de cititorul de azi, dar necunoscut atunci de personajele cărții, finalul domniei comuniste. Nu întâmplător, cartea care urmează a fi citită într-un „cenaclu” se numește „Final de stagiune”. Metafora din titlu, „cartelul metaforelor”, trimite la însăși esența cărții. Desfăcând metafora, primul termen, „cartelul”, luat în sens denotativ, definește „o uniune corporatistă în care întreprinderile stabilesc în comun condițiile de vânzare, prețul, piețele, aprovizionarea și desfacerea mărfurilor, fiecare păstrându-și independența”. Este vizibil că sensul său denotativ trimite la marea densitate de metafore (argotice), iar în grecește, „metaphoras”- „ascuns”. Nu este întâmplător că pe copertă, lângă titlu, apare desenată o cheie. Un cititor avizat, foarte atent la incipitul cărții, descoperă sintagma, de fapt metafora cheie a cărții: „esența plăcerilor”. Este exact motivația care face posibilă întâlnirea „liricarilor.” Integrată frazei din incipit, constituie practic trambulina de pe care scriitorul își „înaltă” personajele: „*Cei mai naivi se iluzionează cu speranța că aceasta este singurul tunel neînfundat, cel cu legendara lumină de la capăt. Își iau în serios cele câteva ore petrecute aici săptămânal, timp în care, de regulă, fumează enorm.*” Tradusă, alegoria ar apărea cam așa: niște inși împătimiți de literatură se întâlnesc la un cenaclu, de vreo doi ani, cu intenția de a evada dintr-o lume disconfortantă, în care tronează o atmosferă „rece, sterilă, ostilă, în legătură cu starea

generală a societății, cu starea generală a oamenilor, mai ales că sunt semne că s-ar întâmpla ceva” (p. 28). Bineînțeles că sunt însoțiți de nevăzuții paznici ai sistemului care „își fac din foame și frig un motiv de hârjoneală. Trebuie să știe totul, să vadă ce se ascunde în mintea fiecărui liricar”.

Unde se întâlnesc? Desigur că la Casa W, unde Găgău este amfitrion. Motivul? Pentru „a se desfăta la lumina Casei W ca niște fluturi în jurul lămpii.” Bineînțeles că sediul este multiplicat, fiecare cu stăpânul său, în Casa T, Casa S. Casa W se găsește în localitatea Gura Străchinii, dar acolo mai vin și liricari din Buza Străchinii. La întâlnire mai participă, ca invitată de cinste și madam Ecaterina Scurtescu, de la Centru, din Capitală. Toate se întâmplă în Celentera. Bineînțeles că un curios încearcă să dezlege alegoria. Deschizând dicționarul, descoperă că celenteratele sunt o „încrengătură de animale inferioare, cu corpul în formă de sac, prevăzut cu un orificiu înconjurat de numeroase tentacule (gr. „Koile”-cavitate, „Enteron”-intestin). Nici că se putea un mai inspirat termen pentru așa țară și pentru așa liricari! De aici încolo, intenția satiric-sarcastică a autorului se dezlănțuie, dezvăluind destinul unor indivizi, al unor scriitori, al unei țări, astfel încât cartea devine o cronică a unei culturi într-o perpetuuă agonie: ieri, azi și mâine.

De fapt, intervenția naratorului funcționează ca un contratimp între portrete, zugrăvind realist societatea comunistă pervertind ideologic spiritele:

„Artificialitatea întâlnirilor de aici este datorată în cea mai mare parte sistemului politic, teroarei dusă până la nivel de neuroni. Cine în cine să aibă încredere, când mașinăria regimului încurajează numai lucrurile contrare firii, normalității?” (p. 47)

(continuare în pag. 52)

„Politica regimului dă roade, este singurul domeni-
niu în care țara produce o recoltă imensă de neomenie,
de distructură a individului.” (p.48)

„În Celentera, psihoza microfoanelor ascunse în
pereți face ravagii, schimbând comportamentul tuturor”
(p.51)

„Perversitatea sistemului dă roade, neîncrederea
generală a omului în aproapele său fiind ceva de dome-
niul fireshului” (p.51)

„Lumea în care se învârt, gesturile făcute în
anumite împrejurări, prioritățile căpătate în rezolvarea
unor probleme individuale și multe altele, sunt deconturile
oferite de sistem” (p.52)

„Nimeni însă nu se comportă firesc, nu spune, nu
scrie și nu face ceea ce gândește, pentru că, în mod
sigur, începând de a doua zi, viața s-ar transforma într-un
calvar” (p.53)

„Mintea colectivă pare drogată, are reacții
latente, domoale, hărțuite de ceva nevăzut, o spaimă
indescriptibilă, o boală sufocantă” (p.54)

„Celentera este organizată pe ierarhii stricte iar
sistemul despotoc creează adevărate structuri mafioate,
promovând oamenii după criteriile limpezi ale contraper-
formanței” (p.61)

„În Celentera poezia, cultura în general a devenit
o anexă a ideologiei, este dată pe mâna unor canalii
analfabete dispuse la orice mârșăvie” (p. 68)

Liricarii (deriziune inteligentă a falșilor creatori de
literatură, realizată prin sufixul depreciativ „ar”), ca toți
liricarii dintotdeauna și de oricând, sunt divizați în două
tabere: una – a filologului Fane Armeanu, din care mai
fac parte Jan Nosferatu, Costică Seminoi și Ando
Găgău. Cea de-a doua este reprezentată de Nero
Întremaluri, Nil Cărturărescu, Linu Filăreze, Mihăilescu
Metreiu și Frau Valmana.

De fapt, cititorul să nu se aștepte la niște
întâmplări ieșite din comun, epica fiind subtil mascată de
portrete – punctul forte al cărții. Din perspectiva
dimensiunilor, este un fel de introducere a unui roman în
devenire, având ca temă atmosfera și luptele orgolioase
dintre liricari pentru glorie literară. Ca de obicei, aceștia
se adună cu greu, fiecare cu orgoliul, cu temperamentul
și talentul său. Lipsește Fane Armeanu care, în ultimul
moment, hotărâse să nu ia parte pentru că „deslușise
lucruri înspăimântătoare.” De-abia la p. 71 (din 80
pagini), Găgău deschide ședința, dând cuvântul liricarului
care va citi în acea seară: Nero Întremaluri. Totodată
anunță și prezența la întrunire a doamnei Ecaterina
Scurtescu, pentru a afla „cum se vede literatura dinspre
Capitală spre noi, că invers știm cum arată.” Tacticos, își
aprinde o țigară, iar Frau Valmana propune ca autorul
„Să se lase citit, să citească și el, și noi.”

Primul element care conferă unicitate cărți îl
constituie faptul că epica este substituită, de fapt
mascată, de portretistică. Fiecare personaj, acceptând
rolul de marionetă, defilează în spațiul moral deformat al
Celenterii, încercând să se adapteze, căci adaptarea a
creat din ei niște marionete în care nu se mai recunosc
nici ei înșiși.

O carte unică presupune și o altă metodă de
abordare decât cea clasică. De aceea, am decupat
(selectat), pentru cititori, câteva dintre elementele

definitorii ale tuturor liricarilor-personaje, fiecare cu
temperamentul și caracterul său, cu talentul său, cu
fizionomia sa morală, cu filozofia sa despre viață și
despre creație, dar mai ales cu orgoliul de mare
scriitor.

Mai întâi, autorul ne oferă, prin scânteieri
metaforice persiflante, portretul colectiv al liricarilor
(al căror nume nu mai trebuie tradus pentru cititor):

„Niște versificatori viciați, parșiviți de cuvinte
până dincolo de orice închipuire, mereu puși pe
farse, cârcotași plini de ei, adevărați scamatori
scoțând versuri prin cele mai neașteptate gesturi și
locuri ale corpului”

„La ședințe apelează la fel și fel de strata-
geme pentru a amplifica semnificațiile celor citite”

„Au tentația permanentă de a fluiera în bise-
rică”

„Indivizii sunt imprevizibili până și în cele
mai simple mișcări”

„Cuib de viespi, liricarii vorbesc precum
scriu, cu dublu înțeles, după afinități și încredere
unul în celălalt”

„Niște vicioși care mângălesc de zor cu în-
semnări năstrușnice orice spațiu alb din cărțile citite,
se cred inițiați în tainele meseriei de creator și tind
spre statutul de scriitor”

„Sunt un fel de recuzită literară, niște figu-
ranți”

„Fără ei, viața bietului târg n-ar avea niciun
sens”

„Mai cântesc din când în când, mai umblă cu
șopârle în textele lor”

„Adunătură de oameni lipsiți de principii și
repere morale”

„Scriu poeme în ton cu demența colectivă”

„Au ceva din dexteritatea lăutarilor, prind po-
ezia din zbor, imită cu blândețe tot ce este de imitat
în domeniul sublitteraturii”

„Participă la mese festive extrem de onorați
că au scuipat sămburi de măsline pe același platou
cu cine știe ce clasic în viață”

Partea cea mai consistentă a cărții o repre-
zintă spațiul acordat fiecărui liricar în parte, căruia îi
decupează caracterul și întortocherile personalității,
individualizându-l. Niciunul nu seamănă cu celălalt,
dar laolaltă sunt „liricari”

Jan Nosferatu pare „păstorul turmei de liri-
cari, de cațavenci periculoși, setoși de glorie cărora
nu le este gândul decât la nemurire”. Are meseria de
ziarist, este corespondentul unui ziar central, mem-
bru al breslei de scriitori, mâna dreaptă a lui Armea-
nu. Este considerat „bestia târgului, ale cărei duhori
semantice se revarsă într-un ritm glandular ce-i
însăimântă până și pe experimențații savanți
endocrinologi de la centru”. Este un om ager, iar
presat de evenimente poate fi în același timp în mai
multe locuri, își poate multiplica trupul în câte exem-
plare e nevoie.

„Se ocupă de artă, scrie poezie, este un fel
de tehnician al sufletului, condensator al fericirii,
tranzistor al bunăstării”.

„Când își înfundă stiloul într-o călmară cu
cerneală, indiferent de culoarea acesteia, lichidul se

(continuare în pag. 53)

transformă într-o pastă roșie, iar din călimara atinsă iese o duhoare de abator neigienizat întinsă până în apele și pădurile județelor vecine”

„Când își încarcă stiloul, în fundul călimării se aud zbieretele sfâșietoare ale unor iezi înjunghiați”

„Cu stiloul imens de lemn aduce jertfe idolului său, imens cât aia a poneiului din fața porților Troiei, în testicolele căruia își cazase sămânța de victorie”

„Unii spun că stiloul ar fi un sofisticat pistol, iar când Nero se înfurie, când îi zvâcnesc vinele la tâmplă, sub haină, în locul unde ține pistolul, i se umflă ceva”

„Nero are figura unei vietăți blajine, cu ochii mai tot timpul mirați, albaștri, ca un vițel care se uită tot timpul la poarta nouă”

„Este devotat trup și suflet regimului, acesta l-a trimis la școlile sale, i-a pus stiloul în mână, l-a cocoțat, așa mic și buricos cum este, deasupra multora, iar fidelitatea sa față de regim este bine răsplătită”

„Pare descumpănit, simte cum îi fuge pământul de sub picioare, ar vrea să se destăinuie cuiva, unuia dintre cei cu care hiperpăstorește turma de liricari, de cocostârci periculoși, setoși de glorie, cărora nu le este gândul decât la nemurire”

„Răul potențial ce zace în el este simțit de ceilalți prin simpla sa prezență”

„Merge cu nasul pe sus pe străzile târgului, are impertinența de a cere multe și mărunte servicii oricui”

„Oamenii îi zâmbesc silit, își țin gâtul cu mâna să nu vomite atunci când fac eforturi să-i zâmbească dulce, înțelegători, supuși”.

Nero Întremaluri beneficiază de unele dintre cele mai inspirate și mai acide portrete, după cum avertizează și numele:

„Și-a aranjat imaginea publică în așa fel ca nimeni să nu-l poată învinui că nu ar fi de acord cu sistemul. Mentalitate de curvă la începutul carierei”.

„Nu-și dorește decât să-și golească ființa de hime-re, să scuture cuvintele din străfundurile propriei făpturi, trăgând nădejde că într-o bună zi va simți creierul gol asemenea unei fântâni din care a fost scoasă toată apa”.

„Cine și-ar fi închipuit că realitatea în care viețuia în stare de semitrezie se află chiar în poezie, aceasta fiind perechea de ochelari cu ajutorul căreia să poată zări lucrurile normale. Atunci și-a simțit ființa inundată de lirism”.

„Nu poate să scrie până nu se freacă pe buci cu peria de paie să-i vină inspirația. De atâta frecat, curul căpătase dimensiunile unui pachiderm african”.

„Fire retrasă, irascibil, morocănos și suspicios până la paranoia, nu are încredere în nimeni, nu leagă decât prietenii de suprafață”.

„I-a venit greu până a gustat prima linguriță de rahat literar”.

„Este un celenterat marin, intoxicat de lirism, în bălăceala gârlei din satul natal, situat în zona de sus a Celenterei”.

„Cea mai plăcută lectură a sa este cea făcută în baie. Nevasta îi strigă să iasă de acolo, că i s-a uscat rahatul la fund”.

Rică Marșelică este de profesie desenator tehnic, unul dintre cei mai apreciați în Gura Străchinii, „toată lirica sa e plină de figuri geometrice, de linii.” Este și câștigătorul unui concurs național de poezie, autor a

câtorva cărți de versuri, bine cotate în târg. Între el și Armeanu este o rivalitate la vedere. Se contrecează permanent, făcând mereu crize de isterie când acesta îl întărește, făcându-l să-și piardă mințile. Este responsabil al Casei T, o casă mai mică, tot în slujba sistemului. Îi face o deosebită plăcere să-l demoleze pe Nero Întremaluri, bazându-se și pe fidelul său prieten Linu Filărețe. Este un bun celenter, un patriot, știe să se târască. În sfârșit, este un calofil convins, fulgurațiile sale lirice având ceva din sclipirea și artificialitatea unui pește de sticlă”.

Fane Armeanu, recunoscut de ceilalți drept Filologul, este cel mai prudent dintre ei, ziarist, membru al breslei scriitorilor, autor de romane, eseuri și piese de teatru, a scris mai mult decât a citit, „scrie pe un teren mai bățătorit decât pavajul unei piețe de legume”.

„Are alergie la fum, aceasta amintindu-i de tămâie, trezind în el nedeslușite spaime ancestrale”

„Se pricepe la oameni și nu iese din carapacea sa niciodată, nu-și permite să aibă atitudini sentimentale față de cineva, pretinde și impune respect”.

„Rahatul moral în care trăiește l-a făcut să aibă o adevărată fobie la contactul cu semenii săi: de câte ori este nevoit să dea mâna cu vreunul dintre liricari își duce cu discreție palma la spate ștergând-o de câteva ori pe propriul pantalon”.

„Este un decripter de nădejde al serviciului de pază și ordine literară, citește cu meticulozitate fiecare vers, fiecare frază”.

„Îl fascinează Joyce, Eco, Wittgenstein, Montaigne, Somerset Maugham. O mare plăcere îi produc și textele prolix, provocatoare, fapt ce-l obligă la oarecare dezmoarteală”.

„Are o mare prețuire pentru criticii chirurghi. A luat de la aceștia doar ceea ce îl interesa în mod special, partea tehnică de explorare și exploatare a unui text”

„Dicționarele sunt un segment separat al bibliotecii sale, instrument absolut necesar pentru a face față liricarilor”

Nil Cărturărescu:

„Un liricar ponderat, în aparență, modest, ceilalți îi cam știu de frică.”

„Nu face jocurile nimănui.”

„Nu este dornic să-și publice textele în foițele literare din târg.”

„Atent la actualele vârfuri literare din Celen-tera.”

„Are propriile ierarhii literare, stricte, ferme”, „Hâtru de cele mai multe ori”, „Se complăce în singurătatea sa”, „Spune lucrurilor pe nume”.

„Este un om bine informat, având criterii clare de evaluare a unui text.”

„Incomod, acid, extrem de caustic uneori, nu-și dă silința să intre cuiva în voie.”

„Meșterește ca un bătrân și priceput ceasornicar, cu ochiul la clasici.”

Mihăilescu Metreniu, poet, are instincte să-nătoase, prudent, nefiind alterat de lichelismul din jur.

„Limbajul său pare compus din folii subțiri, dispune una peste alta”

(continuare în pag. 54)

„Poezia sa este ca și ființa sa”, „Oscilează enorm în autoaprecierea produselor sale literare, fiind convins că este un liricar genial, ori strigă: sunt un rahat!”, „Are suflet de artist. Când citește, ronțăie cuvintele, le întinde, le înmoaie, le rupe, le sugă ca pe o bucățică de zahăr”, „Este preocupat de teme vagi, vorbind așa cum scrie și invers”, „Nu are dușmani, răutatea altora îi face silă. Afectuos, săritor, știe să-și cultive prietenii”, „Umblă îmbrăcat destul de elegant pentru condiția sa socială”, „Cultivă teribilismul comportamental în mod teatral”, „Îi plac petrecerile intime, ferite de ochii curioșilor”, „Totdeauna încheie cu: „Într-o bună zi, totul se va sfârși”.

Ando Găgău este responsabilul Casei W, „căpcă-unul careului de ași”, „un carierist notoriu”.

„Știe să flateze pe toți, le trimite invitații oficiale, îi declară mari poeți, chiar reușește să-i zăpăcească la minte”, „Dacă n-ar fi influența malefică a lui Armeanu, Găgău chiar ar fi un om cumsecade”, „atentul și priceputul Găgău”, „A dat zvon prin târg, dacă va fi înlocuit vreodată, atunci se va spânzura chiar aici”, „Este bântuit de gândul că într-o bună zi altcineva îi va lua locul”, „Vrea cu orice preț să iasă la pensie de aici, iar data pensionării să nu vină niciodată”, „Viața i se pare suportabilă, dacă se uită în urmă, nu ar avea motive să fie satisfăcut”.

Jef Kosteia e un om de-al lui Nero Întremaluri, liricar până în măduva oaselor, are mania cărților.

„Visa să devină regizor de film, ajunsese un expert neoficial în cinematografie”, „La patruzeci de ani n-a gustat din deliciile muncii la grămadă”, „Fura cărți, până și în cotineaua de păsări erau înghesuite zeci de volume peste care găinile își depuneau ouăle, dar și găinațul”, „Citea zi și noapte, nefiind volum pe care să nu adnoteze ceva”, „Nero i-a găsit un loc de muncă: recepționar la un hotel din Gura Străchinii. A părăsit munca după o săptămână”.

Costică Semintoi este ziarist și scriitor, mustește de talent. „A căzut în distilerie de când a fost înțărcat.” „Miroase a vodcă și umblă mai jigărit decât un aulolac.” „Dacă îi arăți un deget, leșină de râs.” „E conștient de valoarea scrisului său, de locul pe care ar trebui să-l ocupe într-o lume normală, dar nu-i rămân decât aceste firave atitudini rebele.” „Ceilalți lasă să se înțeleagă că nu e decât un biet nebun.”

Frau Valmana este singura femeie din grupul de liricari, „virgină din punct de vedere literar.”

„A brevetat textul alb printr-o simplă înlocuire a clasicului și toxicului plumb cu var din groapa de lucru a unui serviciu secret”, „Ce vede cu ochiul stâng, uită cu dreptul, tot cu var se cheamă că dă”, „Vine dintr-un târg aproape uitat de Dumnezeu, trage pe gât câteva cafele, se ascunde în cârciumile în drum”, „Își reneagă până și buletinul de identitate, s-a înstrăinat până și de propria umbră, asupra căreia sare cu picioarele”, „Când începe lectura, se află într-un tangaj moderat, într-o euforie ce-i sporește teatralitatea de zi cu zi”, „Știe și face literatură performantă, are o instrucție notabilă”, „Egocentrismul și lenea îi sunt stările în calea unei afirmări”, „Când este în vervă, se joacă cu cuvintele, îi iese totul, în scris și oral, în amonte și în aval”, „Din când în când s-ar lăsa violată de Armeanu, în rest este lirică, romancieră, eseistă rafinată”.

„S-a înstrăinat până și de propria umbră asupra căreia sare cu piciorul ca-ntr-o sârbă drăcească”

„Nu-și găsește astâmpărul decât atunci când are posibilitatea să dea câte un autograf, pe un ziar, pe un șervețel sau chiar pe un petec de hârtie pentru fund”

„Ciudățeniile ei sunt multe și sporesc pe zi ce trece, spre deznădejdea sau amuzamentul celorlalți liricari”

„Dacă e să-și prostitueze condeiul când este înconjurată de anonimii orașului, de pegra societății (măturători, cărători de cruci, vidanșori, aulolaci) simte o poftă nebună să scrie pentru ei.”

„Își înmoaie pixul în cafea sau vodcă, își unge buzele mai mereu vinete și scrie cu o frenezie apocaliptică, dedicând celor din jur serii întregi de valmanii.”

„Nu are încredere în nimeni și în nimic.”

Onomastica este unică. Dacă la marii scriitori români (Budai Deleanu, Caragiale, Mateiu Caragiale, Eugen Barbu), numele personajelor sunt purtătoarele unor trăsături (calități sau defecte) morale ori fizice, la Marin Ifrim personajele rămân „încuiate” în propriul nume (ca de altfel și toponimica) conferindu-le extremă generalitate și încifrare, proiectându-le în atemporal și aspațial. Portretele sunt de o extremă virulență, capătă proporții apocaliptice. Cartea are un stil aparte care face să se ciocnească metaforic ironia, amărăciunea, sarcasmul și persiflarea, astfel încât pamfletul suculent, mustind de metafore argotice este îmbrăcat în haina hidoasă a caricaturarului, iar aluzia este ridicată la rang de rafinată figură de stil, soră bună cu alegoria. Toate la un loc ascund amărăciunea unei conștiințe și bicioie ambiția deșartă a gloriei literare. O carte care concentrează orgoliile unei lumi literare peste care se așază disprețul, ca să nu zic scârba literară. O lume deformată, adunată în câteva personaje cărora Marin Preda le-a găsit un nume: bezmeticii. Ifrim le spune liricari. O carte pe care numai inițiații și cei care au trăit în preajma scriitorului îi pot găsi corespondențe în realitate, dar în care ceilalți din afară pot descoperi abjecția în formele ei cele mai hidoase.

Propoziția ultimă a romanului, făcând o ironică simetrie cu dedicația („Se dedică tuturor scriitorilor români laureați ai Premiului Nobel”), e demnă de finalul unui roman fluvial: „Asta e: cel mai scurt drum al fiecăruia către cimitir e viața. Urmează Ziua de Apoi a zilei de mâine!”

Altfel spus, mai frumos, mai limpede, mai profund, dar și mult mai emoționant decât clasicul „Vanitas vanitatis...”

Ioana VOICILĂ DOBRE

Galeria mea cu poeme mute

Din tot ce am,
nimic nu-mi aparține,
doar viața!
Am adus atâta iubire în ea,
încât, devenită pictoriță,
am pictat în fiecare zi,
câte un poem mut
dar atât de viu!
Aici, în vârful degetelor,
se află totul
iar mâinile îmi pun truda
în oglindă. Viața mea,
o galerie cu tablouri vii,
poeme mute de atâta
culoare și bucurie!

Ce frumos am trăit!

Îmi ascult uneori, atent,
ecoul pașilor
gândind că n-au obosit încă.
În ei simt trecerea timpului
și-mi regăsesc
voința de stâncă.
Bătăile inimii nu-mi sunt singuratice.
și-mi urmează pașii cadențat.
Prin anotimpuri
mă poartă voios,
mereu pe drumuri de neumblat.
Îmi simt amintirile încrustate
în talpa rănită de dor
și văd cum din ele răzbate
al dorinței de viață, izvor.
Și merg, merg mai departe
sângerând.
Lacrimile mi le înghit
și răd-plângând, hohotind.
Ce frumos, Doamne,
am trăit!

Între verde și albastru

Poate că, aerul
nu mai miroase
a crini sau a lăcrămioare,
poate că, timpul a aruncat

parfumul acela dulceag
odată cu iubirea noastră.
Laptele însă
are același gust de iarbă verde!
Doar ochii albaștri mă mai fascinează
asemeni cerului după ploaie.
Visând la stele, ei mai fură timp
și-l mărunțesc în dinții secundelor,
albe precum laptele,
amărui ca firul ierbii.
Timpul,
praf stelar parfumat,
fuge pe ușa din spate a vieții,
mereu, între verde și albastru.

Amintiri din... viitor

Pe drum,
viitorul m-a primit
în brațele sale.

Bucuria întâlnirii
înflorea pretutindeni
nuferi.

Poveștile tale
cu iz de mănăstire
îmi linișteau bătăile inimii.

A urmat sărutul pecete,
dulce izvor,
aprigă sete.

Însuși Dumnezeu
ne-a mângâiat creștetele,
mulțumit.

Miraj

Plănuiam să mergem la Ermitage, iubitule!
Voiam să-mi arăți bogăția lumii.
Gândurile însă au ajuns înaintea noastră.
Știam că ești un vrăjitor prin naștere,
Mi-ai dăruit dintr-un singur hocus-pocus
mirajul nopților albe! Patinăm
și nu mă satur de lunecarea spre tine.
Aurora sufletelor noastre mă amețește
și simt aici, în plină noapte,
ermitajul din ele.

Sebastian GOLOMOZ

PRIZONIERUL IUBIRII

Astăzi, am redevenit eu
 i-am trântit ușa în nas tristeții
 mi-am trimis ochii în concediu
 înot într-o simfonie de gânduri
 stiloul meu are o infinită rezervă de visare
 speranțele îmi masează umerii
 împovărați de singurătate și
 îmi fac semnul crucii
 pe fruntea creponată
 visul și somnul au dat cărțile pe față
 amândoi și-au propus să mă răpească
 pe mine mă amuză eforturile lor
 știind că altcineva le-a luat-o înainte
 eu sunt prizonierul iubirii și
 n-am nici cea mai mică
 intenție de-a evada.

INIMA-MI ZBOARĂ LA TINE

Sorb din ceaiul melancoliei
 Trag fumuri de speranțe
 Decupez bijuterii pierdute
 Arunc în foc jucăriile stricate
 Inima-mi zboară la tine

Cântăresc momente, clipe
 Împart fericirea la doi
 Din suflet îmi conturez destinul
 Aruncând rațiunea în neant
 Inima-mi zboară la tine

Trandafiri îmi înfloresc în minte
 Prin vene îmi curge sânge roz
 Eman parfum de fericire
 Pașii-mi aleg singuri drumul
 Inima-mi zboară la tine

Merg cu speranța braț la braț
 Pășind din instinct peste găurile negre
 Privesc cu ochi de piatră
 Mediocritatea ce mă înconjoară
 Inima-mi zboară la tine

Stau la taclale cu propriile-mi gânduri
 Ironia ne ține companie
 Zăresc la doi metri numai gropi în asfalt
 În două secunde metamorfozate-n fluturi
 Inima-mi zboară la tine

Singurătatea m-a îmbătrânit
 Organele nu-mi mai iubesc trupul
 Exteriorul încă îmi este complice

Pentru că a citit în ochii mei antidotul
 Inima-mi zboară la tine.

M-AGĂȚ DE-UN FIR DE SPERANȚĂ

Martți
 trei ceasuri rele
 două gânduri care se duelează
 o luminiță se-ntrezărește la capătul tunelului
 sub imperiul loviturilor primite de la doamna
 singurătate
 trupul îmi leșină într-o baie de lacrimi
 gândul - trădătorul m-a părăsit pentru Ea
 nici nu știu cum s-o numesc
 fosta ori viitoarea iubită? sau...
 totul nu e nimic altceva decât
 o altă victorie a imaginației reputată
 contra irefutabilei realități
 doar inima mai are puterea și curajul
 să se ia la trântă cu viața, căci
 trebuie să recunosc faptul că
 întotdeauna m-am lăsat dominat de
 sentimente
 iubirea mi-a fost vectorul vieții și
 deși nu mă învârt în cerc
 acesta a fost și va rămâne unicul meu traseu
 m-arunc cu capul înainte
 țin piept săgeților cu demnitate
 cad, însă mă ridic de două ori mai puternic.

INIMA MEA E O PASĂRE

vesela dimineată m-a luat de mână
 fereastra mi-a aruncat o privire sugestivă
 i-am zâmbit politicos, dar ea insista
 să-mi șterg pleoapele de melancolie

docil, mi-am logodit inima cu speranța
 scoțându-mi aripile de la naftalină
 visarea e ca mersul pe bicicletă
 odată învățată, nu se uită niciodată

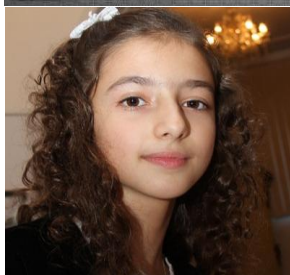
la micul dejun am spart semințe de răbdare
 am băut un suc de calități latente
 apoi, mi-am pus ochelarii de vultur
 fiind decis să-i fac o vizită misterului

soarele prietenos mi-a ținut companie
 copacii m-au învățat să citesc urmele
 până când vântul mi-a suflat în ceafă
 iar ploaia mi-a mângâiat sufletul

după plecarea ei, cu ochii minții
 am încercat să-mi desenez inima
 dar, aceasta tot evada din tablou
 în tablou, de la agonie la extaz

până când am înțeles cum îi scapă
 ca un pește printre degete rațiunii
 inima mea e o pasăre în zborul
 concupiscent pe tărâmul inocenței.

Denisa LEPĂDATU

Pentru mine scrisul nu este hobby, nu este profesie, scrisul este Viața

-Interviu cu scriitoarea Melania Cuc-

Denisa Lepădatu: *Stimată doamnă Melania Cuc, vă adresez pentru început o întrebare pornită dintr-o curiozitate personală: care sunt cele mai dese întrebări care vi se pun în calitatea dumneavoastră de scriitoare?*

Melania Cuc: "Care este condiția scriitorului român de astăzi?". Aceasta este întrebarea cel mai des folosită de jurnaliștii care au fost interesați și de activitatea mea literară.

D.L.: *Ne-ați putea destăinui cum a început cariera dumneavoastră de scriitoare, a pornit ea ca un simplu hobby sau ați ajuns aici după ce ați muncit foarte mult?*

M.C.: Am compus poezioare mai înainte de a fi învățat alfabetul. Fiind pe atunci singurul copil din familia mea, neavând cu cine să mă joc, inventam tot soiul de personaje și situații în care foloseam dialogul, dar și monologul. Părinții observaseră că, straniu pentru un copil din mediul rural, eu vorbeam în rimă. Așadar, nu știu când s-a declanșat resortul talentului meu literar. Scrisul m-a însoțit pretutindeni, a crescut odată cu mine, s-a maturizat. Fac parte dintre scriitorii care scriu ușor, adică pot scrie aproape oriunde și oricând, dar pentru a ajunge la acel moment de grație divină, trebuie să te pregătești. De fapt, sunt conectată tot timpul la literatură. Uneori literaturizez fără să vreau și asta mă enervează. Am învățat totuși să-mi cunosc limitele și să nu exagerez. Știi, în scris, imaginația poate să o ia uneori razna și trebuie să ai putere și discernământ să îi pui frâu fanteziei dacă este cazul. Pentru mine scrisul nu este hobby, nu este profesie, scrisul este Viața.

D.L.: *Știu că o altă pasiune a dumneavoastră este pictura. Este ea una mai mare decât cea a scrisului?*

M.C.: În pictură sunt o amatoare. Am început să mimez talentul și apoi mi-a plăcut ce a ieșit din vopsele puse pe pânză sau pe sticlă. Interesant este că mulți dintre cei care nu știu prea multe despre cărți și scriitori, sunt tentați să scrie pe cartea mea de vizită: *Pictor*. Nu sunt pictor. Sunt un iubitor de frumos și dacă totuși reușesc să redau ceva ce place ochiului, să bucur oamenii cu lucrările mele, sunt fericită. Tot ce pictez, și am sute de lucrări, dăruiesc prietenilor sau în scopuri caritabile, unor fundații etc.

D.L.: *Ce anume din viața de toate zilele vă inspiră cel mai mult, atât în pictură, cât și în scris?*

M.C.: Nu știu. Cred că Lumea, așa cum este ea, mă inspira în fiecare clipă. Nu am teme favorite, nu am nici fobii care să mă țină departe de un subiect anume.

Scriitoarea Melania Cuc

Urăsc violența prost gestionată atunci când este metamorfozată în Artă, și urăsc vulgaritatea, grotescul de orice fel. Sigur că folosesc și eu acest "material" de construcție a cărților mele, mai ales în romane, dar sunt foarte atentă la detalii. Nu vreau să cad nici pe cealaltă pantă, să scriu siropos și să pictez în culori diafane. Viața de azi este cum este, noi trebuie să o mărturisim celor ce vor veni după noi.

D.L.: *Să ne amintim că până acum ați scris multe cărți. Care credeți că a fost cea care s-a bucurat de cel mai mare succes și de ce?*

M.C.: Succes de librărie a avut prima mea carte, o plachetă de poezie apărută înainte de 1989. S-a vândut până la ultimul volum și, crede-mă, că a avut un tiraj consistent. Dar, atunci se citea nebuște, cărțile ne țineau de foame și de cald. Acum este altceva. Din cele 31 de cărți ale mele, cred că romanele au avut un oarecare succes. E greu de spus, pentru că nu mai există o instituție sau un barometru care să indice gradul de interes al publicului cititor. Din ceea ce scriu criticii literari, nu poți alege esențialul, adică ceea ce va rămâne în timp. Literatura nu este matematică, să fie o grilă din care să rezulte ce pagină e de nota 10, care de 4...

D.L.: *Ne-ați putea descrie o zi obișnuită din viața dumneavoastră? Cât și cum lucrați?*

M.C.: Nu scriu în fiecare zi. Scriu în salturi. Pentru un roman la care gândesc de ceva timp, dar fără a schița ceva pe hârtie, îmi caut o perioadă de timp în care ar trebui să nu fiu presată de probleme cotidiene venite din afară. Atunci scriu zi de zi, dimineața și seara, scriu cu furie, cu patimă, cu teamă că parcă nu voi reuși să ajung la final. Este o golgotă personală, obligatorie, pe care mi-o asum. În ritmul acesta, în 2 sau 3 luni romanul este gata. Am și cărți scrise în 14 zile, dar și altele scrise în mai multe etape. Nu sunt într-un turn de fildeș. Nu sunt ruptă de societate.

Poezie, da, aici scriu aproape zilnic. Dimineața, când beau cafeaua, scriu, seara, când mă relaxez... scriu. Se tot adună poemele în fișiere electornice. Nici nu mai contează că nu vor fi tipărite toate. Ele fac parte din mine, din viața mea.

(continuare în pag. 58)

D.L.: Credeți că în România de astăzi se mai citește?

M.C.: Nu se citește. Unii mimează cititul cărților cu notorietate, mai mult traduceri sau ale celor 2 sau 3 scriitori români vedete în branșă. Dar publicul larg nu mai citește. S-a pierdut din exercițiul cititului. Scriitorii se cam citesc ei între ei. Tirajele sunt mici și rareori ajung în librării. Doar lansările de carte mai sunt mediatizate și au devenit activități mondene.

D.L.: Punându-vă acum în postura de cititoare, la prima vedere, cum apreciați o carte: după copertă, după titlu, după autor sau altfel? Ce gen literar preferați să citiți în mod special?

M.C.: Nu am idei preconcepute despre un autor anume. Poate fi un scriitor mult mediatizat, din cauze diferite, dar ale cărui cărți să nu fie pe gustul meu. Dacă intru într-o bibliotecă și aleg din raft, sigur merg direct la autorul preferat, dar în librărie mă atrage coperta. O imagine face cât foarte multe cuvinte. Eu îmi fac singură copertele la cărți, așa că sunt în temă. Înțeleg graficienii și îi înțeleg și pe autorii care vor să șocheze, să te determine să iei în mână o carte despre care până în clipa aceea nici nu ai auzit. Apoi, titlul... Cum să-ți spun, titlul contează, așa cum contează și primna frază din text. Răsfoiești, citești și te oprești să treci la cartea următoare.

În etapa asta a vieții mele, sigur că citesc cărțile pe care le-am ocolit în tinerețe, părându-mi a fi prea posomorâte, prea alambicate sau nefolositoare. Dar, și recitesc cu drag cărțile care mi-ai plăcut odată. Le recitesc și descopăr unghiuri care mi-au scăpat la prima lectură.

D.L.: Citindu-vă cărțile pe care le-ați scris, fiecare dintre noi rămânem cu o impresie, cu un mesaj. Care este însă mesajul cel mai important pe care dumneavoastră doriți să ni-l transmiteți?

M.C.: Eu nu am un mesaj personal de transmis prin cărțile mele. Sunt rezultatul unor conjuncturi politice, sociale și economice din Istoria prin care am "navigat" până azi. Sunt, dacă vrei, exponentul unui eșantion din generația mea. Unii colegi de generație sunt medici, alții aviatori, agricultori... Fiecare a mers pe drumul lui. Eu am drumul meu, și merg pe el scriind despre ei, despre noi. Da, personajele mele au un destin colectiv.

D.L.: Dintre cărțile scrise de dumneavoastră, aveți una care este preferată? Și dacă da, de ce?

M.C.: Nu am o carte preferată. Fragmente din cărți, da, am destule. Am discernământ și știu unde este bine și unde este mai puțin bine așezată scriitura mea. Nu mă împăunez și nu vând pepeni la grădinar. Cine vrea să mă descopere în cărțile mele e musai să le citească. Eu nu le cosmetizez, nu le scot la tarabă.

D.L.: Sunteți deopotrivă poetă, romancieră, sunteți și jurnalistă, om de radio și televiziune, scrieți gânduri, eseuri, recenzii, literatură pentru copii și altele. Care dintre aceste domenii vă place sau v-a plăcut cel mai mult să le abordați?

M.C.: Marea mea dragoste a fost Radioul. Îmi amintesc cu plăcere de emoția pe care o aveam la Radio

România când înregistram. Și televiziunea este fascinantă, dar aici te fură imaginea și cuvintele își pierd din esență. Eu am debutat jurnalistic la 16 ani, în ziarul Făclia din Cluj. Eram elevă și nu mi-a spus nimeni că ar trebui să scriu. Am scris, am publicat. Restul este o poveste ce ține de viață.

Dar, să recunosc, cel mai bine mă simt când scriu la un roman care îmi cere să pun la bătaie toată energia mea creatoare. Atunci scriu uitând că e noapte sau zi, că nu am băut apă de câteva ore.

D.L.: Ce credeți despre literatura pentru copii de azi? Ea există? Și dacă da, este una de calitate?

M.C.: Am câteva cărțicele și pentru copii. Am colaborat în acest sens și cu câteva grădinițe din Bistrița. Nu am mai citit prea multă literatură pentru copii în ultimii ani, dar din ce am observat tangențial, se scrie pentru un grup anume, scriu chiar și educatoarele. Textele sunt tematice, fac parte din programa lor de educație. Aici, chiar nu mă pricep și nu pot să îmi dau cu părerea.

D.L.: Ce părere aveți despre copiii scriitori din zilele noastre?

M.C.: Nu doar copiii scriitori de azi, din-todeauna au existat și copii talentați. Unii, puțini dintre ei au devenit scriitori buni la maturitate, alții și-au ars aripile pe parcurs. Nu cred că trebuie arse etape, totul trebuie să se desfășoare ciclic și natural. Talentul există, dar există și pericolul ca un copil talentat, forțat de societate (părinți, dascăli) să scrie prea mult, obosește. Se plafonează. Copilăria este unică și trebuie respectată. Da, copiii talentați să scrie, dar să o facă precum într-o joacă. Pericolul cel mare este platitudinea. Cunoșc

(continuare în pag. 62)

Ion DRAGU

EPIGRAME**De Sfântul Dumitru**

E-n dilemă Dom' Mitică,
Sfânt lăsat de Dumnezeu,
Să-l serbeze, cum adică,
„Pe cel vechi sau pe cel nou”?

Nostalgie

Nevastă dragă te-am luat,
Pe vremea celui împușcat,
Dar azi simțesc mai cu uimire,
Că tu ești... „greaua moștenire”!

Animal planet

M-au convins total acești
Conducători fără de onor,
Că au format în București
O „insulă, a șerpilor”!

Electorală(pescărească)

Cu o momeală îl instig,
Și-i promit cu dulce vorbă,
- Nimeni n-o să-ti sufle-n ciorbă:
(Doar, pân' se prinde-ntr-un cârlig).

Visul epigramistului finanțist

Și contemplam cu somnu-n gene,
Gândind hazliu, deloc banal,
Cam cum ar fi codul fiscal,
În epigrame și catrene!

Profilactică

Medicul, un sfat mi-a dat,
Să fac sex, doar protejat.
Imediat, m-am conformat,
Și-un badyguard, mi-am angajat.

Competiția vieții

La început, cu ce putea
Timpul, mereu și-l omora
Mirat, văzu mai spre sfârșit
Că timpul hoț, l-a biruit.

La pompă

Cu privirea ca un bumb,
Pui mereu în rezervor
Doar benzină fără plumb:
Speri, s-atârne mai ușor?

Consecință

Tot concesionând mereu
Și iaz și bălți și heleșteu,
Pescarii vor mai prinde "ciuciu"
Iar eu pe (Nicoleta)... Luciu !

Cromatică

Corbul-pui, pe zi ce crește,
Are-un pigment ce-l înnegrește.
„Pigmentul” meu ,e diferit:
Soția, care m-a "albit".

La restaurant

Cum ați găsit friptura fără os,
Cu garnitură de cartofi și sos?
Mă-ntreabă, ospătarul curios;
Doar cu lupa, i-am răspuns țăfnos!

De la specii la "specimene"

Și timpul, nu l-a confirmat
Pe Darwin: mulți l-au înșelat,
Pot zice chiar, că l-au trădat
Și-n "mămuțoi" s-au transformat.

Dietă

Socrela mea de optzeci kile,
Urmează cura de slăbire.
Un kil pe zi, dac-ar scădea,
În doi, trei ani, s-ar termina!

Alt "Gânditor"

Când vinu-i de la Hamangia,
Și când regală-mi este via,
Medita, bețivul Criță:
Nobil consumator de... viță"

Speranță

Melancolic, stau în casă,
Ca un Sfinx, privesc spre ușă,
Poate-mi intră vreo mătușă,
Cu o moștenire grasă...

Musafir occidental

Bun venit, mătușă,
Mult te-am așteptat,
Te-am citit din ușă:
Nu lucrezi la stat.

Gheorghe BUCUR

NOUA CARTE A D-LUI NICOLAE ARITON DESPRE TULCEA

Domnul Nicolae Ariton ne surprinde plăcut, din nou, cu un nou volum din seria **TULCEA, LA 1870**. Subtitlul, *Nemaipomenitele întâmplări trăite de Nichifor de Carpat și Said Pașa*, amintește de cel al primului volum, *Povestea adevărată a lui Nifon Bălășescu, Ismail Bey și a lui Charles Hartley*, formule preferate de autor pentru că au ceva din rezonanța ceremonioasă a titlurilor baladelor medievale de tipul *Povestea nefericită a lui Romeo și Julieta*, prin a căror sonoritate se realizează două obiective: se sugerează o epocă trecută și, pe de altă parte, se induce o notă de mister, stârnindu-se, astfel, curiozitatea unui lector eventual nehotărât.

Mai amplă decât prima carte, prezenta apariție are (în cele 127 p.) o structură complexă, deoarece autorul, după o pagină de *Mulțumiri*, adresate unor persoane, care l-au ajutat, într-o formă sau alta în realizarea lucrării, atașează un *Cuvânt înainte*, apoi o *Prefață*, nouă capitole ale problematicii propriu-zise, o *Postfață* și o *Bibliografie* (cu 9 lucrări).

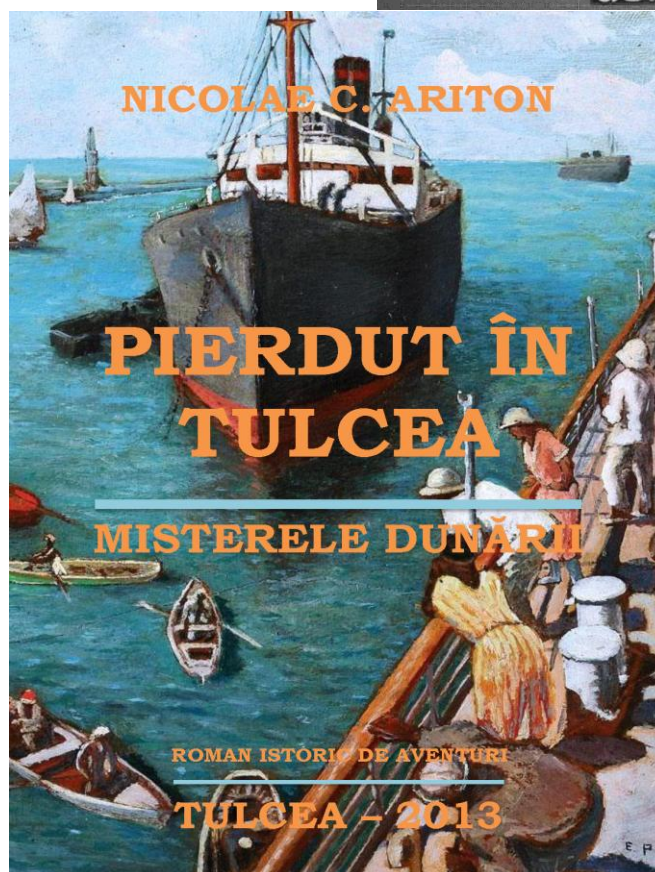
Formația realistă și profesia de inginer informatician sunt premise care îl îndreaptă pe cercetător pe făgașul rigorii, exactității și autenticității.

(La lansare: Gh. Bucur, N. Ariton și primarul C. Hogeș)

Ținuta științifică este susținută și de notele de la subsol, care sunt fie trimeri la textele din care s-a citat, fie explicații privind imaginile folosite. Autorul a căutat și a găsit imagini de epocă, introducând, pentru ilustrare și o percepere directă a vremii, 24 de fotografii ori reproduceri, care adaugă la codul scris al limbii și pe cel vizual, ducând, astfel, la realizarea pentru cititor a unui tablou complex, concret și real al universului tulcean și dunărean de pe la 1870-1900. Pentru a sublinia dorința de rigurozitate științifică a cercetătorului să menționăm prezența unui tabel cu datele celor nouă numiri ale lui Said Pașa în funcția de Mare Vizir al imperiului și chiar două fotocopii ale unor fragmente dintr-un articol publicat în ziarul *L'Orient* din 27 iunie 1877.

Munca de cercetare a fost anevoioasă, căci au existat și există destule pete albe în derularea evenimentelor vremii. Cu modestie, dar și cu o anumită

doză de mândrie, autorul afirmă în *Postfață*: „Scriind despre Nichifor de Carpat, am reușit însă să-l descopăr pe Mehmed Said Pașa, guvernatorul Tulcei în perioada premergătoare Războiului de Independență din 1877-1879” (p.123) și apoi: „Nu avem pretenția unor dezvăluiri spectaculoase în istoria tulceană, cu toate că descoperirea adevăratului chip al mutesarifului tulcean Said Pașa este o realizare destul de importantă” (p.124).

Trebuie spus că lucrarea nu este una strict științifică, deși, așa cum am arătat, aceasta constituie baza, structura întregii lucrări. Dl. Ariton este, însă, un autor cu antecedente literare. Fan înfocat al literaturii science-fiction, după cum a mărturisit în prefața primului volum, publicând câteva povestiri de gen în țară și în Franța, lucrând chiar la două romane SF, neterminate însă, ca și la un roman cu subiect tulcean, nefinalizat încă, știe ce înseamnă a scrie pentru a-l atrage pe cititor. În primul rând, știe că trebuie să găsească în realitate elementele care dau tensiune istoriei. Mai mult, crede că un autor trebuie să se supună mai întâi obiectului înfățișat, ca, pornind de aici, să poată „fabula” în spiritul autenticității. Ba, uneori, invenția ar putea fi chiar mai săracă decât realitatea. Iată o afirmație semnificativă, din *Prefață*, în acest sens: „Ce poți oare să imaginezi, ca scriitor, despre un oraș, încât să depășească, în dramatism și tensiune, amenințarea distrugerii orașului cu tunurile aflate pe flota dunăreană de război otomană, ancorată în rada portului Tulcei și care aștepta doar ordinul mutesarifului Said Pașa, în luna aprilie 1877? Și când toată lumea a respirat ușurată că impasul a fost trecut și mutesariful, atins de paranoia, demis, o hoardă de cerchezi atacă orașul și îl devastează?” (p. 3)

(continuare în pag. 61)

Prozatorul N. Ariton are două calități esențiale: are capacitatea conturării clare și cu precizie a unui univers în liniile lui fundamentale, precum și crearea atmosferei specifice, unice și sugestive, prin semnificațiile dominante pentru lumea înfățișată. Aceasta se aplică și unui context mai larg, internațional, dar și unui univers relativ restrâns, cum ar fi comunitatea umană a Tulcei. Pentru a înțelege configurația forțelor internaționale care se vor confrunta în războiul din 1877, autorul face incursiuni în trecut, realizând legături între faptele armate, diplomatice și cele social-economice. Astfel, în capitolul al III-lea se prezintă urmările războiului ruso-turc de la 1828-1829: „Putem afirma, fără să exagerăm, că anul 1829, înseamnă pentru Tulcea renașterea sa modernă, cu mii de locuitori care s-au stabilit pe dealurile sale, aproape peste noapte, dar și deschiderea unor noi condiții de navigație și comerț, care să-i asigure preosperitatea și dezvoltarea.” (p. 23)

Atenția d-lui Ariton este îndreptată către comunitatea umană a orașului, aflat într-un rapid proces de prefaceri. După explozia demografică din 1860, când ajunge la 25.000 de locuitori, în jurul lui 1877, când populația se stabilizează la cca. 17.000, orașul devine centru administrativ important (sangeac) cu un mutesarif (guvernator) otoman, precum și sediu al noii înființate Mitropolii a Tulcii.

În acest context, autorul se oprește la prezentarea și analizarea rolului pe care l-au avut, în preajma anului 1877, două personalități: una administrativă – mutesariful Said Pașa, și alta religioasă – Mitropolitul ortodox Nichifor de Carpat. Said Pașa este un om de acțiune, care, la scurt timp după sosirea sa la Tulcea, ajunge la concluzia că aci se află un cuib de spioni, trădători și răzvrătiți împotriva Imperiului Otoman și, ca atare, trebuie acționat în forță. Așa explică autorul solicitarea nesăbuită adresată sultanului de a distruge orașul prin bombardare de către flota otomană de pe Dunăre, dar și aprobarea obținută.

Pe de altă parte este Nichifor de Carpat, grec de origine, deținător al funcției de mitropolit în insula grecească Karpathos, de unde a fost numit ca Mitropolit al Tulcii. Ce l-a determinat pe acest preot în vârstă de aproape 70 de ani să vină la Tulcea, să lupte cu mitropolitul bulgar, Grigorie, susținut de ruși, pentru a-și păstra enoriașii supuși Bisericii ortodoxe a Constantinopolului, să salveze Tulcea de bombardamentul programat, să redeschidă Biserica Sf. Nicolae, închisă de 5 ani, din 1872, fiind amenințat acum (în 1877) de guvernatorul rus Belțercovici cu deportarea în Siberia, rămân întrebări la care greu se poate da un răspuns definitiv. Autorul are perfectă dreptate când, în final, afirmă că acestui preot mitropolit i se potrivește pe deplin cunoscuta zicală românească: „Omul sfințește locul.”

Carte de popularizare în fond, lucrarea de față este una de graniță, justificându-se evidentul caracter dual al lucrării, științific și literar.

Latura științifică este dată de rigoare și precizie, iar aspectul literar rezultă din participarea afectivă a autorului, din modul de prezentare și din valoarea stilistică a limbajului, controlat și temperat, însă, permanent.

Scriitorul îmbină cu meșteșug narațiunea, descrierea, portretul, textul devenind o lectură plăcută și atrăgătoare, interesantă și instructivă.

S-ar putea spune că o dorință constantă de precizie îl determină pe autor să apeleze la cifre. Punerea în paralel a două situații devine, evident, mai grăitoare și sugestivă: „Doar un mic detaliu, rușii au pierdut 125.000 de soldați, din care 110.000 din cauza ciumei și holerei, iar otomanii 80.000 de soldați, din care 60.000 din cauza aceluiași epidemii” (p. 22).

Descrierile, prin datele tehnice riguroase, dau imaginea concretă a obiectului înfățișat. Informațiile privind construcția, mărimea și dotarea cu armament a două nave de război otomane, spre exemplu, impresionează: „O figură aparte în această flotă făceau cele două corvete cuirasate (*ziheli corvet*): *Lutf-u-Celi* și *Hifz-ur-Rahman*, cu siluete de nave de mare, cu trei catarge cu vele, dar propulsate cu elice, cu o lungime de aproximativ 63 de metri și lățime de 14 metri, având o capacitate de 2540 de tone. Cele două nave surori erau înarmate cu câte patru tunuri Armstrong de 225 mm și 178 mm, două la pupă și două la provă.” (p. 69)

Să observăm că portretul fizic este întâlnit doar accidental (situație justificată de lipsa unor imagini ale personalităților evocate). Notarea unei particularități fizice a unui personaj are rolul individualizării: „Acestor talente ale tânărului Said i se opuneau totuși un defect destul de important, era foarte mic de înălțime, fapt ce avea să-i atragă, mai târziu, porecla de Said Pașa cel Mic (scurt), adică Kucuk Said Pașa, în limba turcă.” (p.40) Se folosește, însă, constant, înfățișarea morală a acestora. Iată o secvență semnificativă: „La acuzele și amenințările lui Belțercovici, Nichifor de Carpat i-a răspuns cu înțelepciunea vârstei și stăpânirea de sine a omului care știe că are dreptate. Cu respect, i-a adus aminte că funția sa era recunoscută de Sinodul de la Petersburg...” (p.108)

Nararea este simplă, folosindu-se un stil evocator, mai degrabă aproape de poveste, însă potrivit obiectivului urmărit. Un pasaj chiar din începutul cărții este grăitor: „Cu foarte mulți ani în urmă, mai precis în anul 1808, în insula Creta se naștea în familia de greci Elaftherachi Franguli și Andriana fiul Nichifor.” (p.5) Se utilizează constant, pentru evocare, formele de imperfect și mai mult ca perfect ale timpului trecut, ca în exemplul: „Said Pașa își pierduse de mult liniștea somnului, scenariul trădării tulcenilor în cazul începerii războiului fiind un coșmar care îl chinuia din ce în ce mai tare.” (p.72)

Se optează pentru o narațiune de tip auctorial, pe care am numi-o pentru specificul ei, explicită și explicativă. Autorul își expune mereu intențiile, conducându-l, astfel, pe lector în permanență spre problema propusă. Acest tip de narațiune are avantajul implicării conștiente a cititorului, dar și manifestarea prezenței autorului alături de acesta, în permanență. Efectul este o narațiune simplă și convingătoare. Sunt prezentate constant momentele și treptele evenimentelor sau aspectelor înfățișate. Iată un tip de structură pentru deschiderea unei noi probleme: „În rândurile de mai jos, vom încerca să explicăm motivele pentru care distinsul reprezentant

(continuare în pag. 62)

al Patriarhiei ortodoxe de la Constantinopol a fost primit cu brațele deschise...” (p. 21) Alteori, cititorul este avertizat că i se propune o anumită organizare a materialului de înfățișat prin formula : „Dar să purcedem în ordine.” (p.12) ori i se anunță stadiul prezentării: „Aceste este abia începutul.” (p. 23) sau se atrage atenția asupra semnificației: „Ceea ce este important pentru povestea noastră este faptul că bisericile ortodoxe din Dobrogea...” (p.29) ori se evidențiază intenția: „Încercăm să subliniem importanța acestui aspect...” (p. 37), fie dimensiunea abaterii de la firul inițial: „Am făcut această lungă divagație pentru a discuta despre cerchezi...” (p. 61) și, desigur, sfârșitul ei: „Încheiem aici această mică divagație social-politică otomană...” (p.46)

Deseori, cititorul este anunțat de o întoarcere la timpul anterior: „Dar să revenim la Tulcea din vara lui 1877, aflată sub comanda lui Belotercovici,” (p. 99) sau o situație concomitentă: „În acest timp, Said Pașa simțea că-i fuge pământul de sub picioare.” (p.66)

Interesantă este și structura titlurilor capitolelor, ample, explicative de obicei. Titlul capitolului V, de pildă, - „Spioni de Tulcea. Comitagi bulgari. Bașibuzuci, un fel de miliții musulmane. Cum au sosit cerchezii în Dobrogea” – este incitant, stârnind interesul și curiozitatea.

Din punct de vedere stilistic, observăm, nu de puține ori, că enunțurile conțin subtilități și frumuseți stilistice, ca în fraza următoare: „Cu toate că interiorul Konakului era bine încălzit cu sobe mari de teracotă, primirea ierarhului Nichifor și a comitetului său a fost destul de glacială.” Alterori, putem desprinde o notă de umor: Abdul Aziz „a fost primul sultan, care a purces la o călătorie în occident, fără intenții de cucerire, ci doar în scopuri diplomatice, participând în 1867 la Expoziția Universală de la Paris...” (p. 44)

Urmărindu-se o comunicare cât mai lesnicioasă cu lectorul, limbajul este simplu iar formulările clare. Termenii tehnici folosiți – *talveg* (firul apelor unui fluviu – p. 38); *piroscafuri* (vase cu aburi – p. 51) sau cei din limba turcă – *vilalet* (provincie otomană – p. 7); *cazaua* (unitate administrativ otomană – p. 13); „*maktu*, care era un fel de tribut forfetar” – p. 9) ș.a., sunt explicați în paranteze ori la subsol (ca *deferdari*, „agent financiar otoman” – p. 8) sau prin perifraze. Uneori, o formulă mai amplă este socotită necesară pentru informarea lectorului: „Inițial, *bașibuzucii* (în unele versiuni de traducere însemnând *capete nebune*) erau acei ieniceri care se ofereau voluntari în prima linie...” (p.54) Formal, apar unele nedorite scăpări de scriere.

Realizat cu suținerea materială a primăriei municipiului Tulcea în cadrul Proiectului **Misterle Dunării** la tipografia *ZOOM print & copy center* din Iași (2013), cartea este o apariție editorială deosebită și binevenită pentru tulcenii și pentru cei interesați de trecutul Dobrogei.

În întregul text, există o notă de implicare afectivă. Prin unele marturisiri făcute, dl. Arton justifică și sentimental angajarea într-o asemenea lucrare: „ultimul personaj pe care l-am descoperit și față de care am făcut o pasiune fulgerătoare și iremediabilă a fost Nichifor de Carpat”. Evidențiem căldura, sentimentul de atașament și unda de admirație din pasaje în care este prezentat orașul. Autorul surprinde în câteva trăsături specificul localității epocii: „Tulcea acelor vremuri era un orașel tipic balcanic, cu port la Dunăre. Casele erau construite în

amfiteatru pe dealurile ce se ridicau în preajma fluviului, oferind o imagine impresionantă celor care călătoreau pe Dunăre, dar și o panoramă completă a fluviului pentru tulcenii... Tulcea era un amestec de oraș și sat. Cele câteva străzi centrale, din preajma portului, erau pietruite, curate și relativ luminate pe timp de noapte, și având clădiri cu un etaj sau două, frumos alineate, arătând ca în oricare mare oraș dunărean.” (p. 18) sau: „Unii vedeau Tulcea ca un oraș frumos, cu străzi curate și case alineate. Alții îl vedeau ca un sat mai mare, cu doar câteva străzi mai acătării. Pe unii îi impresionau morile de vânt de pe dealurile înconjurătoare sau catargele din port.

Un oraș bogat sau unul sărac?

Adevărul este că toți acești martori ai Tulcei de la 1870 aveau dreptate.” (p. 16-17)

Invităm și noi pe tulcenii, în primul rând, să lectureze această carte deosebită despre istoria Tulcei și oamenii importanți ai evenimentelor din preajma Războiului de Independență.

În finalul acestor gânduri, aș vrea să subliniez ideea că autorului, care dedică și acest volum „iubitorilor de Dobrogea, de Dunăre și de Tulcea”, i se potrivește, în primul rând, calificativul de „iubitor de Dobrogea, de Dunăre și de Tulcea”.

(urmare din pag. 58)

un copil-scriitor care prin anii 90 uimea lumea literară cu talentul și mintea-i scilpitoare. Era mediatizat în exces și devenise un fel de copil-minune. Probabil a obosit, izvorul acela viu al poeziei, i-a secăt brusc, sau poate că nu se mai bucură de poemele lui. Fără bucurie nu merită să scrii.

Un exemplu care aș vrea să infirm temerile mele, ești tu, Denisa. Te urmăresc literar, în limita posibilităților mediatice. Ești hărăzită cu inteligență creatoare fascinantă, vei putea face multe lucruri minunate în viață. Nu privești lumea doar prin lentila literară.

D.L.: Despre planurile de viitor ne puteți împărtăși ceva?

M.C.: Lucrez la un roman, *Roșu cardinal*. Și la o carte ce va fi împărtășită egal, în pagini, cu prietenul nostru comun, Luca Cipolla din Italia. Deocamdată atât.

D.L.: Pentru final, care ar fi mesajul dumneavoastră pentru cititorii revistei noastre?

M.C.: Îmi sunteți tare, tare dragi! Vă respect pentru munca de echipă, pentru bucuria cu care lucrați la Boema, și poate, poate cândva voi trece și eu Carpații, voi veni pe clisura Dunării să vă îmbrățișez. Felicitari domnului Petre Rău pentru tot ce face.

Claudia MOSCOVICI

Romanul "Destin scindat" de Viorica Hagianu

Nu este nimic mai dureros în viață decât pierderea persoanei pe care o iubești cel mai mult: partenerul tau, iubitul tau, cel mai bun prieten. Să treci peste o astfel de pierdere este una dintre cele mai dificile provocări ale vieții, pe care puțini o pot înțelege, din exterior.

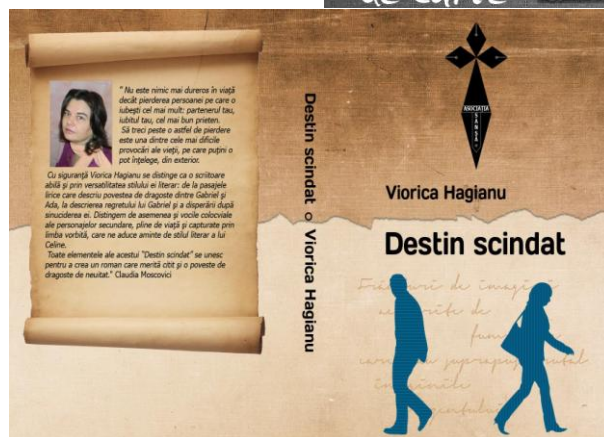
Cum afirma John O'Donohue, "Există o singurătate a suferinței, atunci când treci prin întuneric, care este singulară, intensă, și teribilă. Cuvintele devin neputincioase să exprime durerea ta, ceea ce aud alții din cuvintele tale este atât de îndepărtat și diferit de ceea ce suferi de fapt" (Anam Cara: „O carte a Înțelepciunii Celților”).

Viorica Hagianu

Romanul de debut al Vioricăi Hagianu, "Destin scindat" descrie această realitate umană dureroasă - suferința pierderii unei persoane dragi - pe care puțini o pot comunica, dar care este însă fundamentală pentru condiția umană. "Destin Scindat" este o poveste de dragoste, o călătorie psihologică a celui care se confruntă cu o astfel de pierdere și cu procesul de doliu, precum și o odă închinată puterii pasiunii umane, chiar și atunci când nu mai există nimic senzorial care s-o susțină.

Acest roman ne relevă, mai presus de toate, pasiunea dintre Gabriel și Ada. Întâlnirea lor începe cu un *coup de foudre*, continuă cu o căsătorie extraordinară și se termină cu sinuciderea bruscă a Adei. Sinuciderea ei este de natură existențială: nu există motive raționale

sau materiale pentru aceasta. Ada pur și simplu decide să-și pună capăt vieții.

Ființele umane nu pot alege să se nască, dar ele pot întotdeauna alege moartea. Gabriel este confruntat cu consecințele alegerii brutale a soției sale. Deoarece prietenia și pasiunea lor fuseseră atât de puternice, el se confruntă cu pierderea ei ca o durere de neconsolat și de netrecut. Prietenii săi, cunoscuții, membrii ai familiei - chiar și preotul - nu-l pot convinge să depășească această pierdere și să-și continue mai departe viața, poate chiar cu noi parteneri. Desigur, după cum sugerează și titlul "Destin scindat", există o fragmentare între el și cei din jurul său; între dragostea lui disperată, care își găsește expresia numai în nostalgie și durere, modul mai pragmatic de interpretare și consiliere prin care aceștia încearcă să-l ajute să facă față morții Adei. În același timp, alegerea Adei creează o păcăpăstie între ea și iubitul ei - moartea ei - care, chiar și cu dragostea lui eternă, nu o poate depăși.

Pe de o parte, o poveste a triumfului dragostei asupra morții, pe de altă parte, o poveste despre alienarea umană în fața suferinței. "Destin scindat" sondează profunzimea inimii umane și descrie experiențele emoționale care ne marchează viața cel mai mult. Cu siguranță Viorica Hagianu se distinge ca o scriitoare abilă și prin versatilitatea stilului ei literar: de la pasaje lirice care descriu povestea de dragoste dintre Gabriel și Ada, la descrierea regretului lui Gabriel și a disperării după sinuciderea ei. Distingem de asemenea și vocile colocviale ale personajelor secundare, pline de viață și capturate prin limba vorbită, care ne aduce aminte de stilul literar a lui Celine. Toate elementele ale acestui "Destin scindat" se unesc pentru a crea un roman care merită citit și o poveste de dragoste de neuitat.

Valentina BECART

Și-a fost un fulger...

Eu am venit pe lume
cu un țipăt
și nimeni n-a văzut
drapelele de luptă
fluturând
pe câmpiile pline de cruci...

Ei mă strâneau
la piept
și-mi vorbeau cu vocea
stinsă
a străbunilor
și nu vedeau nimic...
numai eu le-am întâlnit
privirile
în amurguri
cuprinse de flăcări...

...și-mi cântau duos
ca o legănare de ape
și nimeni n-a văzut
fulgerul
ce-a despicat cerul
și-a ucis în inima-mi
tânără
speranța nemuririi...

Ei mă strigau pe nume
și credeau
că mâinile-mi fragile
căutau mângâierea...
dar pumnii strânși în tăcere
cereau răzbunare...
răzbunare...

Din jurnalul unei zile (în mijlocul singurătății)

Craterul vulcanilor se deschidea
amenințător
sub povara gândurilor
„Tot ce nu mă ucide mă face mai puternic”!
bietul Nietzsche!
ars de suferință a ridicat sabia împotriva
„Dumnezeului”
ce l-a lăsat singur
în fața filosofiei sterile...
cum să poți locui într-o singurătate din care
sunt izgoniți
zeii și legendele?

Unde sunt tainele lumii care au fost făgăduite
materiei întrupate?
numai Everestul mai poate oferi un răspuns

acolo sus... lumina-i darnică, ocrotitoare, și poți
avea
un dialog sincer cu cerul – înfruntându-i
nepăsarea...
ori totul, ori nimic!
mult mai periculos este să privești în jos... spre
inima vulcanilor
ce nu cunosc toleranța
și nici speculațiile metafizicii...

Din jurnalul unei zile (existență și neant...)

Pe fâșia îngustă dintre existență și neant
sunt salbe de lumini ce-și joacă fericirea
pe-o lance ascuțită
adesea, îndrăgostiți visători și-au întins
mâinile
tremurânde
spre nepermisul joc
cu laurii pe frunte sfârșeau frumoșii
nebuni
cine n-a jinduit tărâmul
îngemănat cu poezia și muzica sferelor?
orbiți de fulgere străine îngenuncheau
cu fruntea în țărână
și blestemau pământul
se legănau salcâmi și florile își răspândeau
parfumul
și frumusețea lor păgână
sunt salbe de lumini în jur
și lănci cu urme de sânge
nu-ți fie teamă!
apropie-te măcar un pas și-mbrățișează
jocul
cu nefireasca-i
liniște de înger
și ce fugară moarte se ascunde
în umbrele promise nemuririi
pe crinii albi striviți în palmele
nevindecate
de vise înflorite
sunt pete de-ntuner
ce-aduc cu rănila lăsate
de-o lance ascuțită....

jumătate - amăgire...
jumătate - hohot de râs

tresar la gândul
c-am ucis
menirea mea
norocul...

Zadarnic caut umbre
în copacii goi
și-n frunzele jelite
doar de ploi
o oază...
zadarnic...

Marian HOTCA

Ecou

Am mâncat până la urmă din Mărul discordiei
 și-a fost excelent, încât pe zidurile
 ciopârțite ale inimii mele
 au crescut vorbe ascuțite de venin
 o viperă tânără cu ochelarii de fum
 sunt eu în această seară neesențială;
 și-mi caut prada între cuvinte lacome,
 neîmblânzite și golite de untdelemnul cumpătării
 cu dinții, feroce mușc din carapcea
 ecourilor fluide ce zboară haotic
 în mitologia realității malefice;
 îmi iau și scutul de oțel fabricat
 din stihuri și distrug invazia
 acestor ecouri irezistibile
 cu poezia neagră escamontată
 în geneza unui război astral.

Vis de rugină

La templul florilor albastre
 eu am sădit lumina
 stelelor apuse-n funinginea
 boltelor sângerânde.
 Înalt eram ca Sfinxul
 sub sabia de cenușă
 când colindam haotic
 cosmosul de petale...
 și le sorbeam mireasma
 din neguri roșii de lumină,
 dar azi când sunt o sabie oțelită
 în oglindirea florilor de seară
 mi-e frică și de ploaia
 ce-o să cadă
 pe vise de rugină.

Versuri pe carte

Am doar litere de scrum...
 Închise în templul livresc
 Și zâmbete pale mistuite de fum
 În cosmosul cărturăresc.
 Două cuvinte suspendate-ntr-o carte
 Și-ndrept armonia din haos
 Când fila astăzi se împarte:
 Între muncă asiduă și repaos.
 Am pus și trandafiri între pagini
 Să înflorească uscatele cuvinte,
 Dar frunzele au mucezit pe la margini
 Și au rămas ca înainte:

La fel de albe, necăjite
 Uscate lipsite de valoare
 Poate gri și agrofite...
 Moarte, pline de paloare.

Început

Eram odinioară o șoaptă migratoare
 printre flori arse de crin
 și căutam rătăcindu-mă
 între clipe difuze
 semințele de cenușă ale eternității.
 Doar sufletul lacrimilor arse
 s-a desprins de pe corola vetustă a florilor
 și a scos din uscăciunea lor
 amintirile oarbe
 ale amurgului.

Atunci cosmosul ca o pajiște de lumină
 a cernut ploaia speranței
 pe lebedele albe din văzduh
 ce îmbrăcau cu zile
 noul an abia născut.

Îngeri

Noaptea,
 îngerii se nasc din cenușa stelelor apuse
 în pleoapele negre ale cosmosului.

Și văd cum din lună
 se mai prăbușesc vise oarbe de lumină
 pe fața mea îmbătățită
 de somnul închis al tăcerii.

Un chip surd de lucire îngenunchează
 în fața vântului glaciari
 ca nu cumva să-i înghețe strălucirea,
 dar vântul năvalnic
 i-a împietrit lumina divină
 făcând-o țurture de vise
 la streășina gândurilor mele adormite.

Poezie pentru furnici

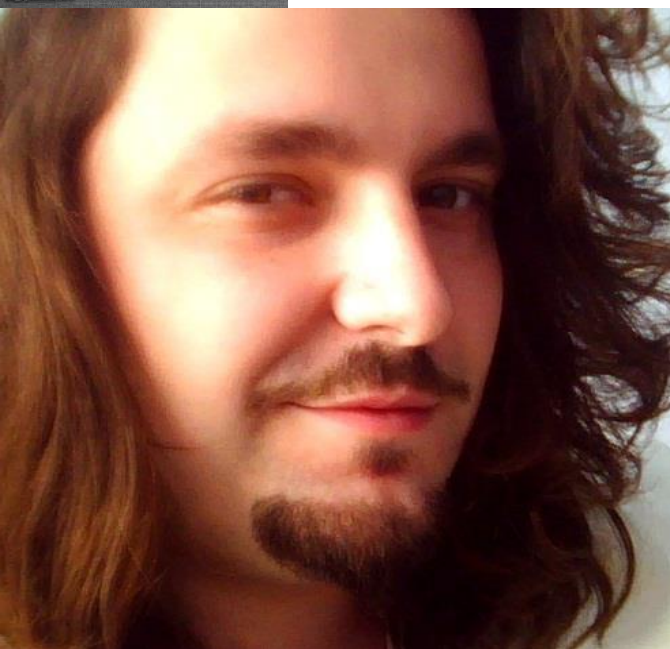
În cavouri de furnici
 clipele neesențiale
 zboară ca și licurici
 într-un timp agale.

Și suspină sub pământ
 cântul moale de sirena,
 sobru fără de cuvânt
 palid ca o euglenă.

Sunt o piatră dedublată
 în abisul sufletesc,
 poezie reciclată
 într-un aparat lumesc.

Sacii eu îi car în spate,
 grei de somn și fantezie
 și cu tropi de albe șoapte
 ca să-ți fac o poezie.

Nicolae BALDOVIN

BaldoVinul

Timpul trecut prin alcool, așa cum spirtul e trecut prin pâine. Știi, e întrebarea aia pe care o pune-n cârciumă întârziatu'. De când sunteți aici? De atâta bere, se răspunde și se indică tacticos recipientul de conservare a timpului. Da, timpul se conservă. Tragi de el sau dai pe gât moment după moment, depinde de cât ești dispus să cheltuiești. Fiecare cu cât își permite. Se îmbuteliază, se trece prin filtre, se prelucrează, se pune în butoaie. Trebuie ținut bine, în spații întunecate și răcoroase ca să nu se strice. Îl mai scoți la ocazii speciale, îl consulți, îl treci prin minte și te ajută să-ți treacă, se petrece la petreceri. Treaba e că numai vinul mai lasă ceva pe fundul paharului. Cu condiția să fie d-ăla autentic, de țară, tare, care te ia de ochi din prima și care-ți dă palpității de toate felurile. Vinul bunicilor, ăla greu de dus. D-ăla de face valuri pe la chermeze și naște mahmureli crunte. Îl cauți în toată casa, prin debarale de existența cărora nu știai până atunci, când te lasă iubita pentru un bou. Evident, în afară de tine, toți sunt boi. Oricum, cred că d-asta îl prefer. E singurul care îți mai lasă ceva indicii despre cum a trecut timpul. Mă gândesc și eu că stau pe-aici de nu știu când. Stau de m-au uitat sfinții, cum se spune. Am vinu'-n nume și sper, fiindcă nu mai am de cheltuială, să nu se facă oțet.

amico instant

Amigo instant coffee. Fumatul poate să ucidă. Sunt certitudinile ce le-am pus pe masă de la bun început. Ca să fim clari. Împărțim o țigară. Jumate-jumate. Hârtia e ca lenjeria dintr-o cameră de hotel. Se murdărește la fiecare atingere. Tragem dintr-un tutun învelit în cearșafuri furate de pe paturi nupțiale. Pătezi albul fin, de mătase, al filtrelor de Kunt. Rujul tău dă semne clare că buzele tale au apucături dezvirginale. Suntem gata să naștem între noi un început de trunchi de arbore genealogic. Tu vii cu scoarța, proaspăt rasă, eu mă insinuez cu restul. Suntem crenștile ce cresc la capătul

Boem@ 1-2-3 / 2014

întrepicioarelor noastre. La celălalt cap al clipirilor e un foc de artificii. Îmi pot da seama sigur. Sunt singurul bărbat ce ghicește-n licărirea ochilor. Ești singura femeie cu licurici pe creier. În cele din urmă ne-ntoarcem privirea. Pe noptieră, pe pereți, pe mese, pe jos, pe unde apucăm. Spate în spate pășim spre the dark side of the bed. Revenim la Haos. De unde, până la urma, a-nceput totul. Facem schimb de imagini ca surprizele cu mașini când aveam dubluri. Amico instant ce-om fi, doar fumatul poate să ucidă!

soneria de la ușa cortului

Îmi aprind o țigară invers. Adică de la filtru. Toți din jur se pun pe râs. Lucrurile nu stau exact așa cum par sau impar. Într-un alt univers, îmi spune cuantica, aprind țigara de unde trebuie. Aici mi-am luat libertatea s-o fac cum vreau. Într-un alt univers femeia trimite bărbatul la cratiță. Acolo se știe că cei mai buni bucătari sunt bărbații. Aici pisicile mă aleargă pe străzi noaptea când vin de la muncă. În acel univers Alt, chiar eu mă plantez mieunător direct în brazda din sânii femeilor. Aici observ în fiecare toamnă cum fruzele cad de pe pământ în copaci. Acolo, în lumea Alta, scriitorii scriu despre cum ar trebui să scrie cel ce stă sub copacul care își adună frunzele de pe jos. Țasta e pentru mulți copacul interzis. A fost și în Eden. Doar că acolo și-a pus țărână în cap. În Eden frunzele erau doar pentru oameni. În lumea asta oamenii nu-și mai acoperă părțile intime. Umblă cu ele pe stradă fâlfâindu-și părerile. Aici existența se dă pe de-a moaca, care cum apucă, nu te-ntreabă nimeni. În Alt univers se câștigă. Așa e cel mai bine, zic eu. Îmi sting, deci, țigara de la filtru și mă urc în primul dintre ultimele tramvaie. Sunt foarte atent la trepte. Sunt numai ochi și urechi. Mă duc să-mi întâlnesc jumătatea sau cât o mai însemna din mine. Eu sunt amoresul acela ce se așteaptă cu flori la ușa cortului.

când totul îți e clor

Care-i treaba cu soarele iarna? Nu mai păcălește pe nimeni oricum. Amintește de un fel de fericire. Iar să te bucuri de soare în perioada asta, e ca și cum ai încerca să te violezi singur. E ca o remiză într-o partidă de sex, evident cu porțile-nchise, încheiată cu scor alb. Și-n jur e totul alb... bla-bla, ar începe să-și aranjeze cuvintele-n pagină, precum cravata sub gulerul cămășii, un scriitor din alte timpuri sau unu care și-a uitat inspirația, expirația poate, pe-atunci. Ochii mei s-au învățat să vadă altfel albul. E puțin pătat, precum bluza uitată a iubitei pe umerăși. Albul pe care-l știu eu, duhnește în scrumieră, terminat pân' la filtru, batjocorit, plin de scuipat și călcat în degete. Uneori mă enervez și băga-mi-aș albul în mașina de spălat, îmi dau seama că dacă mi-aș scutura scula de prea multe ori după ce-mi termin treaba mi-aș păta doar imaginea nu și lenjeria. Lucru manual. Acolo, la atelier, aveam halate albe. Cam de pe atunci am început să depistez albul perfect, albul sigur, albul pur. Și uite așa, imaculată-i fiecare pagină

(continuare în pag. 67)

pe care am scris-o, dar știu că ăsta-i albul ce durează. Chiar și părul meu din cap, dacă stau să mă gândesc, nu se simte prea șaten. Deci care-i treaba cu soarele iarna?

În imediata apropiere a nimănui

M-am întâlnit într-o zi cu poetul Nuștiucine, îmi zicea c-a scris nu știu ce. Suntem prieteni vechi, amândoi scriitori, relativ cunoscuți pe aici pe la noi. Nuștiucine și cu mine suntem din același oraș, stăm chiar în același cartier, o vreme am stat și-n același bloc. Acum, sincer să fiu, nu știu cine mai stă pe aici, nu mai cunosc pe nimeni, apar mereu fețe noi, se tot mișcă lumea. Dar am observat că toți mă știu pe mine, ca cel care umblă cu Nuștiucine, care face nu știu ce, care merge nu știu unde și trăiește oarecum.

Cu noaptea-n gât

Mă duc să mă fac clătitar. La ora 17 tre' să fiu acolo. Mă duc să întorc la clătite. Îmi iau umezeala din ochi, o pun pe degete și întorc. Așa cum mă pregătesc să întorc, de fiecare dată când adorm, filele zilelor. Să le umplu cu gemuri așa cum gemetele îmi umplu mie visele. Iar visele mele au aromă de gutui fierte la ceaun. Noptile stau prinse într-un borcan de Nutella. Le mai întind în fața ochilor chiar cu furculița de la capătul lor. Dimineața întorc, deci, altă clătită în care așez noaptea trecută. În meseria asta nu-i loc de nopți pierdute. Asta o să mă coste, la sfârșit, când se face remunerația. Îmi împachetez, astfel, în fiecare zi, nopțile, și mi le vând ca pe povești pentru copii. Știu c-o să fac asta pentru tot restul vieții. Sunt clătitar, dar cel puțin nu vând gogoși.

FOTO: ROLAND FLORI VONIESCU

Florina BULZAN

Sardinele

*Sami, sardina, este supărat,
De viața în grup, s-a cam săturat.
De mulțime se simte agasat,
De șir, ritm și rimă i s-a aplecat.*
Sus sardine înșirate,
Jos sardine-aliniat,
În față sardine, sardine și-n spate
Oriunde te-ntorci, sardine-ordonate.
E greu să fii o sardină:
ți se cere ritm și rimă.
Crezi cumva că-i veselie
să trăiești în gălăgie?
Numai o sardină știe:
"Vreau aer, vreau libertate,
Vreau spațiu, singurătate,
Nu mai vreau mișcări ritmate
Și nici șiruri ordonate".
Deși nu-i ușor, Sami a plecat.
Fără vreun regret, el a evadat.
Șirurile dezmembrate,
Ritmurile deraiate,
Sardinele întristate,
În spate au rămas toate.
Iar acum Sami e liber. E singur. Fără ritm, fără
șir, fără rimă.
E doar o simplă sardină.
(Scuzați! rutina e de vină)
Oceanul e atât de frumos, de viu. Plin de culori.
Sami admiră cu nesaț frumusețile
ce îl înconjoară.
Meduzele și corali,
peștii clown și calamarii,
balene, căluți, delfin ...
Nas în nas cu un rechin!
Nu avea de unde să știe bietul Sami
că rechinul e dușmanul cel mai temut.
Nu se putea feri de el, nici de-ar fi vrut.
Din adâncuri, de niciunde,
brusc și pe neașteptate,
Sardinele supărate,
apărură ordonate,
ca-n armată aliniat,
pe șiruri nenumărate.
Iar Sami, s-a pierdut imediat
în șirurile lucioase și mișcătoare.
Rechinul confuz, amețit, aiurit s-a retras
în adâncul oceanului. A pierit.
*Sami, sardina, în șir așezat
Înoată acum, în ritm cadențat.
Lecția simplă Sami a-nvățat:
De șir, ritm și rimă poți fi apărat.*

Ioan VASIU

Păcat

Păcat că se mai stă încă la coadă,
 Păcat că unii dorm în parlament,
 Păcat că viața-i ca și o șaradă,
 Păcat că unii scriu fără talent,
 Păcat că și speranțele-s la rație,
 Păcat că amintirea-i fără gust,
 Păcat că lunecăm înspre inflație,
 Păcat că drumul nostru-i prea îngust,
 Păcat că buzunarele sunt goale,
 Păcat că bișnițarii-și fac de cap,
 Păcat că unii-s aplecați de șale,
 Păcat că alții-n piele nu-și încap,
 Păcat că ne plâng morții-n cimitire,
 Păcat că liniștea-i un vis sublim,
 Păcat că am uitat de fericire
 Păcat că nu mai știm să ne iubim,
 Păcat că se mai strigă-n gura mare,
 Păcat că se înjură și-n ziar,
 Păcat că rana încă ne mai doare,
 Păcat că viața-i ca un balansoar,
 Păcat că omul bun e-un biet stingher,
 Păcat că hoții-n juru-ne roiesc,
 Păcat că și destinul ni-i șomer,
 Păcat că cerșetorii se-nmulțesc,
 Păcat că-n somn copiii mai tresar,
 Păcat că n-avem timp să năzuim,
 Păcat că banu-i ochiul dracului murdar,
 Păcat că am uitat să mai zâmbim...

Romanță

- cântată numai de femei -

Să ne iubim. Miroase-a primăvară.
 Sărutu-n colțul gurii-a răsărit.
 Din casă ne scot visele afară.
 Să ne iubim, cum nu ne-am mai iubit !
 Să ne iubim. E-atâta fericire.
 Prin noi trec două cârduri de cocori.
 Cuvintele n-au timp să mai respire.
 Să ne iubim într-un căuș de flori !
 Să ne iubim. E viața prea frumoasă.
 Din șoapte să ne facem așternut.
 Să ne iubim, mereu ca la-nceput.

Romanță

- cântată numai de bărbați -

femeia – fructul care ne îmbie
 femeia -curs de fluviu înspumat
 femeia – cea mai lungă poezie
 femeia – șarpe tolănit în pat

femeia – visul care ne dezmiardă
 femeia – vinul dragostei spumos
 femeia – foc în stare să ne ardă
 femeia – drumul străbătut pe jos

femeia – a plăcerilor cometă
 femeia – al visărilor șirag
 femeia – veșnica armă secretă
 femeia – iad și rai ce se atrag.

femeia – zbor de pasăre măiastră
 femeia – al naturii nobil dar
 femeia – țarm abrupt de mare albastră
 femeia- răul nostru necesar...

Teamă de târziu

rătăcesc de-o vreme într-un ritual
 de speranțe oarbe, mute, efemere
 e târziu în suflet ca într-un spital
 obosit de doctori și infirmiere

roade doru-n oase ca un șoarece
 agravându-mi parcă rănile necoapte
 e târziu în mine ca-ntr-o gară ce
 geme și așteaptă un rapid de noapte

iarna-i pe sfârșite dar e încă grea
 ca o amintire care se destramă
 e târziu Maria și-n iubirea mea
 fără tine-ncepe să îmi fie teamă...

Dor de Eminescu

mi-e dor de Eminescu uneori
 amurgul pare-un flux în ochi rășfrânt
 poemele mă dor ca niște flori
 ce-și scutură petalele în vânt

mi-e dor de Eminescu uneori
 ca ploilor ce caută pământul
 parcă-l zăresc trezindu-se în zori
 sub teiul care-și leapădă veșmântul

de-atâtea frunze care mor căzând
 cuvintelor li s-a făcut urât
 în nopți de iarnă cu luceafăr blând
 mi-e dor de Eminescu...și atât !...

Menuț MAXIMINIAN

Rânduieți

Eram credincios
Ca fluturii,
Ca marea,
Ca florile din grădina îngerilor.

Pe cărarea de la moară,
Cu sacul de uium în spate,
Apare credința.

Dumnezeu salută lutul,
Iar norul negru,
Retras pe ritm de fulgere,
Îl arată cu Evangheliile la inimă.

El dă putere albinei
Să facă floarea miere,
Prunii-prune, merii-mere,
Rânduind toate.

Pe drumul de pe coastă,
Lelea Marta așteaptă Învierea.

În zbor

Credința zboară
Dincolo de munți și de ape,
De cer și de pământ.

Copilul vesel se roagă mai ușor.
El este lângă înger zi și noapte.
Clopotul anunță peste sat slujba,
Biserica mică devine mare.
Îmbrăcată în flori,
Cu un covor de trestie pe jos,
Își așteaptă mirele.

Prin văzduh și pe ape
Plutește ruga,
Ploaia spală nedreptatea,
Întru așteptarea miracolului.

Îngerul i-a interzis să vorbească.
De acum, din mormântul de sub ierburi,
Se vor auzi doar suflări de rugă
Până la a doua venire.

Sufletul Pasăre

În Lumina Lumii, sus, tot mai sus,
Își deschide aripile, mari cât Cerul.
Zborul lent desenează flori de măr.
Sufletul om este în siguranță.

Pasărea duce sufletul la rai,
Până la a doua Venire.
Pe stâlpul credinței,
Se înalță iertările.

Pe o aripă e speranța,
Pe alta e iubirea.
La mijloc de trup o inimă,
Care bate pentru El.

Mască

Moartea rânjește prin sticla fumurie.
Își așteaptă prada.
Râde, apoi plânge,
Iar sufletul e acum fluture.

Dealul a venit la vale cu pădure cu tot.
Drumul a fost acoperit.
Altă viață nu mai poate fi aici.

Moartea își schimbă chipul, ca o salamandră.
E peste tot, albă sau galbenă, neagră sau sură
Sub pat sau pe tavan, în oale sau în sobă.
Vine din aer, din apă, din pământ, din foc.
Își arată dinții. Iar cei dragi îi cad pradă.
Până la a doua venire mai e cale...

Părintele

Iartă, părinte, păcatul,
Rămân în faza mocirlei,
Cu sufletul sugrumat!

Dacă biblioteca ar fi o cruce,
M-aș răstigni în cuvinte,
Aș sta nopțile între cărți,
Să le fac zile întru silabe.

Clopoatele bat,
Mă cheamă prin vifor spre mânuire.
Iar eu, netrebnicul,
Nu am puterea să mă ridic.

Doamne, dacă aș ști că suferința-i un dar,
Aș răbda săbiile ticăloase,
Aș pune mâna pe stele,
Te-aș urma în cerul de sfinți.

Urmele sfinților

Fiecare cu sfântul lui,
Fiecare cu gândurile lui,
Fiecare cu păcatele lui.

Urmele sfinților,
Pline de lacrimi și rugăciuni,
Sunt aievea.

Asemeni porumbeilor,
Sfinții au pacea lor,
Zborul lor,
Rugăciunea lor.

Sfântul și tâlharul
Se roagă împreună.
Dumnezeu îi îmbrățișează,
Întru moarte, spre Înviere.

Cezarina ADAMESCU

UN ALT FEL DE TABLETE ȘOTRON

(Melania Cuc, „*Mersul pe apă*”, Editura NICO, Târgu-Mureș, 2013)

Trebuie să mărturisesc că de multă vreme, scrierile Melaniei Cuc exercită asupra mea o fascinație deosebită. Adeptă a Boemei literare, nonconformistă, originală, artista și scriitoarea (și poeta și criticul) Melania Cuc este exponentul creatorului cu multiple valențe artistice, toate creațiile ei, fără excepție, purtând amprenta excelenței.

După ce s-a afirmat plenar în jurnalistică, în scrieri epice de largă respirație, în arta plastică, ea a îmbrățișat din nou poezia, ca pe prima iubire, pe care nu o uiți niciodată. Nu degeaba spune: „*Am scris primul meu poem la opt ani / Pe un maculator de 50 de bani bucata*” (*Generație*).

Scrisul pentru Melania Cuc este ca mersul pe aer. Desigur, cu aripi de zefir, fluturând. Romanele ei fundamentale o propulsează în topul celor mai bune scriitoare române. Tabletele-Șotron din cartea cu același titlu, o singularizează din punctul de vedere al ingeniozității și spontaneității creative.

Deschizându-i și această recentă carte, am simțit nevoia, mai întâi, de a mă curăța de toată mîzga lumească, pentru a păși în camera intimă a sufletului poetei. Pentru că nicăieri nu-l poți cunoaște pe autor, mai bine decât în propriile sale cuvinte. Și nu cuvinte conectate la fenomenele circumstanțiale care ne barează drumul spre adevărata literatură și artă, nu gusturile îndoielnice ale preopinienților zilei, snobi și ghiftuiți cu kitsch-uri aducătoare de venituri grase în buzunarele doldora, ci cuvinte descălate și primenite, pentru a intra curate-n altar, acolo unde are loc adevărata epicleză.

Înainte de a citi primul vers, sorb o gură de apă sfântită pentru ca gândurile și cuvintele să ne fie în consonanță, în empatie firească și să le culeg din pagină ca pe cireșele de pe creanga copilăriei.

Imediat se instalează în mine o stare specială de grație. Mă molipsesc și trec prin odăile cărții pe vârfuri, ca să nu tulbur odihna îngerilor.

În clipa aceasta, nimic nu mă poate face mai fericită. Aștept parcă să treacă Dumnezeu prin dreptul ușii mele, și eu să-i simt respirația. Și poeta-mi spune, încă de la început: „*O firimitură din viața mea / Stă în oglindă cu felia ta de pâine albă*” (*Șunca și vinul*).

O firimitură și încă o firimitură, până se adună douăsprezece coșuri pentru vrăbii și ciocârliei, resturi de la festinul de pe munte, când Isus a hrănit cu 5 pâini și doi pești, cinci mii de oameni adunați să-l asculte, fără să mai pună la socoteală femeile și copiii.

Aidoma filozofului care spunea: „știi că nu știi nimic” – concentrând în această frază cel mai cumplit adevăr, acela că nu vom putea cunoaște niciodată lumea îndeajuns și că, oricât ne-am strădui, rămân atâtea lucruri neînțelese, Melania Cuc își începe aventura mersului pe apă, cu o constatare menită să arunce o privire fugară asupra condiției umane: „*Nu știi mai nimic despre lume*”. Și asta, după ce o viață întreagă s-a aflat printre oameni, în calitate de ziarist, de scriitor, de artist.

Sfântul Francisc, în ceasul morții și-a chemat frății în chilia lui și le-a spus: „Fraților, e bine să începem să facem câte ceva, căci până acum, n-am făcut mai nimic”. Exemplară probă de smerenie, într-o lume în care, dacă cineva ouă o mărgică, cotcodăcește de parcă ar fi făcut un ou de aur.

În schimb, trimiterea la lumea înțesată de Irozi și Irodiade, de Salomei despuiate de tot, în care viciul, incestul, prostia și trufia biruie aproape întotdeauna, Melania Cuc spune cu simplitate: „*Eu? / Eu sunt o ignorantă, / Nu știu nimic despre lumea în care / Chelnerul poartă pe o tavă de aur / Capul lui Ioan*” (*Șunca și vinul*).

E limpede că, între idealurile urzite o viață întreagă și realitatea care te sugrumă, te înăbușă, te plesnește peste față, după ce ți-ai părăsit până și visele de copil și nu mai crezi nici în legende, al căror înțeles îți scapă mereu, e preferabilă comoditatea rutinei, de vreme ce toate orizonturile de așteptare s-au întunecat de-o vecie: „*Locul este vacant în legendă / Și alt Manole o așteaptă / Pe Ana / Să fiarbă ceaiul la bucătărie. / Cea mai mare parte din mine / Țipă, se revoltă, apoi se împacă cu toate / Precum o cadână / În fața pruncilor noi de mătase. / În zorii mahnuri ca poetul alcoolic, / În capod negru și un strop de Aqua Guerlain / Sufletul meu se furișează / Prin orașul cu felinarele / Stinse de un lampagiu nevăzut.*” (*În papuci noi*).

În acest caz, e preferabil să spui: „*Plec de acasă, / Evadez / Pe când tu dormi fericit / În patul cu baldachinul ciuruit de molii.*” (*În papuci noi*).

E uimitor cum autoarea reușește să construiască, precum copiii pe plajă castele supraetajate de nisip, din elemente simple, ca de pildă: „*geanta burdușită cu vise interzise copiilor*”, dintr-un flacon cu

(continuare în pag. 71)

parfum preferat, din lucruri mici care-ți pot aduce dramul de fericire sau cel puțin de mulțumire, - un edificiu superb unde să adăpostească, de privirile viclene, ce e mai prețios pentru ea și cei scumpi ai ei: speranțele încă treze, visele încă nevisate, cuvintele nescrise și necitite, gândurile nerostite, gesturile neduse la capăt - averi neprețuite care nu încap pe nici o terezie.

Cine să mai știe gustul aceluia fruct al pământului, de vreme ce, culegătorii de cartofi au adormit pe lan, toropiți de soarele lănced, opoșiți de răsuflarea bourilor din însemnele heraldice?

Parcă sunt țărani lui Corneliu Baba ațipiți între răzoare cu mâna dreaptă sub cap, cu pălăria decolorată pe ochi, cu picioarele strânse, perpelindu-se pe țărâna fierbinte. Asociații neașteptate de imagini, dau un efect spectaculos acestor mici tablouri după natură, cu oameni, bouri și ceai de soc fier la primus.

De fapt, ce sunt aceste mici instantanee lirice altceva, decât bucăți sfâșiate din pânza vieții, atârnată pe un catarg? Până și „*dimineața e răgușită și cu albeață pe ochi*”. Notății lapidare precum îmbucăturile de pâine la o cină frugală. Fapte diverse. E clar că Melania Cuc are un stil inimitabil, format în jumătate de veac în care s-a bucurat de prietenia cuvintelor.

Ea știe să esențializeze în chip magistral, a dobândit exercițiul perfect al graiului aproape sibilinic, sugerat, inefabil, dincolo de vorbăria practică acum, precum cea de pe stradă, de poezii care socot o virtute să-și deverseze frustrările-n pagină.

Lumea ei este un amestec subtil de verosimil și neverosimil, de realitate și vis, de cele mai îndrăznețe construcții din cărămizi de aur și diamant, înfipte-n gingiile de lut ars ale sinelui.

Bijuterii. Pandantive. Văzute și nevăzute, așezate la piept, la încheietura mâinii, la glezne, la lobii străvezii deveniți rozalii, în soarele dimineții. Acestea sunt poemele găsite în urma **Mersului pe apă**. Pe Marea Tiberiadei, vecină cu Dunărea noastră.

Altădată, Melania Cuc afirmă: „*Sunt proprietarul unui lan de ovăz înflorit*”. Cu Melania Cuc aluneci direct în poveste când nu te aștepți, când despre un mânz cu corn în frunte, când despre „*un câine bătrân în lanțul ruginii*”. Într-o sumedenie de ipostaze se prezintă poeta sub ochii noștri: când executând piruete de jucărie mecanică sau spunând: „*sunt un trișor care joacă zaruri la stălpul infamiei*”; „*fumând cu chiștocul ascuns în palmă*”, când îmbracă „*aceeași ginși / Din piele de șopărlă sintetică*”, sau vânzând „*petrol lampant la promoție!*”

Un univers straniu, plin de personaje la fel de ciudate, în care poeta e un observator acribic al realităților pe care le dezvăluie răspicat, în stilul jurnalistic, atât de familiar: „*La fereastra fără mușcate, / Cu literele scurgându-se dintre pagini / Încerc să citesc ceea ce a mai rămas / Din generația ce umblă pe stradă / Cu sacoșa goală și capul tras / Între umerii paltonului de la second-hand.*” (**Generație**).

Se observă multe detalii ale unei existențe banale. De altfel, poeta spune: „*Aflu cam tot ce-i negru sub unghie în această lume*”.

Dar mai există o speranță, pentru că, spune Melania Cuc: „*Eu încă alerg după fluturi prin lume / Cu drezina gâfâind după mine ca scoasă din minți*”.

Sau: „*La urma urmei sunt ceea ce sunt, / Umbra unui obiect de lux / Înghesuită în cutia de scule / a unui insignifiant salahor,*”

Întri neinvitat în lumea creată parcă anume pentru tine, ignorând Turnul Babel, Arca lui Noe, Deșertul din Galileea, smulgi „*floarea vinului*” oțet peste care planează un roi de efemeride bețive. „*Mergi parcă pe picioaroange de sticlă*” – până-ți apar în privire: „*Un șoim, / Un cal, / Un cavalier*”.

Și ce altceva este cartea aceasta decât, încă „*o lecție de supraviețuire / În cadrilaterul meu din ipsos comun*” (**Cadrilater**).

Un spațiu de grație unde poeta declară: „*Aici voi ridica mănăstire cu rugăciunile mele*” (**Serenada**).

Bucuria scrierii, a consemnării faptului divers, trecut prin filtrul personal, îi dă puterea să spună: „*Sunt în pace cu mine / Aici, sub cupola de sticlă a menajeriei / În care tigri adulmecă carnea vie / Ca pe o floare matură de hibiscus sălbatic*” (**Cufărul cu nituri de aramă**).

Monologuri, dialoguri fictive cu o persoană, de bună seamă inexistentă, un fel de alter-ego care-i stârnește închipuirea. De fapt, tot scrisul pe hârtie rămâne: „*Și tot ceea ce îți spuneam la micul dejun / Este poezia pe care o voi scrie / În genunchi, pe un trandafir de hârtie.*” (**Mersul pe apă**).

În ton mereu autopersiflant, autoarea scrie un poem magistral, „**Pe înțelesul cailor**”: *Mi-ai dăruit un dicționar cu copertă / Din iarbă. / În fiecare zi învăț pe de rost / Câte o pereche de cuvinte / Pe înțelesul cailor care dansează / Vals vienez. / Un singur circ, în oraș / Și drumul meu către casă e alb. / Sandalele umblă fără tălpi și fără picioare / Trag chenare în discul / Pieței cu fântâni strălucind de monede. / Doar un turist și o mie de griji / Traversează pe culoarea roșie / Norocoșii stau în ultimul rând / La spectacolul care începe. / Clovnii zăvorăsc ușile. / Amazoanele își fac numărul fără cravașă // La noapte voi întinde singură cearșafuri / Și cu argint picurat voi sufoca lumânările. / Voi ciocni până la cântatul cocoșilor / Porțelanuri fine, de Mainssen*”.

Crâmpoie de aventuri existențiale în care nota personală e dată de harul extraordinar al autoarei de a selecta ineditul, neprevăzutul, din banal, în asemenea măsură încât te fac să-i împărtășești aceste stări de grație și să te cufunzi în ele cu voluptate, până aproape de identificare.

Aceasta este Melania Cuc, jucându-se iscusit de-a cuvintele în fermecătoarele ei tablete-șotron. Fiecare săritură-ntr-un picior, o nouă ocazie de a descoperi viața întruchipată-ntr-un om uriaș, desenat pe asfalt, cu cretă albă. Care copil n-a jucat șotronul? E un joc de mișcare, de echilibru, de atitudine, vioi, dezinvolt. Poți să-l joci singur sau în grup.

În orice caz, tabletele-poeme oferite de Melania Cuc în „**Mersul pe apă**” – aduc un suflu nou în poezia de azi, sufocată de trivialități, de vulg, de limbajul de gang și de șanț, prea puțin muzicală. Ignorând faptul că poezia înseamnă și eufonie, ritm, muzicalitate, chiar dacă e scrisă în vers alb.

Ipostazele surprinse de autoare sunt de domeniul fanteziei, o fantezie debordantă, densă, cu inserții onirice, dar cu rădăcinile în realul acesta

(continuare în pag. 72)

acerb care nu ne lasă timp și nici spațiu pentru visare.

Nu există clișeistică, autoarea nu calcă pe cărări bătătorite, ea preferând suișurile pe potecile proprii, îndeosebi în ținuturi virgine, necercetate nici măcar de temerarii exploratori. Vrea să fie cu tot dinadinsul neasemuită.

Și reușește. Trimiterile repetate la pericopele evanghelice, dau măsura din plin, a spiritualității Melaniei Cuc, nu în mod manifest, ci implicit, însușită în mod firesc, precum respirația.

Fără îndoială că experiența copleșitoare în gazetărie, a ajutat-o pe Melania Cuc să-și fixeze anumite repere profesionale care-i înlesnesc exprimarea ideii cât se poate de clar și mai ales, succint. E și aceasta o artă și autoarea o stăpânește perfect. De altfel, se mișcă lejer printre cuvinte, alcătuind versuri a căror excelență nu poate fi pusă la îndoială, nici de critici, nici de colegii scriitori, nici de cititori.

Oricât ai dori să-i găsești Melaniei Cuc un cusur în ceea ce privește acuratețea stilului, expunerea metaforică, ritmul susținut, nu reușești chiar dacă o vei lua de la oricare capăt al poeziei ce se poate citi și de la versul ultim, în sus, către început, la fel ca „Oda în metru antic”.

Spirit enciclopedic, Melania Cuc abordează toate domeniile, de la politic, economic, social, cultural și artistic, din toate timpurile și toate civilizațiile. Un univers cunoscut, nu doar pe cale livrescă, ci și din proprie experiență, ceea ce-i facilitează exprimarea lejeră în vers, dar și în scrierile de largă respirație, cum este romanul sau cele eseistico-filozofice sau panseistice.

Melania Cuc are multiple agilități și modalități artistice de manifestare a ideilor și simțămintelor.

După o viață de scris, nici nu s-ar putea altfel.

„Încă sunt unitatea de măsură / A tuturor lucrurilor în care am crezut” (*Peliculă în alb-negru*), aluzie la celebrul dicton: „Omul este măsura tuturor lucrurilor”.

Melania Cuc scrie o poezie bazată pe sugestie și pe un limbaj criptic. Ceea ce e cu adevărat interesant, e că din fiecare poezie s-ar putea dezvolta o poveste întreagă. Autoarea ne dă doar imboldul și ne provoacă. În rest, depinde numai de imaginația și de apatența fiecăruia.

O poezie lucidă, de stare, o poezie tăind în formă de cruci de lumină oglinzile în care ne-am putea contempla sufletele: „Unitățile de măsurat sufletul / Sunt necunoscute” (*Rândașii zarafilor de odinioară*).

O carte. O revelație. Că și omul poate fi creator, zămisind o lume de cuvinte-șotron, o lume în care să încapă adulți și copii, vietăți, lucruri și fenomene, deopotrivă.

Ioan Dumitru TEILEANU

Vidul deschis

Un aer de mazetă aprinde proiectoare
În teatru anodin, E vraja unei rovine
Vibrantă în iataganul zilei. Tăișul
Tenebrelor despică firul început în patru
Orator scoarță rece umblă prin labirintul
Durerii după victime, pasăre logodită
Pasager cu aripi în mișcare ce scutură
Stele hermafrodite, penele habitatului
Devin trena înfruptărilor.
Pe bolta furiei o palisadă solară
Flutură coama cailor saga într-un vălmășag
Prin lanul grânelor păzit de lupini incendiari,
Zâni tânguitori și rusalimi în zahăr electronic
Șisturile virginale ale trecutului încă
Prezente bat la poarta infinitului
Cu râvnă. Hilarul expansiv în straie
Nechemate, sunt răni babilonice,
Caste morganice și caligrafii pestrițe
O mângâiere angelică curge din streșina
Arborilor. Piu! Piu! un ou după lumină
În rostogolire strigă cu dinamita nerăbdării
Și respiră intens până la râvnă
Unde-i valea cu lutul nubil ce-și caută
modelatorii
Având degetele privirii în ungherele
necunoscute?
Păcatul din cântul omului e descântec original.

Sentiment ascuns

Mamă, ți-ai spălat hiatul cu buzele
Stăpânite de umbra fericirii,
Atlas pulsativ cu imagini intime
Până la perfect,
Geografie interogativă ai căutat,
Ai găsit pietre rotunjite de
Genunchii umilinței,
Genunchi albi adunați în cărarea
Rătăcirilor precum o stea tremurând
În ochii tatălui meu.
Ești jertfă sub ritual vestalic,
Atlas rătăcit în imagini trandafirii
Sentiment ascuns între a fi și a nu fi.
Ești confruntare, cine învinge, cine-i
Învinsul la sânge prin lava timpului,
Lichidul ochilor stăpânește zâmbetul
Cu iertare,
Prezentul trenă curtezană ascunde
Tinerețea evantai trecutul anafor,
Prezentu-i un jude trece prin zidul
Nepătruns al tăcerii.
Ooo!, uitare destrăbălată de ce
Ascunzi sentimente-n floare?

Marius ZAHARIA

Cum a apărut muzica pe pământ

Nu mai rețin exact, ori domnișoara Fine, profa de muzică, ori bădăranul de biologie - ăla dispus să îți arate planșe cu intestinul gros taman după pauza de masă (avea o obsesie cu aceste planșe; era un frustrat, marcat de faptul că în copilărie nu văzuse atâtea planșe cât i-ar fi poftit inima lui neagră, formată din atrii negre și ventriculi și mai negre) - ne dăduse ca temă un eseu: *Cum a apărut muzica pe pământ*.

Domnișoara (fusesse și doamnă, dar soțul îi fugise cu un cantautor; știu bine că m-am cam îndepărtat de subiect; nu mă iritați însă, că altfel vă iau frumușel de mână, vă târâi până în Indochina și discutăm despre minunatul melc vietnamez) zicea că ne puteam referi la orice tip de muzică, însă să nu luăm în calcul imbecilitatea lui Teddy, colegul meu de bancă, cum că în Mozart regăsim, dacă o căutăm cu lumânarea, influențe ale muzicii moderne (da, aveți dreptate, am folosit până acum cuvântul muzică de vreo zece ori; dacă sunteți așa isteți, dați-mi voi un sinonim).

La cei 15 ani ai mei eram complet dezarmat. Știam de crearea omului de către Dumnezeu, cu sau fără ajutorul teoriei evoluționiste, originea focului și a noului tip de Iphone care, prin funcțiile sale, înlocuiește cam toată aparatura electocasinică, cu excepția mașinii de spălat, dar nimic despre subiectul cu pricina. Și, după beleaua cu profu' de religie (obținuse prin matrapazlăcuri sau poate prin rugăciune un ordin de restricție împotriva mea; nu aveam voie să mă apropiu la 200 metri de el decât recitând psalmi), aș fi vrut tare mult să iau un calificativ bun; ai mei îmi promisese, dacă terminam anul cu bine, o vacanță de vis în Cecenia, desigur într-o zonă în care atentatele de tip kamikaze erau mai răruțe.

Am văzut în internet o cale facilă, e drept și rușinoasă, de a rezolva problema; am găsit acolo doar niște tâmpenii: una, cum că o navă extraterestră din constelația Beta X² s-a oprit deasupra planetei noastre și, deschizând o trapă, a aruncat, pur și simplu, muzica pe pământ iar cealaltă, că drăguța de muzică e un produs marca Illuminati, destinat să ne tâmpescă pe noi, iar noi, așa tâmpiți, să muncim ca robi pe plantațiile lor secrete de orez și ovăz.

Așa că am apelat la persoanele din jurul meu. Tata, primul pe listă, auzind întrebarea, mi-a dat de înțeles prin gesturi că semnase chiar cu două minute înainte un nu știu ce legământ al tăcerii.

Prietena mea, Jeanine, mi-a spus pe șleau că, dacă vreau să mă culc cu ea, să i-o cer direct, nu să umblu cu preludiul ăsta atât de ciudat.

Cât despre prieteni, nu prea mai aveam, fiindcă refuzasem să devin ca ei, anarhist sau măcar satanist; ca o dovadă a revoltei lor față de societatea uniformizantă, atunci când foloseau closetul școlii, nu trăgeau apa.

Îmi pierdusem orice speranță. Îmi venea să mă duc la profă și să-i mărturisesc, ca unei surori mai mari, că am o tumoră uriașă pe creier, care nu se vede din cauza fesului, și un ficat făcut țândări.

- Domnișoară, visam eu să adaug, suferința mea e prea mare pentru un puști care, pe deasupra, e plin și

de coșuri.

Apoi, ținându-mă cu o mână de cap și cu cealaltă de zona greu încercată a stomacului, urma să ies împleticindu-mă și să cad pe scările blocului. Ea mi-ar fi șters sângele, spunându-mi să-l las dracului de eseu.

Rezolvarea am găsit-o, până la urmă, unde mă așteptam mai puțin - la mama. De ce mai puțin?! Fiindcă nu mai asculta muzică de când se căsătorise; spunea că omului de lângă ea îi oferea atâtea bucurii, de cele mai multe ori prin simpla lui prezență, încât nu mai avea nevoie de alte plăceri.

Ce se întâmplase de fapt? Firma la care lucra era pe cracă, așa că o parte din salariu i l-a plătit sub forma unui bilet la un concert. Nu era un spectacol oarecare, ci concertul extraordinar cu cei 3 MARI tenori.

M-am dus și am rămas vrăjit, ascultându-i pe toți trei și pe fiecare în parte. Întors acasă, eseuul a curs de la sine.

Iată-l:

"După ce a creat Pământul, Dumnezeu, odihnindu-se, dorea să audă ceva care să-i încante urechea. Așa că, a făcut un om ce avea ca dar divin o voce sublimă.

Când avea chef să cânte, păsările cerului se opreau din zbor, în aer, ca să-l asculte, iar tigrii și panterele se transformau în biete pisicuțe ce se cereau mângâiate. Chiar leul, regele animalelor, mișcat de sensibilitatea muzicii, lăsa baltă demnitatea coroanei, împrietenindu-se cu gazelele și câprioarele. Florile se desfăceau, iar mugurii copacilor lăcrimau.

Prin comparație, trilul privighetorilor părea răgăitul unor haimanale. E și motivul pentru care acestea se lăsau să cadă de la înălțime, zdrobindu-și capul de stânci.

Dar această voce minunată stârni mânia îngerilor. Aceștia i-au cerut Creatorului să facă ceva, pentru că trubadurul dobândise o putere uriașă, ajungând să fie adulat de orice vietate. L-au convins, prin tehnici de manipulare, că vocea aceea e prea frumoasă pentru a aparține unui singur om.

Auzind acestea și temându-se ca, din cauza invidiei, să mai cadă și alți îngeri în afara lui Lucifer, Dumnezeu și-a distrus propria creație. Dar, ca pământul să nu fie văduvit de bucuria muzicii, în locul aceluia om a făcut alți trei cărora le-a împărțit minunata voce. Ei se numesc X, Y și Z".

Ați observat că nu le-am dat numele; mă gândisem că poate voi folosi o parte din eseu și la matematică.

Ce notă credeți că am luat? Vă salut din Cecenia!

Angela BACIU

Absintheria din orașul vechi

Sunt aici cu toate gândurile mele
 Și coastele pe dos nici eu nu știu cum
 De am rătăcit atâtea nopți fără nume fără aer
 Zgomotele se aud atât de puternic
 În spatele pereților
 Și nu pot dormi - iubirea e cea mai hâtră pânză -
 din nou același gust de absint ...

Luni

Nu m-am îndepărtat niciodată, de parcă nici nu mai
 Simțeam, nu mai puteam reînvia tăcutele zăpezi de ieri,
 De alaltăieri. EU
 Învățam să fiu EL,
 Iar el învăța să-și încheie socotelile cu prezentul,
 o făcea
 Dinadins, mă testa, se temea de ziua de mâine,
 Sau de mersul pe același drum fără întoarcere,
 Ne înstrăinaserăm
 Fără s-o știm.
 Știam, de pe o zi
 Pe alta era tot mai fără apărare
 Și mai singur -
 Se temea de lume și de tot ce îl înconjura.

Marți

Astăzi are mersul mai greoi, amândoi știm asta,
 dar... nu vorbim
 Zâmbesc cu încredere, pregătesc, ca în fiecare zi,
 Cafeaua tare, cu două lingurițe de zahăr,
 În ceașca maro,
 De sticlă, cu un cub de ciocolată, zâmbește,
 Va rămâne și pentru mai târziu întreabă, pastilele,
 mi-ai adus pastilele -
 În pahăruțul alb, de plastic,
 În fiecare zi
 La aceleași ore
 Aceleași pastile de toate felurile
 Și culorile, fără
 Consecințe, parcă îi stinseseră pofta de viață,
 puterea de a lupta, este atât de,
 Atât de măcinat azi...
 E soare afară, zic,
 Sunt puține zilele
 Pe care le petrece afară, a apărut fobia,
 Fobia de aer, de lume, de lumină, acum
 E mai bine așa, cu mine în preajmă,
 îi citesc ziarul, se bucură,
 se bucură, citește, zice,
 citește 'nainte...

poem

Uite așa se leagă toate visele noastre
 Când adormim doi îngeri frumoși păzitori
 Începe să plouă
 Peste timp pământul însetat țipă
 Urlă de dor cuvintele se așează pe tabla neagră

Și privești cerul
 De unde să-ți mai începi viața
 Până în centrul pământului aș fugi să fiu
 Doar cu el un fel de carne mă strânge

Scriu să nu plâng de dorul său
 pădurea se închide
 Din ce în ce mai mult

Uite așa se leagă toate visele noastre

Dumnezeule, privesc fotografia făcută de el
 Sus pe vârful muntelui
 Sunt altă femeie
 Tânără senină fără riduri

Unde e femeia de ieri?
 Simt pe genunchi greutatea mâinilor sale

Cineva vorbea singur
 Parcă îi murise sora – striga omul într-o stație de
 Autobuz
 Era singur atât de singur

De la el aștept mângâierea

Un balerin frumos în chip de duh al pădurii
 Ochii săi mă ard mă țintuiesc

Știe că sunt acolo l-am așteptat
 Atâta vreme l-am așteptat...

Răsărit de soare la malul mării
 Chipul său ud în valurile chemătoare
 Pescarii sunt demult cu năvoadele în larg

Acolo înlăuntrul meu
 Plâng de fericire...

Ioan DIACONU

DIN PĂȚANIILE LUI MOȘ GHEORGHE

■ Ptiu, ptiu! Păcatul fie al ei.

Cu câteva zile de dinaintea Crăciunului, moș Gheorghe, țaran din împrejurimile unui târg reședință de raion, se hotărăște dimpreună cu mai mulți consăteni de-ai săi să facă un drum până acolo pentru niscaiva cumpărături absolut necesare. De autobuze sau tren nici vorbă! Cu carele sau căruțele, mijloacele de transport cu care până cu câțiva ani în urmă își câștigau traiul de zi cu zi prin transportul lemnului, diminuat definitiv prin înființarea C.A.P-urilor și confiscarea acelor mijloace aducătoare de hrană, singura posibilitate era mișcarea, adică mersul pe jos! Cale de vreo 16 kilometri. Nu era un bai, pe vremea proprietăților lor aveau pământ la o și mai mare distanță pe care o străbăteau, tot pe jos, zilnic, dar în condiții climaterice de primăvară-toamnă. Ori, acum, era iarnă. Și ce iarnă! Înainte de a se zori de ziuă, cu hărmălaia cunoscută satelor dinspre vigilanța câinilor și cântatul cocoșilor, grupul porni la drum. Zăpadă multă, timp molcom, veselie după carafa din traista fiecăruia, multe amintiri, clevetiri, popasuri necesare anumitor necestăți fiziologice, ger nu prea cumplit pe drumul forestier pe care mergeau spre târgul cumpărării celor propuse. Timpul, aproximativ două ore, a trecut foarte repede. În târg, după multe tocmiri și compromisuri a „la preț”, mulțumiți de cele văzute dar și de cele cumpărate, grupul lui moș Gheorghe se întâlnește - înainte de a pleca cale lungă și anevoioasă, cu desăgile pline spre casă - cu un cumnat al fiicei sale, învățător renumit prin părțile locului, posesor al unei case și vii undeva la marginea târgului, târg denumit și „orașul dintre vii” dar și „orașul celor șapte coline” - după unii, târgul lui Ian Hus, boierul - după alții. Voit-nevoit, flămând de-atâta umblat-uitat-calculat-ciorovăit-cumpărat, se lasă înduplecat, invitat fiind, să treacă pe la acesta pentru un vin fiert și o gustare „de post” deoarece era, cum spuneam, cu câteva zile de dinaintea Crăciunului.

Ajunși la casa „domnului învățător”, gazda, „Doamna Nana” cum era cunoscută de cei din satul lui moș Gheorghe, îi servi mai întâi cu o dulceată de tran-dafiri, specialitatea casei, apoi cu un pahar de vin fiert, producție proprie, după care îi invită rapid, pentru că timpul era târziu pentru musafirii ei, la o mâncare de varză, ceea ce gătise pentru acea zi. Dar cum varza era cu carne, iar moș Gheorghe ținea din tată-n fiu cu religiozitate postul Crăciunului, „Nana” a socotit de cuviință să scoată carnea din farfuria atribuită moșului, restul servind ce li s-a pus. Omeniți cum se cuvine, consătenii lui moș Gheorghe, puțin chercheliți dar și cu sticlele de un kil golite pe drumul spre târg, umplute acum cu generozitate de gazda primitoare, porniră iarăși către satul lor natal. Frigul nu-l mai simțeau, drumul parcă era mai ușor la-ntoarcere spre casă, limbile se mai dezlegaseră, iar la un moment dat, unul dintre ei, așa pe nepusă masă, la mijloc de cale, cu pădure pe dreapta și zăpadă-n stânga, mai în glumă mai în serios, întrebă pe moș Gheorghe:

- Moș Gheorghe, dumneata ții post?
- Ce-ntrebare este aiasta?
- Știi, doamna „Nana”, avea mâncare de varză

cu carne, dar n-a vrut să te supere și a scos carnea din varză dându-ți farfuria ca și cum ar fi fost o mâncare de post. Noi am mâncat și carne!

- Ptiu, ptiu - scuipă în stânga și în dreapta moș Gheorghe, păcatul să fie al ei, nu al meu, pentru că eu n-am știut. Doamne iartă-mă! Și pe mine și pe ea, chiar dacă a știut ce a făcut! Într-un hohot de râsete „târgoveții” au ajuns liniștiți acasă dar povestea cu varza a făcut ocolul satului, întâmplare povestită mult mai târziu chiar și de moș Gheorghe, care a „simțit”, spunea el, gust de grăsimi-n varză, dar a tăcut pentru a nu se face de rușine.

■ Vindea o pereche de opinci și rupea trei!

Pe la sfârșitul anului 1961, cu puțin timp înaintea începerii sărbătorilor de iarnă, moș Gheorghe era tare mulțumit! Scăpase de bătăile zilnice ale cohortelor de „străini” trimiși în sat pentru a-l lămuri, pe el și pe toți ceilalți „încăpățânați” de a se înscrie la colectiva tocmai înființată. Ordinul „de sus” era acela că, în primăvara anului 1962 trebuia să se raporteze încheierea cooperativizării nu numai în zona respectivă ci în toată țara. Au venit sărbătorile. Zăpadă din belșug! Cu mulți nepoți, moș Gheorghe s-a simțit tare bucuros de urările primite, de dragostea celor din jur, a uitat de necazuri și-și făcea planurile pentru anul viitor. Unul dintre acestea era acela că, imediat după sărbători să facă un drum către Alba Iulia, locul în care, un fiu de-al său, declarat mort în timpul celui de-al doilea război mondial, a fost identificat ca fiind înhumat într-o groapă comună. Dorea să-și aducă fiul acasă, mai precis s-aducă de-acolo o bucățică de lemn din crucea comună, un pumn de țărână de pe mormântul în care se odihnea „pe veci” și fiul său, să-i facă un mormânt adevărat în cimitirul satului, o slujbă religioasă după datini, să-l plângă, să-i aprindă o lumânare și să-l pomenească ori de câte ori va trece pe la cimitir căci tare mult a suferit atunci când a auzit că el, tatăl, a trebuit să afle despre pierderea fiului aflat în pragul maturității. Odată hotărârea luată, și-a dorit să pună toate cele la punct pentru ca, atunci când v-a sosi, pregătirile să fie gata pentru o ceremonie conformă cu tradițiile locului. Așa că, imediat după Bobotează, se apucă să frece știuleții de porumb, să coboare din pod saci cu grâu, apoi să meargă la moara comunală pentru a face făina necesară traiului familiei dar și pomenilor fiului său. Pe drumul de întoarcere avea să cumpere și cele ce nu avea în gospodărie pentru un asemenea eveniment. Cum spuneam, zăpadă era din belșug. Moș Gheorghe, la vreo trei zile după sărbătorile pomenite, aburcă sacii cu grăunțe de porumb și boabe de grâu în sanie, înjugă cei doi plăvani, puse lângă bici o sticlă cu vin, luă un nepot cu el să-i fie de ajutor la strânsul făinii ce curgea din jgheabul morii, pe drum mai luă și câte-un sac al unor consăteni de-ai lui ce se înscriseră deja la colectivă, dar au dat și mijloacele de transport de care dispuneau, așa că nu aveau cu ce duce nici măcar un sac de porumb la moară pentru a-l transforma în făină pentru mămăliga cea de toate zilele.

Din buza dealului, unde stătea, deși nu era fumător, plecase cu o țigare mare în gură, confec-

(continuare în pag. 78)

Aurel M. BURICEA

formula acestui univers

există taina lumii în gândire
niciun savant nu dă formula azi
de teamă că mâine omule să nu cazi
în cea mai păcătoasă adormire

va plânge de milă haita flămândă
când ne vom mânca între noi cu ură
și mirajul naturii ne stă-n gură
iar cerul fi-va pasăre plăpândă

casă pustie zidită cu sânge
cu temelia din carne de frate
și-n geamuri vifor de noapte se frânge...

ascultă Doamne legea noastră sfântă
și lasă-ne trupurile curate
când tot cugetul spre Tine se-avântă

leac de veac

mir și tămâie câmpia miroase
pătrund în simțuri cu taină divină
le voi arde-n trup la flacăra lină
simt arderea lumii până la oase

glasul bisericii se-aude-n gânduri
curăță cugetul de orice vină
fraged mă voi dezbrăca de lumină
când arborii pădurii plâng în scânduri

dincolo voi găsi în Cuvânt casă
plutind în geneză ca pasărea-n zbor
de-această cădere grea nici că-mi pasă

m-am pregătit de-o viață să trec veacul
și voi plânge-n sonete de-o fi să mor
chiar dacă nimeni nu-mi găsește leacul

cartea de gânduri

mi-ai fost pe lume singura avere
patima iubirii hrană pentru trup
din rodirea toamnei greu mă rup
să ies din legea firii n-am putere

și-am să vin la iarnă ca un înger trist
să m-aștepți în poiana noastră dragă
crapă ușa cu petale de fragă
că-n visul primăverii tale exist

vom trăi viața de-apoi în legendă
nimeni nu ne poate scoate din sonet
chiar dacă moartea-i scrisă în agendă

de-atâtea amintiri vom avea parte
încât va șterge vremii ultimul regret
dacă rămâne spiritul în carte

dor de mamă

plânge câmpia de dorul tău mamă
o aud când te caut prin grădină
tare mi-e sete de a ta lumină
când toate visele mele te cheamă

trăiești în gândul meu ca razele-n stea
din mine nimeni nu te poate frânge
chiar și atunci când sufletul meu plânge
îți simt depărtarea adâncă și grea

întregul univers zace în Cuvânt
tăcerea ta în casă sângerează
oare ai făcut dincolo legământ

să-ți văd făptura-n lanul de grâu verde
de-nclină iar zarea și-apoi veghează
cum infinitul prin tine se pierde

vers peste timp

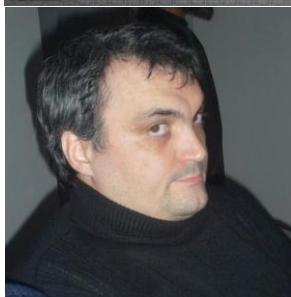
aș vrea să uit ale lumii păcate
să-mi fie trupul curat când urc spre cer
să pot sta dincolo cum cerbii în ger
ale lumii patimi să nu mă cate

fără masă și timp ieșit din real
cum se închide lumina într-o stea
să plutesc în Cuvânt de e vremea rea
ca pasărea din câmpie sus pe deal

peste acest infinit să fiu stăpân
să aud natura cum plânge de dor
când doarme în pământ acest corp pagân

s-a făcut în gânduri atât de târziu
spre uitarea facerii încet cobor
și-n sonete de iubire vers să fiu

A. G. SECARĂ

Candoare, puritate, copilărie...

(Denisa Lepădatu - *Primăvara fără sigiliu*,
Ed. InfoRapArt, Galați, 2013)

„Auzind” cum poeta știe să descrie dimineața cum „își târâie papucii / alunecând pe podeaua / de rouă”, cum așază „în sertarul cu jucării / ca pe niște păpuși / întrebările mele nerostite” și știind câte ceva despre vârsta biologică a autoarei și despre Nebunia întru care a căzut omenirea care ne înconjoară, nu putem decât să remarcăm o voce lirică proaspătă, un talent care, o dată cu maturizarea, cu siguranță va fi un punct de reper pentru „generația 2020”...

„Adevărul discutabil al întunericii” este abia întrezărit printre „paginile multicolore” (este titlul unui poem), învins de „fiori de curcubeu” (alt titlu), de iubirea celor apropiați...

Tânăra poetă („prin ochii răsăritului de viață”, născută în Galați, 26 septembrie 2002) este la ora trezirii simțurilor (simte mult, eminescian sau nu, sub dulcea povară a lecturilor obligatorii sau nu), de la „gustul / fluturilor / timizi” la amenințarea „vulturilor hulpavi” coborâți printre culorile curcubeului, presimțind tensiunile prometeice ce vor urma, sub altă povară asumată: cea a bunătății...

Ne-o putem lesne imagina ca pe o Dorothy neaoșă pornind spre Țara lui Oz, însoțită de textele sale literare (de fapt, din partea de postfață înțelegem că este la a patra carte personală) și de alți prieteni, poate pentru a bate „ușor la ușa / înțelepciunii”, înfruntând câte o vrăjitoare (sau un vrăjitor critic literar), „oameni stânci”, aspirând la câte „un vârf de luceafăr”, încă atingând firesc cerurile „cu visele înfășurate / pe gene / luna / mi-așază sub pleoape / steluțe / de poezie”...

Între „copacul nerostirii” amintit undeva (p.21) și „ghiocelul” (asumat ca autoportret, p.30), sentimente multe care caută să-și afle sensurile, întrebările deja amintite, îndoile în joc de îngeri, candoarea naturii se interpune condiției umane decăzute, a ființei care a trecut în Valea Plângerii... sau cum se mai numea acea vale din „Tinerețe fără bătrânețe”.

Poate cel mai reprezentativ poem ar putea fi considerat, pentru vârsta lirică a Denisei Lepădatu, textul „Pictură pe inimă”: „hai să pictăm fericirea / eu iau puțin alb / dintr-un zâmbet de inger / tu aduci în palme / picături / din răsăritul / soarelui / le amestecăm / desenăm cercuri / ne așezăm / în mijlocul lor / și așteptăm / îmbrățișarea / infinitului”...

Aproape zen acest text, printre cele mai reușite fragmente fiind acelea care au ceva din structura haiku-urilor, precum, de pildă, finalul poemului care dă titlul volumului: „strâng trupul / lunii / în scoarța / timpului”...

Aproape paradoxal, sunt și texte polemice,

precum „Întoarșele gânduri”: „ofilitele bucurii / amfitrioanele / neexistențelor surâsuri / închircesc / sobrele gânduri / distinse / zămisbind creaturi / sceptice / alungând / delicatețea / unui elogi” (p.35).

Miniaturalul, întoarcerea la jocul cu frumusețile naturii pure, meditația duioasă (și la relațiile cu părinții, prietenii) îndulcesc asperitățile descifrării jocurilor de taină.

Fie ca această Gretel să nu se rătăcească „prin pădurea dezamăgirilor” (literare), iar Marea Bibliotecă a lumii să nu fie casa de dulciuri a unei ființe monstruoase! Aceasta și apropo la învățarea urcării „spre fericire înțelegând / că puritatea nu se pierde / niciodată” (p.50).

Probabil pasul următor va fi unul al unei înfruntări oarecare, poate chiar cu „copilăriile închegate” „ce se destramă”, poate cu o „Dorință”, una dintre dorințe, alta decât cea din poemul autoportret de la pagina 46, o înfruntare pe care paginile noi ar putea să surprindă cum tremură „nemurirea”.

Cum am mai sugerat, o maturitate de simțire probabil destul de rar întâlnită la vârsta de 12 ani („a început / dintr-o dată / să plouă / cu frunzele înțelepciunii”), îi poate șopti și câte ceva despre „Pașii memoriei”: „așez / jocurile / copilăriei / prinse / între / respirațiile / babei oarba / apropiind orizontul / nins / violet / de cerul / oferit / hrană / visătorilor”.

Cu siguranță o aplecare asupra teoriilor sincronismului, lecturi din poezii tineri premiați de către cercuri diverse literare recunoscute sau nu, vor face ca Denisa Lepădatu să-și valorifice cu ade-

(continuare în pag. 78)

vărat talentul, sensibilitatea (la o recentă lansare de carte am observat și un talent actoresc apreciabil), în trei-patru ani, dacă va crede în propriul destin literar împlinit, putându-se vorbi despre o nouă Adina Dabija, Alina Durbacă sau Florina Zaharia („printre bulinele plictisite ale rochiței mele”), ca să ne referim doar la athanorul literar gălățean... Va depinde numai de ea să nu vorbească însă de o „nouă x”, ci numai despre Denisa Lepădatu...

O voce care va conta într-o viitoare (dorită) revoluție literară, întru care poate deviza va fi chiar „eterna strălucire a minții neprihănite” la care, într-un fel, face aluzie și Denisa în finalul poemului „În palma unei constelații”: „și-ascult povești nesfârșite / descifrând astfel / taine rotunjite / cu degetul mic / amestec umbrele nopții / cu ale zilei / inventând porțiunea / vieții neumbrite / despre care voi scrie / într-o zi / o carte” (p.62).

Ambiția de a crea un al doilea cer, lipind „norii cu dragoste” (p.67), poate fi un prim pas. Așezarea jurnalului copilăriei „într-o bărcuță / de hârtie” (p.70), al doilea...

Dar să nu se grăbească, referindu-ne și la poemul „Să cresc mai repede” (p.78), „e timp pentru toate” la timpul lor...

Pictorul la care se referă înspre final va avea, nu-i așa, grijă de toate, de la „inocența / unui fluture adormit în călimară” la busole vechi, de la puncte cardinale noi până la „Tombola inimii”...

desen de Constanța Abălașei-Donosă

ționată ad-hoc dintr-o frunză de tutun și hârtie de ziar, ce scotea un fum de zicea-i că iese de la hornul casei. Doar în câteva minute a coborât cu sania în vale, acolo unde, de după colțul magazinului sătesc, fu luat în primire de brigadierul C.A.P. -ului local. Cu înjurături, cu blesteme, cu amenințări etc., etc. Norocul moșului că „hoardele” din satele vecine, trimise special pentru „lămurirea” înscrierii în colectivă, nu-și făcuseră încă apariția așa că brigadierul trebuie să „lămurească” singur lucrurile. Când înaintea saniei, când în urma ei, când alături, unde lățimea drumului permitea, din șareta brigadierului moș Gheorghe nu auzea decât atât:

- Băi boierule, te înscrii sau nu la colectivă? Dacă nu, nu mai ajungi la moară, dar nici acasă!

Pe un loc mai drept, între câteva case și cimitirul satului ce se interpunea între satul lui moș Gheorghe și moară, brigadierul devenise din ce în ce mai agresiv, amenințările grave. Nepotul era îngrozit, nu știa ce să facă! La un moment dat auzi glasul săperiât al bunicului său:

- Eu o să sar din sanie, fug spre cimitir, poate că acolo o să aibă și aștia frică și mă vor lăsa în pace! Tu, întoarce sania înapoi și du-te acasă. Spune ce a-i văzut, nimic mai mult!

Cu surtucul în spate (o haină groasă din pâslă, țesută acasă) moș Gheorghe coborî iute din sanie și o luă la fugă spre cimitir. Brigadierul sări și el, la fel de iute din șareta sa, se luă după moșneag, îl apucă de surtuc și-l trânti de pământ.

- Tu-ți Dumnezeii tăi de boier avut, n-o să ajungi la cimitir decât dacă te fac eu să ajungi acolo! Ori te înscrii la colectivă, ori te omor!

Cu forțe nebănuite, moș Gheorghe, descotorosindu-se de surtucul său, reuși să fugă spre gardul cimitirului, îl sări iar urmăritorul lui, brigadierul, chiar că nu a avut curajul să-l mai urmărească. Nepotul a ajuns cu sania acasă, a povestit pățania și oamenii satului s-au îndreptat spre locul cu pricina de unde moș Gheorghe a fost protejat și adus la casa sa. Pățania nu a rămas fără urmă! Spre primăvară, toate bunurile i-au fost confiscate din gospodărie pentru datorii inventate la stat, pământul înglobat în colectiva locală iar moș Gheorghe nici că s-a dat pe brazdă, vreo cincizece ani câți a mai trăit după colectivizare, mulțumindu-se cu un comerț ambulant, de trei ori pe săptămână mergând zeci de kilometri, pe jos, la cele trei târguri din împrejurimile satului său natal, acceptând să vândă o pereche de opinci și să rupă trei, dar să nu muncească la C.A.P.

Dumitru ANGHEL

LUMEA TA..., de Valentina BALABAN

Volumul de versuri „*Lumea Ta...*”, Editura Danubius, Brăila, 2011, 176 de pagini, cu o *prefață* semnată de poetul Constantin Gherghinoiu, adună 150 de poeme scrise parcă... „în joacă”, un joc de adevăratele, cu prozodie ca-ntr-o „transhumanță” artistică, de la balada „Miorița” la poeta Valentina Balaban, cu rimă împerecheată, „pe-un picior de plai” liric, pe strune de vioară de la plaiurile bucovinene ale lui Ciprian Porumbescu la colinele „Rap-sodiilor” lui George Enescu, pe un *ludic* programatic și cu iz patriarhal.

O pecete artistică, pe care doamna Valentina Balaban o păstrează încă de la debutul publicistic cu poezii dedicate fiului său, Andrei Iulian, și-o consolidează editorial cu literatură lirică pentru copii și nu numai...: „Copilul ca o primăvară”, Editura ENOS, Brăila, 2008; „Salvați copilăria”, la aceeași editură, în 2009; „Filosofia vieții”, Editura Olimpiada, Brăila, 2010. Este membră a Cenaclului literar „Mihail Sebastian” din Brăila.

„Lumea Ta...”, primul poem, care a dat și titlul volumului, este scris pe portativul arhaic al versului doinit al baladei „Miorița”, paralelă prozodică inconfundabilă: „Doamne! Lumea Ta... / Frumoasă și rea... / ... / Tu, văd, ai răbdare... / Noi în disperare...” (Op. Cit., pag. 7), cu versurile atât de cunoscute: „Pe-un picior de plai / Pe-o gură de rai / ... / Iată vin în cale / Se cobor la vale”. O „paralelă” prozodică, pe care poetesa modernă, stăpână pe ingenioase procedee literare, și-o asumă, ferind-o de apanajul și riscurile poeziei *manieriste*, printr-un lirism grațios salvat de-o aparentă prețiozitate.

În consecință, scrie poezie... „pe muchie de cuțit” și-și adjudecă nonșalant, ca o emblemă nobiliară, riscul de a fi acuzată de... „*malpraxis*” liric în materie de poezie veche, demodată, oferind *alibiul* rafinamentului tematic, major, serios și profund: iubire și ură, morală și tare sociale, natură și viață, existențialism, religios și laic, credință și erezii de tot felul, ca în *alternanțele* unui *decalog* moral din poemul „Să știi...”: „...să câștigi / Să știi să pierzi / ... / Să suferi râzând / Să râzi lăcrimând / ... / Să te ierți, iertând / Să convingi iubind” (Op. Cit., pag. 13).

Alteori, poeta constată, comentează, propune soluții de tot felul, în segmente egale de etică, de atitudine, amendează, incriminează, acuză în... „litera de lege” a unei poezii de notație, discursivă, de nuanță expresionistă, cu o simbolistică pe alocuri naivă prin patosul atitudinii, dar de-o sinceritate spontană și deconcertantă. Există în lirica doamnei Valentina Balaban și stări sufletești dominate de o tristețe fără margini, aparent fără explicații, împinsă spre revoltă, o revoltă fără ținută uneori, fără cauze, cu doar intime efecte: „Tristețe blândă / Ochii îmi inundă / Inertă blazare... / ... / Clipe... rătăcirii / Vise... amintiri / Tragi-comedie / Pe o scenă vie / Scenă disperată?” („Tristețea mea”, pag. 16).

O întreagă filozofie a vieții și a morții, în vițiuni apocaliptice, aluzive ori de-o violentă expresi-

vită, atenuate doar de forme populare de folclor demitizat ca în iconografia bisericuțelor de lemn din Maramureș și-n versificația naiv-ironică a epitafurilor de pe crucile Cimitirului de la Săpânța: „Moartea-i fericită / Seceră grăbită / Stop! Eră nebună / .../Timpu-a expirat/ Moartea a jubilat/ Apogeul morții/ Taina grea a sorții...” („Apogeul morții”, pag. 36).

Deoarece cartea „Lumea Ta...” nu are o structură bazată pe *capitole* tematice, poeta modifică abrupt registrul liric și, de la fiorii glaciali ai morții, trece nonșalant, pe următoarea pagină, la un poem cu un puternic caracter ludic, trăsătură definitorie a celorlalte trei cărți semnate de autoare. Poemul „Tu...”, pag. 37, este cald, protector, dominat de efluvii sentimentale, insinuant materno, potențate de fragede viziuni bucolice, familiale, ca o pedagogie aplicată: „Omu-i evoluție / Tu ești o soluție / Viața e miraj / Creație... curaj / Căută-ți puterea / Tu îți ești averea / ... / Sufletu-i chemare / Tu ești strop din Soare...”

Și poezia de dragoste este surprinsă tot în nuanțe de roz ludic, marcate de aceleași rigori morale: „Universu-i roz / Vrăjitor din Oz / Inimi în lumini / Pentru heruvimi / Iubirea descătușează / Cântă și vibrează” („Oz”, pag. 40).

Dominantă rămâne în lirica doamnei Valentina Balaban poezia religioasă, pe același portativ riguros ca al existențialismului marcat de iluminări divine („Cheia...”, pag. 41); o poezie ca un *decalog*, cu reguli de comportament, cu o etică pronunțată religioasă, ca la ora de religie, ca în rugăciunile

(continuare în pag. 80)

copiilor înainte de culcare, cu incantații de vecernie de seară, în dangăt de clopot: „Te rogi, te-nchini, postești” („respectă visul”, pag. 43).

Poeme lungi, ample, pe teme eclesiastice, de religie aplicată, cu trimiteri la o justiție divină, în tonuri de legendă, nuanțate ușor ironic ca-n snoavele din povestirile lui Ion Creangă („Iuda”, pag. 44), cu o ritualică lirică, asemenea unei predici din duminica Rusaliilor: „Viață muribundă /.../ Viața-n moarte tinde / Suntem doar năluci / Viitoare cruci / În perpetuare / Cimitiru-i mare” („Urme”, pag. 45).

Dar și un dialog cu Divinitatea, ca un protest ateu, ca o blasfemie, venite din neputința omului de a înțelege enigmele Creației: imperfecțiunile comportamentului uman, parcă programat genetic să păcătuiască: „Doamne! Tu ești fericit?... / Că mă mistui, plâng și țip? / Că măncerci atât de dur / Că-mi pui piedici împrejur” („Te-ntreb...”, pag. 46); cu apostrofări în prag de blasfemie, de sfidare luciferică, ca o justificare a păcatului în care a căzut Îngerul-Satana, de parcă ar sugera ca ispita Evei și a mărului blestemat să nu mai fie contabilizate doar în dreptul Omului: „Că Te-ntreb și nu-mi răspunzi / Ce e viața?... Ce-mi ascunzi? / Ne-ai creat din plictiseală? / Ne-ai creat spre oboșală? / Dacă toți suntem păcat / De ce Tu ne-ai inventat? / Chipul și asemănarea Ta / E tot tristă ca a mea? / Ce vrei, Doamne, de la noi?” (Ibidem).

Înceie conciliant, ca o împăcare cu Dumnezeu, ca în *colindele* de Crăciun ale copiilor: „Tată!... Noi suntem copii / Vrem desert și jucării / Vrem iubire, libertate, / Și, ca Tine, vrem dreptate...” (Op. cit., pag. 47).

Apoi, spășită și aparent liniștită, ca după o spovedanie la duhovnicul său, poeta inițiază un protest vehement împotriva unei lumi agresive, dominată de instincte primare și de-o permanentă stare de conflict, de cele mai multe ori nejustificată, primitivă, de... „grotă”: „Lume... război / Între buni și răi / Ultima redută / Lume decăzută / Sadism în plăcere” „Teatru ipocrit”, pag. 58), iar singura explicație ar fi: „Himera e frica / Ce bântuie Terra” („Codul ceresc”, pag. 59).

Și, de-aici, în contextul unei rezervate, pesimiste și acute deziluzii pentru existența umană, despre destinul precar al omului pe Pământ, o surprinzătoare debusolare, în ciuda tonusului optimist al poetei: „Viața... / Clipă prezentă / Plecare latentă / În infinit” („Viața”, pag. 60).

Fiecare poem din volumul „Lumea Ta...”, semnat de scriitoarea Valentina Balaban, oferă o nouă și mereu altă ipostază a personalității sale artistice, dominată de stări sufletești, cu greu controlate, ușor în derivă: „Gânduri, întrebări / Dincolo de nori / Cercetez... întreb... / Caut în întreg / Nu pot vegeta / Nu e-n firea mea” („Nișă divină”, pag. 62).

Există și o implorare către Divinitate: „Doamne!... Lumea Ta / Ai grijă de ea... / Că e rătăcită / Prinsă în ispită” („Doamne!... Lumea Ta!”,

pag. 167-168); o implorare pentru salvarea Omenirii, dar nu prin, sau doar prin promisiunea Învierii, a vieții după moarte, ci pentru ca *Lumea* aceasta pământeană să fie alta, ideală și frumoasă: „Vrem rectificare / Vrem reprogramare / Programu-i greșit” (Op. cit., pag. 168).

Spre sfârșitul volumului, poeta Valentina Balaban schimbă registrul prozodic, abandonând *rima împerecheată* (1-2; 3-4), cea mai la îndemână, specifică literaturii lirice populare, și exersează cu *rima încrucișată* (1-3; 2-4): „Vibrez... și iriși înfloresc / C-un zâmbet mă trezesc la viață / Lui Helios îi mulțumesc / Că-mi dă sărutul dimineată” („Helios”, pag. 93), sau chiar cu *rimă îmbrățișată* (1-4; 2-3); mai elaborată: „Apusul meu... nocturn din fire / Pe punte Helios mă trece / Cu-o mână tainică și rece / Mă prinde-n joc spre nemurire” (Ibidem.), dar păstrează tot compactă structura poemului, fără strofe. Va surprinde spectaculos, cu un poem uriaș, „Pe-o gură de rai...”, alcătuit din 86 de catrene în prozodie clasică, păstrând ritmul și muzicalitatea poeziei populare, cu trimitere directă, încă de la titlu, la balada „Miorița”, rezumând tematica întregului volum, prin reluarea motivelor lirice, la altă dimensiune artistică. O poezie patriotică, în sensul cel mai didactic al cuvântului, în deschiderea poemului, un elogiu adus frumuseții plaiului strămoșesc: „Pe-o gură de rai / Aripă de plai / ... / Țara mea imună, / Maica mea cea bună / ... / Leagăn vitejesc / Geniul românesc” (Op. cit., pag. 150). „Mioritic plai”, cu o istorie străveche, de la Decebal, Zamolxe sau Traian, ori la „*Stejarii din Borzești*” lui Ștefan cel Mare, și o civilizație, străveche și ea, cu: Răuri și alțițe / Li pentru fețe / Doine și balade / Mănăstiri pleiade /.../ Țara lui Manole / Ana... ziduri sobre” (Ibidem, pag. 153). Elogiul unui popor, „Frate cu natura /.../ Mândrii mei Carpați”, sensibil, pașnic și ospitalier: „Țara-i primitoare / Cu pâine și sare”, dar și cu „Dor de Eminescu” (pag. 154-155). Un popor cu oameni harnici și răbdători: „Noi... ca și Iisus / Răstigniți... n-am plâns”, peste care s-au abătut atâtea năpaste, dar au avut harul și răbdarea pentru „*Coloana infinită* / Poartă regăsită / ... / Masa Tăcerii / Lumina-nvierii” (pag. 157), și-un final apoteotic: „Pe-o gură de mare, / Țară visătoare, / Țara mea de dor, / Sfânt și brav popor!”, ca la școală, la ora de dirigenție (ultima strofă, pag. 163).

„Lumea Ta...”, un volum de lirică intimistă, strunită de un ludic programat, din care nevoia de frumos și de adevăr se justifică pe deplin...

Luca CIPOLLA

- Italia -

Luca Cipolla - poet, 36 de ani, locuiește la Cesano Boscone - Milano. Scribe versuri din adolescență, iar din anul 2003 studiază limba română. În afară de colaborarea specială pe care o are cu revista "Boema" a mai publicat și în alte reviste literare românești.

Este și un cunoscut traducător de limbă română.

La noce

Oh così l'ha raccolta e ammirata,
con una mano ne ha dischiuso la drupa,
il suo rivestimento esterno,
poi con un martello ne ha forzato
e frantumato il guscio
per ricavarne il frutto...
così noi siamo il suo seme
e quante ghiande di Giove
han vita breve in materia...

Bianco

Ed oggi l'apparenza
non assorbe le distanze,
sei un intercalare,
croce su un prato,
bimbo tra gli uomini,
il silenzio statico dell'illusione,
stupore.
E ti dicevan bravo
ma la tempesta non si placa
e il tuo bracciale a pois
oggi
ha macchie che nessuno monda,
senza igiene un mondo
ti riduce a schermo,
acqua di ristagno d'una vedovella.

Nea Persepolis

Dal punto vernal
fiero lo scorrer del tempo,
giace la legione nella torre del silenzio,
tace lo sciame,
chino alle sue frequenze.
L'ultimo miglio,
terra e radici,
bramando la costa
da sale assetata..
e sulle maioliche in lontananza
lessi la pellicola
di sole riarsa,
l'uomo alla fine dell'uomo..
Lo specchio non riflette
campo di battaglia,
tampoco un ciglio
che tratteggi l'Ahura Mazdā
qual fiore di damasco.

Nuca

Oh astfel a cules-o și admirat,
cu o mână i-a deschis drupa,
acoperirea ei externă,
apoi cu un ciocan i-a forțat
și sfărâmat coaja
ca să scoată rodul...
Astfel noi suntem sămânța lui
și câte ghinde ale lui Jupiter
au o viață scurtă în materie...

Alb

Și azi aparența
nu absoarbe distanțele,
ești o intercalare,
cruce pe o pajiște,
copil printre bărbați,
tăcerea statică a iluziei,
uluire.
Și-ți spuneau bravo
dar furtuna nu se potolește
și brățara ta cu buline
azi
are pete pe care nimeni nu le curăță,
fără igienă o lume
te reduce la ecran,
la apa stătătoare de o vedovella.

Nea Persepolis

Din punctul vernal
mândru de curgerea timpului,
zace legiunea în turnul tăcerii,
tace roiul,
aplecă la frecvențele lui.
Ultima milă,
pământ și rădăcini,
râvnind coasta
de sare însetată..
și peste majolicii în depărtare
eu citii pellicula
a soarelui uscată,
omul la sfârșitul omului..
Oglinda nu reflectă
câmp de bătaie,
nici chiar o geană
care să schițeze Ahuramazda
precum floare de damasc.

Ioan TODERIȚĂ

Kafka, „CASTELUL”: Straniul pur și simptomele afective

Scrierile lui Kafka se supun „teoriilor fantasticului”. Pe mult potrivita și manifestata, de Dumnezeu dăruită, cale a revelației misterului-miraculos. Prins în inadmisibilitatea sociocotidiană ca intruziune a anormalului, ca primenire irațională a existențelor bolnave.

Așa s-ar cuveni să se mențină o scriere fantastică, ademenind „raționalul în adormire”, pentru nașterea „iraționalului” confuz, ciudat, magic, senzațional, supus anormalității ordinii reale, spațiale și cauzale a lumii reale. „Adormire rațională”, care posedă iraționalul din pragurile ei intuitive- **first step of meaning**, ori **second view of looking over**, ori din seva (ne)atinsă, mângaiată doar cu privirea, a florii și faunei „obiectelor” naturale ce-n evidență-și au supremă așezare. Cum ne sfătuiește să acceptăm aceste „zbateri metafizice”, în „Critica imaginației empirice”, domnul Hegel: „*Nimic nu este mai real decât aparența în calitate de ...aparență*”. Aparență care înșală. Care-și strigă „evidențialitatea” neputincioasă, când de-ndată pașii s-au desprins de locul privirii noastre-n fenomen.

Lumea și „lucrurile” ei fiind părtașă diviziunii naturale risipite-n noi. Omul fiind atomul ei. Care-ndulcește apa, aerul, pământul, mânia dragostei cu focul, durerea sângelui cu vântul, unite în ființa stăpână pe Neant. **O clipă doar / cât umbra aceluia cerb ce-și cată, / de om îndepărtată, / pădurea avatar (t.i.).**

Arta de orice fel este fantastică. Ea, mai mult sau mai puțin, după puterea simptomelor imaginației posesoare de maladia transfigurărilor spontane, maladiilor spontaneității transfiguratorii, ea, arta scrisului, în mod special, substituie „prezența de spirit” cu o „absență de spirit”, iar „libertatea de spirit”, cu „necesitatea de spirit” ce știe să-și inventeze „autonomii spirituale”. Precum în „Castelul” său, marele neînțeles K. Ce scrie și vorbește eliptic, cu o pasiune atât de mare încât cuvintele o iau razna în urma scrierii lor (Lamy).

Romanul „Castelul”, încadrat pe alea fantastică a „straniului pur”, e mai degrabă problematic. Tainele matricii sale stilistice: numită impropriu roman, stând în problematizarea succesivă a unor scenarii de căutare în „castel”, la „castel”, a unei ființe suverane pe o comunitate. Suveranitate atribuită de comunitate, nedovedită de suveran, care oprimă comunitatea, conștiința ei de putere divină, printr-o incredibil de profană reprezentare a ei, în castelul

aristocrației terestre.

Dumnezeu, închipuit drept Klammm, un castelan văzut și nevăzut, știut și ne-știut, îl angajează pe „omul K” în funcția de arpentor Extraordinarul/fantasticul, se desprinde din dogmatic și suie, urmează, căi dogmatice. Suiș imposibil în „vederea lui Dumnezeu”, dar furtunoasă misiune a dogmei prescrise: „omul K” e pedepsit de Dumnezeu să măsoare (arpenteze) lumea în lung și lat, fără rost, chiar însoțit de îngerii secundanți Arthur și Jeremais, oricând diavoli și bufoni, iscoditori ai omului „trimis să măsoare lumea” în zadar.

Fantasticul începe din primul rând al romanului. Iată întâiul peisaj al capitolului „Sosirea”:

„Era târziu când sosi K. Satul zăcea înzăpezit. Muntele cu castelul nu se zărea, era învăluit în ceață și beznă: nici cea mai mică licărire de lumină nu arăta unde se află marele castel. K. se opri pe podul de lemn care ducea de pe șosea spre sat și rămase o bucată de vreme cu ochii ridicați spre spațiul în aparență gol”.

Conformă, această descriere, cu estetica scrisă de Dabney Townsend: „Propozițiile care descriu sau afirmă ceva încep cu o ‚formă’ substantivală sau una verbală, comune uneori multor enunțuri cu înțelesuri diferite, (cum se desfășoară în acest sens întregul „fantastic” Kafka-ian, prin aceste „comune înțelesuri diferite”) care, descrie în numeroase moduri (forme), nu ne cere să precizăm sensul” (conținutul). Astfel spus, „orice descriere are un conținut al ei, propriu, pentru a transmite un sens vizat”.

„Viziunea” acestei descrieri: evidentă aparență, este nașterea omului, venirea lui pe lume, aruncarea lui în lumea contelui Westwest (Klammm), într-un colț al lumii, înfrigurare (nașterea) a ființării Dasein-ului (omului) în lume, început ontic și promisiune „Ontică în Timp”. **„Muntele cu castelul său (sălașul dumnezeirii) nu se zărea...”** (nașterea e orbirea ființei să vadă cândva); **„rămase o bucată de vreme cu ochii ridicați spre spațiul în aparență gol...”** (aparența care conține aparență) **gol...** (spațiul gol al conștiinței ontice).

Într-adevăr, propozițiile încep ca în „estetica” D.Townsend: Propoziția I: **Era târziu**, (II) **când sosi...** (două verbe). (III) **Muntele cu castelul** (substantiv) Apoi, tot la începutul propozițiilor descriptive: **„era învăluit** (verb); **cea mai mică licărire** (constr. Substantivală); **„K se opri”** (verb); **„podul de lemn** (substantiv + adjectiv) **care ducea spre sat** (verb); **„rămase o bucată de vreme”** (verb de început); **„ochii ridicați”** (substantiv) **spre spațiul în aparență gol** (substantiv, foarte importantă semnificație).

În acest „ansamblu enunțativ, descriptiv” obiectele estetice - obiectele purtătoare de sensuri fantastice, de semnificații în lanț, în asalt, sunt: **„K”**, **„Satul”**, **„Muntele (cu) Castelul”**: **„podul de lemn”**. Obiecte cu sens permanent.

În jurul lor, se vor așeza, vor învăța să umble, obiectele și subiectele reificate în „obiect lumesc necesar”, ființele ce-l vor ajuta pe „arpentor” să-și legifereze „ocupația măsurării lumii” să recenzeze „suprafața”, „arealul” răspândirii ei în ochii, sub ochii, unui Dumnezeu indiferent. Fiindcă Dumnezeul lui

(continuare în pag. 83)

Kafka, în această strădanie de a-l cunoaște, înspre castel, prin intermediul unor "credincioși în el" și "cunoscuți de el" și "posedați de el", nu-i decât un suveran ce a întocmit un "contract social" cu sfinții lui să guverneze lumea cum le este voia. Sfinții sunt oarecum batjocoriți cu "titlul" de funcționari: uituci, dezordonați, arhivari de "procese verbale", fiecare om în lume având de întocmit un proces verbal sub semnătură, cu "primarul", ori cu un trimis al sfinților, direct.

Primarul pare a fi episcopul, preotul satului, un Melchisedec ce "introduce" pe ascuns în audiență la Dumnezeu ființele pornite să i se mărturisească în schimbul unor favoruri lumești: pâinea-carnea și vinul-sânge ale îndumnezeirii ...arhivabile.

Cum numai fiecare dintre noi crede ori nu în Dumnezeu. K., personajul principal, vrea, mai mult, să-și legitimizeze un drept: de a fi ceea ce "verbal" i-au spus alții. Ar accepta și "verbal", dar din partea (față în față) din gura lui Klamm (Dumnezeu). Dar până la Dumnezeu te mănâncă sfinții, funcționează din plin în acest roman (ne)fantastic. Pentru a-l vedea pe Dumnezeu în carne și oase se îndrăgostește de credincioasele (se spune, se șoptește, de țărani-martori permanenți ai dramelor sale, dramele cunoașterii "asemănatului său suveran", credinciosului în el ca "arpentor") despre care se șoptește că au păcătuit chiar cu marele nevăzut Klamm. Deci Klamm este „Omul-posibil” care ne sugerează "trăirea fără credință în Dumnezeu" a lui Nietzsche. Nihilismul, dar și Omul-SupraOm din "Așa grăit-a Zarathustra". Fapt reflexiv al spontaneității lecturilor din ultimii filozofi, printre care și Kirkegaard. Prin care Albert Camus îl vede pe „înfăptuitorul Castelului” în stadiile existențiale tematice supuse sensurilor scrierii Kafkiene.

"Apoi se duse să-și caute un sălaș de noapte: la birt mai era lume: birtul.... (atenție!) așezându-i o saltea de paie în sala birtului (Sosirea)".

Deci în "ieslea din Betleem". Sens "aparent". Căci toată povestea lung iraționalizată în gura personajelor sale: Barnabas, Frieda, Birtășița din Hanul Podului, Învățătorul, Amalia, Olga, Primarul, personaje principale, secundanții, măcelarul, cizmarul Otto și fiul său, Hans Brunswick, secretarul lui Klamm, Momus, funcționarul Galater, Lasemani, oameni cu vază, Sortini, funcționar de care se îndrăgostește Amalia (personaje secundare). Sortini, căruia i se "dedică" o poveste înțelegătoare: Secretul Amaliei. Poveste spusă tot în mod straniu-ciudățenie "controlată" de multiple posibile "înțelesuri". Din nou o posibilă critică a birocrăției dar și o altă posibilă "batjocorire" a sistemului autorității sacre corupte și înșelătoare. Cum ne este descris Sortini.

"Fără a-l fi cunoscut până atunci, tata îl stima dintotdeauna pe Sortini, ca pe un specialist în chestiuni pompierești" (aspră ironie asupra unui sfânt cu (i)responsabilități destinate).

"Dintotdeauna" îl stima pe Sortini, face din acest personaj un simbol sacru. **"Ca pe un specialist în chestiuni pompierești"**, susține anormalitatea stimei exagerate, "dintotdeauna". **"....și acasă vorbește de mai multe ori despre el (a doua anormalitate rațională, ce generează straniu), de aceea a fost o surpriză și un lucru important pentru noi să-l vedem pe Sortini în carne și oase** (pompierele e numai carne și oase, sfinții

sunt duh și închipuire: să vezi un „duh” în carne și oase, un sfânt din cer coborât pe pământ, iată fantastical, dincolo de „ciudățenie, straniu")

Apoi, apare, în aceeași descriere, critica unor "funcționari bisericești: popi, episcopi, comportamentul lor grotesc, neortodox, adevărata față a sfântului adulat de tații și mamele fecioarelor și feciorelnicii ignorante, bigote, subjugate credinței.

"Sortinii nu se sinchisea de noi, (poza emfatică a multor sfinți – din icoanele iconostaselor înspăimântătoare) (trăsătură morală a autorității divine, totodată, indiferența Dumnezeului... oamenilor, față de Om. Om reprezentativ, simbolic, un Iisus fiind și "K") **era o particularitate a lui** (determinare, precizie etică a sfințeniei) **de altfel majoritatea funcționarilor se arătau neputincioși, în public** (o altă trăsătură morală criticată, evidențiată, tușată: ca-ntr-o pictură cu măști înveșmântate în neputința zâmbetului omenesc. **"Neputincioși în public"** o altă conotație, ce implică întunecarea sfântului trimis de Klamm-Dumnezeu pe pământ să... "lumineze credința omului în el"), **era și obosit** (sintagmă ce implică întrebarea: de ce era obosit? De desfrâu ori de evanghelizare, de cădere în păcat ori de salvare de la păcat?) **numai datoria îl determina să mai stea acolo, în vale** (în "valea lumii efemere", el, etern îndatorat veșniciei să ne supra-vegheze-pândească efemenitatea).

Alți funcționari, de vreme ce tot veniseră (altă invazie îndatoritoare) **se amestecau prin popor** (sarcasm, cinism, ce ne amintește de comunism cu informatorii lui securiști) (cum altfel, nu l-aș citi pe Kafka!) **El** (Sortini, nu Sordini - de la sordid, dimpotrivă de la Soartă) **însă rămăsese lângă pompă și gonea prin tăcerea sa** (extraordinară metaforă; când tace popa ești îngropat pe jumătate) (și fug, din viață, înspre tine / o sfințe-ndură-mă mai bine) **pe oricine se apropia de el cu vreo rugămintă sau lingușire** (sfânt sâțul de... omenesc, plictisit de om")

Ironizarea lui Sortinii, dătorului de Soartă, continuă. Kafka strică proporțiile sfinte în favoarea celor umane: **"până ce dădu cu ochii de Amalia, la care fu nevoit să se uite de jos în sus, fiindcă ea era mult mai înaltă decât el** (inversiune ciudată, aparent ciudată. Femeia este suverana celui care o alege. Indiferent de masculinitatea alegătorului, sfânt ori diavol). **Sortini pare să o aleagă de logodnică pe Amalia** (altă ponegrire a bisericii, de orice fel).

Și, în urma scrisorii lui Sortini, adresată Amaliei: **"fetei cu colierul de granate"**, scrisoare-invitație jignitoare: **"să-mi vii deci, că de nu..."** (dai, nu pică?), și exclamația: **"Ăștia sunt funcționarii, zise K. Șovăitor. Astfel de exemplare se găsesc deci printre ei..."**.

Deci Kafka se întoarce în camera fructelor mâniei sale... cotidiene. Uitând "ciudățenia" - sfânt îndrăgostit - pe raftul "sare și piper fantastic", ca printre noi să viețuiască la fel ca noi neproblematic. Doar sprijinindu-ne de „Cine sunt?”, fără a vedea "cum sunt".

Frieda – cale feminină de escaladare a castelului, iubita lui Klamm, care a "păcătuit cinstit" cu Dumnezeu printr-o posibilă credință exagerată, este conștientă de strategia lui K., de a ajunge în împărăția

(continuare în pag. 84)

lui Klamm și la Klamm (ce îndrăzneală: de ce? pentru o semnătură pe un act de angajare ca arpentor, ca pământean) (câtă asemănare cu viața cotidiană, din care s-a inspirat Kafka, din care a "adormit rațiunea existențială", pentru un "vis simbolic, satanic, ficțional"). Ea însă îi face în ciudă "căutătorului de certitudini și înfățișare dumnezeiască", căsătorindu-se - vorba vine - cu secundantul Jeremias. Caracterizat astfel, de K.: **"Nu era necesară intervenția unui om influent ca să i-o răpească pe Frieda, ajungea și acest secundant nu prea apetisant, această carne care dădea uneori impresia că nu prea e vie"** ("prezența de spirit", asupra Friedei, în antinomie cu "illogicul": "carne care dădea impresia că nu prea e vie" - atribut al ființei... (i)reale). De parcă lumea de dincolo îl trimise pe Jeremias nedezbărat de straiile și anatomia "morților misionari"

La întrebarea lui K. pusă lui Jeremias: **"la spune, o iubești?"**, secundantul răspunde: **"- Dacă o iubesc?... E o fată deșteaptă și drăguță, o fostă iubită a lui Klamm, deci în orice caz merită respect. Și, dacă mă roagă mereu s-o scap de tine, de ce să nu-i fac acest serviciu, mai ales că prin asta nu-ți pricinuiesc nici o durere (rostul secundantului), de vreme ce te-ai consolată cu blestematele de alde Barnabas"**. Barnabas - mesagerul neobosit, reușește să-i obțină lui K. o audiență cu secretarul lui Klamm, Erlanger. Despre care îi povestește: **"Nu-l cunoști? Un domn mic, slăbuț, care șchiopătează nițel... vestit pentru memoria pe care o are... bun cunoscător de oameni pe care nu i-a văzut niciodată, despre care a auzit sau a citit doar..."**.

Apoi vesteja propriu zisă este depănată: **"A întrebat: Îl cunoști pe arpentor, nu-i așa? Și apoi a spus: Bine că te-am întâlnit. Plec acum spre curtea domnească. Să vină arpentorul acolo, să-mi facă o vizită. Locuiesc în camera nr. 15..."**.

Din multe alte posibile interpretări, **Castelul** e un scenariu al patimilor cristianice. K. un posibil Iisus. Frieda o Marie Magdalenă. Barnabas - Iuda, ori de ce nu, Petru.

Romanul sfârșește cum era de așteptat: omul moare și nu ajunge să-l cunoască pe Dumnezeu cât trăiește, dar nici dincolo de moarte. Birtășița, cea mai bătrână iubită - credincioasă, a „contelui”, cea mai înflăcărată credincioasă-iubită de Klamm, își dezvăluie "garderoba veșmintelor iubirii, înfățișărilor ei elegante în împărăția lui Klamm - Dumnezeul iubitor, tot pe ascuns, de frumuseți muritoare (o paralelă cu miturile antice): **"K. era în culoar și Gerstäcker îl apucase bine de mânecă (inger al morții), când birtășița strigă după el: - Măine primesc o rochie nouă (de doliu), poate că o să trimit să te cheme (câte rochii, atâtea morți, vesele, triste, luminoase, întunecoase, atâtea avea birtășița: cum îi spune K. despre ele: "vrei s-o știi? Bine. Sunt dintr-un material de preț, dar sunt învechite, supraîncărcate, uneori prea lucrate, uzate și nu se potrivesc nici cu vârsta, nici cu statura, nici cu situația ta)** (atâtea veștminte are viața ori viața e un strai mereu de răscroțit la... moarte).

"K. rămase locului (nu voia să moară) oricât îl trase Gerstäcker (ingerul morții). -Știu de ce vrei să mă ieși, spuse în sfârșit K., dar lui Gerstäcker îi era indiferent ce știa el. Pentru că îți închipui că pot obține ceva de la Erlanger (trecând dincolo, în moarte...).

Odaia din coliba căruțașului (odaia morții) era luminată slab... cineva citea dintr-o carte, aplecat într-o firidă sub grinda piezișă care se profila acolo (liturgia înmormântării și imaginea mormântului). **Era mama lui Gerstäcker. Îi întinse lui K. o mână tremurândă și îi ceru să se așeze alături, vorbea greu, trebuia să-ți dai osteneala ca s-o înțelegi, dar ce spuse...** (marea enigmă a șoaptei morții).

Tot **Castelul** este **phantastikos** (a avea imagini) **phantasma** (viziune a închipuirii) **phantasticus** (produs al imaginației).

Și cât de mult se potrivește el "dramei cristianice", în care reformele drumetiei în ceruri aveau să fie "învierea" și "lumina" ei, împotriva "birocrăției unui sinedrium corupt".

Și cât de mult ni se potrivește, această uluitoare "închipuire a drumului în cer" a existenței noastre naționale, de acum: românul căutând de o vreme în "birtul european" pe domnul conte Westwest, să-i ceară semnătură de "arpentaj" al sărăciei lui "revoluționare".

desen de Constanța Abălașei-Donosă

De vorbă cu mintea, inima și literatura

(Tudor Petcu - **Câteva baliverne metafizice**,
ed. InfoRapArt, Galați, 2014)

După cum ne-o dovedește experiența noastră de ființe umane, adesea ideile pot fi adunate într-un singur gând. Iar atunci când exprimarea unui astfel de gând se face concentrat, pe un spațiu restrâns, această fericită combinație se cheamă că a scos la lumină o vorbă înțeleaptă, un aforism, o vorbă de duh, o cugetare, în orice caz o exprimare ce va fi bine primită de cei mai mulți dintre noi. Această producție spirituală poate exprima fie un marasm al vieții de zi cu zi, fie gânduri ce vor părea smulse dintr-o realitate absolut densă, dimprejurul nostru, din viața noastră de toate zilele.

Declar din start că sunt un împătimit cititor de aforisme. Mă declar un admirator al reflecțiilor profunde exprimate lacunar, până la esență. Eu însumi am cochetat cu panseurile o perioadă recentă din viața mea, și nici azi n-am părăsit ideea confecționării și colecționării acestora.

Astfel de expresii reprezintă ele însele o artă a cuvântului și au un auditoriu destul de larg. Să ne amintim de Lucian Blaga, Emil Cioran, Petre Țuțea, Octavian Paler și mulți alți scriitori români importanți, autori de mare succes ai genului, dintre cei care au valorificat cel mai mult tema cuvintelor înțelepte în creațiile lor.

Tudor Petcu, de profesie filosof, este cum s-ar spune implicat direct în această poveste a gândirii metafizice. Cu certitudine el beneficiază de un fel de har în arta transunerii pe hârtie a unor reflecții importante, în majoritate de inspirație etică sau estetică. Îmi și imaginez cum, în preocupările sale zilnice, mintea sa emite un gând de care el, autorul, devine apoi conștient că merită reținut și-l adaugă la tolba sa special instituită pentru asemenea "producții".

Unele reflecții sunt într-atât de profunde, sau poate mai greoi formulate, încât ar putea, pentru unii dintre cititori, să pară la limita asimilării, a înțelegerii, sau poate a gustului.

Cartea sa, intitulată ingenios "Câteva baliverne metafizice", aflată acum la ediția a II-a revizuită și adăugită, este o adevărată colecție de "gânduri interceptate", așa cum definea un hâtru aforismele. Ea înseamnă totodată și câteva sute de extrase esențiale de gândire și simțire, adunate cu mîgălă, pe care cititorul le poate purta, după preferință, atât într-un buzunar fizic, cât și într-unul spiritual.

Cineva mărturisise despre aforisme că spun mult în puține cuvinte. Eu aș crede că aforismul spune mult în cele mai puține cuvinte. Pentru că, dacă nu ar fi așa și dacă cuvintele ar fi mai multe decât strictul necesar, va avea grijă înțelepciunea populară ca, prin circulația expresiei din gură în gură, în timp aceasta în sine să atingă o formă definitivă și ireductibilă. Și dacă ar fi să ilustrez asta cumva, cel puțin într-o primă formulă, iată doar două exemple fidele acestui principiu, preluate chiar din cartea asupra căreia ne aplecăm acum: "*Literatura a fost inventată pentru a atinge eternitatea*", "*Existența nu*

presupune doar cugetarea, ci mai ales înțelegerea".

În panseurile lui Tudor Petcu predomină noțiunile și ideile, strunite artistic și dirijate cu iscusință spre mari teme de reflectare a realității, o reflectare cuprinzând în general lucruri, principii, cauze ș.a.: "*De n-ar fi fost Muza, am fi adus elogiul nesfârșite doar intelectului prizonier al limitelor, căci EA duce la poetic, la o aventură lirică fără de care actul creației ar fi doar o reverie vulnerabilă*". Sunt multe gânduri care au puterea să vrăjească: "*Oricât de mult ne-am dori să fim liberi, întotdeauna va apărea un obstacol în calea libertății noastre, astfel încât liberi cu adevărat vom fi abia atunci când vom accepta că nu există libertate deplină*".

Această "sare a gândirii" cum o numea Lucian Blaga, se dovedește a fi de bun augur. Aș defini astfel producția spirituală a lui Tudor Petcu din această colecție drept gânduri așezate în bariere aforistice. Barierele, desigur, indică gradul în care au fost atinse cele două calități esențiale ale creațiilor de acest gen, anume atingerea unui minimum de cuvinte pentru exprimarea unui maximum de idei, adică "vorbe laconice spuse cu tâlc" - așa cum definea cineva aforismul. Cum printre aceste producții ale spiritului întâlnim adesea și definiții, iată una dintre cele mai interesante, pe care o vom găsi în colecția de aur a lui Tudor Petcu, filosofică, paradoxală, cutezând a sfida însuși spiritul: "*Definițiile nu pot emite pretenții de argumentări universal valabile, atâta vreme cât nu au cum să definească indefinitul*".

Tineretea autorului ar putea induce falsa idee că, datorită insuficienței sale experiențe de viață, probabil că i-a fost dificil să scoată la lumină atâtea gânduri care au drept izvor înțelepciunea. Unde mai pui că pretenția în asemenea creații literare se ridică la rangul la care experiența propriu zisă trebuie ea însăși redusă la esență. Și totuși, în această carte, autorul asta și face, își deshumă - deocamdată cu o oarecare sfială - experiența, până la esență: "*Nu știu cum ar fi arătat o limbă fără verbul a fi, dar cred că mult mai anostă ar fi fost fără întrebarea de ce*". După părerea mea sinceră, volumul acesta, în care întâlnim gândul într-o mulțime de ipostaze sublime, ar putea deveni una din cărțile îndrăgite din genul aforismelor, satisfăcând în bună măsură gusturile cititorilor.

Astfel de gânduri personale pot părea a fi de genul însemnărilor nu neapărat destinate publicului,

(continuare în pag. 93)

Mihaela OANCEA

Ritmuri nocturne

Pe maidane, viforul își strânge noițele,
Într-o mișcare mecanică, sterilă,
Apoi aleargă săltând
Până la ale cerului vâsle,
Răsucind mănunchiuri de vise..
Noaptea cotrobăie și ea, neliniștită,
Prin șuri ori prin șoproane...
Ostenită, într-un târziu,
Se tolănește în pod
Pe baloți de lucernă
Și-adoarme cu mâna căpătâi
Visând îngeri cu aripi sidefii.
În casă, pe polița pictată pastelat
Se odihnesc de cu seară
Galbene gutui și mere ionatane.
Palpită-n vatră muguri de lumină
Ce desenează jocuri de umbre
Pe tăcuții pereți ai odăii
Cufundate-ntr-o dulce piroteală.
Tic-tac-ul orologiului,
Doar el mai amintește
De clipă...de risipă...

Călător prin condeie

Nepieritor, Cuvântul
Nu poate fi nicidecum uitat
Sub chepeng zăvorât.
E mugur de lumină,
Minune cioplită
În inima poetului.
Pe cer se preumblă
Herghelii de cuvinte
Neînșeuete încă.
Tropotesc zglobii
Și-alunecă pe raze
Spre boabe roșii de măcriș,
Pe plăpumi de pâraie
Ce șerpuiesc spre stâne,
Prin văi cu stânci abrupte
Ori șisturi calcaroase.
Pe drum, salută marmotele
Prin vizuinele lor subterane,
Cutreieră sălbăticia
Pe coamele zimbrilor,
Văslesc cu ferăstrașii mari,
Gângurind sub pene...
Și-apoi, cu suflu nou,
Poposesc ascultătoare,
Strunite de-un iscusit condei.

Acolo-n crinolina iasomiei

Adorm în pletele bălaie ale florilor de iasomie
De câte ori târziul dă târcoale.
Acolo mi-am dus frământările, iubirile toate.
Acolo respir nemărginirea cu zborul ei liniștit
Acolo-i locul meu de rugăciune,
Peregrinările-mi pe volutele cordului -
Acolo alerg când toate se-nchid,
Când gândurile amorțite
Nu-și mai pot mișca mâinile
Cu dexteritatea jongleurilor.
Acolo mă regăsesc de câte ori
Sunt în căutarea-mi ritualică,
Într-o neconținută resurrecție.
Acolo te-am aflat în miez de vară
Și-am stat întinși ore întregi
Cu mâinile împreunate
Într-o strânsoare atât de puternică
Încât am devenit aurii stamine
Din care timpul s-a-nfruptat agale.

Îngenuncheați de nonsens

Nu te am decât pe tine!
Privește-mă!
Nu știi de unde provin
florile răului;
nici n-aș vrea
să cunosc teritoriile
secerate de molimă..
catafalcurile anchilozate
mă-nfioară!
Privesc, în genunchi,
cum se naște, hidos,
din semințele ieri sădite,
copilul nopții
cu trup străveziu
și colți de absint.
Îi împlântă sec
în bucata noastră
de câmpie.
De ce taci?
Ninge, să știi!
Nu, nu cu dalbi fulgi,
Nu...Fulgii de-acum
au ruginit
și scârțâie infernal
când se revarsă.
Nu-mi adormi!
N-auzi?
Înțeleg...
Mă voi așeza cuminte
la marginea timpului,
în pădurea de scrum
și-am să-mi spun
rugăciunea;
apoi, voi stinge
pentru ultima oară
lumina.

Marilena VELICU

SĂRUTUL

Sărut incandescent, sărut poetic,
Cu fruntea arcuită, ipotetic,
Când mâini avide răscolesc chemarea
Pe trupul gol se mistuie pudoarea.

Sărut timid în colțul gurii pale
O mângâiere de roze petale,
Cu gene tremurânde a plăcere
Și dor ascuns în oaze de tăcere.

Sărut fugar luat pe negândite
Pe buze dulci de chipuri adormite,
Cu mâini întinse firave și calde
În ochi sclipiri de umede smaralde.

Sărutul tineresc furat în joacă
Mișcări lascive care te provoacă,
Atingeri indecente pe oriunde
Aprind senzații calde și profunde.

Sărut prietenesc pe-obrazul care
Nu cere lămuriri complementare,
Umăr la umăr pasul rătăcește
Pe drumul lung al celui ce iubește.

Sărut formal la întâlniri precoc
Acoperit de tremurul din voce,
Priviri ce nu se întâlnesc devreme
Lăsând în vârful buzelor dileme.

Sărut brutal mușcat în carne vie
Și unghii luând spinarea în sclavie,
Durerea dulce rămânând pe buză
Momentul liric pentru altă scuză.

AM ÎNTREBAT...

Am întrebat azi luna, de ce arde?
Și noaptea mi-a răspuns: Nu-i treaba ta!
Privește-n sus a stelelor petarde!
Și de durerea lor, nu întreba!

Am întrebat tăcerea, de ce doare?
Cuvintele rănite mi-au răspuns,
Că ele nu pot fi ambasadoare
Acolo unde pacea n-a ajuns.

Am întrebat de ce se-apeacă cerul
Când ploile se-agață-n trena lui,
Și mi-a răspuns pe loc, abil, străjerul,
Ploaia e cumpăna pământului.

Am întrebat tăciunii stinși în grabă
Și-ar fi dorit să ardă-n flăcări, mult?
Și mi-au răspuns cu vocea lor prea slabă,
Le-a fost de-ajuns c-au ars pe rug, ocult.

Am întrebat pământul de sub mine
Îmi simte pașii rătăciți și goi?
Dar am simțit în tălpi un mărăcine
Și-am înțeles...răspunsul suntem noi!

CUVINTE ȘI TĂCERE

Îmi amintesc de tine, foșneai în frunze seci
Căzute fără milă, pe-ascunsele poteci,
Erai o adiere în părul meu cărunț,
Cuvinte și tăcere, zăceau în mine, crunt.

Mă înveleai în lauri, izvoarele-mi secai
Când forfota în suflet venea, tu nu plecai,
De-n roșu-apus tristețea săpa canale-adânci
Tu reveneai la mine, escaladând pe stânci.

Mi-e dor de poezie, de galbenul tăcut,
De ploile albastre ce-n toamnă mi-au făcut
Cuiabar de gânduri bune, închisele scrisori,
Plângeam durerea noastră, tăceau aprinse flori.

Mergeam pe-alei pierdute, la ochi legată strâns,
Dar nu simțeam durere, și-aveam obrazul plâns,
Te căutam prin ceață, prin ploi, prin adieri
Ești toamna mea iubită, vei fi...ai fost și ieri.

PREA JUMĂTATE

Prea jumătate gol îmi e paharul
Și visele se scurg precum cascade,
Prea jumătate rupt îmi e hotarul
Și luna se destramă pe arcade.

Pe partea mea un lan de maci suspină
Pe malul tău nisipul face dune,
Oricât ar crește macul în tulpină
N-ar reuși tot soarele s-adune.

Prea jumătate plin e plânsul verii
Mă rog să vină toamna mai devreme,
Să gust amarul frământat al serii
Și dulcele iubirii la extreme.

Dumitru ANGHEL

ANATOMIE DE PLOAIE, de Cristina TERENCE

Volumul de versuri „*Anatomie de ploaie*”, Editura NICO, Târgu-Mureș, 2013, 232 de pagini, însumează 207 de poeme, din care rezultă „*că în toată coloratura axiologică (tematică și prozodică) este pusă în lumină arta poetică a unui copil care și-a depășit cu mult condiția*”, după afirmațiile din prefață ale scriitorului Nicolae Băciuț, care s-a îngrijit de apariția cărții de debut editorial a tinerei poete Cristina Terente, elevă la un prestigios colegiu din Brăila. Cu o distribuție aleatorie în paginație și fără o încadrare pe capitole tematice, poemele din „*Anatomie de ploaie*” au uneori importante, relevante datări calendaristice, pe parcursul anilor 2011-2013, cu un reper biografic aniversar, 13 mai, ziua de naștere a poetei Cristina Terente.

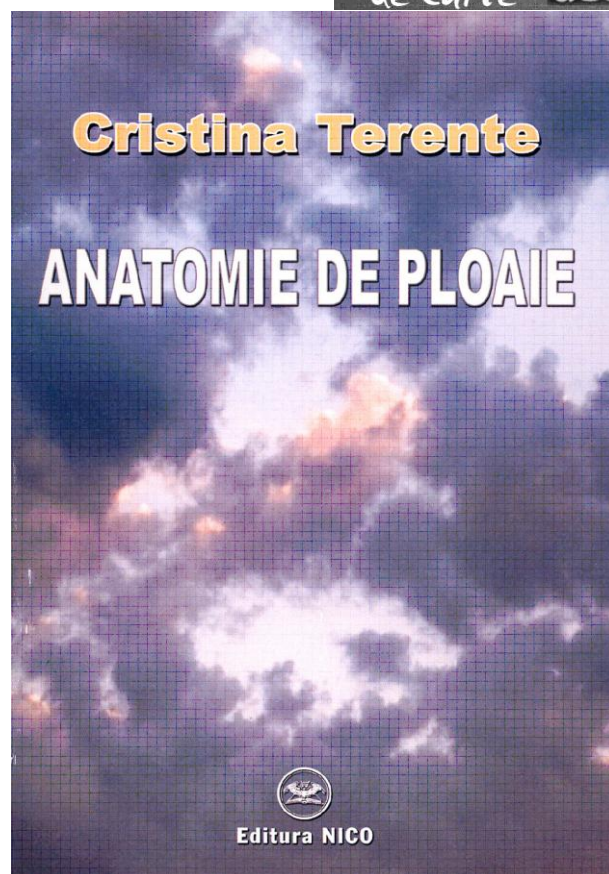
Volumul se deschide cu poemul „*A mai trecut încă unul*”, adică încă un an de la nașterea poetei, datat 12 mai 2011, ora 22, și „*Chiar de mai sunt două ore, în mintea mea / Al treisprezecelea an a început să crească*” (Op. cit., pag. 7), iar urarea pe care și-o face, ca un vis adolescentin, este: „*Să spere doar iubire / Iubirea unui om neinventat / Cu ochii de culoarea mării / Care nu mai apare*” (Ibidem), deși nu-și face iluzii, doar speră: „*Poate stă-n spatele meu, în adierea vântului primăvaratic / Dar nu; e doar umbra idilică a lunii*” (Ibidem).

Alte poeme se detașează prin caracterul intim și mesajul respectuos al *dedicațiilor* pentru mentorii săi spirituali, poeții Ana Blandiana, Nicolae Băciuț și dr. Gabriela Vasiliu, profesoara de literatură română din școala gimnazială; ori pentru personalități din lumea culturală și artistică: Paulo Coelho, Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Nichifor Crainic, George Bacovia, poeți; Bujor Macrin, actor; Dan Moldoveanu, poet și actor.

Nu lipsesc din repertoriul prozodic al Cristinei Terente nici *motto*-urile din Biblie, din spusele lui Iisus sau Sf. Apostol Luca ori din limba engleză, deși uneori într-o pastă ușor prețioasă și excesiv simbolică, dar anulată de versul suav și ardent, de-o sinceritate cuceritoare al poetei. Nici nu-i de mirare, pentru că poeta este un copil frumos și talentat, sensibil și serios, chiar prea sensibil și prea serios pentru cei 15 ani ai săi, care știe sau doar intuiește că harul său, talentul său stau sub o umbrelă conceptuală surprinzător de elaborată la vârsta sa, dar scrie poezie cu o grație elegantă și naivă de joc ludic și o ritualică gravă, pe sonoritățile unui *Coral* de Bach.

Nu există, spuneam mai sus, o structură pe capitole tematice dar parcă ceva, ceva simetrie și-a dorit poeta, ori poate editura, pentru că poemele sunt repartizate în ordine alfabetică, nu neapărat riguroasă: primele opt poezii au titlul cu litera A, iar spre final, două poeme sunt caligrafiate cu litera Z...

Poemul „*Anatomie de ploaie*”, care dă și titlul volumului, este „*cartea de vizită*”, pașaportul poetic al Cristinei Terente, C.N.P.-ul artistic, pecetea personalității sale în clocot, raportate altruist la o

identificare totală cu lumea în care trăiește și cu care împarte și bune, și rele: „*Când cad din cerul stelelor mele, / Lacrimile de ploaie sunt curate, calde / Pe pământ, după ce se zdrobesc / Pe pustiul de asfalt / Devin murdare exact ca păcatele oamenilor / Ce trăiesc pe pământ*” (Op. cit., pag. 10).

Dar, parcă-și protejează individualitatea, singularul, eu-l său sentimental și personalizat cu nostalgii de adolescență care se desparte, nu fără regrete, de lumea mirifică, miraculoasă a copilăriei: „*Un tărâm fantastic, prezidat de flori, / Un colaj de îngeri – blânzi și bălăiori - /.../ Zumzet de copil, zâne, fantezie, /.../ Basme nevisate, un «a fost odată» / Altă lume...*” (Altă lume”, pag. 13). Introvertită, timidă și cu gesturi derutante, la limita confuziei în relațiile cu necunoscuții, poeta adolescentă... ascunde, protejează inconștient tocmai ceea ce are mai de preț în personalitatea sa – sensibilitate, educație nobiliară sufletească și o nedisimulată dragoste de oameni; de oamenii pentru care are un punct de vedere pozitiv, părinții săi, idoli săi artistici, Ana Blandiana și Nicolae Băciuț, prietena sa Irina, și o risipă de gânduri bune pentru tot ceea ce înseamnă bucuria de a dăru: „*Nu mă pot imagina, nu pot rezista, / Mă pierd pe un drum plin de îmbrățișări calde*” („Doar atât”, pag. 15).

Copilul Cristina „se joacă de-a viața...”, cu păpuși de pluș, pe care le pune să gândească și să-i răstălmăcească dilemele și tot noianul de neliniști: „*devenim evanescențe ale lumii / Vânt prin stele, / În pletele unei lumi*

(continuare în pag. 89)

profane din copilărie” („Distrugem clipa”, pag. 16), și „se rățoiește” agresiv, cu un arțag de copil răsfățat la tot felul de neliniști și la incerte repere ale drumului către sine: „De ce nu mă lași să fac pace cu mine însămi? / De ce te-ai restrâns în mine / Și în neputința mea de a fi / Lasă-mă... / Dispari și lasă-mă...” („Dispari”, pag. 17).

La cei 15 ani ai săi, Cristina, poeta Cristina Terente, se tot întreabă, matur, justițiar și cu dreptul de a primi răspunsuri răspicate la toate nedumeririle, toate dilemele sale existențiale, de parcă viața ei s-ar fi derulat într-un registru minor, delicat, de fantasmе infantile: „De ce aș lăsa luminile ochilor mei să piară? / De ce? Nu am motiv / ... / De ce începe să ningă în clipe de deznădejde?” („De ce?”, pag. 21), și, până la urmă, nelămurită, nemulțumită, sictirită de-atâtea neputințe ale oamenilor mari, care-ar fi putut s-o lămurească, strigă disperată: „Lasă-mă să strig ca o neună...” (Ibidem).

Poeta Cristina Terente trăiește, încă, la parametrii unui sentimentalism melodios și ușor artificializat, în universul cald, ocrotitor al unei copilării fericite, de care parcă nu s-ar despărți niciodată, și-și pliază exercițiul poetic pe o realitate nostalgică, de vis frumos: „Se vede lateral și un pat roz, mic, / Ursuleții de pluș mai visează în el. / Alături de mine, care încerc să-mi fac loc / În cuibul jocului de-a copilăria...” („Cuibul jocului de-a copilăria”, pag. 24); ba chiar are, la 15 ani de la naștere, tot felul de încercări, de experimente dintr-un univers fastuos: „Ascult cântecul mut al unei amintiri / Și privesc prezentul ca și cum n-ar fi al meu, / Ca și cum ar aparține unei lumi trecute, / Unei cugetări lăsate în urmă” („Cucerită de trecut”, pag. 25), și, ca să nu existe nici un dubiu, perorează convingător: „Vreau să merg mai departe, / Dar sunt cucerită de trecut” (Ibidem).

Există în cartea „Anatomie de ploaie” și o poezie de dragoste, de dragoste suavă, angelică, de o senzualitate stăpânită, ca din vremea unor Petrarca sau Dante, Alecsandri, Coșbuc sau Eminescu, o lirică neîntinată, neatinată de exhibiționismul erotic al poeziei deochiate, provocată de imbolduri primare biologice, necontrolate de educație și rigori morale ale unor poetese contemporane, de care Cristina Terente se detașează deliberat, elegant: „De ce tremuri? / De ce albastrul dintre noi / Se întunecă și se luminează / Fără să știe, fără să-i pese...” („Albastrul dintre noi”, pag. 14).

Într-un poem autoportret, „Nu exist”, poeta, personaj liric introvertit, de-o sinceritate frustră, proiectată într-o oglindă a sufletului său, cu o consecvență imposibil de perturbat, își reprimă drastic orice tendință de narcisism: „Nu m-am văzut niciodată / Cine sunt? / Sunt un om pe care l-am văzut în poze, / În oglinzi mincinoase care reflectau ce spun alții / Și de care am auzit de câteva ori vorbindu-se, / Dar eu nu mă cunosc” („Op. cit.”, pag. 107).

Deși, într-un alt poem, „Non-binele”, are o orgolioasă părere despre generația sa, una potentă, într-o perspectivă multiplă și ipotetică: „Pentru că noi suntem aceia care nu trebuie să facă bine degeaba /

Și, dacă n-am mai fi noi, atunci cine?! / Noi... noi suntem totul!” (Op. cit., pag. 110).

Într-o epocă în care cartea, de la „Psal-tirea în versuri” a mitropolitului-poet încoace, cuvântul scris de mână sau de tipar pe hârtie, cu copertă frumoasă și cu desene viu colorate, pierde teren și-abia-și mai găsește loc în biblioteka de familie, mobilier demodat și desuet, pe care acum se lăfăie doar... *kitchurile*-bibelouri aduse din călătorii prin țări exotice; cartea, simbol al culturii temeinice, își găsește loc în preocupările adolescenței Cristina Terente, în poemul „Mă zămislesc într-o carte”, inspirat de motto-ul mentorului său artistic, poetul Nicolae Băciut: „*Sărut stânga, sărut dreapta, / Care țin drept cruce cartea*”: „Vreau ca fața mea să fie o carte / O carte de bibliotecă, / Pentru care să schimb o dată pe lună coperta / O carte de versuri sau poate de proză” (Op. cit., pag. 120); crezul său cultural: „O să mă nasc dintr-o carte / După chipul și ase-mănarea ei” (Ibidem).

Cum spuneam la începutul recenziei la cartea „Anatomie de ploaie”, primul poem, „A mai trecut încă unul”, datat 12 mai 2011, ora 22, era scris în preziua zilei de naștere, 13 mai, iar spre sfârșitul volumului, poemul „Ultimele numere”, scris chiar în ziua de naștere, este un sensibil *remember-simbol* al unei maturități parcă venită prea repede: „Am fost plecată / Nimeni nu a schimbat data la calendar / Azi e deja 14; nu a fost niciodată 13 / Eu am tot 13 ani și am mai învins și anul acesta timpul / Aș fi vrut să nu știe nimeni că am crescut / Și toți să mă țină minte la 13 ani până la sfârșitul veacului / 12, 13, 14... Încotro te îndrepti, copilule mare?” (Op. cit., pag. 196).

La mulți ani, domnișoară Poetă! Și la mai multe cărți...

COSMIN, de Magdalena IUGULESCU

Volumul de proză „COSMIN”, Editura Proilavia, Brăila, 2013, 360 de pagini, semnat de doamna Magdalena Iugulescu, reprezintă debutul editorial al „medicului cu multiple vocații...”, venită la mal de Dunăre din Berzunții de Bacău, „spațiu mirific și pitoresc pe colinele cu nuci bătrâni și viță de vie ale Moldovei, locuri cu rezonanțe literare de la romanticul pașoptist Vasile Alecsandri la simbolistul modern George Bacovia”, după precizările de pe „manșeta” copertei I ale prof. Eni Iorga, lectorul de carte.

Conceput ca „un jurnal de familie”, pe un calendar sentimental și pe o cronologie aleatorie, volumul de proză „Cosmin” este un debut editorial convingător pe o temă, pe cât de frustrantă și de strictă actualitate, pe atât de incitantă în planul generalizării și al cuprinderii umane. Cu evidente elemente de publicistică sau de editorial amplu ori de serie al unui

(continuare în pag. 90)

cotidian de mare tiraj și de verificată audiență, cartea prozatoarei Magdalena Iugulescu promovează un tip de literatură epică, cu nuanțări de *fapt divers*, dar de dimensiuni socio-umane în regim de... avarie și cu imprevizibile și grave consecințe, dacă politicul și administrativul, societatea în ansamblu, nu iau măsuri grabnice de ținere în frâu și de stopare a cauzelor care au provocat fenomenul.

Scriere de dimensiunile și anvergura unui roman, cartea este structurată ca un *jurnal*, unul de... recesiune morală, cu datări stricte dar cu proiecții temporale sau locale general-umane; o proză de o gravitate barocă în tonalități dramatice de impas social, de traumă individuală și de destin în derivă; o literatură cu caracteristici intimist-provocatoare, construită pe un portativ dualist, între ficțiune bine temperată și fapt de viață violent.

„Cosmin” este un strigăt disperat deturnat în *metaforă*, o „premieră” tematică în literatura română actuală, deoarece soarta și situația dramatică a multor copii din România, în egală măsură și a părinților lor, sacrificați pe „altarul” integrării în Uniunea Europeană și al unei globalizări cu consecințe imprevizibile și pe termen lung, este pentru prima oară *subiect* de literatură beletristică, deși faptul în sine s-a constituit în *problemă națională* și a devenit obiectul percutant în presa scrisă și audio-vizuală. Copiii români abandonati, copii cărora le-a fost furată copilăria, fără gestul tandru al mamei sau grija autoritară a tatălui, acești *bastarzi fără voie*, intră în viață cu traume pe termen lung și cu consecințe grave, imprevizibile, pentru că acest tip de experiență socială n-a mai fost trăit de generații anterioare.

Notațiile alarmante ale prozatoarei-medic vorbesc despre drama copiilor lăsați de izbeliște, dați în grija bunicilor sau chiar a unor străini, dar și drama părinților plecați în Europa, ca să câștige bani cu prețul unor umilințe nemeritate.

„Jurnalul” Magdalenei Iugulescu este o carte-protest, o carte-semnal de alarmă, o carte despre copilărie în ipostaza ei cea mai nefericită, care nu mai are nimic din frumusețea și idilicul miraj al „Ozanei cea frumos curgătoare și limpede ca cristalul”, al cireșelor mătușei Măriuca, al pupezei din tei și chiar al caprelor Irinucăi, din copilăria fericită a lui Nică al lui Ștefan a Petrei și al Smarandei Creangă, părinți săraci și ei, dar care „nu și-au luat lumea în cap” și nu și-au părăsit copiii.

Pe acest lait-motiv tematic, doamna doctor probează virtuale apetențe de povestitor, un fin și, uneori, ironic analist, dar cu o dragoste de oameni fără limită, care au făcut-o să-și cenzureze atitudinea față de propriile decizii educaționale, dintr-o severă și responsabilă poziție de *rudă-autor* al faptelor povestite, flagelându-și conștiința din considerente de „malpraxis” sentimental, față de sora sa și față de fiul acesteia, sau unul de minimă morală. *Cosmin*, personajul principal, care a dat și titlul cărții, după alte câteva variante, este prototipul victimei perfecte, iar reacțiile sale, aparent negative, condamnabile la prima vedere și după norme... puritane, îl pun într-o lumină pozitivă și-l protejează în ipostaza de model,

de... *antimodel* simpatic, pentru că scriitoarea Magdalena Iugulescu povestește cu o detașare mai mult mimată decât reală și o face cu o delicatețe de *mamă*, dar și de medic, care știe granița dintre realitate și sentimentul uman implicat.

Cum arătam mai sus, *Jurnalul* acesta are consistența unui roman psihologic, iar Diana, mama, plecată în Italia ca să îngrijească copiii altora, și Cosmin, fiul părăsit în țară, sunt desenați pe partitura unor cazuri clinice de neadaptare și cu reacții pe măsură, victime ale unui altfel de *malpraxis*, social, politic, administrativ, provocat de incapacitatea unei societăți de a-și gestiona potențialul uman.

Toată cartea, linia sa melodic-narativă, este dominată de personalitatea în clocot a personajului principal, Cosmin, în evoluția sa de la copilul... *rebel*, care refuză să comunice cu mătușa sa, până la adolescentul responsabil, maturizat, care mulțumește discret, respectuos și recunoscător *nesuferitei* PEM, din vremea când el se simțea părăsit *nedrept* și de mamă, și de tată.

Jurnalul Magdalenei Iugulescu se desfășoară pe coordonate sentimentale și pe structuri temporale în tonalități *moltto-vivace* vi-valdiene, în „*Anotimpuri*” cu doar sugestive trimiteri la o dată sau alta, pe un portativ din care lipsesc și *uvertura* și *coda*, rămânând dominantă doar linia melodic-dramatică a unui destin programat, istoric, genetic sau după legea necruțătoare a *necesității* și *întâmplării* sociale sau/și personale.

Cu un umor de calitate, inteligent, caustic uneori, prozatoarea debutantă descrie cu aplomb instituții – justiția, sănătatea, învățământul, politica – sau figuri socio-profesionale – avocați, medici, profesori, parlamentari – sau ironizează o Europă orgolioasă și prosperă, dar în recesiune pe termen lung, morală, mai ales. Rămâne, însă, sentimental, tributară unui areal mitic din Berzunții copilăriei sale, în termeni sobri, gravi, și are inteligența de a-și redacta *Jurnalul* pe coordonatele unor mărturisiri din care autocenzura nu lipsește!

Ca un fel de... *adenda* de respiro, există în partea a doua a cărții doamnei Magdalena Iugulescu divagații savante, de cultură elevată, în special din zona Greciei antice; interesante experiențe de viață, de medic, mai ales; „tabieturi” de om de cultură cu lecturi bine digerate; cu impresii într-un amestec șugubăț cu probleme de familie, de politică la zi sau de... *nimicuri* importante.

Face și vivace incursiuni în turismul european, o lume interesantă și o cultură pe potrivă, cu incitante intermezzo-uri, ca niște pasaje muzicale din Debussy, adevărate secvențe de respiro, pentru ca să diminueze presiunea sentimentală provocată de Cosmin și Diana, nepotul și sora sa, aflați un timp în impas!

Angela BACIU

Interviu cu scriitoarea Cezarina Adamescu

Angela Baci: Început de an 2014, "La mulți ani!" dragă Cezarina Adamescu, suntem la o cafea cu gust de mentă aici la "Cafenea la Fani", după încheierea primei serii de "Poeme la Fani" - un proiect pe care l-am gândit alături de actorul Vlad Vasiliu, dedicat tuturor poezilor și artiștilor - parcă am începe să depănăm o Poveste despre oameni și cărțile lor, despre oameni și viețile lor...

Cezarina Adamescu: La mulți ani tuturor în această iarnă primăvărată. Da, cafeaua de la Fani e foarte gustoasă, fiindcă are aromă de Poezie. Și e îndulcită cu esență de prietenie. Proiectul e foarte generos și ați realizat deja multe întâlniri interesante, exact așa cum trebuie să se întâmple între autori, într-un oraș de prestigiu, așa cum este Galațiul, aici, într-un loc plăcut și intim de socializare între creatori. Obiecte vechi, recuzită din piese, imagini, afișe, lumini de candelă și de felinar, ceașornice cu pendulă, totul crează o atmosferă de boemă de altădată. Boema artiștilor este cea mai frumoasă. În plus, gazda noastră, minunatul actor Vlad Vasiliu este omul surprizelor. El scoate din cufărul cu poezii, bijuterii lirice ale autorilor gălățeni, ale clasicii români și ni le oferă ca pe niște prăjituri cu frișcă. Ne răsfăță de fiecare dată cu picături de poezie recitată admirabil. Dar nu numai el, ci mulți actori din trupa Teatrului "Fani Tardini" vin aici să ne ofere câte un regal actoricesc, spre bucuria sufletelor noastre, ale celor care iubesc deopotrivă, teatrul, poezia, muzica, pictura.

Ca să nu mai vorbim despre tine, dragă Kiră Kiralină, care ești o amfitrionă perfectă: generoasă, caldă, plină de surprize, deschisă tuturor creatorilor, fie ei poeți, actori, pictori, muzicieni. Cum Dumnezeu să nu ne simțim bine într-un astfel de cadru care reînvie boema bucureșteană? Aici se desfășoară, așa cum bine ai spus, povești de viață, povești despre cărți și destinele lor, relatate chiar de către autori.

A.B.: Cum a fost această seara? Ai fost și tu invitată să citești?

C.A.: Seara aceasta a fost magică într-un mod cu totul inedit, pentru că a fost dedicată Zilei Culturii Naționale și Sărbătoririi lui Mihai Eminescu. Am citit și eu un poem realizat ad-hoc și un grupaj de poeme în spirit eminescian, din cartea antologică "Ecouri viitoare", Poeme de duh și duh de poeme.

Da, aici totul miroase a Poezie și are gust de Poezie. E foarte plăcut. Totul te inspiră și te îmbie la scris. Abia dacă-ți poți ține ideile în frâu. Condeiele alunecă pe hârtie, fără să mai țină cont de mâna care abia le stăpânește. Aici s-au născut creații inedite care ulterior și-au găsit locul în cărți de versuri și proză eseistică.

CEZARINA ADAMESCU

Ceea ce cu adevărat frapează, în această plăcută locație este că aici vin cei iubitori de poezie, cei interesați de cultură și cu toții **știu să asculte**, ceea ce pentru un autor și chiar pentru un actor este foarte important: să vezi că mesajul tău e receptat și ajunge la urechile auditoriului.

A.B.: Cum a fost pentru tine anul 2013?

C.A.: Anul care a trecut a fost pentru mine, din punctul de vedere al creației, foarte rodnic. Am editat cca. 11 cărți de proză, poezie, povești pentru copii, critică eseistică, spiritualitate, memorialistică. Le-am prezentat pe toate la Târgul de carte "Axis Libri" din luna Mai, organizat de Biblioteca Județeană "V.A.Urechia" și la Festivalul de Poezie "Prietenia cuvintelor" – organizat de ASPRA, Editura InfoRapArt și Revista Boema. Trebuie să amintesc și de cele patru cărți de versuri, proză și teatru pentru copii pe care le-am editat în luna mai 2013, la aceeași editură, lucrări de care sunt foarte mândră. De asemenea, o carte pe care am așteptat-o 12 ani și abia acum a ieșit din tipar: e vorba de "**Gospa. Ucenici la Școala Fecioarei**" – o carte de adâncă spiritualitate care, spunea duhovnicul meu, părintele Eugen Blăjuț Senior, "aduce în sufletele tuturor oamenilor Mărire lui Dumnezeu și Pace pe pământ, cu revărsare de credință, speranță și iubire față de toți semenii și de Tatăl Nostru". Este, cred, cea mai valoroasă carte pe care am scris-o, alături de cartea "**Iată Mama Ta!**" – despre cultul marian în Biserica Catolică și Ortodoxă, lucrare apărută în 1998 și care mi-a servit drept teză de licență la Teologie și admitere la Doctorat în aceeași ramură: Teologie fundamentală și dogmatică.

Tot anul acesta, în luna noiembrie, am avut onoarea de a fi recompensată de ASPRA, de Editura InfoRapArt și Revista Boema, cu premiul pentru toate cărțile publicate și de premiul pentru cea mai bună carte de memorialistică. E vorba de

(continuare în pag. 92)

cartea dedicată memoriei unuia dintre cei mai valoroși poeți ai Galațiului, poetul Simon Ajarescu, plecat de curând dintre noi, carte care se numește: "Simon Ajarescu. Între vocație și destin".

A.B.: Pentru cei ce nu ne cunosc foarte bine, să ne întoarcem puțin în timp, când ai debutat literar? Ce personalități culturale ai cunoscut în acea perioadă și cum ți-au "marcat" drumul?

C.A.: Ehe, e multă vreme de atunci. De scris, scriu de la 16 ani. Dar am debutat în reviste literare mult mai târziu, în anul 1982, în revistele vremii: Flacăra, Luceafărul, Convorbiri literare, Tomis, Familia, Ateneu, Cronica și altele. Adevăratul debut editorial s-a petrecut în anul 1987, la Editura Litera, cu cartea de versuri "**Arhipelagul visării**". Tot atunci am cunoscut o sumă de scriitori și poeți remarcabili: Cezar Ivănescu, Ioanid Romanescu, Emil Brumaru și mulți alții. Dar, mai cu seamă, am avut privilegiul să întâlnesc și să colaborez cu oameni de marcă din Galați: Ion Chiric, Simon Ajarescu, Coriolan Păunescu, Violeta Ionescu, George Bărligea, Paul Sân-Petru și mulți alții. Da, așa putea spune că mi-au influențat alegerile și gusturile literare și m-au deprins cu alfabetul Poeziei și al prozei. Trebuie să menționez aici un alt scriitor care a exercitat o influență pozitivă asupra mea și a înființat la Casa de Cultură a Sindicatelor din Galați, Cenaclul literar "Școala de Frumos". E vorba de prozatorul Octav Eniceicu, plecat și el din lumea aceasta de mulți ani. Îi păstrez o frumoasă amintire. Și desigur, cărțile lui, pe care le recitesc cu plăcere. El a format serii întregi de prozatori și poeți între anii: 1981-2000, atât ca profesor cât și ca îndrumător literar la NOUA ȘCOALĂ DE FRUMOS care-și desfășura lucrările la Casa de Cultură ori în diverse alte locații. Aici am avut primele lecții de poezie, lecții de estetică și de stilistică literară. Nu trebuie uitați nici mentorii Salonului umoriștilor: Paul Dumitrescu, Florin Cristea, Ion Moraru de la Clubul "Ver-va" din Galați, unde am activat peste 30 de ani.

A.B.: Dar editorial? Cum a fost "povestea" primului tău manuscris?

C.A.: Povestea primului manuscris este minunată, ca orice poveste. În 15 februarie 1985, aflându-mă în București, m-am dus la Casa Scânteii la Cenaclul "Numele Poetului" – condus de regretatul Cezar Ivănescu. Eram tânără, timidă, aflată la prima încercare de acest gen. Am întâlnit acolo scriitori consacrați și, la îndemnul magistrului Cezar Ivănescu am început să citesc din manuscrisul meu "**Dioptrii pentru suflet**" - un poem continuu - în proză poetică, dens, uluitor și foarte original ca formulă stilistică. Au răbdat și au ascultat 28 de pagini din acest manuscris care trebuia să constituie debutul meu editorial. Nimeni nu s-a clintit, deși eu i-am întrebât mereu, dacă e cazul să mă opresc. A fost un maraton liric. Ulterior, Cezar Ivănescu l-a prezentat la rubrica "Numele Poetului" pe care o susținea în revista Luceafărul, de două ori. Aceasta a fost adevărata carte de identitate, pentru că, mai apoi, m-am prezentat cu vorbele lui magice pe manșetă și pe coperta a IV-a a cărții. Desigur că titlul a fost schimbat pentru că nu trebuia să apară nicăieri cuvântul "suflet". Așa i s-a spus: "Arhipelagul visării" - și a fost destul de cenzurat că n-a mai rămas aproape nimic din formula pe care o propusesem inițial

ca manuscris. Dar cartea a fost semnalată în revistele literare și primită bine de critică. Poate, într-o zi, măcar din nostalgie, îl voi publica, așa cum a fost inițial, pentru că eu dețin cronologic toate manuscrisele, indiferent de genul în care am scris.

A.B.: Ce a urmat?

C.A.: Păi, ce să urmeze? Am scris în continuare, am scris, am șters și iarăși am scris. Mi-am desăvârșit ucenicia la revistele mari literare din țară și la revistele locale. (Pe atunci redactorii revistelor erau cu mult mai generoși față de poezie și față de debutanți, în general). A urmat al doilea volum, surprinzător, un volum de carte pentru copii, "**Primăvara face pozne**" – cu ilustrații de Anca Tofan, o artistă vizuală consacrată, volum care m-a consacrat și pe mine ca autoare pentru copii și care mi-a adus multe satisfacții, pentru că a fost editat de Editura pentru Literatură și Artă Geneze, într-un tiraj care ar părea astăzi incredibil: 50.000 de volume, cu policromie deosebită și care a pătruns în toate librăriile, bibliotecile și punctele de vânzare a cărții din țară. Anumite texte au fost introduse în culegeri, antologii de versuri pentru copii și chiar manuale auxiliare pentru proiecte didactice. Școlile la care merg la întâlnirile cu micii cititori, mai păstrează în bibliotecile lor, cartea "**Primăvara face pozne**". A urmat o carte de versuri spirituale: "**Dioptrii pentru suflet**" apărută la Editura Porto-Franco, (eram deja în anul 1996); **Cartea cu îngeri**, Coperta și ilustrațiile: Mariana Ștefanache, Editura Porto-Franco, Galați, 1997; **Mysteriorion**, poeme epice, Editura Alma, Galați, 1997. Coperta și ilustrațiile de Angela Cioltan; **Iată Mama ta! Semnificația cultului marian în Bisericile Catolică și Ortodoxă**, Editura Alma, Galați, 1998. Drumul a fost lung și destul de întortocheat. A trebuit s-o iau de multe ori de la capăt. O adevărată odisee, cu mersul pe la edituri în țară și în orașul meu, cu așteptări îndelungi, pentru că pe atunci cărțile apăreau mult mai greu, nu cu viteza la care apar astăzi. Numai perseverența mea a făcut să nu renunț la ele, după ani de așteptare. A trebuit însă să renunț la unele manuscrise pe moment și să le reiau după mulți ani, să introduc altele care s-au impus pe scena vieții mele. În orice caz, mi-am propus anul acesta să editez o carte care se va numi, nici mai mult, nici mai puțin: "**Cartea celor o sută de cărți**" – în care voi spune povestea fiecărei cărți editate sau rămasă în manuscris din varii motive. Drumul continuă, cu alte manuscrise care așteaptă cu sufletul la gură. Și nici acum nu mi se pare mai ușor, dimpotrivă. E un urcuș sisific, cu o povară mare în spate și vârful muntelui nu se întrevade. Dar nu mă las bătută și o iau mereu de la capăt.

A.B.: Să ne întoarcem la prieteni... sunt amintiri pe care le păstrezi în suflet, momente... întâmplări (de povestit întâmplări, nume de scriitori, locuri ș.a.)

C.A.: Desigur, am crezut întotdeauna în prietenii literare, în comuniunea de spirite ce se face pe anumite căi freactice care nu țin întotdeauna

(continuare în pag. 93)

de oameni, ci mai curând de destin. Fără să fiu deterministă, cred în întâlnirile spirituale, în întâlnirile providențiale, esențiale, care au rolul de a face să țâșnească izvorul poeziei. Din acestea se poate naște chiar și o operă literară, s-au văzut cazuri în literatură. Am ținut întotdeauna la acest fel de prietenii și unul din prietenii dragi ai mei a fost, desigur, poetul Simon Ajarescu, pe care de curând l-am pierdut, dar numai pe plan fizic, pentru că pe cel afectiv l-am câștigat prin cele două cărți pe care i le-am dedicat în vara aceasta.

Am avut șansa de a beneficia de atenția și prietenia unui mare om de spirit, cărturarul Artur Silvestri și el plecat în lumea de dincolo de negură. El mi-a acordat prietenia lui și m-a investit cu titlul de editor online, de redactor de revistă virtuală sau de consilier editorial și redactor de specialitate. Prin proiectul lui "România tainică" a reușit să focalizeze în jurul său pe cei mai buni creatori în cele peste 25 de reviste aflate sub egida "Asociației Române pentru Patrimoniu". Din nefericire, după plecarea lui, în 2008, la puțin timp, revistele au dispărut și oamenii și-au văzut de treburile lor, risipiți, fiecare în orașul sau în țara lui de adopție. Pentru că trebuie spus că Artur Silvestri a reușit o comuniune cu alte câteva zeci de reviste din diaspora românească. Acest lucru a reușit să mă facă foarte cunoscută în țară și peste hotare, în mediul virtual și nu numai.

Exceptând persoana de față, căreia îi acord interviul, au mai existat persoane din urbea mea cu care am avut privilegiul de a comunica pe căile poeziei. Sunt multe persoane despre care aș dori să vorbesc, nu le-am uitat, nu am dreptul să le uit, ele au trecut prin viața mea și au lăsat, fiecare câte o urmă de lumină.

A.B.: Cum arată o zi din viața ta, a unei femei scriitoare? Ai regrete? E ceva ce nu ai făcut până acum și ți-ai dori?

C.A.: Cititorii ar fi uimiți să constate că nu mă deosebesc cu nimic de celelalte persoane. Scrisul este însă un exercițiu zilnic, așa cum pentru alții este mersul la serviciu. Pun mare preț pe informare, citesc mult, ascult Radio România Cultural, răspund telefonic la întrebările diferitelor concursuri de cultură, iau nenumărate premii la aceste concursuri (Texte și pretexte, Oaza de muzică, Știința în cuvinte potrivite, Cafeaua de dimineață ș.a.), îi citesc pe confrății gălățeni, merg la întâlnirile Clubului Seniorilor din cadrul Fundației ÎMPREUNĂ, vin aici, la Cafeneaua artiștilor, "La Fani", mă întâlnesc uneori cu scriitori și poeți la un ceai în diferite locații, așa, ca să respect boema literară, joia frecventez Salonul literar "Axis Libri" de la Biblioteca Județeană "V.A. Urechia" și... cam atât. Restul, treburi destul de prozaice. Aaaa... am două cățelușe și un papagal cu care-mi petrec duminicile, sărbătorile și zilele aniversare. Regrete? Cine nu are regrete? Nichita Stănescu spunea: "Aș minți dacă aș spune că nu regret nimic, dar iarăși aș minți dacă aș spune că regret ceva". Sunt și câteva regrete care stăruie... Dar le acopăr repede cu nisipul clepsidrei...

A.B.: Te rog să ne reciti un poem drag ție...

C.A.: Mi-e greu să aleg. Dar o să încerc să găsesc ceva care se potrivește cu atmosfera de aici, de la

"Cafeneaua artiștilor": "Zilnic / trecând o fărâcă din mine / la timpul trecut / și răsuflând anevoie / din această pricină / ca după o naștere dublă, / cu buzunarele doldora / de suave secrete / străbătându-mi biografia / mă regăsesc, / timidă, / lunecă, / legată strâns de speranță / cu funia Cuvântului..."

Da, cred că am fost legată ombilical cu această funie și chiar dacă ar fi să mă pierd în larg, ea mă trage la mal...

A.B.: În încheiere, te rog să transmiți un gând celor ce vor citi acest dialog (poate și un gând Chirei...)

C.A.: Un gând, mai multe? Aș vrea să le zic celor care aspiră la gloria literară că e necesar să te dedici total, ca într-o iubire. Fără jertfă, fără muncă, exercițiu, sudoare, dăruire, nu se ajunge la performanță. Altminteri, poezia rămâne, un joc ca toate altele, ca să omori plictiseala. Ori, Poezia este altceva, altceva, altceva, cum bine spunea Nichita Stănescu.

Îți mulțumesc că te-ai gândit la mine în acest plăcut cadru, în aceste vremuri, când nimeni nu se mai gândește decât la sine.

(urmare din pag. 85)

deși ele pot avea forța de a schimba radical imaginea convențională despre autorul lor. S-ar putea, de asemenea, ca o parte dintre intuițiile autorului să se dovedească în viitor a fi profetice, așa cum s-a întâmplat în multe cazuri cu unele dintre cele aparținând unor autori celebri.

Personal, cred că volumul de "baliverne metafizice" - așa cum le zice autorul, reprezintă o colecție de gânduri și vorbe profunde care cred că vor fi îndrăgite de mulți cititori. Autorul reușește într-o măsură remarcabilă să destindă atmosfera lecturii prin largă problematică abordată și prin deschiderea liberă a gândurilor, punând pe tapet fluiditatea imaterială a unor reflecții deosebite, profunde, sublime în mare măsură, și scoțând la lumină profunzimi ale gândirii umane din cele mai diverse domenii. Sunt pagini în care calitatea scrierii se combină cu reflecția la modul fericit. Și pentru că, până la urmă, aceste exprimări sunt ca un fel de mângâieri pe partea inocentă a sufletului nostru, ele nu reprezintă altceva decât un bun prilej ca mintea noastră să se regăsească în vorbe de duh și să ne ușureze sufletul, la modul cel mai înălțător.

Ioan GHEORGHEȚĂ

VIS

(Valentinei)

Se făcea
că soarele coborâse în noi,
razele se rostogoleau rotunde
pe rotulele echidistante
ale gândului,
mergeam împleticindu-ne
de atâta lumină
și nu știam
cât vom mai străbate
timpurile nevăzute,
atârinate
prin merii aproape-nfloriți,
eu mă-mpărțeam
între tine – diamant sau corolă –
și tot ceea ce-ncercam
să zăresc la mii de ani lumină,
sau la pielea ta mătăsoasă
dintre coapsele pârguite
ale mirării,
mă atingeau respirațiile
profunde
ale stelelor
și visam tot mai limpede
unde ne vom întoarce...

STRIGĂT

Descoperindu-ți laringele
în trompa unui abis oarecare,
rupt-am gândurile
împletite-n patru,
colțurile stelelor înnegrite
de-atâtea strigăte
îngroșate de tălpile
prelungi ale deznădejdiei
fără să-ți fi clătinat epiderma
încrețită pe oasele luminânde
și înfipite adânc
în visele cele mai limpezi
din undeva-ul
ce plutește
pe irișii incandescentelor
suprapriviri,
rupt-am gândurile –
nuferi ofiliți pe oglinda înserării...

DOLORIS

Mă stingeam felinaric
și miezul de prun
cu mine se-nchidea dimprejur,
strigătul singuratic
al luminii
de nepătruns
își lovea trupul
dezgolit, planturos
și sălbatic,
mă stingeam felinaric,
în brațele timpului
îmi încredințam
dragostea întreagă...

ERAI...

Erai, așa, cum nu voiam să fii,
bucată de nor, de furtună...
un strop de ploaie rățăcit printre mii,
o rază de tristețe puțin nebună...

te atingeam cu un zâmbet aproape neștiut, nevăzut,
câte zile uitam de tine ?
ne învăteam printre anafoare de lut
sau zburam prefăcuți în albine,

uneori mă-ntrebai doar privind într-o parte
despre sentimentele care ne dădeau târcoale,
știam că iarba e cea care-mparte
dragostea alergând în picioarele goale...

erai așa, cum, poate, îmi imaginam,
bucată de nor, de furtună...
un strop de ploaie răzând la geam,
o rază de tristețe nebună...

CĂUTARE

Mă cuibăream
într-un ou de lișiță
căutându-mi zborul,
dar câtă tristețe
plutea pe *Lacul Nebunu* !
câte frunze
îmi acopereau neliniștea
nici eu nu știam,
Mă pierdeam apoi
în trunchiul unui arin
savorându-mi clipa
ce-mi brăzda gând după gând,
(valuri sclipitoare, nesfârșite)
dar câtă fericire
se ascundea
în șiroaiele cunoașterii
nici eu nu știam

Cezarina ADAMESCU

POVEȘTI DE SPIRIT PENTRU TOATE VÂRSTELE

VIOREL DARIE - POVESTIRI CREȘTINE, Ed. InfoRapArt, 2014

Cine, în vremurile aceste, socotite vremurile din urmă, se mai încumetă să scrie povestiri despre oameni și fapte ale unor creștini care mărturisesc, nu numai cu gura, dar și cu întreaga lor ființă, faptul că-l urmează fidel pe Cristos?

Autorul a ales genul de povestire, pentru că această modalitate de expresie literară reflectă într-un anume grad evenimentele trecute și prezente, înveșmântate în strai artistic și se apropie mult de realitate. De aceea, cititorul care iubește istoria, va găsi izvorul acestor fapte și întâmplări, putând să-și formuleze o părere în legătură cu acestea.

Un anume grad de ficționalitate există și în povestire, completat de imaginația autorului dar și a cititorului. Forma concisă, sintetică a povestirii este foarte convenabilă oricărui cititor, știind că problema timpului este una generală.

Tematica diversă, stilul narativ foarte evoluat, iscusința folosirii condeiului în zugrăvirea unor personaje și a unor locuri, intriga care se desprinde totdeauna din context, fac lectura agreabilă și sporesc interesul pentru acest gen literar.

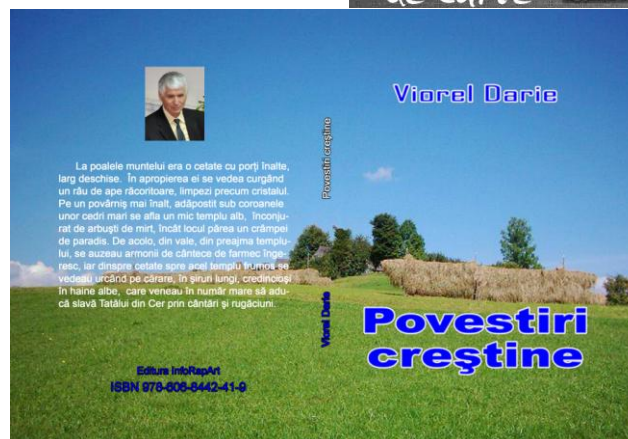
Vocea auctorială este pretutindeni prezentă și-l însoțește pe cititor pe tot parcursul povestirii.

Încă din prima povestire, „**Făclii pe Nil**” avem revelația descrierii unui peisaj aidoma celui din Delta Dunării și intrăm în povești fascinați de aceste descrieri amănunțite, familiarizându-ne cu decorul luxuriant. Excepționând vegetația care este de tip exotic, autorul fixează acțiunea într-un mic sat din Delta, cu un decor decupat de pe la noi. Chiar și denumirea Deltei este identică. Până și casele sunt aidoma celor de pe meleagurile Dobrogei. Suntem însă în Țara Egiptului și locuitorii sunt, cei mai mulți, supuși evrei.

Și ca în orice poveste, există un bogat cu pământuri bogate, sute de vite, case luxoase și zeci de servitori egipteni și evrei. E vorba de egipteanul Asenath. Și ca orice bogat, Asenath era și hapsân.

Povestirile sunt construite pe antiteze: bogați-săraci, buni la suflet și hapsâni ș.a. Totodată, autorul transmite principii morale și învățături religioase cu înțeles pilduitor. Cei săraci nu trebuie să-și caute singuri dreptatea, ci să spere că Iehova singur le va face într-o zi dreptate.

Istoria se bazează și pe neprevăzut. Ele sunt atât de frumoase, încât te cuceresc de la primele fraze. Spiritul de aventură este, de asemenea, prezent. Intră în

poveste și parcă nu mai vrei să te desprinzi până când nu afli deznodământul. Aceasta face parte din măiestria artei scriitoricești a lui Viorel Darie. Autorul este foarte bine documentat și furnizează o întreagă bogăție de informații în legătură cu istoria acelor locuri și cu epoca faraonilor. Povestirile au și elemente fabuloase, fantastice dar și dramatice, cum e lupta fiului egipteanului cu crocodilul, pe Nil, care întreține interesul pentru lectură. În antiteză cu spiritul aventurier al acestuia, fiii lui Efraim, crescuți în frica lui Yahve, viteji și eroi care nu prețuiesc să-l salveze de furia șacalilor pe tânărul Rameses care era suit într-un curmal, cerând cu disperare ajutor. Eroismul, spiritul de sacrificiu al celor doi fii ai lui Efraim care l-au salvat pe fiul stăpânului lor de la moarte sigură, este de asemenea, pilduitor.

Trimiterea la istoria veterotestamentară a lui Iosif și a fraților săi este evidentă, îndeosebi când țara este secătuită de secetă și de foamete, iar evreii vin la stăpânul lor să ceară grâu pentru a supraviețui.

Credința evreilor în Iehova este răsplătită în asemenea măsură încât totul se termină cu nunta fiicei lui Efraim cu tânărul fiu al bogatului egiptean și cu înapoierea tuturor bunurilor luate cu abuz de acesta de la sârmanii evrei. Pilda este, evident, răsplata lui Iehova față de credincioșii săi.

În a doua povestire, „**Manuscrisul Apostolului**”, cadrul se schimbă și poposim în alt secol și altă locație. Suntem în Etiopia. Cadrul este descris perfect, cu aceeași forță narativă și aceeași lejeritate în relatat. Parcă am fi într-una din poveștile celor „O mie și una de nopți”. Totul participă la descrierea atmosferei: natura din jur, fenomenele naturale, locurile, oamenii, toate sunt de un pitoresc încântător și adeseori, mirific.

Personajul central, diaconul Teodosie este un credincios și un contemplativ al minunilor și bunătății lui Dumnezeu. El transporta, de la Alexandria în Etiopia, o comoară: Evanghelia după Sf. Apostol Ioan, cu misiune de la episcopul său, Alexandru. Cu multă măiestrie, autorul redă atmosfera acelor ținuturi îndepărtate și a creștinilor locuitori în ele, descrierea Nilului fiind foarte veridică și plină de farmec, mai ales pentru cititorii însetați de cărți de călătorii și de istorie, ca și când autorul a trăit cândva pe acele meleaguri și în acele vremuri. De altfel, istoria capătă o încărcătură aparte sub condeiul acestui autor, fantezia și imaginația jucând un rol

(continuare în pag. 96)

important. Totodată, autorul folosește în istorisire limbajul și tonul de poveste, atât de îndrăgit de cititori, adaptat la adevărul evanghelic de la care nu se abate și la toate practicile creștine: post, rugăciune, mortificare și toate virtuțile care-l înnobilează pe om: răbdare, îngăduință, curajul de a da mărturie, spirit de jertfă, devoțiune, stăruință, perseverență, pregătire duhovnicească. Dar și alte elemente din recuzita povestitorilor: cetăți, vrăjitori, eroi, animale din codru care se împrietenesc cu diaconul Teodosie, miracole de vindecare pe care doar un om cu suflet curajos și tărie în credință, a putut să le înfăptuiască. Emoționantă este și relatarea în care cele două gazele care se împrieteniseră cu îndrăgitul om al lui Dumnezeu, Teodosie, îl vizitară în peștera unde acesta își avea sălaș, dovadă a prieteniei lor devotate.

Acest volum nu se deosebește cu nimic de cărțile de povestiri biblice ale clasicii, ci aduce în plus, un parfum inedit, date și chipuri de creștini care trebuiau menționați în istoria credințelor religioase, ce s-au remarcat prin fapte de sfințenie și printr-un bun renume.

Povestirile, fiind încărcate de descrieri încântătoare, sunt foarte vizuale și ele îmbogățesc imaginația cititorului, astfel încât, nu de puține ori, acesta se poate trezi, direct în mijlocul acțiunii, luând parte nemijlocit la cele ce se petrec sub ochii minții lor. Acesta este un procedeu stilistic pe care doar scriitorii cu multă experiență ajung să-l stăpânească.

Lucrările minunate pe care Dumnezeu le-a înfăptuit prin diaconul Teodosie, evanghelizând oamenii din acea țară îndepărtată, Etiopia, ba chiar și pe stăpânul cetății, după ce i-a vindecat copilul, sunt de natură pedagogică și autorul, deși nu intenționează a scrie o lucrare de acest gen, reușește, prin istorisirile minunate, să ofere cititorului pilde de vii din care pot extrage numai învățăminte bune. Nașterea creștinismului în Etiopia are o poveste foarte frumoasă care trebuie menționată în toate cărțile de istorie a religiilor. Și Viorel Darie contribuie în chip substanțial la relevarea acestor fapte petrecute cu milenii în urmă. Toate acestea au un sâmbure de adevăr, dovadă că prima biserică creștină din Etiopia s-a construit pe mormântul îndrăgitului diacon Teodosie. Dar, adevărul împletit atât de armonios cu legenda, cu istorisirile care au circulat încă din vremea aceea, a ieșit la lumină în aceste pagini de carte, ceea ce este cu adevărat remarcabil, deoarece nu mulți creștini cunosc toate acestea.

Răspândirea manuscrisului copiat de fiul stăpânului cetății, Hokim, propovăduirea Evangheliei lui Ioan de către acesta și alți tineri care au aderat la noua religie, a dat roade și în celelalte cetăți alăturate, astfel încât creștinismul a sporit în putere și număr.

Povestirea „**Smochinul**” este, de asemenea edificatoare pentru credința creștinilor din acele vremuri. Suntem, de data aceasta, în Ierihon, într-un sat la marginea pustiei. Un om singuratic și sărman care locuia la marginea satului este salvat de o fetiță, care-i oferă spre întremare, un pumn de smochine gustoase. Omul sădește o sămânță de smochin în fața casei sale, sperând că fetița se va reîntoarce și-i va putea da înapoi darul. Și într-adevăr, după câțiva ani, familia ei, în drum spre Ierusalim, înfometată și însetată, trec din nou prin fața casei lui.

Pilda că binele făcut cuiva se întoarce însutit și înmiit, prin grija lui Dumnezeu, este reiterată și în această

povestire emoționantă.

În permanență este pusă în antiteză credința poporului în lahve cu credința unora în zeii păgâni. Astfel de relatări sunt frecvente în Vechiul Testament. „**Negustorul din Ninive**” ilustrează tocmai suferința israeliților luați în robia asiriană și felul cum erau tratați locuitorii cetății de către asupritori. Robul Noam este tocmai un exemplu al acestei groaznice nedreptăți.

Scriitorul Viorel Darie

Pentru mai multă veridicitate, autorul uzitează onomastica iudaică și asiriană din vremea aceea.

Situația lui Noam se îmbunătățește când noul stăpân, după numai trei ani îl eliberează. Se așează la casa lui și-și întemeiază o familie. Ba începe și un negoț care-i merge bine.

În toate povestirile, autorul introduce și sfaturi și învățături biblice cu valoare aforistică și chiar filozofică: „*Negoțul e în mâinile lui lahve, el îi suie pe oameni, el îi smerește*”; *lahve lui Israel este în cer și aude strigătul de căință și de ajutor al oricărui om*; „*pentru prietenul tău trebuie să sacrifici totul ca și cum ai face-o pentru tine însuși*” ș.a.

Istoria negoțului lui Noam care-l împrumută pe prietenul său Dagan cu bani și cămile este exemplul cel mai edificator al credinciosului adevărat. Dar adevărata înțelepciune și bunătate, tot de la copii vine și anume, Estera, fetița lui Noam îi propune tatălui să-l ajute pe prietenul său să scape de la faliment și de la închisoare.

Trimiterea la povestea lui Iov cel răbdător este aici evidentă și cuvintele lui Noam sunt aproape identice cu ale răbdătorului Iov: „*Sărac și rob am venit în cetatea Ninive și mai rău decât atunci nu pot ajunge!*” O altă similitudine cu gândirea lui Iov este aceasta: „*Goi ne naștem pe lumea asta, goi ne ducem în mormânt când ne va chema Cel de Sus!*” Dar și: „*Important e cum îți trăiești viața, nu câte bogății ai!*” Și alte învățături precum: „*Răsplata pentru faptele bune vine de sus, de la lahve și mai puțin de la oameni!*”

(continuare în pag. 97)

Povestea acestui neguțător care, în loc să-i ceară datoria prietenului, se angajează să-l salveze cu prețul sărăcirii familiei sale, este tipic evanghelică.

Devotamentul lui Noam, prietenia lui dovedită în caz de mare nevoie, sunt exemple edificatoare ale credinței în puterea lui Iahve. Toate istorisirile conțin și câte o povestioară de dragoste, bazată și ea pe contraste, care dacă nu ar fi izvorâtă din înțelepciunea lui Dumnezeu, nu ar fi avut sorti de izbândă. Astfel, bătrânul fiu al egipteanului, ba fiul guvernatorului asirian, se îndrăgostesc de fete sărace, din poporul evreu. Un numitor comun este acela că păgânii, ca și stăpânii bogați se convertesc la credința în singurul Dumnezeu - Iahve și își schimbă viața returnând toate bunurile înșușite de la cei sărmăni. Acest lucru și la revelarea lui Dumnezeu, prin minuni sau printr-o bunătate de neînchipuit a celor drepti în Dumnezeu.

„**Cetatea de lumină**” - Armenia - este locul unde se desfășoară următoarea povestire a lui Viorel Darie. Autorul s-a documentat foarte bine cu îndeletnicirile locuitorilor din acea vreme, cu agricultura lor, grădăritul și creșterea animalelor, cercetând surse diferite astfel încât să dea un caracter de autenticitate povestirilor. Se știe din Vechiul Testament că prin aceste locuri s-a oprit corabia lui Noe după diluviu, pe Muntele Ararat. Așadar, locul era ales și binecuvântat de Dumnezeu ca poporul său credincios să o poată lua de la început pe un pământ nou. Doi drumetși, care nu sunt alții decât misionarii Marcu și ucenicul lui Pamfilu, urcau spre cetatea cea luminată din vârful muntelui, cu gând să propovăduiască despre Împărăția lui Dumnezeu. Suntem deja în primul veac al erei noastre. Aflăm cum, în fața unui om sărman, împovărat de nevoi, ia ființă prima biserică creștină din acel ținut.

Primii misionari ai Veștii celei Bune nu sunt scutiți de lapidări, de izgoniri și de vorbe rele, ale celor care țineau vechea religie. Nu lipsesc nici minunile pentru că oamenii vor întotdeauna semne pentru a crede. Mica biserică sporește, grație predicilor celor doi misionari și al membrilor familiei celui sărman care i-a găzduit pe cei doi. Doritorii erau botezați în numele lui Isus Cristos și se înveșmântau în straie albe, semn al curățeniei și al lepădării de vechile păcate.

Unii localnici, slujitori ai perșilor, care îmbrățișau cultul lui Zoroastru pun la cale un plan de răzbunare împotriva oamenilor care s-au botezat. Cheamă cohorte de romani pentru a distruge cetatea creștină din temelii.

Tânărul Haldita săvârșește al doilea act de eroism, după salvarea celor doi misionari: întâlnește în drum un soldat roman rănit și-i acordă ajutorul, ducându-l chiar în casa tatălui său, spre îngrijire. Acest exemplu de a întoarce răul în bine este cât se poate de edificator pentru soldații romani care credeau că noii creștini sunt răi. Tânărul soldat roman – Flavius – le relatează cum fusese ajutat și îngrijit deși el era vrăjmașul armenilor. Închegarea primelor comunități creștine pe teritoriul Armeniei este un fapt istoric și atestă faptul că pe acele meleaguri a fost trimis în misiune de evanghelizare chiar evanghelistul Marcu.

Povestirile sunt antrenante, dinamice și totodată reflexive, conțin multe învățături transmise direct sau subliminal, au personaje veridice și se bazează pe adevărul conținut în textele sacre și în cele ale Părinților.

Pustiul Magreb este ținutul unde se desfășoară povestirea „**Gazela**” scrisă în același ton evocator și amănunțit ca și celelalte. Un beduin numit Hojda este personajul principal al povestirii. Puterea de sugestie a descrierilor este cu adevărat remarcabilă, astfel încât cititorul vede cu ochii închipuirii toate scenele. Beduinul este binecuvântat de Dumnezeu: în preajma casei sale izvorăște un firicel de apă, fapt ce l-a determinat să construiască o mică fântână. Acest om milos oferea trecătorilor însetați de arșița deșertului câte o ulciacă plină cu apă rece, fără să pretindă nimic în schimb. Povestirea este foarte frumoasă, ca și celelalte de altfel. Prietenia cu un pui de gazelă care vine zilnic să se adape la casa beduinului este foarte emoționantă.

„**Providența**” este o povestire din ținutul Miletului grecesc, unul din cele mai mari orașe antice ioniene. Eroii sunt doi frați. Și aici e vorba de un misionar creștin din Antiohia, Theodoros, pe care unul din frați, Artemios, îl ascultă predicând pe străzile Miletului. Și, desigur, Artemios devine ucenic al misionarului Theodoros, urmându-l în misiunea lui din Sicilia. De notat că pe vremea aceea, botezul nu se acorda decât după o perioadă de catehizare. Dezamăgit în dragoste de frumoasa Agnes, Orestes pleacă în căutarea fratelui său în Sicilia, acolo unde vulcanul Etna era activ și răbufnea adeseori. Acolo participă la o operațiune spectaculoasă de salvare a unor localnici, chiar Orestes, sosit în grabă. Acesta relatează povestea sa locuitorilor din Etna. E un fel de spovedanie publică.

Autorul subliniază și chinurile și suferințele la care erau supuși primii misionari creștini, de la cei care nu doreau să se boteze. Ei erau izgoniți, batjocoriți, bătuți, lapidați și adeseori, chiar uciși pentru credința în Isus Cristos. După salvarea miraculoasă a localnicilor de revărsarea lavei vulcanului, Orestes își găsește fericirea prin frumoasa Cesare din familia lui Hortensio, iar Artemios își consacră viața în întregime slujirii lui Dumnezeu.

În povestirea „**Frați de suferință**” - se mută acțiunea în preajma orașului Genova, iar personajul este misionarul valdenz Lucas și discipolul său, Nicolas, care, cucerit de învățătura evanghelică a misionarului, învață a decifra tainele scrisului și cititului, propovăduiește Vestea cea Bună, iar la construirea primei biserici de lângă Genova, este ales prezbiter al acesteia. Și în acei ani de început, salba de biserițe creștine genoveze au început să-și vestească învățătura.

Povestirile lui Viorel Darie, au unele trăsături comune: primele începuturi creștine, fervoarea și înflăcărarea unor misionari care răspândesc Cuvântul Evangheliei, primii creștini botezați și convertiți de la păgânism și, în contrapondere, răutatea Satanei care vrea să zădărnicească această lucrare a lui Dumnezeu înfăptuită prin oameni.

Apariția unor altfel de religii decât cea oficială, este foarte frecventă. Predicatori misionari, catari și vandenzi își exercitau misiunea de evanghelizare, nu ușor, ci cu multe dificultăți, uneori ducând până la martiriu. E vorba de o perioadă

(continuare în pag. 98)

tulbure din istoria Bisericii universale, în care ierarhia Bisericii veghea vigilent la puritatea învățăturii creștine, respingând mișcările religioase conexe. Autorul amintește de lucrarea Inchiziției, o formă de coerciție drastică a Bisericii Catolice prin care erau pedepsiți cei ce se abăteau de la credință, fiind socotiți eretici.

Jertfa discipolului Nicolas care se autodenunță și se alătură martiriului lui Lucas este meritorie și neînfricarea lui este menționată de autor.

În povestirea „**Porunca a șasea**” poposim în Serbia, în gospodăria lui Dragoslav Vlahovic, oameni de ispravă, cu frica în Dumnezeu. Dar, o nenorocire se abate asupra acestei familii fericite: năvălitorii îi iau cu forța pe Vlahovic la oaste, iar pe feciorul acestuia, Milan, să slujească la Înalta Poartă. Ajungând soldat în oastea otomană, Milan este nevoit să lupte împotriva poporului său. Aici este rănit și ajunge cu greu la casa lui pe care, Ismail și un sirian îi dădeau foc. Întâmplări miraculoase și zguduitoare în același timp. Milan îi cruță viața lui Ismail și-l face oier la stâna familiei. Acesta s-a botezat, s-a căsătorit și a trăit fericit în Jagodina, alături de prietenul său Milan.

Povești de viață, povești de demult care atestă credința oamenilor de altădată, descrise într-un limbaj cursiv, aproape liric, cu oarecare economie a mijloacelor de expresie, dar curgând lejer și limpede în peisajul paginii.

În Kostroma, un district din nordul Rusiei, mai precis în Câmpia Rusiei, se desfășoară acțiunea din istorisirea „**Cărarea salvatoare**”. Zona este descrisă atât de frumos încât pare ieșită de sub pana unui iscusit scriitor clasic. Și în acest ținut, personajul principal, Artemie Stepanovic, trăiește liniștit împreună cu familia lui, îndrăgind drumețiile și vânătoarea.

Vocea auctorială se face auzită în unele momente: „*Treaba cu vânatul a mers o vreme, dar să vedeți ce s-a întâmplat într-o zi!*” ca un veritabil povestăș care-i ia martori pe cei care ascultă. Într-o zi, o întâmplare neobișnuită de la vânătoare îl mișcă atât de mult, încât îl puse pe gânduri. O căprioară sări în fața puilului ei să-l apere. Binele de a fi cruțat căprioara și puilul îi este întors mai târziu, într-o iarnă când este surprins de viscol și îngheț pe drumul spre casă și e călăuzit de urmele unor căprioare, aceleași pe care le cruțase, până la gospodăria lui. Morala este că binele – o dată făcut – este întors de Dumnezeu – omului, înzecit și înșutit. O poveste cât se poate de mișcătoare.

„**Mântuire prin credință**” este titlul altei povestiri în care Mario, orfan de ambii părinți, din ținutul Piemontului, fiind înfiat de o mătușă, Elvira, este dat la studii de pictură de familia acesteia. Dar Mario avea înclinații spre filozofie, astronomie, teologie și inginerie. Apoi studiază la Universitatea din Torino toate aceste discipline și deprinde arta de a ține discursuri, retorică. Curând se înfiripă și o poveste de dragoste între el și o tânără care venea să-i asculte discursurile. Însă Adeline era de altă credință: era protestantă. Aderarea lui Mario la religia fetei îi provoacă o serie de persecuții, dar tânărul le învinge și-și menține convingerile.

Puterea de sugestie și de a reda atmosfera unor veacuri trecute, cu tot ce incumbă acestea: mod de viață, obiceiuri, tradiții, întâmplări, evenimente istorice,

iscusița de a portretiza unele personaje dau o mai mare autenticitate acestor povestiri și le face mai interesante și mai atractive.

Povestirile te îndeamnă să reflectezi asupra sufletului omenesc, să gândești mai bine înainte de a judeca pe cineva și să dobândești convingerea că și semenul tău are credință, de oricare ar fi ea, și să-l respecti că își păstrează convingerile mai presus de viață, de prigoană și de persecuție. Ele ar putea fi subintitulate istorisiri meditative.

„**Povestea puilului de vulpe**” este atât de înduioșătoare încât seamănă mult cu povestirile lui Alexandru Brătescu-Voinești sau ale lui Emil Gârleanu, din lumea celor care nu cuvântă.

În „**Povestea bunicului**” aflăm despre istoria primilor misionari valdenzi din zona Alpilor, apoi poposim la casa lui Martin Luther la Wittenberg, în Germania, unde s-a născut credința lutherană și luăm act de persecuțiile asupra luteranilor din secolul al XVI-lea, dar și despre mărturia tinerilor misionari, și relatări despre marele flagel din secolul respectiv, ciuma care a făcut ravagii în anul 1640.

Ceva mai relaxată, „**Porumbelul**” este povestea unor animăluțe de curte: găini, pușori, cocoși precum și un motan Tigran, viclean, necioplit, mare hoțoman, cum îl descrie autorul. Fetița Roxette îngrijește și oblojește orătăniile curții. Astfel, și pe porumbelul argintiu care era rănit. Prietenia dintre animalele curții și fetița este foarte strânsă. Astfel, când poneiul își frânge un picior, porumbelul voiajor duce vestea printr-o scrisoare, la castel, despre pățania poneiului.

La ceas de necaz, animalele de la conac își unesc forțele și vin în ajutorul Roxettei care fusese răpită de niște lotri și ascunsă într-un turn. Porumbelul duce vestea, motanul se cațără pe zis și-i aduce o frânghie iar fetița coboară pe ea și este liberă! O poveste emoționantă despre unirea afectivă dintre om și animal.

„**Lumea Nouă**” este o istorisire care se petrece la Amsterdam. Hans Christiansen, un tânăr muncitor descoperă o avuție nestemată, Biblia, cartea de neprețuit care aduce lumină în sufletele oamenilor. Într-o zi, băiatul salvează de la naufragiu, pe timpul unei furtuni, o barcă în care se aflau doi soți și fiica lor. Dar adeseori, oamenii sunt reticenți când e vorba de altă religie. Și părinții fetei, aflând că Hans urmează credința calvină nu mai sunt de acord cu prietenia dintre el și fiica lor. Diferența credințelor a fost întotdeauna un semn de poticnire și de discordie între oameni. Familia lui Hans emigrează în Lumea Nouă, unde se înființaseră biserici protestante. Elementele de poveste subzistă și aici: fata cu părul de aur și ochii albaștri așteptând pe țărnam înțorcerea iubitelui, băiatul care emigrează într-o corabie spre noi țărâmură, întorcerea lui, apoi arestarea, schingiurea, martiriul lui pentru credință.

Iscusița de a creea cadrul desfășurării acțiunilor, de a portretiza, de a țese istorii interesante petrecute sau închipuite, cu veacuri în urmă ca și pildele care se desprind din orice istorisire, întregesc substanța cărții, făcând-o plăcută și interesantă.

Dorian MARCOCI**Nemărginire**

Adolescent fiind
 Simțeam că te-nțeleg atât de bine,
 Când gânduri cuibărite-ades pe seară
 În razele lunii fecioară,
 Îndrăgostită pururea de tine,
 Nemărginirea o cuprind...

Nemărginire ești
 În vers și suflet și gândire,
 Născut din abur de poveste,
 Din doina care ne păzește
 Pe glia-aceasta cu iubire,
 Statornicită-n Ipotești.

Cercul de foc

A venit toamna!
 Îți vine să crezi?
 Toate acele frunze verzi
 Iubitoare de soare
 Sunt acum
 Un cerc de foc,
 În jurul unui copac
 Pustiu.

Satul cuibărit în toamne

Cu miere razele se-ntrec
 Să umple atmosfera blândă,
 Pe cer năframă lunecândă
 Și glasuri care se petrec...

Satul cuminte, din nisipuri
 Își troienește mărturia
 Perpetuărilor pe glia
 Din felurimile de chipuri.

În inima urbei creștine
 Veghează turla încercată,
 La fel și Sfântul de la poartă,
 Simbol al mantiei divine.

Cu gâturi albe-n zări albastre
 Trec lebede spre alt liman
 Învrednicite an de an
 Să poarte dorurile noastre...

Și-atâta liniște se cerne,
 Un suflet pe aceste ape
 Putând întruna să se-adape
 Din toamne risipite-n vreme...

Pași dobrogeni

Gândurile mele pășesc
 Pe acest pământ
 Însetat de istorie.
 Nu se grăbesc,
 Istoria are răbdare,
 Poate să aștepte.
 De fapt cât contează
 Un gând
 Într-un noian
 De nespuse?
 Cu sau fără el istoria
 Își vede de treburile ei.

Să nu se vândă

Un punct de sprijin pentru harta țării,
 Istoria așa m-a dăscălit,
 Și-așa simțeam ca nou venit
 La Alba în cetatea confirmării.

Un dor din foc mocnit în ardeleni
 Să aibă-un Milcov de sorbire
 Desăvârșind marea UNIRE,
 Pentru românii pământeni.

Ecoul glasurilor de izbândă,
 Ecoul năzuinței împlinite
 Fiece boltă, piatra o transmite
 Cu testament: SĂ NU SE VÂNDĂ!

Undeva în toamna Deltei

Plămad-a vieții, tainic, din pământ de ape
 Mereu departe și mereu aproape...

Case din lut și stuf ce-au pribegit în vreme
 Cu hornuri năzărind fâșii de fum,
 Iar altele naturii care cerne
 N-au rezistat, surpându-i-se-n drum.

În primitivă încropire, câte-un saivan creștea mărunț
 Vecin și respectând tăcerea acelor ce nu mai sunt
 Și printre toate plopilor străzii foșnesc
 Singurătăți uscate
 Albind sub razele de toamnă
 În sentimente-amestecate

Deschis e cerul spre albastru, nici Dunărea
 nu-i stă în cale,
 De peste tot și-n tot respiră mărturisiri
 de împăcare...
 Un colț păstrat de veșnicie,
 în suflet celor ce-o să vină,
 Din taine-ascunse în pustie învrednicite să rămână.

Ionela Luisa BEJAN

Prinsă într-o lume imaginară

Jessica se trezi puțin confuză. Vedea în ceață. Se ridică în capul oaselor și așteptă să îi revină vederea. Când, în sfârșit, totul era clar se sperie puțin. Afară nu era nici prea cald, nici prea frig. Soarele strălucea, dar lumina lui nu era nici prea puternică nici prea slabă. Norii formau tot felul de figuri pe cer, iar animalele erau extrem de calme afundându-se și ele în această pace ce înconjură totul. Jessica observă că se afla lângă un iaz cu o apă atât de curată încât puteai vedea fiecare peștișor auriu care înota fără să știe că cineva îl privea. Fata se aplecă puțin și își umplu mâinile cu apă. Aceasta nu era nici prea caldă, nici prea rece. Totul era perfect. Lângă ea se afla un trandafir alb. Era atât de gingaș și părea atât de plâpând. Jessica se aplecă pentru a-l putea mirosi. În clipa când îi simți parfumul, o lumină albă, orbitoare învăluie totul. Fata își acoperi fața cu mâinile pentru a-și feri ochii de acea lumină.

- Deschide ochii Jessica, se auzi o voce blândă și călduroasă.

Când își deschise ochii, fata rămase uimită văzând atâta frumusețe. În fața ei stătea o fată cu părul auriu care îi cădea delicat pe umeri, pielea ei era albă ca laptele, ochii ei erau mari și albaștri reflectând puritate, buzele ei erau micuțe și rozalii și purta o rochie lungă și albă care avea strălucirea stelelor. Ceea ce îi atrase și mai mult atenția Jessica erau aripile albe, imense pe care le avea fata.

- Eu sunt Azara, zise ea cu o voce cristalină. Sunt îngerul tău păzitor.

- Dar, începu Jessica cu o voce speriată, dacă tu ești aici... eu sunt...

- Nu încă, îi răspunse Azara. Ai de ales: poți rămâne aici sau te poți întoarce în lumea reală.

- Vreau să rămân, zise Jessica, fără să stea prea mult pe gânduri.

- Ai grijă ce-ți alegi, vei regreta.

- De ce m-aș întoarce acolo? Lumea e foarte rea. Asta e lumea pe care am creat-o eu, lumea mea în care mă ascund de fiecare dată când întâmpin probleme în lumea reală.

- Știu asta, îi zise Azara cu tristețe, dar tu nu ar trebui să te afli aici. Lumea ta e acolo.

- Asta e alegerea mea, zise Jessica hotărâtă. O să rămân aici!

Azara oftă și apoi dispăru lăsând-o singură pe Jessica care era fericită de alegerea făcută. Dintr-o dată fata simți o zdruncinătură puternică și văzu cum cerul începea să se spargă. Părea că totul se va prăbuși peste ea. Teamă puse stăpânire pe ea și în momentul următor deveni inconștientă.

Chiar dacă încă nu deschise ochii, știa deja că nu mai era pe pajiștea însorită de mai devreme. Stătea pe ceva tare și rece. Deschise ușor ochii așteptându-se la ce era mai rău. Se afla pe o alee. Hainele ei nu mai erau la fel. Acum purta o rochie neagră până la genunchi, niște mănuși albe din mătase, niște cizme negre, părul șaten îi era ondulat și avea o strălucire nefirească, iar pe cap purta o pălărie mare și neagră. Era foarte frig și soarele era ascuns după norii negri și amenințători. Jessica începu să meargă încet pe alea care părea că nu se mai termină.

- E cineva aici? strigă ea în cele din urmă.

În fața ei apără o oglindă. Nu o surprinse deloc acest lucru. Când se uită în oglindă nu-și văzu reflexia. Vedea amintiri. Îi vedea pe Jason și Alina, prietenii ei cei mai buni, își vedea familia, își vedea colegii, profesorii și toate momentele frumoase pe care le trăise. Din ochii ei verzi ca smaraldele, alunecă o lacrimă. Făcuse o greșală și acum regreta. Nu-i plăcea lumea aceea, era oribilă. Acolo nu era nimeni. Și mai tare o duru atunci când îi văzu pe Jason și Alina lângă ea, la spital. Ea era întinsă pe pat ca o statuie de ceară. Pe fețele celor doi se vedeau lacrimi care curgeau fără încetare. Atunci își aminti totul.

Era vineri, iar ea alerga spre școală deoarece nu îi sunase alarma și nu vroia să întârzie la ore. Când făcu câțiva pași pe trecerea de pietoni auzi un zgomot asurzitor și din instinct se opri. Își întoarse capul și tot ce mai reuși să vadă fu fața îngrozită a șoferului.

Lacrimile se îngheșuiau pe obraji ei reci și albi ca hârtia. Nu-i venea să creadă ce i se întâmpla. Chiar se ciupi de câteva ori pentru a fi sigură că nu visează, însă părea că totul vroia s-o distrugă. Cu fiecare lacrimă care atinge pământul, în jurul ei apăreau monștri înfiorători. Se simțea de parcă totul în jurul ei se năruia. Se simțea de parcă toată viața ei fusese luată de vânt și împrăștiată în toate colțurile lumii, iar ea fu uitată acolo, speriată, singură și tristă. Nu mai rezistă și căzu în genunchi, acoperindu-și fața cu mâinile. Știa că probabil monștrii o vor sfâșia și nu se va mai întoarce niciodată la prietenii și la familia ei.

Deodată apără din nou acea lumină orbitoare, iar monștrii dispărură la fel ca valurile mării ce se lovesc de stânci, iar apoi se pierd. Fata își ridică ușor capul și o văzu pe Azara. Jessica o privea rugătoare. În ochii ei apără un strop de speranță.

- Mai ai o șansă Jessica, îi zise Azara zâmbind, ce alegi?

- Vreau să mă întorc acasă, zise fata printre lacrimi. Am greșit și îmi pare rău, dar te rog ajută-mă!

Azara întinse mâna și totul dispăru. Când deschise ochii, Jessica își văzu prietenii care aveau privirea ațintită în jos.

- Alina, Jason, șopti ea.

Cei doi își ridicară imediat privirile și rămaseră muți de uimire.

- Jessica! strigă Alina îmbrățișând-o. Credeam că n-o să te mai vad niciodată!

(continuare în pag. 104)

Tudor CÎCU

Nina Gonța: „Ioana”

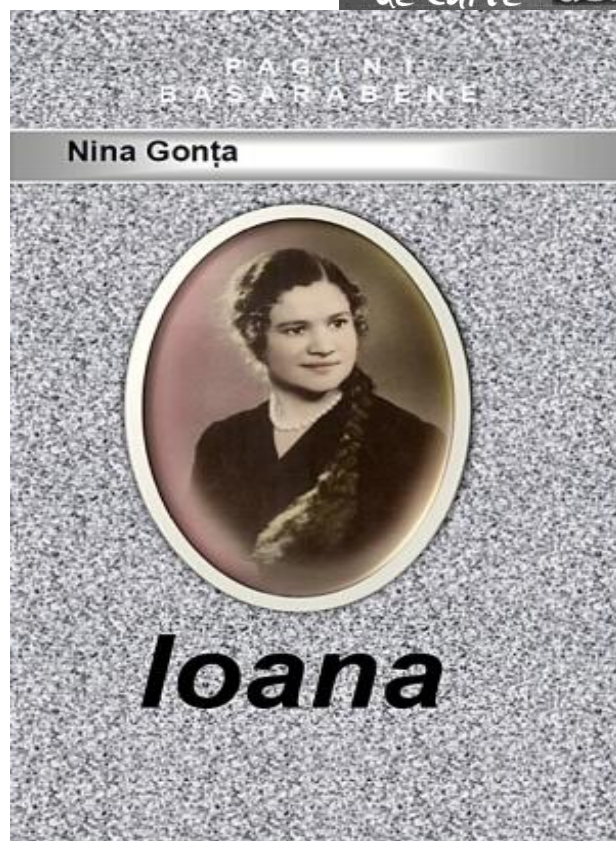
Cele mai frumoase cuvinte se scriu în suferință, spunea cineva. Asta înseamnă, ca cititor, să fii recunoscător celui care scrie. Pentru că el, autorul, atunci când își deapănă amintirile trăite, arde prin cuvintele sale.

Când ținem în mâini cartea unei autoare, gândul dintâi, ne duce la H.P.Bengescu și romanul care întrece senzaționalul și picaneria unei realități a vremurilor de altă dată. Tot în lupta cu viața, a unei dramatice și sfâșietoare lupte cu viața, prozatoarea Mihaela Burlacu scrie un roman de o mare forță dramatică, început ca un „recviem” mozartian, pentru destinul unei fete născute în câmpia Bărăganului și, terminat ca o „simfonie”, având în vedere tulburătoarea poveste a Ioanei. Sanda Movilă scrie romane, în care dragostea sau mai exact erotismul sub forme neobișnuite, ciudate, dacă nu de-a dreptul morbide, constituie desfășurarea epică. Tot sub zodia destinului frânt și a iubirilor spulberate se desfășoară, în romanul Speranței Calimi, și povestea Ioanei din cartea sa „Răni deschise”.

Personajul central al romanului scris de basarabeanca **Nina Gonța** este tot o Ioană. Cartea, chiar astfel intitulată: **„Ioana”**, a apărut la Ed. SITECH din Craiova, în 2013. Ca și în cazul celorlalte scriitoare, autoarea își alege personajul romanului din rândul acelor ființe plătând, cărora statul existențial nu le oferă un destin fericit și caută, atât cât le-a înzestrat natura, cu mărinimie, iertare față de semenii, credință în Cel de Sus, iubire până la moarte la cei apropiați, luptându-se să creadă în steaua și norocul lor, altfel, soarta le-ar putea transforma repede, în victime...

Ioana este copila rămasă fără de mamă și tată la nici trei ani, pe care Veta și Victor din Pănășești, sat de răzeși din codrii Moldovei lui Ștefan-Voievod, deși aveau alți cinci copii și îl așteptau pe al șaselea, o înfiază. Părinții adoptivi ai Ioanei priveau cu mare scepticism înclinația fetei spre înțelegerea cu care o înzestraseră natura, asta, întrucât situația precară nu le permiteau să întrezărească vreo perspectivă fetei, dar să o mai trimită și la școală. Doar viața, pusă pe primul plan, avea să-i servească și lecții nedrepte și nemeritate, năpustindu-se ca o tornadă, din senin, asupra unei ființe fragile ce ar fi meritat mult mai mult de la destin.

La numai 15 ani, fratele Iacob, aflat sub tutela altor părinți adoptivi, își scoate sora la joc, Petru Gonța fiindu-i partener. Deși, soarta (presupunem) i-ar fi surâs Ioanei, dacă s-ar fi lăsat pețită de Izea, fecior de evreu bogat, din Chișinău. Numai că, dragostea e cea care învinge: Ioana îl alege pe Petru. Îi face și doi copii, până la plecarea

acestuia în războiul din '41.

Viața nu-i cum ni se pare la toți: roză! Din războiul acesta, Petru se întoarce schimbat. Ține morțiș să-și mute familia în Rusia, unde, pesemne, cunoscuse o alta. Fermitatea Ioanei e dezarmantă pentru Petru: „Rămân în satul unde m-am născut eu. Aici sunt mormintele părinților și al copilului nostru, Vasilică”.

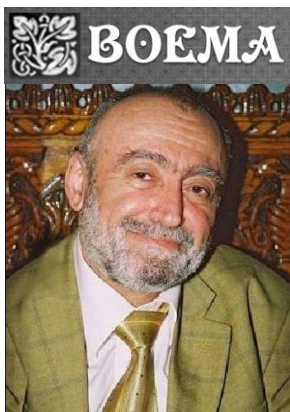
Din 1940, odată cu instaurarea regimului sovietic, viața ei se răsturnase, de nu-i mai putea face față. După întoarcerea din război, Petru al ei, cel de altădată, nu mai era... la fel. Cum va reuși să-l aducă înapoi? Copiii, care vin, să fie voința Domnului? Tăria cu care își apără avutul, când li se impune acea colectivizare, te fascinează... Episodul cu „Frosica”, copilul dat, spre înfiere, fratelui Iacob, cu siguranță, a însemnat o lecție pe care n-avea cum s-o uite. Era răspântia din viața ei...

Războiul și rușii le schimbaseră viețile și destinele. Ioana nu se putea împăca cu toate astea. Adevărul și dreptatea dumnezeiască o fi pe lumea asta, ca și o justiție divină care să nu ierte nimic. Dar când? se întreabă eroina romanului.

Păi, să vedem. Nici focul pus pe acoperișul casei de Grigore Adașei, ori tragedia cu...„cahla” uitată de una dintre fete, nici zbuciumul provocat de pierderea oilor, nici livada tăită de același vecin rău, n-o înfrâng pe Ioana. Rămâne o femeie puternică. Încercată de soartă, de mică! Ea știe că are de apărut o căsnicie, o familie, are de crescut cinci copii și se va împotrivi, din răspuțeri, sorții grele.

O viață de om, în ce se măsoară? se întreabă autoarea.

(continuare în pag. 104)

Nicolae ROTARU

UȘILE BATANTE

**(Fragment din romanul în curs de apariție
"Uzina de otravă")**

Că știu ce nu vreau ați înțeles, dar că nu știu ce nu vreau vă vine să credeți? Vreau să pot striga și înjura și folosi cuvinte deochete, cum face Garoy și, vorba lui, i se fâlfâie de toți, că nimeni nu-i zice nici dă-te mai încolo! Mai strâmbă câte unul din nas, ca atunci când, neatent, a călcat într-o murdărie pe trotuarul din fața punctului medical veterinar din Poiana cu Platani, dar atât. Dacă dă să și mai spună ceva își înghite cuvintele. De frică, de scârbă, de lehamite! Ca Maronică Dințilă, bunăoară, pe care-l tachinez că umblă cu hainele descusute, iar el se scuza: „Ce să fac, vecine, dacă soția nu mi le cârpește!” „Cum ce să faci: cârpește-ol!” „Păi nu știu. Mă înțep cu acul...” „Nu haina, vecine, ci femeia. Îi cârpești o palmă ca să audă câinii în Giurgiu, sau măcar pe cei din curtea spitalului Joseni și, gata, n-o să te mai lase să umbli așa pe stradă!”

Ce mi-au auzit mie urechile din gura doamnei lui Ninel Maronică nu mai vreau nici să invoc, darămite să reproduc.

Și dacă vulgaritatea a devenit un mod de a fi al practicanților de democrație blondo-brunetă a la Colenchina, eu ca tolerat ai acestui habitat cum să fac excepție?! Și nici nu vreau. Mă complac în acest modus vivendi. Mă și evidențiez. Nu prin dat cu zula, nu ca șmenar sau șparlitor, ci prin poezile de amor. Ca un Iago cu statut de Ianus ce sunt!

La vânzătoarea de la *Albinuța*, înainte de a-i cere brânză fără sare și lapte fără grăsime, îi recit:

*Iubita mea cu bustul gol,
Ca leopardu-ți dau târcol,
Te-admir, te vreau, înfometat,
La mine-n dormitor, în pat.*

„Ce-ar vrea ea n-ai nici tu: puța!” zice, când mă vede și m-aude, milițianul deblocat mustăcios și crăcănat cu pulpele roase de răni diabetice și cu ficatul decimat de trăscau.

Odată chiar o să vă pun la probă, că prea vă dați cocoși!” îi confirmă presupunerile, drăcoaica cu sânii mai mult afară decât înăuntru.

Tac tactic. Mă retrag practic. Dispar diplomatic. Biet bătrân galactic!

Asemănător mi-a zis, chicotind, și o studentă precaută („Dac-aș ști că doamna nu e acasă aș veni să vă ajut să vă faceți de rușine!”), atunci când am interpellat-o ca pe-un funcționar guvernamental, un parlamentar incisiv:

Boem@ 1-2-3 / 2014

*Iubito, suferința mea și chin,
Te-aștept să evadezi de la cămin,
Să vii la meditații, să-nveți carte,
Iar la final să-mi cazi la pat pe spate!*

Adevărul e că, din timpul brigăzilor artistice de agitație (din timpul *elementarei* în Adâncata natală, din vremea liceului în Gănești și din perioada școlitului în uniforma gloriei, onoarei și vitejiei militare de la Sibiu) am dobândit ușurința versificărilor ad-hoc. Mi-aduc aminte cum, la un concurs de versificație pe rime date, am câștigat și un premiu fiindcă am încropit, chiar mai mult decât o strofă, cu cuvintele *coală, școală, oală, poală*, astfel:

*Scriu aici, pe-această coală,
Cum am învățat la școală,
Cu un ochi la scurta-ți poală,
Când văd cum mesteci în oală,*

*Că simt jderul cum se scoală,
Leșind de la acioală,
Ca un șobolan de smoală,
De parc-ar fi dat în boală.*

*Drept care, te rog, Marghioală,
Las-o dracului de țoală,
Că am dat în bălbăială,
Văzând veverița cheală!*

E drept că juriul a avut păreri împărțite: bătrânii cu grade mari au strâmbat din nas și au cerut să fiu sancționat, necum răsplătit, în timp ce tinerii cu grade mici, dar mai mulți, au votat pro și, datorită lor, mi-am adjudecat premiul. Și azi, de-ar mai fi să fie vreo întrecere liberă, adică fără straie și fără prejudecăți, și dacă în juriu ar fi un Motanul (*Mota nul*, cum ar veni!), adică ex-prodecanul Nelu Mota fost Moța și zis Petromax sau Vrăjitorul din Orz, aș fi fost sancționat de nu m-aș vedea! Mi-a subliniat el cu roșu, într-un text „mana vitelor, mintea oamenilor, roada pomilor, seva câmpurilor” pe motiv ca n-are ce căta mintea umană printre plante și animale, darămite să comit „pornografii” și să nu se sesizeze și să ceară să fiu tras la răspundere? Și ce dacă, acum, e democrație (dacă e!) care, e drept, rimează și cu pornografie!

Mai că-mi vine să fac o poezie legată de interdicția dantelei la confecționarea bikinilor în Rusia și în sateliții ei ex-sovietici Ucraina și Belarus, mai ales că dantela rimează cu Catela-Atela-Tela-Ela (consoarta-mi logogrif), iar obiectul numit chiloți rimează cu... toți! Mă abțin, prea multă poezie strică, iar pornografia nu mai salvează România, cum se scanda nu de mult.

Asta nu înseamnă să ne comportăm scris și oral animalic. Am încheiat citatul din magistrul *Coppylot*, care mi-a amintit de un alt șef ce m-a muștruluit pentru cuvântul peren fiindcă duce cu gândul (gândul lui, Dumnezeu să-l ierte!) la animale. Era vorba de un text tipărit pe-o telegramă adresată frunțașului PCR și prieten al răposatului Nicolae cel Ciuruit, pe numele său de buletin Bobu, iar pe cel de poreclă (chiar)

(continuare în pag. 103)

Boul! Asta e: istoria (învăţată cu goluri!) se repetă. Cu consecinţe. Nefaste. Şi, totuşi:

*Unde-o fi vânzătorul de floricele
Din pruncia şi tinereţile mele?
Acum ca mai vârstnic şi domn
Servesc dintr-o pungă popcorn!*

Până să aflu unde-o fi acel invalid de război, escroc de alba-neagra şi vânzător de floricele de porumb, numit Tolo, răscolind prin arhiva de neuroni neafecţati de Herr Alzheimer, mai bine să văd ce e nou la locul de muncă şi de poruncă!

De frica gerurilor şi a vântoaselor, care băntuiau pe holuri, conducerea Academiei Bravus, cea logistică, s-a îndurat să rupă din banii de protocol o sumă cu care a cumpărat nişte macarale pentru închiderea uniform încetinită, fără zgomot, dar etanşă a uşilor batante.

(Am aflat asta când, la obișnuita şedinţă de instructaj cu cadrele didactice care intră la examen, deşi nu mai erau prezenţi decât ca spirite sau ca stafii, şi defunctul decan Eros Puşcalău şi destituatul şi-n picioare căzutul prodecan Mota Nelu. Atunci şi acolo ni s-a comunicat că nu vom mai primi cafea sau ceai, cum primeam la asemenea reuniuni pedagogice, fiindcă banii se vor folosi pentru cumpărarea unor obiecte de inventar! Ca şi când sumele de protocol se limitau la cele câteva cafele sau la ceştile cu apă caldă şi la pliculeţele de ceai! Mă rog, abandonăm subiectul fiindcă e... fără valoare).

Pe culoarul comandamentului sunt opt astfel de perechi de uşi, patru spre dreapta şi tot atâtea perechi spre stânga, dacă vom considera intrarea principală de la „Steluţă” axă de simetrie sau element central. Cum ar veni, trebuiau 16 temporizatoare hidraulice a cursei uşilor. Cam scump şi cam mult. Astfel s-a hotărât ca la fiecare pereche, o uşă să fie blocată. Respectiv, toate cele aflate pe partea dreaptă a deplasării de la est la vest, care devine de stânga, la deplasarea inversă. „Blocarea uşilor sovietice”, am cugetat ca ştiutor al devenirii sociale şi venirii, adusă de consilieri, a luminii dinspre răsărit, adică URSS. „Blocare ce, la o răsucire istorică de tip 23 august 1944 sau 25 decembrie 1989, poate deveni euroatlantică, de tip ştie stânga ce face dreapta când capitalismul occidental botează totul drept... drepturile omului şi regim democratic”, am cugetat şi ca ştiutor al devenirii statale şi venirii, adusă de alţi consilieri, dinspre apus, adică UE/NATO. Cugetatul este încă liber şi neimpozabil. Cât va mai fi! Drept care mai cuget:

Acel culoar lung şi circulat, al celor opt perechi de uşi, astfel abdatat, a devenit funcţional şi, să spunem, util. Să spunem, deşi nu s-ar zice, fiindcă, învăţaţi cu împinsul, trecătorii întâmpinau fie rezistenţa uşilor blocate, fie pe cea a celor ce trebuiau trase! Aşa s-au născut înjurăturile şi, desigur, defectarea încă de a doua zi, a macaralelor abia instalate. Economia făcută prin restricţionarea folosirii unei uşi din pereche s-a dovedit, curând, o pagubă. Nu s-a abandonat ideea. S-a recurs la avertismente scrise (uşă blocată) şi imperative funcţionale (împingeţi! trageţi!) lipite pe respectivele piese de acces. S-a considerat că toţi trecătorii sunt alfabetizaţi, dar nu s-a luat în calcul că nu este mereu aprinsă lumina, drept care s-a ordonat ca, pe zisul hol să stea lumina aprinsă. Cum ar veni, ceea ce s-a câştigat pe mere, s-a

cheltuit pe pere. Păi ce, proverbele trebuiau să... moară de foame? Dacă tot există, să-şi facă datoria paremiologică!

Până la urmă ne-am obișnuit cu toţii cu noua minune tehnică a împingerii când mergi şi a tragerii când te întorci. Inclusiv cu grăbirea pasului dacă nu vrei să te plesnească o uşă peste poponeţ. Cărcotaşii a denumit acest *modus operandi* al uşilor un fel de *footing*, asemuind du-te-vino-ul sugerat de etichetele lipite pe uşi cu un travaliu sexual.

- Unde mergi așa grăbit, magiștre? măntâmpină într-o dimineată, unul dintre duhăntorii din zona aparatelor de cafea.

- Merg să ridic un catalog de la secretariat, că am un examen cu... licenţioşii de la anul trei, răspunsei în stilul meu ludic.

- Cum ar veni, te duci la *footing*! mai spuse acel coleg şi toţi ceilalţi pufniră în răs, inclusiv o fătucă nou angajată care recurse la acest mod de a-şi exterioriza entuziasmul tocmai când dusesse paharul cu licoare amăruie la gură, așa încât îl stropi pe furnizorul motivului de haz cu cafea peste tot.

Alte motive de râsu-plânsul pe care le lăsai în urmă, văzându-mi de împins-trasul uşilor până la locul chemării mele. La întoarcere, gaşca fumătorilor se spărsese. Cei rămaşi mai comentau păţania dinainte. Dădai să ies afară, grăbit, să nu o iau peste posterior şi, neatent, alunecai pe gheţuşul din faţa uşii. „Blestemul fătucii stropitoare ori al magistrului stropit!” gândii ridicându-mă cu destulă agilitate, spre admiraţia celor câtorva studenţi care mă aşteptau să-i iau la întrebări şi să le notez cunoştinţele, cu prilejul examenului planificat. Pe aleea ce duce spre poartă se scurse prin tunelul alb *Ww Tuaregul* interimarului.

Când l-am avut pe Rândunel Semenice coleg de birou (acum îl am şef!) veneam dimineată cu pachetul dietetic de acasă şi-mi savuram sandvişul, după care îi ofeream şi lui o roşie şi un măr sau o mandarină. Nu mereu, dar adesea. El avea alt tabiet: îşi freca un nes într-o ceaşcă ce părea albă, pe care n-o spăla niciodată. Până într-o zi când tânărul se scapă şi zice:

- Domn profesor, nu mai îmi daţi pătlăgele. N-aţi observat că de fiecare dată le-am aruncat la coş? Roşiile, e dovedit ştiinţific, prostesc. Mă scuzaţi, așa am citit.

- OK. Bine că mi-ai spus. Scuze... zisei şi îmi savurai cele două legume... prostitoare care făcură casă bună cu brânza şi rondellele de praz dintre feliile de pâine din graham.

Cum se-ntâmplă adesea când te-asezi la masă, intră în birou şeful. Noi - eu şi Rândunel - avem şefă. Şi de data asta nu mai avu ce să-mi strice, căci încheiasem micul dejun şi-mi turnam din sticluţa de 300 de mililitri cafeaua zeamă lungă fără zahăr într-un păhăruţ de unică folosinţă.

- Domn profesor, şi dumneavoastră beţi nes? întrebă boasa, poreclită din cauza deselor dureri de cap pe care le acuză, Migrena!

- Nu... Cum să-nghit asemenea otravă, după ce că-s bătrân.

(continuare în pag. 104)

- Păi... asta spuneam și eu... E periculos pentru inimă!

- Pentru inimă ca pentru inimă, dar n-ai citit studiul ăla american... cu toate că pe tine nu te privește... Nesul, e dovedit științific, duce la impotență.

Șefa făcu ochii mari și-și îndreptă privirile spre Rândunel ai cărui obraji se inundară cu sânge. Emoționat, pudic, rușinos acest tinerel zis și Bastardino.

- Tu știai, șefa, că roșiile grăbesc cretinizarea? Mai ales cele de import...

- Ce vorbă e asta? Știam că pe unii îi strică la stomac, dar că face rău la cap nu am auzit.

Obraji lui Semenici, de pe care sângele începuse să se retragă se inundară din nou. Noroc că boasa plecă, fiind sigură că atmosfera de muncă e relaxată și propice cercetării științifice, drept care peste câteva minute îl chemă la ea pe Rândunel și-l puse să înscrie și să constituie niște dosare destinate arhivării documentelor.

S-o mai facă și acum dacă poate și dacă are curaj.

(urmare din pag. 100)

- Cum..., începu Jason puțin confuz, asistenta zicea că... adică... tu...

- Și eu mă bucur să te văd, Jason, zise Jessica.

După ce se îmbrățișară toți trei Jessica zise:

- N-o să vă vină să credeți prin câte am trecut.

Să nu-mi spui că ai fost o fantomă, zise Jason prefăcându-se speriat.

- Nu, zise Jessica râzând.

- Ai avut un vis ciudat? Încercă să ghicească Alina.

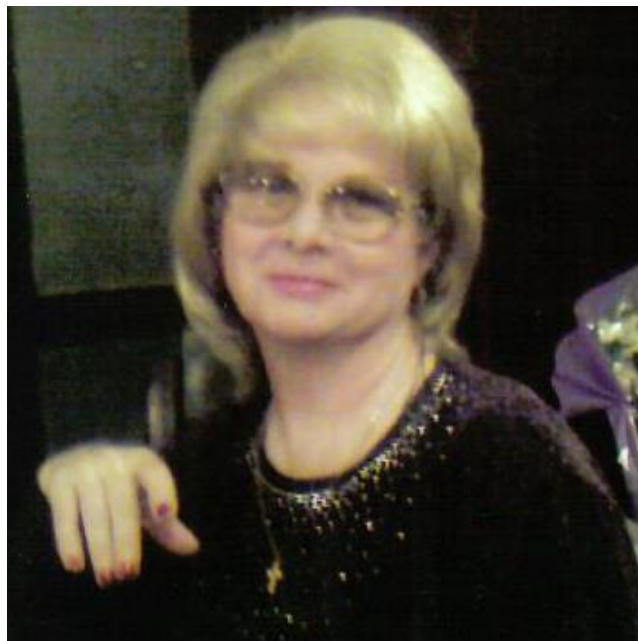
- Ai fost pe aproape. O să vă povestesc. Eram pe o pajiște...

desen de Constanța Abălașei-Donoșă

(urmare din pag. 101)

Moartea Ioanei se transformă într-o deznădejde și o tristețe nemărginită pentru fiica ei, care își îndreaptă ochii spre cer, după ajutor. În ciuda drumului obositor, fiica Ioanei găsește în acest mecanism al sentimentelor și al adâncimii sufletului omenesc, tăria de a se descătușa din sfera de acțiune a unei societăți de cele mai multe ori, potrivnice.

Scritoarea Nina Gonța

Totodată, romanul „Ioana” poate fi folosit ca un manual autentic de învățare a istoriei adevărate, tragice, a provinciei românești - Basarabia, provincie așezată la răscruce de drumuri, fereastră către Balcani. Această așezare geografică a fost și încă mai este motivul că Rusia a râvnit-o mereu și a reușit s-o rupă de la gila străbună, România, în 1812, apoi în 1940.

„Piesă de schimb în politici externe, vândută de unii mereu, prin taverne...”, așa scrie chiar autoarea, Nina Gonța, într-o poezie a sa despre Basarabia, plaiul ei drag. Românismul, visul Unirii cu Patria-Mamă, străbate ca un fir roșu, de altfel toată creația autoarei, nu numai acest roman.

Trăirile unei femei simple de la țară, Ioana, născută în Rusia Țaristă, adolescentă și tânără femeie - în România Mare, își găsesc sfârșitul într-o țară străină sufletului ei - URSS. Toate acestea se interpătrund în demențialul destin basarabean.

Să însemne această aplecare spre trăiri dureroase, o nouă cale redeschisă romanului feminin? Ori ne așteptăm să ne punem interminabile întrebări cu care rămânem și după citirea acestuia, scris cu inima la gât, roman: „Ce soartă ai ursit, Doamne, omului, de-l chinui de-a lungul vieții, fără a-i veni în ajutor?”

După citirea romanului, înțelegem de ce viața Ioanei, sub trei regimuri diferite, a meritat să fie laitmotivul cărții de suflet a Ninei Gonța.

Fiindcă, nu se poate trăi, la nesfârșit, prin uitare.

Alexandru COCETOV

Istorie, Biblic și Religiozitate în imnurile poetului Ioan Alexandru

IOAN ALEXANDRU, POET CREȘTIN

Ioan Alexandru este unul dintre cei mai mari poeți creștini români. Numele său real a fost Ion Sandor. Tânărul creștin s-a născut în ziua de 25 decembrie 1941. Iubea nespuse de mult Sfânta Scriptură, mergând să îi caute sensurile cât mai la rădăcină. Pentru aceasta, el i-a îndemnat adesea pe studenții săi, zicând: "Folosiți acești ani de foc din viața dumneavoastră, învățați limbile ce păstrează cuvintele Domnului în Evanghelii și Scripturi: greaca veche și ebraica proorocilor, apoi latina sfinților strămoși fără de care nu se poate lucra cum se cuvine în ogorul mântuirii".

A fost poet, redactor la revista "Amfiteatru", profesor, om politic, membru al Uniunii Scriitorilor din România și al Uniunii Internaționale de Scriitori "Die Kogge", senator de Arad, profesor la Universitatea de Limbă și Literatură Ebraică și profesor de spiritualitate bizantină la Institutul de Arte Plastice "N. Grigorescu" (Universitatea de Arte) de lângă Catedrala Sf. Iosif. De asemenea, a fost cofondator al "Grupului de Rugăciune din Parlamentul României" și fondator al "Mișcării Pro-Vita". A fost cel care a inițiat proiectul educației religioase în școli. "A venit vremea - spunea Ioan Alexandru - să începem atragerea în ceea ce gândim și făptuim a puterilor uriașe, întru edificarea spiritului, datorite de prezența Cuvântului lui Dumnezeu și rugăciunii în viața de zi cu zi: Școlilor române le revine această misiune acum de-a elibera copiii noștri de sub influența nefastă a evoluționismului darvinist adevărat ca o eroare și de-a așeza în matca reală a creaționismului și învățăturile Bibliei".

Pentru poet, poezia rămâne totul. Astfel, primul său poem va fi publicat în anul 1960, în revista "Tribuna"¹.

Cred că sufletul dascălului român era mâhnit de problemele țării, de atârănarea românilor față de Dumnezeu, față de valorile creștine normale: „Ah, cât ne este viața de căpruie! / Omul rău pe trepte repezi suie / și-n oglinda bolții bate cuie. / Dumnezeu în inimi parcă nu e” ("Basarabia", de Petru Botezatu). De aceea, Ioan Alexandru, poetul creștin, formează Mișcarea „Pro-Vita” din motiv că în anul 1990, România se afla printre țările cu cea mai ridicată rată a avorturilor din lume. La acest capitol el menționează: „A salva viața cuiva imediat înseamnă să o salvezi acum ori niciodată”. Aceasta a fost scânteia care a aprins pasiunea pentru pruncul nenăscut dar și compasiunea pentru femeile mințite în ceea ce privește viața pe care o poartă în pântec (Silviu Despa).

CONCEPTELE DE ISTORIE ȘI PATRIE ÎN OPERA POETULUI

„Cel mai greu este să scrii poezia patriotică pentru

că ea este marea poezie din toate timpurile”. „Poezia patriotică cere ca poetul să-i fie lumea locurile și vremilor, lumea datinilor și nădăjduirilor...”². Așa credea poetul, și sunt într-un tot de acord cu asta. Poetul trebuie să trăiască, să respire și să vadă nevoile țării. Să fie cel care va susține țara în momente grele.

Spre deosebire de alții, Ioan Alexandru trăia și participa la momentele grele ale țării: "În ziua de 21 decembrie 1989, în plină Revoluție, curajosul Ioan Alexandru va defila pe străzile din centrul capitalei, printre soldați, răniți și revoluționari, ținând în mână o cruce de lemn și încurajând poporul națiunii sale"³.

El menționa: „Izvorul artei noastre este istoria, nu funcțiunea; cetatea sau sanctuarul atestate istoric, nu decorul, aurul nu deșeu... Calea artei este calea Inimii. Între inima mea și cea a lui Ștefan sau Brâncoveanu trebuie să se deștepte iubirea...”⁴. Poetul va rămâne mereu în memoria românilor, căci a putut, timp de 50 și ceva de ani, să schimbe Istoria țării sale natale, argumentând astfel că: "Patria de astăzi este cea reală lucrătoare în istorie"⁵.

Dacă să ne referim la poezia sa patriotică (care descrie patriotismul său față de țara natală), vom vedea relația lui cu țara și cu pământul drag: „Neamul meu, popor de omenie, / Cât ne-a fost pământul de puțin / Ne-am ținut cu el de veșnicie / Am dat de pâine și de vin; / Și cu pruncii am crescut o țară / Și cu vreme-am devenit stăpâni / Peste eul stelelor de vară / Tremurându-și auru-n fântân”⁶. Din poezie reiese că acest om politic nu s-a manifestat doar pe hârtie: patriot, luptător... dar pe viu grai, arătând astfel și altora exemplul său. Căci foarte mult contează ceea ce spui și ceea ce faci.

„Cu privire la *Imnele Transilvaniei*, criticul literar Mircea Tomuș arată că tot «ce este mai valoros în noua carte a lui Ioan Alexandru este imaginea unei Transilvanii dramatice, pe chipul căreia însemnele unei sublime frumuseți în care se resimte comunicarea de adâncime, ...un univers rustic aspru, cu dealuri și munți bolovănoși, cu vegetație frustă, rodind atâtea frumusețe câtă amară esență, populat de un soi aparte de oameni, a căror înaltă, pură chemare se decantează dintr-o ființă trudită și noduroasă. Astfel, „nelipsind a observa că, pe măsură ce viziunea poetului coboară etapele tot mai cutremurătoare ale acestui infern care este Transilvania suferinței tragice, din versurile cărții se ridică, treptat, un sens transfigurator, o aspirație spre lumină și înălțare; oamenii săraci ai acestei provincii sărace și bogate în același timp reprezintă o stirpe de profeți ce poartă în ochii lor iluminați flacăra idealului de vechime, continuitate și unitate națională: "Un singur rost plinește graiul meu / Încerc să-l spun din nou mai cu tărie / Că neamul meu părinții din părinți / Cred în lumină și în veșnicie; marii apostoli ai neamului aparțin de aceeași esență curată și rustică» (TML, 143 sq.)”⁷.

CONCEPTUL RELIGIOAS/BIBLIC ÎN IMNURILE LUI I. ALEXANDRU

"...Religia reprezintă pentru societate o parte principală a culturii, cu rol important în socializarea indivizilor, instituțiile ei (Biserica în special) tind să

(continuare în pag. 106)

devină astăzi un domeniu privilegiat pentru cercetătorii de sociologie, poli-tologie, economie.... mai ales din cauza politicii din timpul regimului comunist ateu, care nu a permis o analiză pertinentă pe măsura importanței pe care acest domeniu îl are în viața comunității⁸.

Prietenul drag a lui Ioan Alexandru scria pe blogul său: „Ioan era conștient că fără educație creștină în familie și școală a tinerei generații, fără Evanghelia lui Iisus Hristos în viața de fiecare zi, România își va continua criza în istoria ei modernă. Generații întregi, de o jumătate de veac, s-au scufundat în nepăsare și materialism conduși de ideologii ateismului bolșevic⁹”.

Biblia a fost și va rămâne scrisoarea lui Dumnezeu către noi. În ea putem citi despre dragostea lui Dumnezeu și despre mânia Lui. Despre mântuire și pedeapsă. Milă și har.

„Sfânta Scriptură era prezentă în literă și spirit la Ioan din timpul perioadei dictaturii comuniste până a închis ochii” (menționează Silviu Despa).

Iată de ce poetul român descrie în imnurile sale prezența lui Dumnezeu: „De fața Ta nimic nu mă ascunde...” dar și despre mila Lui: „Știu că totul faci din mila Ta cea mare...” (Psalm). „Oriunde plec Tu ești cu mine/ Unde-aș fugi să nu pot fi ajuns / Sunt singur, e noapte, vin să mă ruine / Nelegiuiri cu care Te-am străpuns” (Psalm). La aceasta el se apropie cu un adaos din poezia „Imn”: „Unde este Duhul în lucrare / Pacea, iubirea, bucuria sunt / Nu ca podoaba, ci-ntru ființarea / De zi cu zi faptă și cuvânt”. Prin care însuși declară măreția și puterea Duhului Sfânt, care este una din ipostazele Dumnezeirii.

„Ioan Alexandru – poetul harului înveșnicit de Logosul vaticinar”, exclamă prof. univ. dr. Virgil Nistru Țigănuș. De ce? Deoarece pentru Ioan Alexandru religia era ceva impotant. El împărtășește religia fiind astfel co-fondator al Grupului de Rugăciune din Parlamentul României și fondatorul Mișcării „Pro-Vita”. Poate e puțin spus co-fondator a grupului de rugăciune din Parlament. Căci aceasta arată dragostea și dorința lui de a fi dependent de Dumnezeu. De a aduce înaintea Lui nevoile țării, problemele oamenilor...

Silviu Despa, colegul și prietenul poetului Alexandru, menționează: „Am fost însuflețit de Ioan Alexandru prin harul cuvântului său și rugăciunile ridicate la cer pentru pruncuți”.

Poetul a fost cuprins de entuziasmul descoperirii relației sfinte de iubire între persoanele Sfintei Treimi care a pus amprenta pe toată opera sa scrisă și vorbită. Astfel, prin imnele sale, Ioan Alexandru redă, sau mai bine de spus, prezintă teme ca: măreția lui Dumnezeu (poezia Psalm), așa cum am văzut mai sus, lucrarea Duhului Sfânt (poezia Imn), de asemenea și moartea (chiar dacă pentru unii este ceva cuitat sau greu de priceput), arătând astfel, că moartea nu este sfârșitul, ci continuarea vieții, în care cei care cred cu adevărat în Dumnezeu se vor întâlni față-n față cu Iisus Hristos: „Atunci te voi vedea pe Tine / Cum mă vezi și ne-om cunoaște / Îndeaproape cuvânt din cuvânt / Putere din putere” („Cerul și pământul”).

CONCLUZIE

Iată ce își dorea Ioan Alexandru în fragmentul intitulat „Izvorul”: „Istoria și ființa poporului nostru își așteaptă mereu cu fiecare generație izvoarele vii în care să-și reverse nemuritoare pace și putere a frumuseții”.

Boem@ 1-2-3 / 2014

Este clar că Ioan Alexandru, ca poet, știa cel mai bine că făpturile văzute și nevăzute ale lumii acesteia sau celei de dincolo pot fi cel mai bine surprinse și descrise în înaltul limbaj poetic care operează cu metafore, parabole, simboluri, personificări sau alegorii¹⁰.

În România, în țara lui Mihai Eminescu, Ion Creangă, I. L. Caragiale, Adrian Păunescu..., Ioan Alexandru va rămâne în acel cuib în care se vor naște și alți poeți, dramaturgi, politicieni, care vor fi devotați mamei lor - România. Căci orice generație are nevoie de poeți creștini, care prin operele lor să-L laude pe Dumnezeu, cel Sfânt, Atotputernic, Atotcunoscător... De asemenea, are nevoie de oameni politici care se vor baza și vor dezvolta țara din perspectiva Biblică, cu frică de Dumnezeu, promovând astfel valorile spirituale și conceptele Biblice. De cei, care vor lupta contra avorturilor și uciderilor. Care vor avea acea scânteie ce va aprinde pasiunea pentru pruncul nenăscut dar și compasiunea pentru femeile mințite în ce privește viața pe care o poartă în pântec (Silviu Despa)...

Vedem, că în cele din urmă, Ioan Alexandru a ajuns la această postură de melod al României creștine, ridicând catedrale de cuvinte luminate de Spiritul Sfânt, ca ofrande aduse Logosului Întrupat.

Această țară - România - are nevoie de astfel de oameni, care vor folosi din abundență puterea și autoritatea Cuvântului, așa cum a făcut-o poetul Ioan Alexandru.

„Față de Ioan Alexandru am o mare admirație. Îl iubesc foarte mult. Îl iubesc enorm de mult. Să îndrăznești într-o Universitate pozitivistă să fii creștin, asta este cum aș îndrăzni eu, fiind slab, să-i dau o palmă unuia tânăr și sănătos. A îndrăznit nelimitat... Doi laici au vorbit religios universitar: Nae Ionescu și Ioan Alexandru... Ioan Alexandru îndrăznește să fie om. Eu vă spun - spre rușinea mea - nu mai am îndrăzneala să fiu om. Mă jenează condiția mea umană...”, a consemnat Silviu Despa.

¹ (<http://www.crestinortodox.ro/parinti/ioan-alexandru-poet-crestin-126117.html>)

² I. Alexandru, Istoria ca Patria; Patria și Pozia, p. 12

³ <http://www.crestinortodox.ro/parinti/ioan-alexandru-poet-crestin-126117.html>

⁴ I. Alexandru, Istoria ca Patria; Iubirea de Patrie, p. 343

⁵ I. Alexandru, Istoria ca Patria; Patria și Pozia, p. 12

⁶ poezia „Patria”

⁷ [http://ro.wikipedia.org/wiki/Ioan_Alexandru_\(scriitor\)](http://ro.wikipedia.org/wiki/Ioan_Alexandru_(scriitor))

⁸ Termeni creștini în discursul public din perspectiva integrării europene, pag. 17; Monica Bilauca; SPAȚIUL LINGVISTIC ȘI LITERAR ROMÂNESC din perspectiva integrării europene. Academia Română, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”.

⁹ (<http://renasterea.wordpress.com/>).

¹⁰ <http://renasterea.wordpress.com/>

Olimpiu VLADIMIROV

Repere culturale tulcene

CIRCULAȚIA CĂRȚII VECHE ROMÂNEȘTI (MANUSCRISĂ ȘI TIPĂRITĂ) ÎN SPAȚIUL NORD-DOBROGEAN

Lăcrămioara Manea, Editura Istros, Brăila, 2013

O nouă teză de doctorat în filologie vede lumina tiparului, fiind oferită specialiștilor și publicului larg, de distinsa cercetătoare a Institutului de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Lăcrămioara Manea.

Lucrarea apare în Biblioteca Istro-Pontică, Seria Patrimonium, a ICEM Tulcea, cu binecuvântarea IPS dr. Visarion Bălțat și cu sprijinul financiar al Episcopiei Tulcii, iar Editura Istros a Muzeului Brăilei (2013) asigură impactul tipografic cu satisfacții pe măsură (calitatea hârtiei, caractere literă, iconografie color).

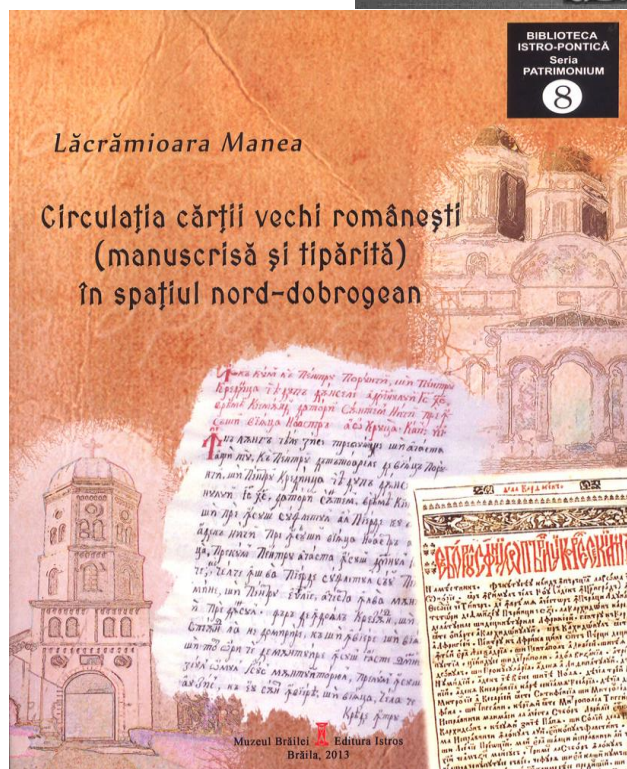
Din cuvântul semnat de Episcopul Tulcii, ne permitem să reproducem o cugetare luminoasă, citată și de Domnia sa, aparținând lui Mihail Sadoveanu: „cartea îndeplinește nu numai minunea de a ne pune în contact cu semenii noștri despărțiți în timp și spațiu; cartea îndeplinește fapte de mirare de a ne face să trăim în afară de minciună, nedreptate și prejudecăți. În aceste urme sacre, în care poezii și cugetătorii și-au închis inimile, găsim acea putere fără moarte care mișcă umanitatea înainte în progresul ei necontenit.”

Prefața sinceră, emoționantă și obiectivă, poartă semnătura prof. univ. dr. Mihai Mitu, de la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine din cadrul Universității București, îndrumătorul lucrării, este susținută de referenții științifici prof. univ. dr. Eugenia-Zamfira Mihail (Institutul de Studii Sud-Est Europene) și conf. univ. dr. Olimpia Mitric (Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava).

Numărul redus de cărți românești vechi (214) și manuscrise (26) în Dobrogea de nord, comparativ cu alte zone istorice, se explică prin dominația jugului otoman (peste patru secole), vitregiile abătute asupra populației (războaie frecvente, devastări, incendieri, agresări și batjocoriri), de unde și dezvoltarea unei activități tipografice locale târzii, abia după Războiul de Independență.

Pentru cartea veche românească volumele au fost conservate în cadrul următoarelor instituții (laice sau ecleziastice), precum și în colecții particulare, cercetate de autoare: ICEM, Casa Corpului Didactic, Biserica „Sfinții Împărați” (Tulcea), Mănăstirile Celic Dere, Cocos, și două colecții particulare (pr. Neculai Felix Lucian, Cârlan Florian). În privința manuscriselor, acestea se regăsesc la ICEM, Biblioteca „Panait Cerna” Tulcea, Mănăstirile Celic Dere, Cocos și colecția particulară Petru Cârlan. Cea mai veche tipăritură recunoscută în județul Tulcea este „Cartea românească de învățătură” (Iași, 1643), al cărei tiraj nu se cunoaște. Din punct de vedere cronologic, 13 exemplare datează din secolul al XVII-lea, 40 de volume sunt tipărite în secolul al XVIII-lea, iar 161 de cărți vechi românești aparțin perioadei de imprimare 1801-1830.

Pentru cele 214 volume, situația pe regiuni de proveniență se prezintă astfel: 42,52% cărți scoase în tipografia moldave; 28,4% cărți imprimate în străinătate (Buda, Leipzig, Paris, Sankt Petersburg, Viena); 21,02%

cărți tipărite în Țara Românească; 8,42% provin din centrele tipografice transilvănene și acestea ajunse în nordul dobrogean prin filieră moldoveană. Se observă, evident, o apropiere a edițiilor dinspre Moldova care au avut o circulație mai intensă în spațiul tulcean, decât pe teritoriul județului Constanța, unde majoritatea provin din tipografiile muntene.

Cercetătoarea Luminița Manea distinge trei etape în circulația cărții vechi: a) în timpul stăpânirii otomane (când multe tipărituri au fost distruse cu prilejul războaielor ruso-austro-turce și a jafurilor cerchezilor; b) de după Războiul de Independență (1877-1878) realizată pe fondul întemeierii mănăstirilor, al dezvoltării învățământului și al întăririi legăturilor cu românii din stânga Dunării; c) din a doua jumătate a secolului al XX-lea, influențată de înființarea bibliotecilor și a muzeelor, crearea de colecții speciale, concentrări sau transferuri de fonduri, tranzacții cu cărți între particulari.

Autoarea surprinde și două cazuri deosebite privind concentrarea fondurilor de patrimoniu, petrecute în anii dictaturii comuniste: a) situația de la Mănăstirea Celic Dere, unde mai mult de jumătate din fondul actual de carte veche (aflat în patrimoniul acesteia) a aparținut mănăstirii de maici Adam (Galați), cu o istorie de peste trei secole, desființată de regimul comunist (1960-1962) și reînființată după 1990. În momentul desființării, maicile de la Celic Dere au adus biblioteca de la Adam, cărțile păstrând și în prezent etichetele cu locul de proveniență, dar întregul fond de carte fiind reinventariat în patrimoniul mănăstirii Celic Dere; b) de-o conjunctură favorabilă a beneficiat și Mănăstirea Cocos deoarece după anii 1980-1981, în baza unei dispoziții ministeriale de cercetare a fondurilor de patrimoniu și cu sprijinul Oficiului Județean al Patrimoniului Cultural Național Tulcea, la mănăstirea amintită au fost transferate cărți vechi aparținând unor parohii din orașele și

(continuare în pag. 108)

localitățile județului. Din 70 de exemplare de carte imprimate între 1697-1830, care se păstrează la Cocos, 37 de volume provin de la 19 parohii tulcene situate mai ales în nordul, nord-estul și în vestul județului, zone intens locuite de români și mai puțin din zona centrală, de podiș, sau regiunea bălților și canalelor Deltei Dunării.

Un spațiu însemnat ocupă în economia volumului însemnările de pe cărțile vechi românești care cuprind descrieri de situații când aflăm date privind circulația acestora, uneori de la tipografie până în momentul intrării în colecții. Cele mai vechi însemnări de circulație datează pe exemplarul „Cazaniei lui Varlaam” de la Mănăstirea Celic Dere.

Ele sunt grupate în: de cumpărare și circulație, danii de cărți la biserici și mănăstiri, circulația între satele nord dobrogene, de posesori, de legare și de protejare a cărții.

Alte mărturii se referă la informații istorice, despre fenomene și calamități naturale, cutremure, anomalii climatice, fenomene astronomice, evenimente sociale, însemnări marginale și cu caracter cultural.

Un inspirat capitol ni s-a părut acela referitor la „Valoarea însemnărilor pentru istoria lexicului românesc” în care autoarea semnalează și detaliază 22 de expresii și cuvinte de origine slavonă din domeniile cărții și tiparului, etnografiei, religiei și cronologiei. De altfel, prezența cuvintelor de origine slavonă a atras preocuparea multor filologi care au scris despre „slavonismele lexicale ale limbii române”, cât și despre evoluția lor semantică (M. Mitu). Au fost subliniate, de asemenea, câteva cazuri interesante din punct de vedere lexical: cuvinte românești de alte origini, cu alte forme decât cele din „Dicționarul limbii române”, precum și cuvinte noi sau forme care nu se regăsesc în dicționarul menționat.

Deși puține la număr (26), manuscrisele sunt prețioase ca tipologie și vechime, cu valoare istorică, documentară sau literară. Există manuscrise ale unei singure opere, miscelane, fragmente dintr-o lucrare, manuscrise de autor și corespondență, precum scrieri ale lui Rosetti-Roman, A.C. Strudza, Victor Eftimiu, ș.a. Cel mai vechi manuscris datat (sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea) se păstrează în cadrul colecțiilor speciale ale ICEM și anume „Genealogia familiei Corvoneștilor”.

Studierea manuscriselor a permis identificarea unor importanți copişti, necunoscuți până acum, precum Ștefan Ivanovici (Iași) și Iustin Stavila (Mănăstirea Neamț), majoritatea operelor fiind redactate sau copiate pe teritoriul românesc, cu excepția jurnalului de călătorie al prințului Nicolae Caradja (1848-1876).

Lăcrămioara Manea are în vedere și o serie de îndreptări și completări la „Bibliografia românească veche”, majoritatea legate de paginație, de responsabili de ediții, greșeli în foile de titlu, în timp ce completările au ca obiect conținutul, ilustrațiile și ornamentele nementionate până în prezent.

Structurată în opt capitole, expuse clar și argumentat, completată cu ilustrații color, bibliografie, indexuri și abrevieri, avem dimensiunea unei sinteze care acoperă un gol existent, perpetuat de ani, asupra prezenței și circulației cărții vechi românești în județul Tulcea.

Monika TOTH

Lasă-mă

Fă poemul să sângereze
Să curgă pe cămașa și sânii mei
Fă-mă să simt fiorul.
Nu vreau atâta monotonie.
Și lasă-mă dacă leșin!
În apropierea lui vreau să mor...

stări

1.
vreau sfârșitul lumii
sunt supărată foc
să vină cât mai repede
ca să nu mai sufăr
2.
am depresia
sunt în pat
nu-mi pasă de nimeni
și de nimic
însănătoșirea mea
nu vreau să se întâmple

sunt

sunt seara ce moare în
fiecare stea căzătoare
sunt dimineața ce învie
în fiecare răsărit de soare
sunt potop de vară
care distruge tot ce stă în cale
sunt iubirea
care vopsește sufletul tău alb cu roz

înviere

pesimismul
și -a tăiat venele
și din sângele lui
a înviat
o poezie fără degete

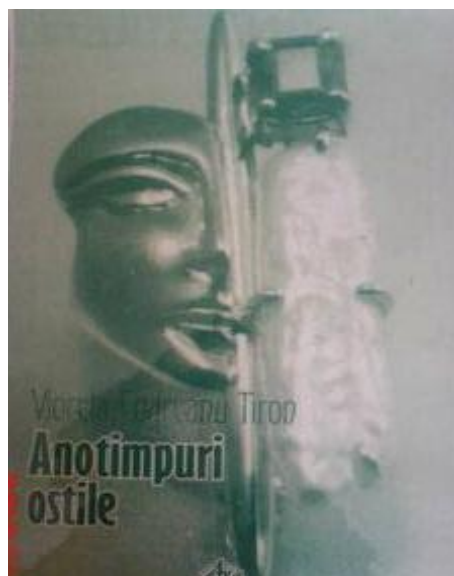
copilăria mea

copilăria mea pleacă la plajă
cu pălărie mov și ochelari de soare
după plecarea ei rămân
pașii în nisip,
cărți de povești pe noptieră
teamă, riduri și tremurări

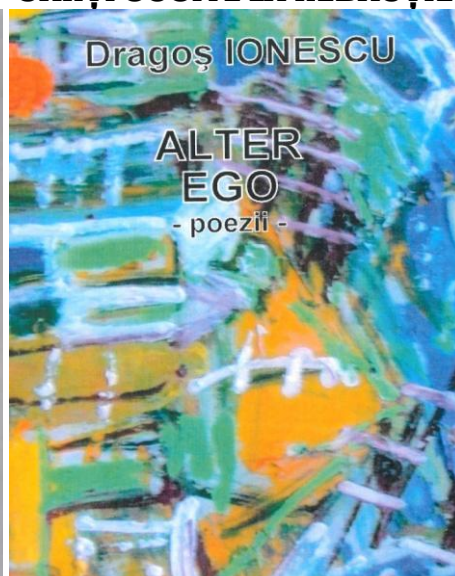

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

Viorela Codreanu Tiron – Anotimpuri ostile
Editura Arca, 2010

Dragoș Ionescu - Alter ego
Editura Pim, Iași, 2012

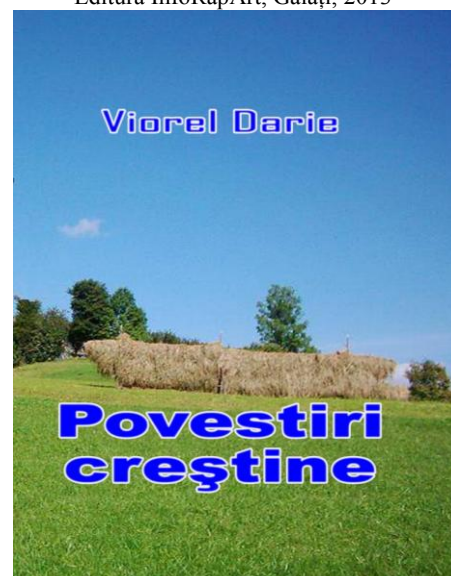
Mihai Baicu - Un cântec de lebedă
Editura InfoRapArt, Galați, 2013

Tudor Petcu – Câteva baliverne metafizice
Editura InfoRapArt, 2014

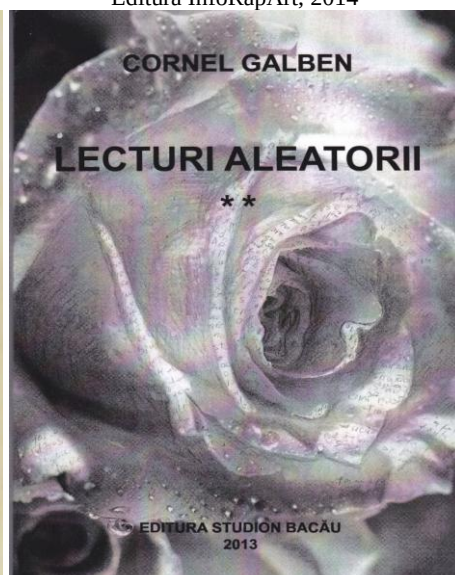
Cezarina Adamescu - Zâmbind spre infinit
Editura InfoRapArt, 2014

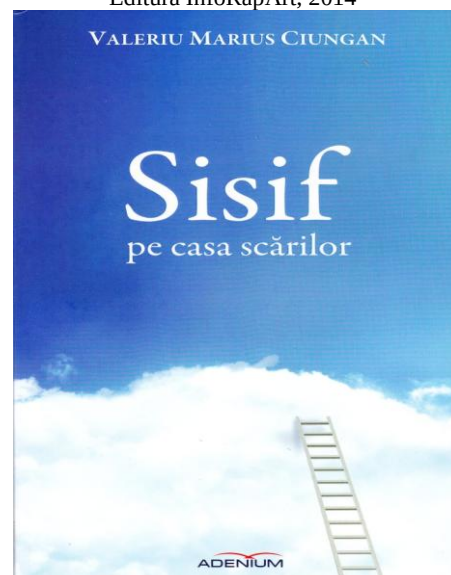
Viorel Darie - Povestiri creștine
Editura InfoRapArt, 2014

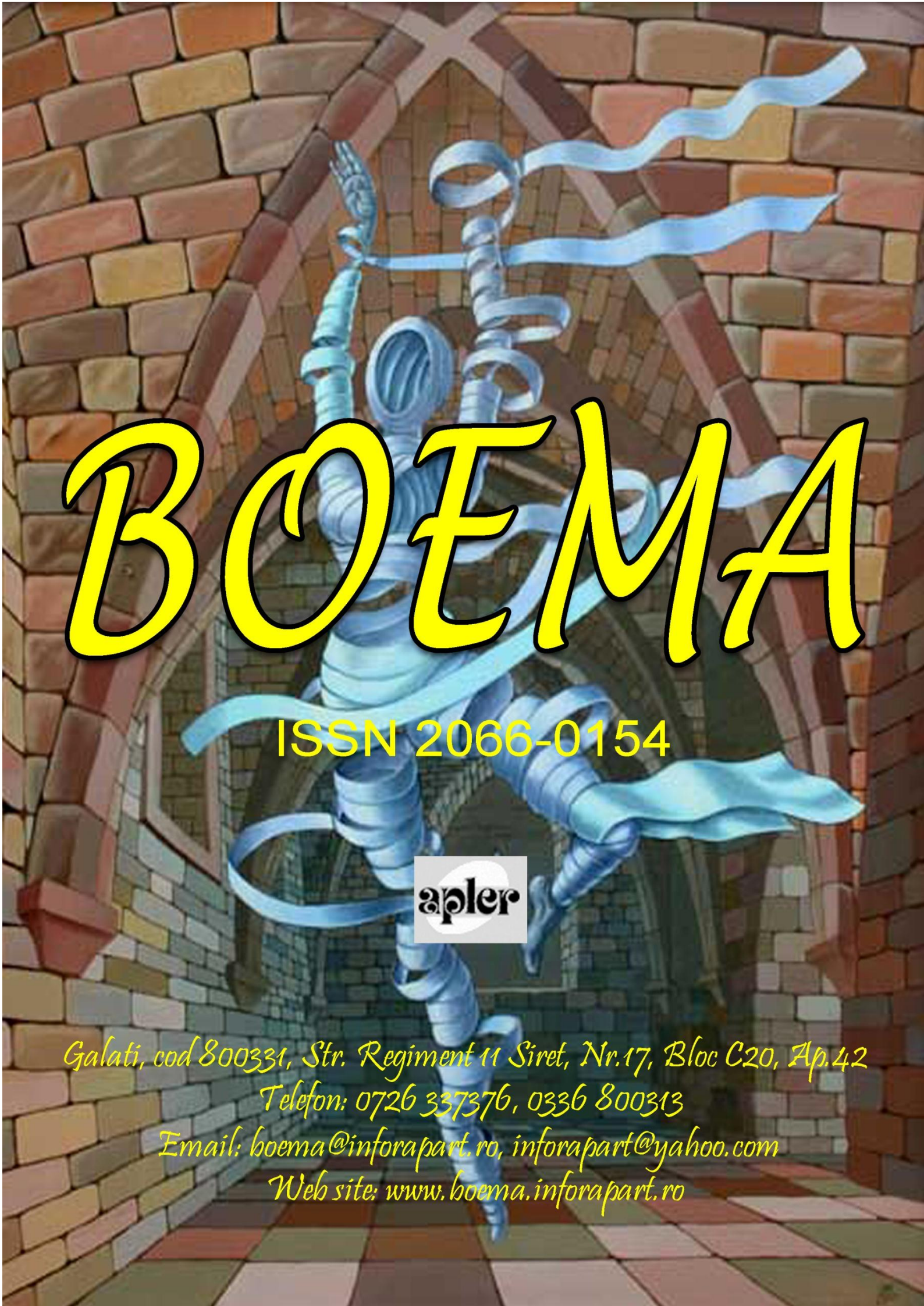
Melania Cuc - Mersul pe apă
Editura Nico, Bistrița, 2013

Cornel Galben – Lecturi aleatorii
Editura Studion, Bacău, 2013

Valeriu M. Ciungan – Sisif pe casa scărilor
Editura Adenium, 2013

A blue, coiled, ribbon-like figure stands in the center of a stone archway. The figure is composed of many loops and swirls, giving it a dynamic, almost dancing appearance. It has a long, flowing tail that extends upwards and outwards. The background is a wall made of reddish-brown bricks, with a large, arched opening behind the figure. The floor is made of square tiles in shades of brown and tan.

BOEMA

ISSN 2066-0154

apler

Galati, cod 800331, Str. Regiment 11 Siret, Nr.17, Bloc C20, Ap.42

Telefon: 0726 337376, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro